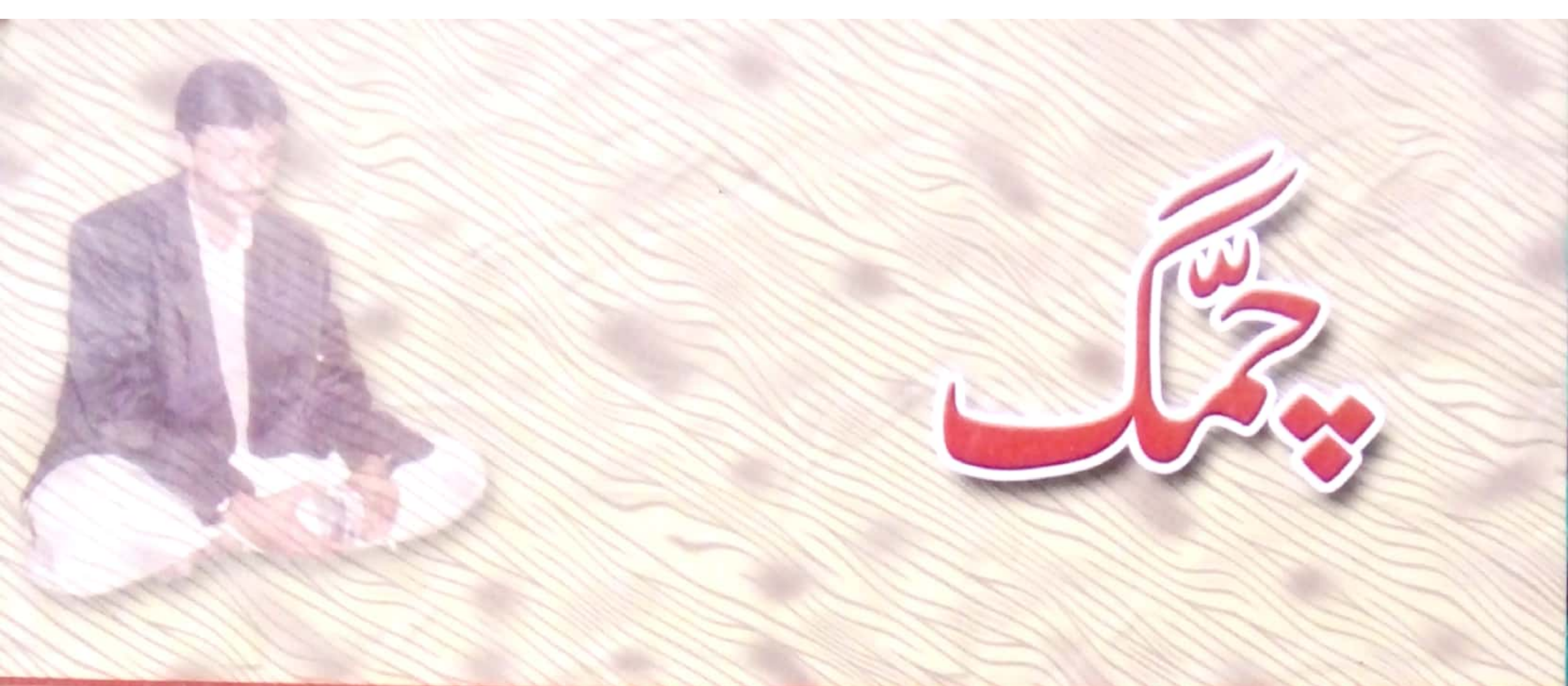
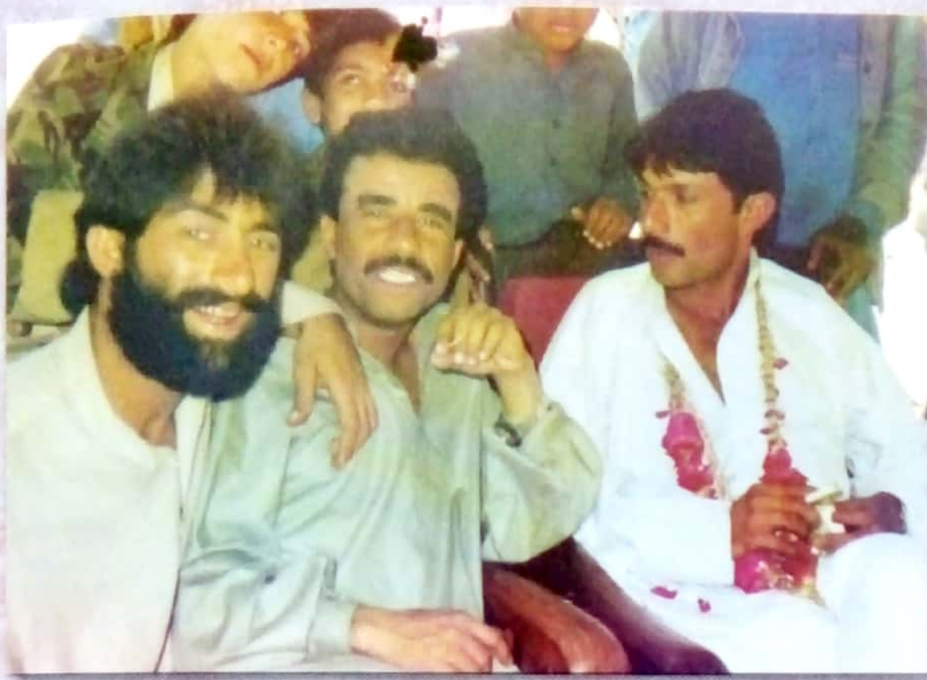

چمّگ

نور خان بزنجو
آروس ءِ شادہ ءَ

نور خان بزنجو
گوں استاد عبدالعزیز بلوچ ءَ

نور خان بزنجو
حالتاک انتخاب حب ءِ جہگیر
امام بخش بہار ءِ ہمراہی ءَ

سے ماہی ناصر آباد

چمگ

تاک نمبر: 11 جنوری داں دسمبر 2003 سال: 3

سالتاک 2003

شونکار:
رفیق عاجز/ سعید صدف

صلاح کار:
مبارک قاضی

کمک شونکار: فدا احمد

شنگ کار: جان بلوچ

سرتاک ءِ عمل: محمد عبداللہ

ڈس ونشان:
چمگ سوسائٹی ناصر آباد، تربت، مکران
بلوچستان
پوسٹ کوڈ نمبر 92900

بینک اکاؤنٹ: *Quarterly Chammag* اکاؤنٹ
نمبر M.C.B 1161-2 نیوبس اڈہ برانچ تربت

ای میل ڈس:
chamagbalochi@hotmail.com
chammag@yahoo.com

اے تاک ءِ بہا:
-/50 کلدار

ملک	بہا سالینی	رجسٹری ڈاک
پاکستان	120 کلدار	160 کلدار
مشکت	4 ریال	6 ریال
امارات/ قطر	25 درہم	40 درہم
کویت/ بحرن	4 دینار	6 دینار
یوروپ	$ 20	$ 25

شنگ کار جان بلوچ ءَ چہ احمد برادرس پرنٹرز ناظم آباد کراچی ءَ چھاپ کنائینت ءُ چمگ ءِ کارگس ناصر آباد ءَ شنگ کت۔

جھـــــــگیـــــــر

ملکی

تربت۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔عابد علیم

گوادر۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔ملا ریاض

جیونی۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔صالح خمار

پیشکان۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔مولا بخش حبیب

اورماڑہ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔انور جمعہ

پنجگور۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔عنایت اللہ قومی

بلیدہ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔رحمت اللہ شوہاز

بل نگور۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔شرف شاد

تمپ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔جمال ناصر

مند۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔سرتاج مومن

دشت۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔عبدالواحد عابد

تولگی۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔محمد جان صادق

کنچتی۔۔۔۔۔۔۔۔۔شاہد شاکر/ امام داد

نودز۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔نادل حیات

ہوت آباد۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔طارق بسمل

میر آباد۔۔۔۔۔۔۔۔۔برکت بیتاب/ نادل وفا

مالار۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔غلام اومان

زہران۔۔۔۔۔۔مولجان مجروح/محمود قادر

پسنی۔۔۔۔۔۔۔۔باقی ارمان/ الٰہی بخش غالب

درملکی

مشکت۔۔۔۔۔۔۔۔خالد ارس/ احمد ابدال

بریمی۔۔۔۔۔۔۔۔احمد کریم

العین۔۔۔۔۔۔۔۔ابراہیم حسرت

قطر۔۔۔۔۔۔۔۔شبیر مسافر/نعیم وفا

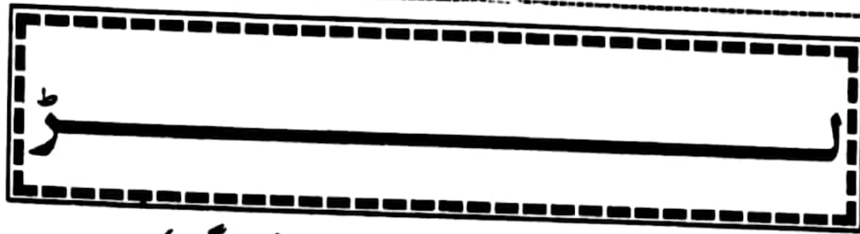
سلالہ۔۔۔۔۔۔۔۔۔خالد موسیٰ

شارجہ۔۔۔۔۔۔۔۔مراد علی شاکر

بحرن۔۔۔۔۔۔۔۔۔فضل حیات

سویڈن۔۔۔۔۔۔۔مسعود بلوچ

☆☆☆

چمگ جنوری داں دسمبر 2003ءِ ساچشت رنگ

عکسکاروتی حیال ولکھانی مانزمان وت انت۔ (ادارہ)

چمک ءِ سہی سالتاک شمے لگاہانی باہوٹ انت اے سہیں سالانی سفرءَ چمک ءَ پہ ماتی زبان ءِ لبزانک ءَ چے جہد ءُ جفا یے کت کتہ، ایشی ءَ مئے نبشتہ کار ءُ وانوک بگیشیناں ۔ اے سہیں سالاں چمک کجام جہلگ ءُ برزگاں گوستگ کجام تکیگیں جاورانی آماچ بوتگ اے راز ءَ ایوکا ماناں بلکیں بلوچی ءِ توامیں دردمند ءُ غمواریگیشتر ءُ شرتر پوہ ءُ سرپد انت یک انچیں زبان یے کہ آ بے وسیلہ بہ بیت چشیں زبانے ءِ واستا کار کنگ الم چہ کوہیں بارے ءَ کمتر نہ بیت ۔ ما چمک ءِ چاپ ءُ شنگ ءُ پیسرا اے جیڑہانی سراہا زبرءُ جیڑتگ ما زانتگ کہ اے کار پہ ھلو ھالو نہ بیت ۔ بلے مردم ہر کار ءَ پہ گرانی ءِ ترس ءَ پہ کنزمہ بیت ۔

مئے لوٹ ءُ واہگ مدام ہے بوتگ ءُ ہمیش انت کہ چمک ہر دابیں قید ءُ بند ءَ آجو بہ بیت ءُ ایوکا وتی زبان ءُ لبزانک ءِ حذمت کار بہ بیت ماوہدوہد ءِ سرا وتی شونگالانی تہا چمک ءِ جنجال، وتی وانوک ءُ نبشتہ کارانی دیما آرگ ءِ جہد کتگ ۔ چوناہا بلوچی زبان ءِ تاک ءُ تاکبندانی جیڑہ ءُ جنجال چہ کس ءَ چیر ءُ پہمیان نہ انت ۔

بلے وہدے حبر زبان ءُ لبزانک ءِ کیت ءُ اوشتیت گڑا مردم بایدانت چہ جیڑہ جنجالاں آدیم بہ بیت بلے انچیں لوبت ہم کایت کہ اے جیڑہ مردم ءُ رامان اڑینگ ءِ توجیل ءَ کنت ۔ ہر ہما بلوچ کہ وتی ماتی زبان ءِ قدر ءُ ارزشت ءَ زانت ءُ سرپد انت ہما بلوچ کہ آئی ءِ لنٹ پہ دانکے بلوچی گپ ءَ تلوسنت گڑا چمک ءِ جیڑہ ہر ہما بلوچ ءِ جیڑہ انت ۔

زبان ءِ دیمروی ءِ ہاترا تاک ءُ تاکبندانی ارزشت ءُ اہمیت سک بازانت بلے مستریں جاورتا کانی زندگ دارگ نیمگ انت چمک ءِ ہمرائی ءُ بلوچی ءِ گیشتریں تاک بےزری ءِ آماچ انت ۔ مئے سرکار ءَ ناں پہ ماتی زبان ءَ حب ءُ واہگے است ءُ ناں کہ پہ تاک ءُ تاکبنداں ۔

بلے یک ملعے مئے وتی جندنیمگ انت کہ مئے وانند ہیں، گیشتریں ورناء کماش وتی ماتی زبان ءَ کاگدے سیاہ ءُ سطرے ونت نہ کنت ایشانی تہا انچیں نام است کہ آہاں ٹوہیں ٹوہیں جماعت ونتگنت ۔ من تری جہان ءَ کجاں کنڈ ءَ بہاں، کجاں علم ءُ برزیں مصصانی سرا بہ ہاں تاوہدے کہ من وتارا بلوچ یے لیکاں ءُ سرپد باں گڑا منی اولی پجار وتی ماتی زبان انت ۔ اے راستے کہ وہد دیما روت ٹوکیں دروشم ءُ ندارگ دیما کاینت کوہنیں رواج ءُ روایتانی تہا بدلی کیت بگر ءُ مارگانی گوناپ مٹ ءُ بدل بنت بلے ایشاں ابید ہم لہتیں چیز بنت کہ آ گار ءُ گمسار کنگ ءِ بدل ءَ وہد ءِ ہمرائی ءَ دیما برگ لوٹنت ءُ ایشانی تہا اولی نام ماتی زبان نیمگ انت ہمنکس تئی زبان پلگارتر بیت ءُ دیمروی کنت ہمنکس تئی زندگ ءُ ہست بوگ ءِ اہمیت ءِ چراگ رُشناتر بیت ۔

وہدے سندھی ءُ ایند گہ زبان وتی راج ءِ وانگ جاہاں واننگ بوت کنت گڑا بلوچی ءِ کجام گناہ ءُ چے میار؟ بلوچی زبان ءِ دیمروی ءِ ہاترا بازیں کارنت کہ سرکار ءِ رہدربری ءَ ابید کنگ بیت۔ مشال ءِ حسابءَ بلوچی ءِ، وانگ جاہاں واننگ لبز انتانی یک کمیٹی بجوڑینگ کہ آئی ءِ کاربیگواہی ءِ دزگ ءُ مچاں گاریں لبزانی پٹ ءُ پول ءِ ہمرائی ءَ نوکیں لبز ءُ نوک جوڑبوتگیں کاربوجاں بلوچی نام دیگ ءُ بلوچی لبز بلد جوڑ کنگ، بلوچ ءِ راجدپتر کہ ناتوامیں رنگے ءَ شعری دروشم ءَ پہ ما سرانت اے ہم پیشکا نڈگ ءُ پولگ لوٹیت ءُ دگہ انچیں بازیں کارنت کہ سرکارءِ نا دلگوشی ءِ علت ءَ پہ کنگا ایرانت۔

ماوتی توامیں نبشتہ کار ءُ وانوکانی منت واراں کہ آہاں ہمک گرانیں ساعتاں مئے رہدربری کتگ وتی گہتریں مواد ءُ نکان پہ چمگ ءَ شات کتگ انت۔ امیت انت کہ وہد ءِ ہمرائی ءَ چمگ، نبشتہ کار ءُ وانوکانی نزیکی چہ دو دیم ودیت۔ چمگ ءِ پہ وہد ءُ موسم درنیا ہگ ءِ وجہ ءَ بلوچی زبان ءُ لبزنک ءِ بازیں درد وار ءُ غمواراں مارا زبانی ءُ نبشتہی داب ءَ گشتگ کہ شاوتی تاک ءَ پنچ ماہ یا کہ شش ماہی یے بکن ات۔ آہانی اے گلہ مارا سر ءُ چمان انت بلے اے گلہ ءِ ایوکا مئے کوتاہیانی بروردنہ انت بلکیں اے ہماجیڑہ انت کہ ایشی ءِ برانزاں بلوچستان ءِ تیوگیں گس انگریکنت۔

بلے اے گپ ءَ ما پہ جزم گشیں کہ چمگ گوں وتی ناتوانیں وس ءَ وتی زبان ءُ لبزانک ءِ گلگریں کشارانی سبزینگ ءِ توجیل ءَ مدام کنت۔ چمگ مالی جنجالاں سوب ءَ بلکیں پہ وہد ءُ موسم شمے دست ءَ مہ کپیت بلے انشااللہ چمگ ءِ زندگ دارگ ءِ ہاترا ما وتی وس ءَ آدیم گام جنگ ءَ ہم چک ءُ پدنہ بیں۔ ☆☆☆

شونکار

آتراپ کمپوزنگ کارجاہ تربت ءِ کارمستر ءُ ورنا ہیں شاعر رفیق رحمٰن ناگت ءَ 8 دسمبر 2003 ءَ موٹر سائیکل ءِ گوں گاڑی ءَ ڈیک ورگ ءِ ویل ءَ چہ دنیا ءَ شت۔

آتراپ کمپوزنگ کارجاہ ءِ پچ کنگا گوں آئی ءَ بلوچی تاک ءُ کتابانی چھاپ ءُ شنگ ءِ درگت ءَ انچیں دیمروی ءُ آسراتی یے ءِ بنگیج کت کہ چہ دو پیسر ماں تربت ءَ اے وڑیں آسراتی ءِ نام نہ بوتگ۔ کسان عمر ءَ آئی ءَ گوں بلوچی لبزانک ءَ مزنیں ھب ءُ واہگے بوتگ۔

ادارہ **چمگ** ءِ دراہیں کارندہ رفیق رحمٰن ءِ انا گتیں بیرانی ءَ آئی ءِ کہول ءُ بلوچی ءِ دوزواہانی غماں ہوار حدا ءِ درگاہ ءَ دعا کنت کہ حدا مرزی ءَ وتی گنجیں رحمتانی سائگ ءَ جاگہ ءُ پشپداں اے گرانیں بار ءِ سگگ ءِ ہاٹی ءَ بدنت۔

ادارہ چمگ، منظور بسمل، تاج بلوچ، گوہر اقبال بالی، بخشی بلوچ، فضل کریم، سلیم ہمراز، علی گوہر، مجید واہگ، سلیم یات

سچکان

ادب ءُ سیاست

ناگمان

دھی چمگ ءِ شونگال ءَ شونکارءَ ادب ءُ سیاست ءِ سرءَ گونڈیں ترانے کتگ ءُ ہمے آسرءَ رستگ کہ:

''سیات، ڈیہہ، راج ءُ مہلوک دوستی، بزگ ءُ بے درانی مزءِ گپ ءَ ابید ہم جہان ءَ را یک تباہی سازوکیں آسے ءِ نیمگ ءَ برگ ءَ انت ءُ ادب، قلم ءِ حمبرانی آپ ءَ گوں ہمے آس ءَ راتوسگ ءِ جہد ءُ باوست ءَ انت''۔

سیاست ءَ را آس گشگ ءُ ایر جنگ ءُ ادب ءَ را آپ گشگ ءُ ساڑ ایگ دوحساب ءَ ردانت۔

یکے اے واستا کہ اے مثال سیاست ءِ بدل ءَ ادب ءِ خلاف ءَ روَت.....دنیاءِ تاریخ ءَ اینچک مردم کہ آپ ءَ کشتگ۔آس ءَ نہ کشتگ!...ہمیشکا اے مثال چہ بن ءَ ردانت۔

دومی اے واستا کہ چیرے مثال ءَ ریاءُ روءُ تعصب ءِ بوکئیت۔اے علمی رویہے نہ انت ءُ سنجیدگیں گپ ءُ تران ءِ تہا ایشی ءِ ہچ گنجائش نیست۔

سیاست ءَ را دیار سوچیں آس ءُ ادب ءَ را ہمے آس ءِ توسینوکیں آپ گشگ دوئیناں متضاد ظاہر کنت۔حالانکہ ادب ءُ سیاست دشمن نہ انت بلکیں دوست انت۔دوئینانی گڈی منزل یک انت البتہ راہ اش جدا انت۔

سیاست چشیں بدیں چیزے نہ انت کہ ما سرپد ہیں۔ایشی ءِ کار اجتماعی مسلہانی حل کنگ ءِ واستا جہد کنگ انت۔سیاست ہما وہدءَ وجودءَ کیت وہدے سماج ءِ مردم وتی عوامی یا اجتماعی فرضاں پورا مکن انت۔فرض ءِ پورا نہ بیگ مسلہ پیدا کنت۔وہدے ہمے مسلہ ءِ حل بیگ ءِ ایدگہ (ریاستی) راہ ءُ دربند بہ بنت گڑا سیاست شروع بیت۔

سیاست ءِ سرشت ءَ حرابی مان نیست۔ایشی ءِ بندات گوں نیک نیتی ءَ بیت۔ایشی ءِ تہا حرابی ہما وہدءَ کئیت کہ سیاستدان عوام ءِ مسلہانی پُشت ءَ وتی ذاتی کاراں بہ کشنت۔سیاست کہ اے جاگہ ءَ رسیت گڑا عوام ءِ واستا تاوان دہ ءُ سیاستدان ءِ واستا فائدہ مندیں چیزے جوڑ بیت۔

چونکہ ادب ءُ سیاست ہر دو انسانی ذہن ءِ پیداوار انت ءُ انسان ءِ واستا انت ہمیشکا یکے دومی ءِ سرءَ لازم اثر دؤر دینت ۔ سیاسی مسلہ ادب ءِ موضوع جوڑ بنت ۔ ہے پیم زبان ءِ مسلہ یا ادبی تحریک سیاسی مؤقفانی سرءَ اثر انداز بنت ۔

اے وڑیں اثر ءَ کپک حراب نہ انت چیا کہ اے اثر آزاتیں تعلقے ءِ بنیادءَ انت ۔ ادب ءُ سیاست ءِ جنگ ہما وہدءَ شروع بیت وہدے یکے دومیگ ءِ آزاتی ءَ گلت بکنت ۔ دومی ءَ وتی پروپیگنڈہ ءِ واستا استعمال بکنت ۔

اگرچہ بلوچی ادب ءَ چشیں زوربہہ مان نہ بیتگ کہ بلوچستان ءِ سیاست ءَ کنٹرول بکنت البتہ بلوچستان ءِ سیاسی گروہاں برے برے بلوچی ادب ءُ موسیقی ءَ راہائی جیک کتگ ءُ وتی سیاسی پرشت ءُ پروشاں ن ءَ ادب ءُ ادبی گلانی تہہ ءَ آورتگ ۔

بے شک مئے سیاست کرپٹ انت ۔ بدنام انت بلے ایوک ءَ مئے سیاست ءِ بنیادءَ دراہیں دنیا ءِ سیاست ءَ راتاہ کنوکیں آس ءِ نام دیگ ناانصافی ایت ۔

سیاست ءَ را آس گشگ ءِ پشت ءَ بگندے شونکار ءِ اشارہ قوم ءُ ملکانی نیام ءَ جنگ ئیگ انت ....اے گپ ءَ کس انکار نہ کنت کہ ملک، قوم یا گروہانی نیام ءَ جنگی صورتحال ءِ پیدا کنگ سیاست ءِ عیب انت ۔ بلے ایشی ءِ مطلب اے نہ انت کہ ماسیاست ءِ شریں کاراں ہم مہ منئیں ۔ ایوک ءَ سیاست نہ انت ۔ ہر چیز ءَ شرّ ءُ حراب است ۔ ملک، قوم یا پارٹیانی نیام ءَ اڑ ءُ کڑ پیدا کنگ ءَ بے شک سیاست ءِ دست ہم مان انت بلے ہما تباہ کاریں جنگی سامان کہ جنگ ءَ کاربندگ بنت آسائنس ءِ جوڑ کنگین انت ۔ بلے ایشی ءِ مطلب اے نہ انت کہ ماسائنس ءَ تباہ کنوکیں آس بگشیں ۔

شونگال ءِ تہہ ءَ دیتر ءَ گشگ بیتگ :

''ادب ہر ہما جنز ءَ ایر جنت ءُ رد کنت کہ آ پہ جہان ءِ وش رنگی ءُ انسانیت ءَ تاوان بار بہ بیت ۔ ادب جہان ءَ را یک انچیں عکسے ءِ پیشدارگ ءَ دزگٹ انت کہ آئی ءِ تہہ ءَ زند ءِ بہار، ایمنی ءُ وشحالی، شادمانی ءِ ساز ءُ رنگ گوں وتی نوک تریں دروشماں پہ انسانیت ءَ سر بہ بنت ۔ ادب چہ ذاتی ءُ گروہی فائدگ ءُ چہ دروغ ءُ ریا ءَ باز دیر ءُ گستائیں چیز ایت ۔ ادب راستی ءِ رہشون ءُ رہشناس بیت ۔ ادب ہچ وہدءَ بے مقصد نہ بوتگ ءُ نئیکہ بیت ....''

شونکار ءَ ادب ءِ توصیف ءَ زمین ءُ آسمان یک کتگ ۔ دنیا ءِ ادب بگندے اے توصیفاں کرزیت بلے بلوچی ادب ءِ بارہ ءَ چشیں گپ ءِ جنگ وت گلائی ایت ۔

اگں ما یک دمانے ءِ واستا اے گپ ءَ بہ منئیں کہ سیاست آس ایت ءُ ادب آپ ایت کہ ایشی ءَ توسیت گڑا بلوچی

ادبءِ بارہءَ اے گپ غلط بیت۔ چیا کہ ادا آس وتی کارءَ کنان انت۔ ملکءَ ڈیہار سوچ کنان انت بلے ''ادبی آپ'' ءِ ترپے نہ گواہیت کہ مردمءِ دل وش بہ بیت...ءُ اگن آپءِ ترپے است ہم تہ آ آسءِ ترسءَ درا تک نہ کنت۔

سیاستءَ رادیار سوچیں آس ءُ ادبءَ راہے آسءِ تو سینوکیں آپ گشگ سیاستءِ بارہءَ شونکارءِ غلط فہمیءُ ادبءِ بارہءَ آئیءِ خوش فہمیءَ ظاہر کنت۔

شونگال یک کتابےءِ پالیسی بیان کنوکیں بہر انت۔ ایشیءِ تہہءَ چشیں غیر ذمہ داریں ءُ تعصبی ئیں گپءِ جنگ رسالہءِ نامءَ ہم پولنگ کنت ءُ گپ جنوکءِ ہم۔

ادیب بیگءِ معنا اے نہ انت کہ ما بے کہ ادبءَ دگہ ہچ مہ منّیں۔

حیرانیءِ گپ ایش انت کہ شونکار ادبءَ چہ ''دروغ'' ءُ ریاءَ باز دیرءُ گستائیں چیزے'' سرپد بیت بلے وت سیاستءِ بارہءَ پُرتعصبیں گپ جنت ءُ ادبءِ بارہءَ نندیت بٹاک جنت۔ آیا اے ریاءُ رُو بے نہ انت۔

☆☆☆

ایڈورڈ واعدی سعید

نامداریں فلسطینی شہزانت، کواس، لبزانت ءُ امریکہءِ کولمبیا شہدر برجاہءِ پروفیسر ایڈورڈ واعدی سعیدءِ بیرانیءَ چہ فلسطینءِ آجوئی جنزءِ دپترءِ بہرے یہ مدامی بند بوت۔ آ یک نومبر 1935 ءَ بیت المقدسءِ طلبیہ نامیں جاہےءَ ودی بوت۔ آءُ آئیءِ کہول 1948 ءِ سالءَ اسرائیلءَ، چہ فلسطینءَ دراں ڈیہہ کت انت۔ 1991 ءَ یاسر عرفاتءِ نیمگا چہ اسرائیلءِ گوں ماامنءِ منگ نامہءِ سرا دسنام جنگءَ پدآئے نہ من ات۔ 1978 ءَ آئیءِ اولی کتاب (Orientation) شنگ بوتگ۔ چدو پد دگہ کتابے فلسطینءِ جیڑہءِ (Question of Palestine) ءِ نامءَ شنگ بوت۔ لبزانکی بنکپانی سرا ارادہءُ وڑوپیمءِ بُنگیج (Begining:intention and method) ءُ دنیا، سیاہگ ءُ ایراد (World,Text & Critics) نامیں دو کتابے چھاپ و شنگ بوتگ۔ فلسطینءِ جیڑہءِ پشدرءَ یک کتابے ہتمی آزمانءَ ءُ پُشت: فلسطینی آنی زندمان (After the last sky:Palestinian lives) ءِ نامءَ شنگ بوتگ۔ 1994ءَ دزمحرومیانی سیاست (Politics of Dispossesion) اسلامءِ توکا مشرقیت، Orientalism in Covering in Islam، کواسانی نمائندگی (Representation of Intellactuals)، 1995 ءَ ایمنیءُ آئیءِ بے اطمینانی (Peace and its Disconntent)، ءُ 1999 ءَ وتی ورنائیءِ یاتءُ ترانگانی کتاب دراں ڈیہہ (Out of Place) ءِ نامءَ چھاپ و شنگ بوتگ انت۔ ایشیءَ ابید حالتاکءُ تاکبندانی واستا بے حسابیں نبشتانکءُ کالم یے نبیس اتگ۔ موسیکءِ علمءِ سرا ہم بازیں دزرسءِ بوتگ۔ موسیکءِ سرا نبشتگیں آئیءِ سے نبشتانکانی کچین 1991 ءَ ''موسیکءِ؟؟؟؟'' (Musical????) ءِ نامءَ شنگ بوتگ انت۔

ایڈورڈ سعیدءِ بیرانی نہ تہنا پہ فلسطینءَ تاوانے بلکس دنیاءِ توامیں امن دوستیں، راجدوستیں ملکءُ مردماں انچیں تاوانے کہ آئیءِ گنڈ داں دیراں گرگ نہ بیت۔

روتاک جنگ کراچی: ارجانک: ادارہ

بلوچی لبزانک چون انت ءُ بائدانت چوں بہ بیت

غنی پرواز

چہ ریشی ءَ پیسر کہ بلوچی لبزانک ءِ مرچیگ ءُ باندات ءِ بارواگپ جنگ ببیت ، بائدانت یکبرے اے جیڑہ گشینگ ببیت کہ لبزانک ءِ جندچی یے۔

بازمردم لبزانک ءِ ارزشت ءَ زانت ، ءُ لبزانک ءَ گنوکی ءُ نزانتکاری لیکیت ، بلے حکیکت ءَ لبزانک دنیاءِ مستریں ساری ءُ مستریں زانت انت۔

لبزانک اسل ءَ زبان ءِ همراهی ءَ ثقافت ءِ مستریں بهرانت ۔ ءُ ثقافت یک راجے ءِ پچارهم بیت ۔آئی ءِ پیدائش ءُ هستی ءُ یکی دتپاکی ءِ مستریں سوب هم ، ءُ جیڑ ہانی گشینگ ،حقانی گرگ ءُ دیمروی ءُ گهبودی ءِ یک مزنیں وسیلہے هم۔

راستیں لبزانک ــــ چاگرد ءِ چم بیت ءُ چاریت ، دل بیت ءُ لوٹیت ، ءُ دماغ بیت ءُ پکروهیال کنت ، ءُ آئی ءِ رهدربری ءَ چاگردوتی دیم ءِ اڑ وجنجالاں دورکنان بیت ءُ دیم ءَ روت۔

راستیں لبزانک آ نہ انت کہ بس واب بگیجیت ، بلکیں هماانت کہ واب ءِ وهد ءَ واب بگیجیت ءُ آگہی ءِ وهد ءَ آگہ بکنت۔

راستیں لبزانک آ نہ انت کہ هرچیز ءَ ڈولدار پیش بداریت ، بلکیں هما انت کہ ڈولداریں چیز ءَ ڈولدار ءُ بڈ ولیں چیز ءَ بڈ ول پیش بداریت۔

راستیں لبزانک آ نہ انت کہ هرچیز ءَ شر پیش بداریت ، بلکیں هماانت کہ شرّ ءَ شرّ ءُ هراب ءَ هراب پیش بداریت۔

راستیں لبزانک آ نہ انت کہ ایوکا مہر درشان بکنت ، بلکیں هماانت کہ پہ دوستیں چیز ءَ مہر ءُ نادوستیں چیز ءَ نپرت درشان بکنت۔

راستیں لبزانک هماشررنگیں جنین ءِ مثال انت کہ دل ءَ مہرودوستی بداریت ، بلے دپ ءَ گِلہ وآزاری بکنت۔

راستیں لبزانک هما براهداریں مردین ءِ مثال انت کہ آئی ءِ کیسگ ءَ کلم ءُ دستاں ٹیکم ببیت۔

لبزانک ءِ شرتر ءُ نامدارتریں سپت یا تعریف لبزانکی دنیاءِ مزنیں نام میتھیو آرنلڈ ءَ کتگ ۔آئی ءِ روءَ: ''لبزانک زندءِ آدینک ، زندءِ شرگداری ، زندءِ دیم ءَ برگ ءُ زندءِ پہک دپلگاررنگ انت''۔

لبزانک ءِ باززانتکاراں لبزانک دو بہرءَ کنگ کہ چراہانی تہاا ولی نازرکیں یا پہکیں لبزانک ءُ دومی علمی یا سیادیں لبزانک گشگ بیت ۔ نازرکیں یا پہکیں لبزانک ھمالبزانک ءَ گش انت کہ آئی ءِ توک ءَ جتائیں پکر، جہزہءُ مارگانی سرءَ گیشتر ، ءُ ڈنی دنیاءِ جاورءُ جیڑ ہانی سرءَ کمتر زور دیگ بیت ۔ ایشی ءِ توک ءَ شاعری ، آزمانک ، کسمانک ، ناول ، ریزمانک ، تون ونچکند ، سفرنامہ ، پٹ و پول ، شرگداری ، رجانک ءُ دگہ ھمے ڈولیں ازم ھوارانت ۔ وھدیکہ علمی ، یا سیادیں لبزانک ھمالبزانک ءَ گش انت کہ آئی ءِ توک ءَ جتائیں پکر ، جہزہءُ مارگانی سرءَ کمتر ءُ ڈنی دنیاءِ جاورءُ جیڑ ہانی سرءَ گیشتر زور دیگ بیت ۔ ایشی ءِ توک ءَ فزکس ، کیمسٹری ، بیالوجی ، تاریخ ، سیاسیات ، نفسیات ، فلسفہ ءُ دگہ ھمے ڈولیں علم ھوارانت ۔

چہ ے گونڈیں تعریف ءُ تشریح ءَ اے ھبر پدر بوت کہ ھلگیں لبزانک نازرکیں یا پہکیں لبزانک انت ۔ ءُ اے وھدءَ مئے بن گپ ھم ھمیش انت ۔ نوں بیاات بلوچی لبزانک ءِ سرءَ گونڈیں چمشانکے دئیں ءُ اے ھبرءَ چاریں کہ باریں اے چہ آپ ءَ انت ءُ ایشی ءَ چتور بوگ لوٹیت ۔

منی نزءَ بلوچی شاعری ءَ مزنیں کسا سے ءُ ءُ چہ رودانک ءَ گیشتر دیمروی کتگ ۔ بنگپ ، شکل ءُ تکنیک سئے ئیں حساباں اے مجموعی سورت ءَ جوان انت ۔ ایشی ءِ بازیں چیزے گوں دنیاءِ مزنیں شعری مڈیاں دیم پہ دیم کنگ بیت ۔ مثال ھبرءَ عطا شاد ءِ ''بولان'' نامیں گال ءُ ''ساہ کندن'' ءُ ''دل گریت وشپ ناریت'' نامیں لچہ ءُ صدیق آزات ءِ ''شاعرءُ ارواح'' نامیں دراجیں لچہ ءُ دگہ ھمے ڈولیں ۔ بلے ایشی ءِ توک ءَ لہتیں کمی ءُ نزوری انگت ءَ گندگ بیت ۔ چوکہ قومی ، ملکی ءُ میاں استمانی بنگپ ، دراجیں لچہ ، ءُ شعری تون ونچکند سک کم انت ۔ مئے شاعراں اے ییمگ ءَ دلگوش گورکنگ لوٹیت ۔ گیشتر استیں شاعر ، شعری دیوان ، کیسٹ ءُ ریکارڈ ءِ واستا نبشتہ کن انت ۔ ھرچُند کہ اے چیزاں مردم پورئی ءَ ردکت نہ کنت بلے ایشانی ییمگ ءَ چہ کچ ءُ زیات دلگوش دیگ ھم شرنہ انت ۔

بلوچی لبزانک ءِ دومی دیم ءُ شگیں تہر آزمانک انت ۔ ایشی ءَ چہ ایدگہ دراھیں رودانکی تہراں گیشتر دیمروی کتگ ۔ وتی جاورانی روءَ اے ھم بنگپ ، شکل ءُ تکنیک ءِ حساب ءَ جوان انت ۔ چہ شیر محمد مری ءُ عبداللہ جان جمالدینی ءَ رند ، ایشی ءِ نبشتہ کارانی دراجیں لڑے دیم ءَ اتکگ ۔ ایشی ءِ توک ءَ ھم چشیں چیز بیت کہ آ گوں دنیاءِ مزنیں آزمانکی مڈیاں دیم پہ دیم کنگ بیت ۔ مثال ھبرءَ غوث بہار ءِ ''مھشر'' ءُ مبارک علی بلوچ ءِ ''مبات گنجے کہ دل ءَ رنجے'' ءُ دگہ لہتیں ___ بلے مجموعی سورت ءَ ایشی ءَ تنی وھدی اینچو دیمروی نہ کتگ ، کہ کنگئے لوٹیت ۔ گیشتر آزمانک نویس گوں مہرءُ جنس ءِ بنگپاں دلگوش انت ۔ قومی ، ملکی ءُ میاں استمانی جیڑ ہاں ڈلچار کنگا انت ۔ ءُ آزمانک تنی وھدی نئے باتن ءِ نزرءَ شری ءِ سرءَ ایر کپتگ ءُ نئے گوں ڈنی دنیاءَ الکاپی ءَ ھمگام بوتگ ۔ اے دراھیں کمی ءُ نزوریانی درکنگ ءَ رند مئے آزمانک راستیں رنگئے ءَ دیم ءَ شت کنت ۔

بلوچی کسمانک ءَ ھاسیں دیمروی نہ کتگ ۔ مئے گورءَ تنی وھدی ھاسیں کسمانک نویس پیدا ک نہ بوتگ ۔ ھرچی کہ

پیداک بوتگ، چہ اہاں ں چیزے ءِ دلگوش ٹی وی کسمانک ءِ ئیمگا انت، چیزے ءِ دلگوش ریڈیو کسمانک ءِ ئیمگ ءَ، ءُ چیزے ءِ دلگوش اسٹیج ھا کہ ءِ ئیمگ ءَ۔ ءُ اے ھر سئے مقدار ءُ معیار ھر دو ھساب ءَ سک کم ءُ نزور انت۔ اگں مئے کسمانک نویس، ھاسیں کردے درشان کنگ لوٹنت، گڑا آہاں جوانیں ملکی ءُ درملکی کسمانک نویس، ھاسیں کردے درشان کنگ لوٹنت، گڑا آہاں جوانیں ملکی ءُ درملکی کسمانک وانگ لوٹنت، ءُ کسمانک نویسی ءِ ئیمگ ءَ گیشتر دلگوش دیگ لوٹیت۔

بلوچی ناول ءِ تاریخ سک گونڈ انت۔ چہ سید ظہور شاہ ہاشمی ءَ رند، دگہ بس لہتیں نبشتہ کار ءَ اے ئیمگ ءَ دلگوش داتگ۔ ناولانی کساس ھم سک کم انت ءُ چہ اہانی توک ءَ ھم گیشتر داستان ءُ ناولک انت۔ ایشی ءِ دیم ءَ برگ ءِ واستا اید گہ ملکی ءُ درملکی زبانانی نامداریں ناول وانگ بہ بنت۔ ناول نویسی ءِ رھبند ءُ ٹکنیک زانگ بہ بنت، ءُ پہ باز جہد و کوشش شرتریں ناول نبشتہ کنگ بہ بیت۔

بلوچی رد انکی تو ن ذبچکند ءَ یک کچے ءَ دیمروی کتگ۔ اے ردءَ چہ صدیق آزات ءَ رند، محمد بیگ بیگل، اکرم صاحب خان ءُ عیسیٰ گل ءُ وتی کساس ءَ کار کتگ۔ اے پڑ ءَ جوان جوانیں چیز نبشتہ کنگ بوتگ۔ بلے اپسوز کہ تنی وھدی ایشی ءِ نبشتہ کارانی کساس کم انت۔ چے سوب ءَ، زاھر انت، ایشی ءِ کتاب ءُ نبشتانک ھم سک کم انت۔ اے ئیمگ ءَ گیشتر کلمکار ءَ دلگوش گور کنگ لوٹیت۔

بلوچی ریزمانک ءَ ھچ دیمروی نہ کتگ۔ اے لبزانکی تہر، گند و مکند ءِ ھساب ءَ انت۔ چہ ایشی ءِ ازم ءَ مئے گیشتر کلمکار نابلد انت۔ چیزے مردم ءَ ھمے نام ءَ لہتیں نبشتانک نبشتہ کتگ کہ چہ اہانی توک ءَ امان گچکی، ڈاکٹر فضل خالق ءُ صبا دشتیاری ءِ نام گرگ کرزانت۔ بلے چہ کساس ءِ کمی ءَ ابید، ازمی سورت ءَ ھم اے وڑیں گیشتر نبشتانک نزور انت۔ اے پڑ ءَ کلمکاراں گیشتر وانگ ءُ ھیل کاری پکار انت۔

سفرنامہ ءَ ھم بلوچی زبان ءَ ھاسیں دیمروی نہ کتگ۔ عبداللہ جان جمالدینی، عبدالصمد امیری، عبدالحیٔ جمشیر زئی، حاجی محمد ابراہیم نگوری، محمد بیگ بیگل، منیر احمد بادینی ءِ ھوری ءَ چیزے نام گندگ بنت۔ بلے ایشی ءِ چند ءُ نبشتہ کار ردوئینانی کساس سک کم انت۔ ءُ کتابی سورت ءَ تنی وھدی ”آگہیں چمانی واب“ ءِ نام ءَ ایوکا منیر احمد بادینی ءِ یک سفرنامہے چاپ و شنگ بوتگ۔ بلوچ یک جہاں گردیں راجے۔ ایشی ءِ زبان ءَ بائد انت باز سفرنامہ نبشتہ ءُ چاپ بوتیں۔ بلے بلوچ کلمکاراں انگت ایشی ءِ ارزشت ھاس نہ ماراتگ۔ بائد انت، ایشی ءِ ارزشت ءَ آ گیشتر بمارانت۔ ءُ ایشی ءِ واستا گیشتر جہد بکنانت۔

پٹ و پول کے زیات نبشتہ کنگ بوتگ۔ پٹ و پولکار ءُ آہانی کتابانی کساس جوڑ انت۔ پٹ و پولکارانی توک ءَ بشیر احمد بلوچ، عبدالغفار ندیم، محمد یوسف گچکی، غوث بخش صابر، غلام فاروق بلوچ، صبا دشتیاری، فقیر شاد، اکبر غمشاد، یعقوب عامل، رزاق نادر ءُ دگہ گیشے نام ھوار انت۔ بلے اے ردءَ باز یں کمی ءُ نزوری گندگ بیت۔ پٹ و پول پہکیں لبزانک ءِ ھنچیں شانگے کہ ایشی ءِ توک ءَ بائد انت چہ اید گہ دراھیں شاخاں ھکیکت پسندی گیشتر ءُ ذاتی پسند ءُ ناپسند کمتر بہ بیت۔ بلے بلوچی زبان ءِ گیشتر پٹ و پولی

کتاب ءِ نبشتانکانی تو ک ءِ ھلیکت پسندی کمتر ءِ ذاتی پسند ءِ ناپسند گیشتر گندگ بیت۔ بلوچی پٹ ءُ پول کم ءُ گیش ایوکا شاعری ءِ بارءَ انت۔ ءُ بازیں لبزانکی تہر ءُ چاگردی بنکپانی سرءَ پٹ ءُ پول نیست، یا نہ بوگ ءِ برابر ءَ انت۔ بائد انت پشکپتگیں لبزانکی تہر ءُ چاگردی بنکپانی سرءَ ھم پٹ ءُ پول کنگ بہ بیت۔

بلوچی شرگداری سک پدمنتگ انت۔ اے پڑءَ ھاسیں کار نہ بوتگ۔ چہ کریم دشتی ءَ رند، بس دگہ لہتیں نام دیم ءَ اتکگ۔ آ کسانیں شرگداراں لیکہی شرگداری کے گیشتر نبشتہ کتگ، بلے عملی شرگداری سک کم نبشتہ کتگ۔ ءُ آہانی چاپ ءُ شنگ بوتگیں کتاب چیزے دانگ انت۔ ءُ چراہاں ھم گیشتر ھاسیں معیارے نہ دارانت۔ شرگداری لبزانک ءَ دیم ءَ بارت۔ بلوچی لبزانک ءِ پدمنتگی ءِ یک مستریں سوبے شرگداری ءِ کمی ءُ پدمنتگی انت۔ بائد انت، اے پڑءَ زیات کار کنگ بہ بیت۔ تاکہ ایشی ءِ برکت ءَ مئے لبزانک ھم گیشتر دیمروی بکنت۔

رجانک پہ لبزانک ءِ پچار ءَ مزنیں ارزشتے داریت۔ بلوچی رجانک ءِ پڑءَ غوث بخش صابر ءَ چہ درستاں گیشتر کار کتگ۔ چرائی ءَ ابید، حکیم بلوچ، غلام فاروق بلوچ، ڈاکٹر فضل خالق، ڈاکٹر شاہ محمد مری ءُ دگہ بازینے ءَ کار کتگ۔ بلے تنی وھدی اے پڑءَ چاپ ءُ شنگ بوتگیں کتاب ءُ نبشتانکانی کساس ءُ شری چہ ذرورت ءَ باز کمتر انت۔ اے ردءَ سک باز دلگوش دیگ ءِ ذرورت انت۔

لبزانک ءِ دگہ دگہ تہرانی دیم ءَ برگ ءِ واستا الّمی انت کہ آہانی نبشتہ کار ایوکا ذاتی، باتنی ءُ ھندی جاور ءُ جیڑہانی بندی مبت، بلکیں قومی، ملکی ءُ میان استمانی جاور ءُ جیڑہانی نیمگ ءَ ھم دلگوش بدینت۔ چوکہ غلامی، آزادی، آمریت، جمہوریت، صیہونیت، بنیاد پرستی، فرقہ پرستی، دہشت گردی، امن، جنگ، اُرش، ہجرت، سامراجیت، نیو ورلڈ آرڈر، گلوبلائزیشن، ملٹی نیشنل کمپنی، آئی ایم ایف، ورلڈ بنک، لٹ ءُ پل ءُ دگہ ھمے ڈولیں۔ ھمے پیم ءَ ایوکا مہر ءُ جنس ءِ کوھنیں ءُ رسمی قصہاں میار انت، بلکیں فلسفہ، مذہب، سائنس، ٹیکنالوجی، کمپیوٹر، انٹرنیٹ، ای میل، سیٹلائیٹ، ڈیجیٹل، کیبل، کلوننگ، وانگ ءُ زانگ، ناوانندہی، چاگردی جیڑہ، نفسیاتی جیڑہ، ذگری نمازی جیڑہ، شیعہ سنی جیڑہ، عیسائی مسلم جیڑہ، ہندو مسلم جیڑہ، بابری مسیت، رام مندر، تبلیغ، جہاد، نقل، دھاندلی، کرپشن، مردمانی بازی، ماحولیاتی آلودگی، ڈرگ مافیا، لینڈ مافیا، نشہ، نشہی چیز، نشہی چیز ءِ کاروبار، دزی، ڈنگی، چُکانی حق، چکانی دزی، جنین آدمانی حق، جنین آدمانی کاروبار، ماذورانی جیڑہ، پیر ءُ آجزیں مردمانی جیڑہ، امریکہ، اسرائیل، افغانستان، عراق، فلسطین، کشمیر، چیچنیا، بوسنیا، گوربچانی کوریا، القاعدہ، طالبان ءُ دگہ ھمے ڈولیں چیزاں ھم وتی بن گپ بکن انت۔ بلے مئے گیشتر کلمکار چرے ڈولیں چیز ءُ بنکپاں پہک ناسرپد ءُ نادلگوش انت۔ ءُ بس چو چات ءِ پگل ءِ ڈول ءَ یک گونڈ کیں ھندی چاگردے ءِ تہا بندانت۔ بلے نوں بائد انت آ چہ نوکیں دور ءِ لوٹاں سرپد بہ بنت، چہ گونڈ کیں ھندی چاگرد ءِ بندی ءَ آزات بہ بنت، ءُ قومی، ملکی ءُ جہانی چاگردانی باسک جوڑ بہ بنت۔

گوسگیں دورءُ مرچیگیں دوراں زمین ءُ آزمان ءِ پرک انت ۔ گوسگیں دوراں سائنس ءُ ٹیکنالوجی ءِ پدمنتگی ءِ سوب ءَ بدلی سدلی گوں سکیں سستیں رپتارے ءَ بوتگ ۔ ءُ بازکسانیں کساسے ءَ بوتگ ۔ بلے مرچیگیں دورءَ سائنس ءُ ٹیکنالوجی ءِ بے کچ و کساسیں دیمروی ءِ سوب ءَ بدلی سدلی گوں سکیں تیزیں رپتارے ءَ بوگا انت ۔ ءُ دنیا ءِ توک ءَ مزنیں مزنیں بدلی سدلی آهگا انت ۔ یک نیمگے ءَ سائنس ءُ ٹیکنالوجی ءِ بے کچ وکساسیں دیمروی ءِ برکت ءَ آلم دیم په بے کساسیں آرام وآسرات ءُ گل ءُ وشی ، یا گوں پدریں لبزاں دیم په دنیائی بهشتے ءَ روگا انت ۔ ءُ دومی نیمگ ءَ سامراجیت ،صیهونیت ، بنیاد پرستی ، دهشت گردی ،فرقه پرستی ، نیو ورلڈ آرڈر ، گلوبلائزیشن ، ملٹی نیشنل کمپنی ، آئی ایم ایف ، ورلڈ بنک ءُ دگه همے ڈولیں چیز بلاهیں هتر جوڑ بوتگ انت ۔ ءُ اے هتر دراهیں بنی آدم ءَ چپ وچاگرد کنگا انت ۔ روچ په روچ گیشتر ءُ مستر بوان انت ءُ چریشانی سوب ءَ آلم دیم په بے کساسیں تباهی و بربادی ءُ نیستی و نابودی ، یا گوں پدریں لبزاں دیم په یک دنیائی دوزهے ءَ روگا انت ۔ بنی آدم ءِ زند ءَ هندی ،قومی ،ملکی ءُ میاں استمانی سنداں آبادی ءُ بربادی ، یا بهشت ءُ دوزه ، چوکه مرچی نزیک انت ، همچپر نه بوتگ انت ۔ بلے چرے نوکیں جاورءُ جیڑهاں مئے گیشتر کلمکار نا سرپد ءُ نادلگوش انت ۔ چریشاں هچ اثر زورگ ءَ نه انت ۔ پمیشا آهانی نبشتانکانی توک ءَ ڈنی دنیا ءِ جاورءُ جیڑه ، لٹ و پل ، ءُ زلم وزوراکیانی هلکیگیں عکس هاس گندگ نه بنت ۔ ءُ ذاتی باتنی هل ءُ گم ءُ گرست زیات گندگ بنت ۔ بلے اگن اُرت بچارے ، گڑا آهانی نبشتانکانی تها ذاتی ءُ باتنی هل ءُ واهگ ، ءُ گم ءُ گرستانی هم هلکیگیں عکس گندگ نه بنت ۔ چیاکه ذاتی ءُ باتنی هل ءُ واهگ ، ءُ گم ءُ گرست چه ڈنی دنیا ءِ جاورءُ جیڑه پل ءُ لٹ ءُ زلم وزوراکیانی آسرءَ پیداک بنت ۔ وهدے کلمکار ڈنی دنیا ءِ جاورو جیڑه ،لٹ و پل ءُ زلم وزوراکیانی راستیں عکاسی ءَ کت نه کن انت ، گڑا ذاتی ءُ باتنی هل ءُ واهگ ، ءُ گم ءُ گرستانی راستیں عکاسی ءَ چوں کت کن انت ؟ پمیشا مئے کلمکاراں بائد انت که چه دنیا ءِ وهد وهد ءِ جاورءُ جیڑه ، لٹ و پل ءُ زلم وزوراکیاں سرپد به بنت ، تاکه آ ڈنی دنیا ءُ باتنی دنیا ءِ شرتریں عکاسی ءَ کت بکن انت ۔ ءُ پرے مراد ءِ واستا الّمی انت که آوانگ وزانگ ، چاروٹپاس ، تجربه ، هیلکاری ءُ محنت ءِ نیمگ ءَ بازباز دلگوش بدیینت ۔

ڈنی زوراکی ءُ تهی درد ، خارجی جبر ءُ داخلی کرب یانپ ءُ ڈولداری ، دنیا ءُ انسانی زند ءِ دوالمی پهنات انت ، که لبزانک ءِ هم ، دو یکے دومی ءِ چپین ءُ هاسیں بنگپ انت ۔ منی هیال ءَ ، اے دوئیں بنگپ ازمی سورت ءَ همگرنچ ، همدپ ءُ همسنگ کنگی ، ءُ پیش کنگی انت ۔ بلے مئے گیشتر کلمکار اے ردءَ دوگلگ ءَ بهرانت ۔ یکے بس ڈنی زوراکی ءَ زورگا انت ۔ وهد یکه دومی بس تهی درد ءَ زورگا انت ۔ ءُ چشیں کلمکار سک کم گندگ بیت که دنیا ءُ انسانی زند ءِ اے دوئیں پهناتاں ازمی سورت ءَ همگرنچ ، همدپ ءُ همسنگ کت ءُ پیش کنت ۔ بلے راستیں رهبند همیش انت که اے دوئیں پهنات ازمی سورت ءَ همگرنچ ، همدپ ءُ همسنگ کنگ ءُ پیش کنگ به بنت ۔ تاکه ازم ءِ توک ءَ یک پجیا مراد ، شائگانی ڈولداری ءُ جتائیں طرز پیداک به بیت ۔ گوں تچک ءُ سادهیں لبزاں په گونڈی من

ایڈول گشگ لوٹاں کہ مئے بازمردم مکسدی چیز بشتہ کنگا انت ءُ بازمردم تفریحی چیز بشتہ کنگا انت ۔ بلے ھلیکت ءَ مارا ھنچیں چیز بشتہ کنگ لوٹیت کہ آہانی توک ءَ مکسد ءُ تفریح ھردک بہ بیت ۔من اے ھبرءَ دگہ رنگے ءَ ھم پیداور کنگ لوٹاں ، ءُ آ اے رنگ ءَ کہ مئے بازمردم پہ ھذمت ءُ تعمیر ءِ ھاترءَ بشتہ کن انت ، ءُ بازمردم پہ وشی ءُ سکون ءِ شوہازءَ بشتہ کن انت ۔ بلے مارا ھنچیں چیز بشتہ کنگ لوٹیت ، کہ چہ آہاں اے دوئیں لوٹ پورہ بہ بنت ۔بلکیں منی زانت ءُ تجربہ ھمیش انت کہ مردم ئُری ھرپیمیں چیزے بشتہ بکنت بلے اگں آئی ءِ نزءَ آ نبشتا نک شرّ بہ بیت گڈا چہ انبشتا نک ءَ آئی ءَ وشی ءُ سکون وت رسیت ۔بلکیں ھلیکت ءَ دنیاءِ مستریں وشی ءُ سکون ، تخلیق ءِ وشی ءُ سکون انت ۔

لبزانت ءُ لبزانک ، کسّی پابند نہ بنت ، بلکیں آزات بنت ۔ یک زمانگے لیکہی سیاست ءِ دورات ، گڈا ھر جماعت ءِ واھگ ھمیش ات کہ لبزانت ھمائی ءِ لیکہ ءُ پیسلہانی روءَ لبزانک بسازانت ۔دینی تاکتاں ھر زمانگ ءَ ھمے لوٹ اتگ کہ لبزانت ھماہانی عقیدہانی متابک ءَ لبزانک بسازانت ۔ ھمے ڈول ءَ سرکاراں ھم ھر دورءَ ھمے کوشش کتگ کہ لبزانت ھماہانی پالیسی ، قانون ءُ حکمانی سرءَ لبزانک بسازانت ۔ بلے لبزانت ایڈول کت نہ کن انت ۔چیا کہ اگں لبزانت دگرءِ پابندی ءِ حالت ءَ لبزانک بسازانت گڈا نئے لبزانتانی بستارءَ آوت پشت کپ انت ، ءُ نئے آہانی لبزانک راستیں لبزانک بوت کن انت ۔پمیشا ھر جماعت دین ءُ سرکارءَ بائدانت کہ آلبز انتاں وتی پکر ، جاور ءُ ازمی لوٹانی پداپہ آزاتی لبزانک سازی ءَ یلہ انت ءُ آہانی سرءَ ھچ ڈولیں زور وزبردستی مکن انت ۔

زبان ءُ لبزانک ءِ دیمروی پہ ھرمردم ، جماعت ، دین ءُ سرکارءَ ھم پائدہ مند بیت ، ءُ پورھیں ملک ءُ قوم ، ءُ دنیاءُ بنی آدم ءَ ھم ۔پمیشا ایشانی دیمروی ءِ واستا دراھیں سیادی داروکیں تاکتانی ھورھواریں کمک و مدت ءُ سرکاری سرپرستی ، باز ارزشت دار انت ۔ ءُ اے درستاں بائدانت کہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ دیمروی ءِ واستا وتی پرزاں سرجم بکن انت ۔ جماعتی ءُ دینی سردک ءُ کارکنوک ءُ لس مہلوک لبزانکی گل ءُ چست واریاں اخلاقی کمک و مدت بکن انت ۔ ءُ سرکار سرکاری حاکم ءُ اپسر وتی گنجائش ءِ متابک ءَ مالی کمک ءُ مدت بکن انت ۔ھرچند کہ زبان ءُ لبزانک بے کمک و مدت ھم دیم ءَ شت کن انت ۔ بلے کمک و مدت ءِ سورت ءَ ، ایشانی دیمروی ءِ رپتار تیزتر بیت ۔

چہ یشی ءَ ابید ، زبان ءُ لبزانک ءِ دیمروی ءِ واستا لہتیں دگہ چیز ھم ارزشت دار انت ، کہ بلوچی زبان ءُ لبزانک چہ آہاں تنی وھدی زبہر انت چوکہ : بلوچی زبان ءِ چہ بنکیجی درجہاں وانگ وزانگ ءِ وسیلہ بوگ ، بلوچی زبان ءَ سرکاری زبان ءِ بستار دیگ ، بلوچی زبان ءِ سیاھگ ءُ نبشتہ وڑ ءِ جیڑہانی گشینگ ، بلوچی زبان ءِ الّمی لبز ، لبز جوڑ ، اصطلاح ءُ گریمر ءِ بندوبست ، بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ کتابانی چاپ وشنگ ءِ واستا قومی ءُ سرکاری شنگ کارانی انتزام ءُ دگہ ھمے ڈولیں ۔ ءُ اے جیڑہانی گشینگ دراھیں بلوچ راج ءُ ضلعی صوبائی ءُ بنجاہی سرکارانی ھواریں پرزانت ۔ ءُ ماامیت کشیں کہ اے درست کم کم ءَ وتی پرزاں سرجم کن انت ۔ ☆ ☆ ☆ ☆

''بلوچی چاگردءُ بلوچی لبزانک''

اے آرداد

(اے نبشتا نک ۱۸/فروری ۲۰۰۳ءَ ''دیدگ لبزانکی چاگرد'' ءِ نیمگا ایر کرتگیں مراگش ءَ وانگ بوتگ)

مرچی ماوتی ہر چیزءَ چہ سستگیں آمئے دود مان بیت کہ ایکتاھی (انفرادیت) دیمترءَ اے پند دراج تر بیان بیت۔ اگاں ماوتی مارشت ءُ ارواہ ءِ جیڑگ ءَ چہ کسر بوتیں تہ سرجم ءَ مشینے بہ ایں ایوک وتی جانی مھنت ءَ کم کرت کنیں بلے ارواہ ءِ زہماں وش کرت نہ کنیں۔

مرچی زرّ، لاپ ءُ جنس ءِ دیناں ماوتی ہرچی داتگ، ایوک زیباھیں بادگیرے ءِ پیم ءَ ایں کہ تہ ءَ ایوک شمالیں گوات کش ایت بس بلے ہے موسم ءَ (ہے عھدءَ) کسے جیڑگ ءُ مارگ ءِ وتی ہستی ءِ نہ بوگ ءِ گم ءَ بکنت تہ اے رنگیں دیوان برجمنت ءُ ہے جست ءَ ایر کنت ''بلوچی چاگردءُ بلوچی لبزانک ءِ اے سرھال ءِ تل ءُ توکاں چیزے ءِ گار بوگ ءِ گم سرکشاں انت ہے کہ مئے چاگرد کجا سرانت اشی ءِ تہ ءَ انسانی زندوڑءُ مارشتانی چونیں زوال اتکگ انت، انسان وتی تہ ءَ پرشت ءُ پروشاں چہ بے سما انت پرچی؟ ءُ لبزانک اے درگت ءَ چی کت کنت؟ یا چی کرتگ ئے؟ دنیگا اوں لبزانک ءَ چہ ہے اوست بندگ بیت کہ چاگرد ءِ بدیاں ھلاس کنت ءُ آئی ءَ نوکیں راھے ءَ پر ینیت مامرچی گیش کہ انسان مشینے بوتگ آئی ءِ مارشت ءُ جھڑگ مرتگ انت بلے اے رنگیں جست کہ لبزانک چاگرد ءِ جیڑہاں گیشیت مناشین بوگ ءِ بنگیجی موسم گندگ ءَ کیت کہ آ لبزانک ءِ تہ ءَ اوں ھساب ءُ کتاب نپ ءُ سیت ءِ گپ ءَ کنت کہ منی مُرءَ لبزانک ءِ تہ ءَ چوشیں جواز ینت۔

بیانی بندات ءَ وتی گپ ءَ کنیں بلوچی چاگردءُ بلوچی لبزانک ءِ سرھال ءِ تہ ءَ منادرآمدی یے گندگا کیت اے سرھال اگاں درآمدیں مردماں ایر بہ کیتیں بگندے ایشی ءِ سرھال ہے بوتیں پرچا کہ ماہے چاگرد ءِ تہ ءَ نشتگیں اے ھنکین ءُ دیار ءِ مردمیں پمارابلوچ ءِ نبشتہ کنگ گاری ءِ سماءَ دنت من چہ آئی زبان ءُ ربیدگ ءَ چہ زانگ باں پمنا اے سرھال مئے چاگردءُ بلوچی لبزانک بیت پرچا کہ پرراج وتی لبزانک ءِ منیت ءَ زانگ بیت پمشبکا گوشت سندھی لبزانک اردو لبزانک ھندی لبزانک بلے آ اے دوھیں لبزانی یکجاھی ءَ کدی نبشتہ نکنت فرانسیسی چاگردءُ فرانسیسی لبزانک یا ھندی چاگردءُ ھندی لبزانک، پمشیکا یک برے من ھیران بتیاں کہ کیچ ءِ

سکتانی اے سرحال ءِ ہنچیں سترچونہ انت ؟ یک زمانگے ءِ لوٹ ءَ کنگ ءَ انت یا بلوچی چاگرد یک جتاہیں چاگردے کہ آئی ءِ تہ ءَ آئی ءِ کلچر ءُ زندسلامتیں رنگے ءَ ھست بوتگ انت آچا کرءِ عہدءِ لبز انک بیت یا سفرخان ءِ زمانگ ءِ، البت من وشاں کہ مرچیگیں اے زر پرستیں عہدءَ اے رنگیں سرحال ایر کنگ ءُ گپ جنگ وت ءَ گوں دوستی کنگ ءِ جوانیں مثالے یا نوکیں شوہازے کہ ما گوشیں مارا ءَ لبزانکے ھست کہ آئی ءَ بلوچی گوشت آئی ءَ چیچو دیمروی کرتگ اے دیمرئی ءِ معنا ماچی بہ زیریں ہے کہ شاعری ءِ چیچو کتاب چاپ بوتگ ؟ رجانک چیچو کنگ بوتگ آزمانک کجاھندءَ سرانت ؟ ءُ نگدچی کساس نبشتہ بوگ ءَ انت ؟ دومی ہے کہ لبزانک ءَ وتی چاگردی اگدہ زانتگ ؟ اگاں نہ زانتگ ءَ تہ چی بوگ لوٹ ایت ، پرچا کہ ہے پوسترءِ جہلی نیمگ ءَ نبشتہ انت ’’ بلوچی لبزانک ءَ چون بوگ لوٹیت یا بلوچی لبزانک چوں انت منی ھیال ءَ بلوچی لبزانک چون انت ایوک ہمیشی ءِ سراگپ بیت کنت اشی ءَ چون بوھگ لوٹیت منی وس ءَ چہ دریں چیزے بگندے ایندگہ واجہ آئی ءِ بارو ءَ نوکیں تپاک نامہ یے اڈ بکنت ءُ بگوشت کہ بلوچی لبزانک ءَ چو بوگ لوٹیت آئی ءِ دردءِ کساس انچو بوگ لوٹیت ،مہرءِ کساس انچو، یا جہرگ انچو مان کنگ لوٹیت زیباھی انچو، اے کارءَ ہماکس کرت کنت کہ آ لبزانک ءَ چہ نپ ءُ فادہ کشگ لوٹیت آذہنی ھساب ءَ معاشیت دانے بیت کنت نبشتہ کارے نہ بیت زیک اے رنگیں کار باز کنگ بوتگ آاوں ’’ دیمرئی جنز ‘‘ ءِ لیکہ ءِ مرد ماں کرتگ وہدے ھمیشاں لکھنو ءَ منشی پریم چندءِ پاگواجہی ءَ 1936 ءَ وتی اولی دیوان کرت کہ مارا وتی پرسنل غم ءَ بستارے دیگی نہ انت بلکیں اے بزگیں راج ءِ جیڑہ نبشتہ کنگی (نبشتہ کارءِ جندءِ غم ءُ چاگردءِ غم وت جتاھیں بنگپے) انت اشک ءَ چہ دور بوگی انت اگاں اشک ءِ گپ بیت تہ آئی کساسے بیت ہمشکا اردو ءِ مزن کدیں شاعر فیض احمد فیض، رشیدہ جان ءُ محمودالظفر ءَ بڑات ءُ گشت کہ واجہ دنیا مرگ ءَ انت تراوتی اشک ءِ غم ءَ زرتگ فیض لاچار بوت ءُ گشت ءَ ’’ مجھ سے پہلی سی محبت مرے محبوب نہ مانگ ‘‘ ۔ ہے لیکہ ءِ پڑدرءَ مئے بلوچ شاعراں ہمچو لچہ نبشتہ کرت کہ مرچی اوں ماشکیگیں اشانی گوراوں ہے رنگیں چیزے ھست ات یا شوک اشاں نبشتہ کرت ۔

اورھگوزی ماہیں جنک ۔ مارا مچار دلمانگی ۔ ماپہ دگہ امیتے ءَ زرتگ شپانی پانگی

یا کہ (منی دوست منی مہراں پراموش بکن) من تپنگ زرتگ ءُ کوہ ءَ روگ ءَ یاں اے رنگیں شاعر ماں ھیالاں دیگا کوہ ءَ انت ءُ دوست ءَ انتزار ءَ دمبرتگ ءُ دگہ یمگے شنگ سیر کنگ نی آئی ءِ چک اوں مزن انت زاناں دنیا ءَ دگہ جاھے ءَ پرشت ءُ پردش نہ اتگگ ، زاناں اے رنگیں جیڑہ لاطینی امریکہ ءِ نہ بوتگنت ؟ الم بوتگنت بلے گبرئیل گارسیا مارکیز ءَ وت سہرائیں جاورانی پدءَ زیان نہ کرتگ ۔ زاناں جہانی جنگ ءَ فرانس ءُ جرمن ءِ قلمکارا سرمند نہ کرتگ انت ؟ بلے آھاں ھمے رنگیں جاورانی منت ءَ پہ وت انچیں مردم پیدا کرت کہ آ نہ ایوک مزن کدیں فلاسفی اتنت بلکیں لٹریچرءِ تہ ءَ نوکیں بتانی تجربت اوں ہمایاں کرتگ مئے گورا بن اسل ءَ قلمکارءُ مہلوک ءِ لیکہ یک بوتگنت ہمیشکا پروپیگنڈہ ءُ جنگی شعر ساچگ بوتگ ۔ مرچی زندءُ دنیا یا لیکہ دراہ پرشتگ انت اشانی تہ ءَ زوال اتگگ انسان پد

نوکی ءِ عہد ءِ سپر کنگ ءَ انت آئی ءَ پہ بشتہ کنگ ءَ لوز ایکہ بے پکار نہ انت آئی ءِ ہے بشتگیں ساچشت وتی لیکہ وت انت کہ آ ہچ لیکہ ءَ گوں سیادی نہ کنت ۔

مرچی لبز ءِ تہ ءَ آئی ءِ کیشتگیں معنا ہلاس بوتگ مرچی ساچشت قرآت ءَ گوں ہمگرنچ انت وانوک آئی ءَ معنا کنت من اے نہ گشاں کہ مئے بلوچی لبزانک سرجم ءَ یک لیکہ ءِ پد ءَ ساچگ بوتگ بلکیں اے ایوک چندے مردم بوتگنت کہ بشتہ کار ءَ چہ گیش سیاسی مردم بوتگنت ۔ بلوچی لبزانک ءَ جوانیں قلمکار پیداگ کرتگ جوانیں ساچشت داتگ اے ساچشتانی تہ ءَ نہ ایوک وتی عہد ءِ زمانگ ءِ غم ءُ وشی ہوار انت بلکیں میاں استمانی چست ءُ ایراوں ہست انت مرچی ماہما عہد ءِ تہ ءَ زندگیں کہ "گیشتریں جنگ زندوڑ ءُ کلچراں پہ بوگ ءَ انت" مرچی امریکہ ءِ اے زوراکیں تب ءِ پشت ءَ وتی کلچر ءِ نہ بوگ ءِ نیستی انت کہ سرسبزیں ہر کجا کلچر ءُ تہذیب یے بیت آئی ءِ سرا ارش کنت پمیشکا ایذرا پاونڈ لاچار بوتگ ءَ چینی شاعری ءِ وانگ ءُ آئی ءِ چہر ءُ شبین اش کارمرداش کرتگ داں امریکی وتی تہ ءَ رھبندے (ڈسپلن) پیداگ بکنت ، ما بلوچ زندگیں کلچرے ءِ واھندیں نہ ایوک مارا کوھنیں شعر ہست بلکیں کوھنیں کسہانی تہ ءَ مئے جہد گی ءِ جنگی پڑ دراوں سہرا انت منی گورا مرگ ءُ وشی ءِ وتی رسے ہست 1951 ءِ لبزانک ءَ بگرے ءُ اد ءَ بیائے اے نہ انت کہ مئے بشتہ کاراں وتی چاگرد ءُ کلچر ڈالچار کرتگ بلکیں منا اے رنگیں چیز ہانی درشان نوکیں لچہ ءُ نوکیں آزمانک ءِ تہ ءَ گیشتر گندگا کیت ۔ پمیشکا آزمانک بیانیہ ءِ بدل ءَ مونولاگ ءِ صورت ءَ اتکگ یا لچہ چہ اشکی سوت ءُ شاعری ءَ چہ جتا بوتگ وت ءَ چہ ہنا بیت ءُ نی وانوک ءَ پہ کیت نوکیں ساچشت یا جدیدیت ءِ ما آھی ءِ نام ءَ گریں (یادئیں) اشاں چاگرد ءَ راڈالچار نہ کرتگ بلکیں آھی ءِ سہرائیں چیز ہاں پہ گیشتر آئی ءِ اندر ءِ گم ءُ رنج ءُ تھناھی ہے رنگ ءَ درشان کرتگ انت کہ ایوک یک بازارے ءِ سسا ساچ نہ انت بلکیں کلیں انسان ءِ درشان انت مرچی مئے ساچشت ءِ پڑ درا ایوک مئے چاگرد نہ انت ما مرچی بازیں زمانگانی تہ ءَ زندکنگ ءَ ابید میاں اُستمانی جاوراں گوں ہم بندوکیں ، مرچی دنیا ءِ ایندگہ چاگردانی پیم ءَ ما اوں تہ ءَ چہ نادراہ بوتگیں ماداں ایوک بوتگیں ، پمارا بشتہ کنگ یک حسابے ءَ چاگرد ءَ را وش کنگ ءُ آئی ءِ جیڑ ہانی گیشنگ نہ انت ءُ نہ کہ لبزانک سرجم ءَ راجدپترے ، ساچشت یک موسے ءِ چیز نہ انت ءُ نہ کہ چاگرد ءِ نادراھیانی نسخہ یے بلکیں انسان ءَ کہ چہ وتی زید ءُ بہار ، کلچر ءُ زندکہ چہ آئی ءَ دلپروش بوتگ یا آئی ءِ قدر ءُ معنا ہلاس بوتگ آئی ءَ یک بیگہے ءَ آئی ءَ گوں مہر بکشگ ءِ بے سائیں جہدے ، پچیو انچیں کسہ ءُ لچہانی نام ءَ بگراں کہ آہاں چہ نعرہ ءُ پروپیگنڈہ ءَ چہ گیش وتی زند ءَ جوانتریں رنگے ءَ درشان کرتگ ۔ اگاں چہ اشی ءِ رسانک پہ وانوک ءَ آسان نہ بوتگ (یا نہ انت) بلے آ کہ واننگ ءُ زانتکارے لبزانک ءِ لوٹ ءُ گزراں یا آئی ءِ اندری تب ءَ زانت آ منیر احمد بادینی ءُ عطا شاد ءِ ساچشتاں بے معنا نہ گوشیت ۔ اگاں بلوچانی سی سال ءِ جنگ یک شعرے ءِ تہ ءَ ساچشتی بستار ءَ درشان بیت کنت آئی ءَ پہ نعرہ ءِ سلاہ ءِ زیرگ نہ لوٹیت ۔

آس وتی گس وتی سنگ وتی ءُ سر وتی / زمیں دل ءَ کجا براں تیر وتی جگر وتی

بلے اے شعر یک جاھے ءَ نہ جل اتگ اشی ءِ جوانی ہمے معنا کشی انت ، بلے مار اسی سال ءِ وت مادتی جنگانی ہما عکس ءَ پیش داریت کہ یکبرے ماھجالت بہ ایں ، بلے اے شعر ءِ معنا ایوک ہمیش نہ انت ادءَ آس ایوک یک موسمے ءِ بندیگ نہ انت ۔ ءُ نہ کہ ما زانت کنیں کہ کجام کس ءِ گپ بوگ ءَ انت ءُ اے کجام تیرانت شکاری ءِ وتی دل ءَ ٹپی ءُ زہمیگ کنت ۔ (دگہ اوں ہازیں گپ اے شعر ءِ سرا بیت کنت) یا منیر احمد بادینی ءِ "صاحب خان" ءِ کارست انت کہ یک آشوبی سروک ءِ بے بندیگی ءَ چہ آزات بیت تہ ھمراھاں یلہ کرتگ آہانی لیکہ بدل بوتگ انت آ ایشی ءَ وتی ھمراھی ءَ زیرگ ءَ تیار نہ انت آہانی نعرہ آ نہ انت کہ زیک صاحب خان ءِ بچی ءَ جنگ انت اش آمرچی آپ ، لین ، سڑک ، وانگجاہ ، نہ لوٹنت دگہ چیزے طلب کنگ ءَ انت ۔ ہمے آزمانک مرچیگیں میاں اُستمانی آزاتی ءَ پیش داریت کہ انسان ءَ پہ بازیں لیکہ بےنوں ردبوتگ اِدءَ آپ ، لین ، سڑک ءُ وانگجاہ مادی زند ءِ چہرانت مرچی انسان ءَ ایوک مادی آسراتی درکار نہ انت آئی ءَ دگہ اوں بازیں چیزے لوٹیت کہ آئی ءِ اندری تہناھی ءَ ہلاس بکنت آئی ءَ جہرگی مردے بکنت آئی ءَ سیالیانی پرواہ بہ بیت آئی ءَ قدرانی سما بہ بیت ، ہمے رنگیں ساچشت یکیں وہدءَ دوکار کنت ۔ مرچی لبزانک ءَ پہ مااے لوٹ ءَ نہ کنیں کہ آ زند ءِ راستیاں بیان کنت چو ما ہمیشکا نہ گشیں کہ لبزانک لبزانی ھاکمی زندگ انت ءُ ہمے لبز وتی ساخت ءِ منت ءَ زانگ بیت ءُ ہمے انسان ءِ ہستی ءِ درشان انت بلے ہستی (وجود) باز دوریں چیزے آئی ءِ راستی ءَ مارست نہ کنیں ، ہمیشکا بازبراں لبز آدرانگازی ءَ دیم ءَ نہ نیارایت کہ ماایش لوٹیں بلکیں سساساچ وت جتاءُ نوکیں راستی یے ودی کنت اگاں مادنیگا اوں چہ شاعر ءُ کلمکار ءَ ہمے امیت ءَ داریں کہ آوتی چاگرد ءَ بدل کنت آئی ءِ ھرابیاں گشییت یا آھاں نشان کنت یا مار اباا خلاقیں مردے کنت تہ اے مزہبی کارے بیت ، چاگردی گلے ءِ سپت بنت ۔ شاعر ءُ قلمار جیڑگ ءُ ہیسگ ءِ وھدءَ آزاتیں مردے ۔ آ اگاں یک کلوھے بزیریت ءُ ادب نبشتہ بکنت تہ آسساساچ ءِ لزت وانگ ءَ پد ہلاس بیت ، لبز ءِ معنا آئی ءِ متن ءُ ساخت ءِ حساب ءَ برجاہ انت "انچو پُل ، جوک بے معنائیں لبز انت داں وہدے ماشاں ساختے ءَ گوں بندوک مہ کنیں ، پلاں کسے ءِ جیگ ءَ مہ بندیں ، یا قبرے ءِ سرا ایرمہ کنیں معنا ندینت" ۔
مرچی اوں ادب وتی چاگردی جیڑھاں نبشتہ کنگ ءَ انت بلے آئی ءِ درشان ءُ انچائیں مردم ءِ درشان ءِ تہ ءَ پرک انت ازم کار ءِ رسانک آئی ءِ لبزاں گوں بندوک انت کلمکار وتی چاگرد ءِ بچی ءَ دنیا ءِ چاگرد ءِ اوں مردم انت آئی ءِ چم ایوک وتی بازار ءُ میتگ ءِ سرا ایر نہ انت بلکیں سرجمیں دنیا آئی ءِ دیم ءَ انت مرچی کجا اوں پرشت ءُ پروشے بیت یا زوالے کیت آئی ءَ چہ اسرمند بیت بلے آئی ءِ درشان ہمے بہ بیت کہ زوال ءُ پرشت ءُ پروشے ءَ پدا انسان چون بیت ہمے آئی ءِ ساچشتی نکان انت ۔ ☆☆
والوکاں پہ: دلگوش اگاں اے نبشتانک ءِ تہ ءَ ہاز جاہ ءَ گردانی (جملہ ہانی) سیار مہ بیت تہ ہمے بزان کہ مراگش ءِ ہنا بوگ ءَ نیم کلاک سرا اے نبشتانک ہسگ بوتگ ہمیشکا اشتاپی یے گندگ ءَ کیت ۔ اے آرداد

☆☆☆☆☆

ادب ءِ اہمیت

شرف شاد

نفسیات زانت انسان ءَ تب ءِ حساب ءَ دو بہرءَ بہر کن انت۔ ایکسٹروورٹ (Extrover) ءُ انٹروورٹ (Introvert)۔ ایکسٹروورٹ ہما ینت کہ آہانی فکر ڈن ءَ چاگرد انت۔ آہانی کرّ ءُ کش ءَ ہر عملے بیت چہ آئی ءَ دلچسپی زورنت۔ چیزانی تہا دلچسپی زورگ ءِ سبب ءَ امروز ءِ چست ءُ ایرانی تہا کارزانتی ءُ زبر ءُ بلد بنت۔ ءُ ہر میدانے ءَ کارے دست گرانت۔ گیشتر سوب مند بنت۔ ہے سوب مندی ءِ سوب ءَ چاگرد ءِ تہا وتی اہمیت ءَ آشکار کن انت۔

انٹروورٹ ہما ینت کہ فکر اِش تہی ئیمگا گردیت۔ وتی فکر ءُ حیالاں گوں دلگوش انت۔ آہانی کرّ ءُ کش ءَ بازیں عمل بیت بلے آ چہ آ عمل ءَ بے سما انت ءُ عمل ءِ روءَ گوں نہ جنزانت۔ ہے وڑیں مردم گیشتر علم ءُ ادب ءِ ئیمگا کاینت۔ وتی خیال ءُ فکراں شعر ءُ ادب ءِ دروشم ءَ چاگرد ءَ دینت۔ ءُ چہ چاگرد ءَ ہے حساب ءَ اہمیت ءُ ارزش لوٹ انت۔ اہمیت لوٹگ انسان ءِ فطری واہگ انت۔

زندگی ءِ میدان ءَ ہر وڑیں مردے ئُری کسانکیں عملے ءَ سرفراز بہ بیت آ چہ دلبڈی ءُ توسیپ ءِ ہاترا چاگرد ءِ ئیمگا الما چاریت۔

شاعری، عکس کشی، ناول نویسی ءُ آزمانک کاری ساز ءُ زیمل انچیں علم انت یا عمل انت کہ آہانی محور چاگرد انت۔ چاگرد ءِ مردمانی تب ءُ کیفیت انت۔ اے میداناں کارکنوک وتی عمل ءِ چہ چاگرد ءَ گیشتر اہمیت لوٹوک بنت۔ وتی عمل ءِ اثرانی زانگ ءِ واہگدار بنت۔

مئے وڑیں چاگردے ءَ کہ اودا تعلیم ۱۰ در سد ہم نہ انت۔ ادب ءِ وانوک کساس ءَ ہم نیاینت۔ عام مردم نہ ادب ءِ اہمیت ءَ آشنا ءُ سرپد انت ءُ نیکہ ادیب ءِ تچکیں گپ ات اے وڑیں جاوراں یک نبشتہ کنوکے پہ اہمیت ءِ ہاترا چہ چاگرد ءَ گیشتر وتی رم ءِ مردمانی (نبشتہ کنوکانی) ئیمگا امیت داریت۔ نبشتہ کنوکانی اہمیت دیگ آئی ءَ پہ دیمروی ءَ پر جوش کنت۔ بلے بلوچی ادب ءِ تہا چو نہ انت۔ مئے گوراعام رہند ءَ اہمیت وتی جاگہ ءَ، باز وہد ءَ انچیں موقع کیت کہ یک نبشتہ

کارے ءِ دومی نبشتہ کارءِ اہمیت دیگ پہ زبان ءَ گامے بہ بُرّ یت ۔ بلے دومی نبشتہ کار آئی ءَ اہمیت دیگا جاڑی نہ انت ۔

مثال ءِ حمرءَ ہما زمانگ ءَ کہ ممتاز یوسف ءُ عبید شاد ءِ ''آساپ'' ماہتاک ءِ دروشم ءَ ات ۔ ناگمان ءَ ہے تاک ءَ چاپ بیوکیں مبارک قاضی ءُ بشیر بیدار ءِ غزل ءُ میر عمر میر ءِ لچے ءِ بارواچندے دانک نبشتہ کنگ ات ۔ ہے گپانی آسرایش ات کہ میر عمر یک کسانیں شاعرے بلے آئی ءِ لچہ چہ مبارک قاضی ءُ بشیر بیدار ءِ شعراں وش ترءُ کامیاب ترانت ۔

مبارک قاضی ءَ بازیں دیواناں ناگمان ءِ گپانی سرانہ وشی درشان کنگ ات ۔ بلے یک ءُ دوسنکتانی گشگا باوجود کہ آوتی ہے گپاں علمی ءُ ادبی دروشم ءَ نبشتہ بکنت ءُ پہ ماہتاکے ءَ چاپ ءَ بدنت دانکہ وانوک بزانت میر عمر میر ءِ لچہ واقعی شریں لچّات بلے وتی سرحال ءُ تکنیک ءِ حساب ءَ قاضی ءُ بیدار ءِ غزل ہم پدا تر نہ انت ۔ بلے مبارک قاضی ءَ نبشتہ نہ کت ۔ پرچیکہ آئی ءَ ناگمان ءِ وڑیں جونیئریں (آوہدءَ) ادیبے ءِ گپان ءَ اہمیت دیگ نہ لوٹ ات.....

غنی پہوال ءَ ملا فاضل ءِ نامداریں شعر ''کسد گواریں کہربا'' مزن تچ ءُ تاگ ءُ جست ءُ تحقیق ءَ رند تشریح کنگ ات ۔ ملا فاضل ءِ اے شعر ءُ بیان چہرءُ شیپانی دروشم ءَ کنگ بیتگ ۔ زبان ئے ہم چہ عربی ءُ فارسی ءَ سرّ بیچ انت ۔ عربی ءُ فارسی ءِ لفظ شعر ءِ تک ءُ گچین ءِ بارواختلاف پیدا کنگا بس انت ۔ ظاہر انت چہرءُ شیپانی معنا کنگ ءِ سرا گیشتر اڑی بیگ ءِ گنجائش است ۔ ہے واستا غنی پہوال ءِ نبشتا نک ءِ بازیں گپانی تہا اختلاف ءِ پہلو است ات ۔ حکیم بلوچ ءَ غنی پہوال ءِ کمکیں گیش گیوار دوست نہ بیت انت ۔ وتی نہ وشی آئی ءَ نبشتا نکے ءِ دروشم ءَ ماہتاک بلوچی ءَ چاپ کنائینتاں ۔ بلے آئی ءَ وتی سرجمیں نبشتا نک ءِ تہا غنی پہوال ءِ نام ہچ جاگہ کارمرز نہ کت ۔ گپ بس ہمیش ات کہ حکیم بلوچ ءَ چہ وت ءُ کستریں ادیبے ءِ گپان ءَ اہمیت دیگ نہ لوٹ لٹ.....!

ہے وڑا رحمٰن عارف ءَ سے ماہی ''ذرد'' ءَ وتی یک نبشتا نکے ءِ تہا جاوید سعید ءُ اکمل شاکر ءِ شعرانی وزن ءِ تہا لغتیں ردی گچتگ انت ۔ من وتی حساب ءَ آئی ءِ گچتگیں ردی، رد ماراتگ اتنت ءُ من وتی ہے مارشت ''ذرد'' ءَ نبشتہ کت انت ۔

رحمٰن عارف ءَ نوکتریں ذردءَ نبشتہ کنگ کہ شرف شاد ءَ ہے نبشتا نک پہ وتی اہمیت دیائینگ ءِ ہاتر ا نبشتہ کنگ ءُ من (رحمٰن عارف) آئی ءِ (شرف شاد ءِ) پسوءَ نہ دیاں کہ چہ ایشی ءَ شرف ءَ مفت ءَ حدا اہمیت رسیت....!

ناطقہ سربہ گریباں ہے اسے کیا کہیے

اہمیت ءِ لوٹگ ءِ وڑ مثبت ہم بنت ۔ منفی ہم ۔ بلے ما اے بحث ءَ نہ کپیں ۔ اے گپ پکا انت کہ تُری کجام ہم

سرحالے ءَ مبارک قاضی، ناگمان،غنی پہوال،حکیم بلوچ،رحمٰن عارف ءُ شرف شاد بشتہ کن انت، اہمیت لوٹ انت ۔ پر چا کہ ہر بشتہ کارا ےواہگ ءَ داریت کہ باریں منی بشتگیں کارانی ،مردمانی نظر ءَ ارزش ءُ بادست چی انت ؟ بلکنہ یک انٹروورٹ ءِ بشتہ کنگ ہمے واستا بنگیج کنت کہ وتی اہمیت ءَ ماں چاگرد ءَ آشکار کت بکنت ۔ بلے اگاں مبارک قاضی اے حیال کنت ناگمان ءَ بشیر بیدار ءُ مبارک قاضی ءِ نام کارمرز ہمے واستا کتگ کہ آئی ءَ اہمیت رسیت یا حکیم بلوچ ءِ زانگ ءَ ہمے کیت وتی بشتانک ءِ تہا غنی پہوال ءِ نام ءِ آرگ ءَ غنی پہوال ءِ نام قیمت کاریت یا کہ رحمٰن عارف ءِ فکر ءَ شرف شاد ءَ آئی ءِ نام گپتگ ءُ وتی نام ءِ چوڑ بُستر کتگ ،گڑا اے وڑیں وہد ءَ آ وتا Over estimate کنگا انت ۔وتا مزن لیکگ ءَ انت ۔اگں یک مردمے ءَ آئی ءِ عمرے ءَ بشتہ کتگیں شعر، آزمانک ،بشتانک یا تخلیق کتگیں ادب ،زبان ءِ تہا بستارے ءِ واہند کت نہ کنت گڑا آئی ءَ دگہ بشتہ کارے ءِ نام ءَ گوں ہمگرنچی ہم کلات ءَ نہ رود ینیت ۔مرزا یاس یگانہ ءَ وتی ''چراغِ سخن'' نامیں کتابے ءَ باریں چنت جاگہ گوں دلیل اے ثابت کنگ ءِ جہد کتگ کہ آئی ءِ استاد، آتش، چہ غالب ءَ شرتر ءُ منصب ءَ بلندتریں شاعرات ۔ بلے چہ یاس یگانہ ءِ اے دڑا نبشتہ کنگا نہ غالب ءِ قد کستر بیتگ نہ آتش، غالب ءِ ہمسری ءَ اتکگ ءُ نیکہ یاس یگانہ ءِ اہمیت گیشتر بیتگ ۔ پر چا کہ ادب ءِ تہا ہر کسی اہمیت چہ آئی ءِ بشتہ کتگیں بشتانک ءَ بیت، تخلیق ءَ بیت ۔گوں بشتانک ءَ ہمگرنچیں نام ءَ نہ بیت ۔

اگاں مبارک قاضی ءَ ناگمان ءِ بشتگیں اعتراض ءِ پسہ ءَ کتگیں وتی گپ، بشتہ بہ کتیناں دگہ چ نہ بیتگ ات ادب ءَ دو فائدہ رستگ ات یکے اے کہ مبارک قاضی ءِ وڑیں سرپد ءُ زانتکاریں شاعرے ءِ، شاعری ءِ بارو افکر ولیکہ المااوانوکانی دیما اتکگ ات ۔دومی، ناگمان ءِ وڑیں نگدکاران ءَ اے موہ ہم رستگ ات کہ ہمے دا نکانی روشنی ءَ وتی راہ ءَ راست بکن انت ۔

ہمے وڑا حکیم بلوچ ءَ شریں وڑے وتی بشتانک ءَ تچک ءَ گوں غنی پہوال ءَ ملا فاضل ءِ شاعری ءِ چہر ءُ شبین، شاعری ءِ چاگرد ءُ ڈکشن ءِ بارو ا گپ ءُ تران بکتیں تہ چہ ایشی ءَ غنی پہوال ءَ اے موہ ہم رستگ ات کہ وتی ردیاں بہ گیپت ءُ اے دلبڈی ہم رستگ ات کہ آ ملا فاضل ءِ اے دگہ شعرانی گیشّ گیوار ءَ بکنت ۔ایدگہ ورنائیں بشتہ کاراں ہم اے زانگ ءِ موہ رستگ ات کہ پٹ ءُ پولی بشتانکانی وہد ءَ کجام گپانی خیال ءَ بدارانت ۔شرف شاد ءَ وَہلی ،اگاں رحمٰن عارف ءَ اہمیت نہ داتگ ،اہمیت ءِ قابل ہم نہ انت ۔

☆☆☆☆

چشیں شوم ءُ شانزدہ ءِ سرا چمشانکے

پیرل شے تگری

''چشیں شوم ءُ شانزدہ'' واجہ عابد آسکانی ءِ نبشتگیں تنز ءُ توازہانی شرّی دپتر انت کہ چہ بھارگاہ چاپ شنگ ءِ نیمگا ماہ جنوری سال ۲۰۰۰ ءَ چاپ ءُ شنگ بوتگ ۔ کتاب ۱۶۰ تاکدیم انت کہ پیشگال ءَ ابید ۶۰ سرجمیں پر بندانت ۔ چرے پر بندانی تہا یکے چہ دومی ءَ وش تر ءُ زیباتر انت ۔ بزاں گچین نہ دینت ءُ ہر یک پر بندے دگہ دگہ سرنامگ ءِ چک ءَ انت ۔ کتاب ءِ پر بندانی یک بہرے تنز ءُ توازہ انت گڑا دومی بہرے گران ءُ سنگینیں سرھالانی چک ءَ انت کہ دیمترا آیانی بابت ءَ ھیال درشانی کناں ۔

کتاب ءِ سرتاک ءَ واجہ عابد آسکانی ءِ یک دست رندیں (آرٹ) ہتے کہ دیوانے مردم ءِ درمیان ءَ اوشتوک انت ءُ دست ءِ ٹال اِنت گمان بیت کہ آ یک تنز ءُ توازھی پر بندے دیگال کنگا انت ہمیشکا نشتگیں مردم کندگا انت ۔ ہے آرٹ واجہ شگراللہ ئیگ انت ۔ آرٹ ءِ تہالھتیں نزوری است بلے منی دل نہ گوشیت کہ واجہ شگراللہ ءِ آرٹ ءَ ایر بجناں ہمیشکا ہرچ ڈول انت کہ شرانت ۔ پرچا کہ بلوچ آرٹسٹ یے ءَ اژ کتگ ۔ کتاب ءِ پُشتی نیمگا واجہ عابد آسکانی ءِ کسانکیں'' کیمرہی ہتے ءُ جہل ءَ آئی ءِ کسانیں پجارے ۔ کتاب ءِ رنگ ءُ دانگ ، کاگد ءُ کتابت ءُ کدءُ بالادگوں گوم ءُ دلگوش چارگ ءُ ٹاپ سگ بوتگ انت ہمیشکا ردی ءَ چہ پہک ءُ پلگار انت ۔

چوشکہ دود ہمیش انت کہ ہرنوکیں کتابے کہ چاپ ءُ شنگ بیت گڑا چہ یک شریں قلمکارے ءُ آئی ءِ پیشگال ءَ نبشتہ کنائین انت بلے عابد آسکانی ءَ اے دود پروشتگ بزاں چہ ہچ کس ءَ وتی کتاب ءِ پیشگال ئِے نبشتہ نہ کنائینگ ءُ وت وتی مارشتانی تہا ہے گپ ءِ گیرے چوائے وڑا آورتگ کہ'' چشیں شوم ءُ شانزدہ! ھمیش انت شمئے دست ءَ انت ماشے جوانیں سر ءُ سوجانی رھچاریں ءُ وتی بے کچوی ءِ پہر ءَ نہ بندیں من چہ اے گپ ءَ نزانکار ھم نیاں کہ'' پیشگال'' ءِ دودے ھم ھست ءُ بے دودی باز بر ءَ جوانیں

چیزے نہ انت بلے بونی گپ ایش انت کہ اے دودھم مئے آدگہ بازیں جوانیں دودانی پیم ءَ گلت مال انت ۔ تو رباری منت ءُ سنت ءُ درک ءُ دور ءَ ابید برے پہ اے کار ءَ سالے ءُ شش ماہ ھم گوزیت انچیک وھدءَ چاپ ءُ شنگی پکاریں چیز آزمان ءِ دیم ءَ گرانت چمیشکا ماچہ اے چیل ءِ دور کنگ ءَ چم جت تا کہ مئے پادگوں پلار ءَ ماں مہ گیش ایت پمیشکا ایشی ءَ مئے تمردی، ماں میاتکی، مزن سری، نیمون ءُ بے دودی مہ لیک ات''۔

واجہ عابد آسکانی ءِ پچاردکی گوں من ۱۹۸۹ء ءِ سال ءَ بوت کہ آئی ءَ مھتاک بھارگاہ چہ ''کے ایم سی'' بلڈنگ کوٹی نمبر۵۳ ءَ چاپ ءُ شنگ کنگ بندات کنگ ات ۔ اے دوازدھیں سالانی دوران ءَ من عابد آسکانی ءَ راشر چکاستگ ءُ پجہ یارگ ءِ جہدوں کتگ پمیشکا منی زانت ءُ زانگ ءَ واجہ عابد آسکانی یک عالمیں ءُ دانائیں مردکارے، آبلوچی زبان ءِ سرخیلیں لچہ کار ءُ لبزانتاں یکے، زبان زانتی ءَ چہ سید ظہور شاہ ہاشمی ءَ رنداگاں زندگیں زبان زانتے است انت گڑا آ عبدالمجید گوادری ءُ عابد آسکانی اَنت ۔ ہیسگ ءِ وہد ءَ ہر ہیسوک ءِ جہد ہمیش انت کہ آزگریں بلوچی گال کارمرز کنت ۔ آبلوچی دود ءُ ربیدگ، رسم ءُ رواج، چاچ ءُ بتل، کلاسیک شاعری، بلوچ راجد پتر ءُ زبان دپتر زانتی ءَ سک بھتہ، کتہ کار ءُ زانتکار انت ۔ سید ظہور شاہ ہاشمی ءِ ادبی وارس ءُ رندگیراوں عابد آسکانی انت ۔ بلوچی لبزانک ءِ پڑ ءَ واجہ آسکانی ءِ کتگیں کارچہ کس ءَ چیر ءُ اندر نہ انت ۔ گپ ءَ گونڈ داراں ءُ گوشاں کہ عابد آسکانی ءِ تہا بلوچیت، شاعری، لبزاتی ءُ زبانزانتی ءِ دراھیں توسیپ ءُ ستا است ءُ موجود انت اگاں کسے گوشیت کہ عابد ءِ بلوچیت ءِ تہا کمی یے است انت گڑا منی ھیال ءَ اے آئی ءِ ''کلین شیو'' ئی انت ءُ بس ۔

من اوں چہ عابد آسکانی ءَ ادب ءِ پڑ ءَ بازھیل گپتگ ءُ ھاسیں وڑے ءَ نمیرانیں سید ہاشمی ءِ نبشتگیں ''بلوچی سیاھگ ءِ راست نیسگ'' ءِ رھبند ھیل گرگ ھوار انت ۔ واجہ عابد بلوچی ءَ ابید انگریزی، اردو ءَ فارسی زباناں نبشتہ کنت ءُ عربی، سندھی، پنجابی ءُ سرائیکی زباناں گپ جت ءُ ونت اوں کنت ۔

واجہ آسکانی ءِ تنز ءُ توازھانی دپتر ''چشیں شوم ءُ شانزدہ ءِ چک ءَ من چوش اوں گوشاں کہ اے وانگی ھشکیں تنز ءُ توازھی کتابے نہ انت بلکیں چرے کتاب ءَ انچیں پربند پہ وانگ ءَ رسیت کہ آیانی تہا ھچ تنز ءُ توازہ مان نیست بلکیں سنجیدگ ءُ سنگینیں پربند انت چوشکہ شاھیں کردین ءِ کھیر، عابد، سید گنج کدی چاپ بیت، زبردست، دیوبندیاں کشیں ما، میریں بلوچ، دنیا گوش ایت کہ زندگ انت، شاہ بی بی ءُ دگہ بازیں پربند انت ۔

نہ کارے نہ کردے تلامتراپ ءُ تریپ انت
بلے ھکم کنت انت آ میری ءُ نوابی
ادب نیست ءُ اوپار ءُ مردم گری نیست

چہ وت مستر یناں گوں کنت ہم جوابی
منی ساہ ءُ ارواہ ءُ لوگ ءِ سپاہ ءَ
گوش ءے زاناں گون انت گناھانی چابی
چشیں شوم ءُ شانزدہ چشیں چارکتابی
چشیں مردم اُمر ءَ نہ دیتگ من بابی

واجہ عابد آسکانی ءِ ہپتکیں کتاب ءِ پربندانی تہا واجہ ءِ الم ءَ ''چارکتابی'' نامیں پربندگچین کتگ ءُ کتاب ءِ نام چہے پربند ءَ زورگ بوتگ ءُ کتاب ءِ اولی پربند اوں ہمیش انت کہ آئی ءِ لِکھتیں بندمن پہ درور بُرز ءَ ہپتگ انت بلے واجہ عابد آسکانی دل ءَ میار ایت کہ ''چارکتابی'' یا ''چشیں شوم ءُ شانزدہ'' وتی جاگہ ءَ یک اجبیں پربندے بلے اگاں کتاب ءِ تاکدیم ۱۳۱ ءِ سرا ''شاہ بی بی'' نامیں پربند ءُ تاکدیم ۱۲۹ ءِ سرا ''دنیا گوشیت کہ زندگ انت'' ءِ سرحال ءِ پربند گوں دلگوش ءُ پُر مانائی وانگ بہ بنت گڑا یک پربندے کتاب ءِ ساہ انت ءُ دومی ارواہ انت۔

دشتار تئی ھورے جنتی
ھنچو پہ رنگ ءُ سورت ءَ
ھنچو پہ ھیل ءُ آدت ءَ
ایبے کہ دگہ ماں نیست پس
یکیں چلیم کش ایت بس

یا

پادگنگ مات ءَ سوالی سوگاتیں
گوشت ءِ ےکہ پاد اادو سوالجان بے ماتیں
پت تئی بیمار انت پڑی کپتگ
آرتھم دوشی مابدل زرتگ

یا

گزا بیک ءَ گپے دگہ ہم کتگ
کہ گپ کہ نہ کرتگ دل کہ گوں جتگ

گزرا ے گپ ءِ عابد دلوں آپ بیت
کہ عابد! سید گنج کدی چاپ بیت

یا

دات من ءَ ڈریں سوج داۓ دۓ
گوشت کے کہ واری گار کنت موۓ
زریک بوے کہ زدایت زردۓ
چو زہادۓ ءُ امبرءُ اودۓ

یکجا ھے عابد آسکانی چلیم ءِ سلی ءَ یک ایہے گوشیت گڑا اودمی جاگہءَ ماتے وتی نچ ءَ راداب ءَ پادکنگ ءَ انت ءُ پہ کارءَ روگ ءِ سکین ءُ دلبڈی کے دیگا انت ءُ وتی نیزگاری ءُ ہمشامی ءِ بیان ءَ کنگا انت، دگہ جاھے سید گنج ءِ چاپ ءُ شنگ نہ بوگ ءِ گپ ءَ جنت (آ وھدی سید گنج چاپ ءُ شنگ نبوتگ ات) ءُ بے زری ءِ زرءِ ارزشت ءُ ستاءَ اوں بیان کنت پمیشکا من گوشاں کہ واجہ عابد آسکانی ءِ ہیتگیں کتاب ''چشیں شوم ءُ شانزدہ'' ءِ مشکیں تنزءُ توازمی دپترے نہ انت پرچا کہ تنزءُ مزہ ءِ دپتر من چدءُ ساری اوں وھنگ انت آ دگہ زبانانی کتاباں ابید بلوچی ءِ چوشکہ ناکوتیاب دپی ءِ ''گواتی ءِ مات'' ءُ واجہ محمد بیگ بیگل ءِ کتاب ''شکل ءُ ماجین'' ءُ ''زنڈیں دپار'' بلے عابد ءِ کتاب یک مکملیں سوج ءُ پنتے کہ پان واری، چلیم کشی، ہمسایگی ءُ جان کاھلی، دزی، بدیں ءُ بکراتیں رسم، دوستی ءِ نام ءَ دژمنی، وت گلائی، کمیں پکارءُ بازیں زھگ، نیستی، درآمدانی بلوچ راج ءِ سرا الگار، فرقہ واریت ءِ نادرامی، ھون ریچی، مات ءُ جنک ءِ زبان جنگی، پت ءُ نچ ءِ مانجائی، پہ یک سرءُ بے بنیں دروگے ءَ جن ءُ مردے ءِ مڑگ، منافقی ءُ چست ءُ ایری، ملٹری ءِ سپاھیگانی گوں بلوچاں ناروائی، درزیانی گددزی، بدیں کردانت ناتپا کی ءُ وت ماں وت ءِ جنگ ءُ بجنگ ءُ پدمنگی چہ ہے کرداں ودی بنت ءُ ہے بدیں کردانی شرکنگ ءِ راہ ءُ دراداں پر بندانی تہا جاگہ دیگ بوتگ انت کہ کتاب واناک ءُ پرمعنا اش کنگ۔ ہکمرے دپ ءِ نچ بکن ئے دل نہ گوشیت کہ بہ نچ کے۔

واجہ عابد ءَ چاگرد ءِ کسان ءُ چہ کستریں جاور حال وتی پر بندانی تہا پہ ہازکتہ کاری ءُ زانکاری جاگہ داتگ انت چوشکہ شپاں تو لگے یار توہا ھے یک میتگے ءَ دور کنت ءُ گگرے ہارت گڑا اسحب ءَ ہامیتگ ءَ گپ ءُ ہاوست بیت بلے واجہ عابد ءَ ہے وڑیں کسانیں جیزہ اوں وتی کتاب ءِ تہا پہ گوے جاگہ داتگ انت کہ آئی ءِ ھیرت گندگ ءُ جہل مارگی ءِ درورءُ مسال انت چوشکہ واجہ ءِ پر بندے ءِ لہتیں بند:

تو لگے شو میں میتگ ءَ دزات

گکڑے ہر شپ آئی ءِ مزات

یک شپے شوم ءُ شازدہ ءَ کپ کت

پاتل ءِ پل ءُ بانکلینک کے برت

پاتی ءَ جھ جت چہ وتی داب ءَ

پہ گنوکانی درورءُ داب ءَ

کپت ہما دزیں تولگ ءِ رند ءَ

دیم پہ شیراز ءِ شمیں بند ءَ

میتگ ءَ شوھاز کت شپ ءَ دراھیں

بلے نشان گارات پاتل ءِ ماھیں

گوشنت کہ دگنیاءِ تہاچپتا دءُ حپت وڑیں گنوک است کہ چرایانی تہا واجہ عابد ءَ وتی یک پر بندے ءِ تہا دوتہریک شریں نمونگے ءَ گیشینگ انت چو شکہ:

زی زردارے ءَ گوشت کہ شائرگنوک انت

منی شومیں وسیگ ءِ پیم ءَ رٹوک انت

من گوشت واجہ ءَ واجہ تو ھم گنوک ئے

دل ات لوٹیت دنیا ءَ درستیں بہ موک ئے

من ءُ تو گنوکی ءَ ھرد و گنوکیں

گنوکی ءِ گیابان ءَ سرسر جنوکیں

بلے تو چوکاروان ءَ من چو مرید ءَ

منی دل چوکر پاس ءَ انت تئی سیاھیں میدءَ

ترا ملک ءُ میراس ءُ مال ءَ گنوک کت

من ءَ لال ءِ مندریگ ءِ لاں ءَ گنوک کت

لالو ءُ لالگل نامیں پر بندے کہ کتاب ءِ تاکدیم ۶۲ ءَ بگر داں ۶۷ ءِ سرا چاپ انت۔ دو گونڈیں برات ءُ گھارے ءِ جیڑ مے ءِ چک ءَ انت کہ پت چرایاں جست ءُ پرس کنت۔ چم سھر ءُ بیمار اش دنت دانکہ دووار ءَ مہ مڑانت بلے وحدے پت ءِ

دیم ءُ تگل انت گڑا ہما کنت ءُ وتی دل بزاں نے گونڈانی جنگ ءُ داواءُ نے آیانی وشی ءُ ناتپا کی دائمی انت ۔ واجہ عابد آسکانی ءَ ہے جاوراناں یک شئری گوناپے ءَ پہ پہمتہ کاری دیم ءَ آورتگ انت کہ شائرءِ شائری ءِ کمال ءُ بستارزانگ بنت ۔

ہے وڑا ''زبردست'' نامیں پربندے ءِ تہا آپاکستانی پوج ءِ سرا ایراد گیپت کہ چشیں مزنیں پوجے ءِ تہا پہ بلوچاں ہچ جاگہ نیست ۔ چوشکہ یک پتے گوں وتی زھگ ءَ شست ءُ پنچ (۱۹۶۵ء) ءِ جنگ ءِ توسیپ ءَ کنت کہ پاکستانی پوج چے وڑا ہندوستان ءِ پوج ءُ شکست دنت ءُ گڈسرا گوشیت کہ:

''اہا بلے پوج ءَ مئے بلوچ ھست انت''

بلوچانی وت ماں وت ءِ ناتپا کی ءِ سرا کہ یکے گوشیت کہ شیر منی انت ءُ دومی گوشیت کہ روگن مئیگ انت یاداں کہ من نہ کشتگ ھلار نہ انت ۔ واننده گل شش ٹکرءَ بہر انت ۔ سیاستدان ده ٹکرءَ بہر انت ۔ ادیب ءُ شائر چد ءُ گیش ٹکرانی تہا قید انت ۔ عابد آسکانی ہے جاوراں گندیت آئی ءِ دل دوت کنت گڑا آ ''میریں بلوچ'' ءِ سرنام ءَ یک پربندے گوشیت کہ آاے وڑا انت:

میریں بلوچ چون انت ترا/ کئی ڈواءُ بدگون انت ترا/ باریں تو تاب دات شیھ ءِ دل/ یا پریشتگاں تئی ھاک ءُ گل

کوتنگ چہ جاھے سورگیں/ ڈن ءُ ڈگارے ڈورگیں/ بھتے تئی کلپورگیں/ گول اِت من اے لنجیں جھان/ پراھیں زمین ءُ آزمان

دسچارءِ گارانت ہوش ءُ رم/ کنگ انت کتاب ملاءِ ھم/ بھت ءِ تئی سوج ءُ نشان/ کس ءَ نہ کت گوں من بیان

میریں بلوچ چون انت ترا

یک ماتے ءِ پنچ ماں مشکت ءَ بیران بیت ءُ ہما ہمیگ ءِ برزءَ بالی گرا بے گوزگا بیت ہما مرتگیں پچ ءِ مات گوں رھگوزی بالی گراب ءَ تراں کنت ءُ بکھارے اوں دنت:

گوشت کے !اوبالی یک دمانے دار/ تو نیارتگ گوں منی پلیں بورسوار/ تو مدام کائے ءُ گوزئے ھرروچ

منی دل ءَ پرچے تو کن ئے چوموچ/ نی میادگہ روچے ترا نیلاں/ من چہ سبرانی کدھاں کیلاں/ دگہ برے ڈوکچین ات کناں بیائے بے منی نیل ءَ پرچے ءَ کائے

واجہ عابد آسکانی ءِ کتاب ءِ پربندانی تہاردیں چیزانی شونداری ءُ آیانی گر ءُ دار ءِ رھبند ءُ راہ ءَ ابید بلوچی بتل، دریں گشتن ءُ گپتار، زگریں بلوچی گال، ترکیب، چھرءُ شبین دل ءِ میل ءَ جاگہ دیگ بوتگ ۔ شئرءَ رابے عیب ءَ نہ بیت بلے اے کتاب ءَ چوشیں عیب مان نیست کہ ما آیاں وانوکانی دیما آشکار بکنیں ۔ البت جھل ءَ ہمالہز ءُ گالاں دیگ لوٹاں کہ من آہاں پوہ ات نکناں یا من آیاناں دگہ وڑ پوہ ہاں بلے اے ھبرءَ اوں زاہکاراں کہ نزوری منی زانت ءُ زنگ ہیگ انت نئے کہ عابد ہیگ انت، بزاں ''عیب ماں ہاسکاں انت کہ کماں آس دہارت''

☆ کتاب ءِ نام بائدیں چوشیں شوم ءُ شانزدہ مبوتیں کہ سکیں سکیں نامے۔ ☆ کاتب ءِ چنگ ءُ رندآئی ءُ اے پر بندانی نوارے پُر مہ کتیں پر چاکہ آ غیر زلوری عملے ات۔ ☆ سرتاک ءِ آرٹ دوستناک نہ انت۔ ☆ '' ماھتاک بھارگاہ ءِ شنگ بِلَن (ڈیکلریشن)...'' پہ ڈیکلریشن ءِ بلوچی بدل ءُ '' شنگ بل'' ءِ جاہ ءُ '' شنگ نامگ'' گیشتر ھدپ انت۔ ''....دنیگا چہ برزءِ ساڑاہاں مئے راج زہبریں...'' زہبریں ءِ گرائمر ردانت۔ ہائیدانت کہ '' زہبرانت'' بوتیں۔ '' پہ چرس ءُ چلک جنت...'' '' چلک'' ءِ بدل ءُ '' جلھک'' شرترانت۔ '' نیست بھا چلے ننگ ءُ نابود...'' '' ننگ'' ءِ جاہ ءُ لبز '' نیست'' بوتیں گڑا ترکیب بردبر بوتگ ات بزاں '' نیست ءُ نابود'' پر چاکہ گوں '' ننگ'' ءُ '' ناموس'' مرکب انت بزاں '' ننگ ءُ ناموس'' ءُ '' نیست ءُ نابود''۔

براتیں تئی ملاءُ جنگ کشتگ

زرد دو ماہ ئیگ انت وانگ ءُ بے پیشگ

ہائیدانت کہ لبز 'کشتگ' ءِ بدل ءُ 'پروشتگ' زورگ بوتیں پر چاکہ 'برات' انگت زندگ انت ءُ دو ماہ ءِ فیس نرستگ انت گڑا املاءُ سزا داتگ۔

سُراتگ تاب داتگ ھرءُ دوشی

پہ شد ءُ تن ءُ پہ ہلا ہوشی

وھدے پسے یا ھرے یا گوکے یا اشترے کہ وتی بنجاہ ءِ سرا گوں وتی مہار ءُ تاب گیپت گڑا ایشی ءُ را '' تاب ورگ'' گوشنت پمیشکا اگاں گال '' تاب داتگ'' ءِ جاہ ءُ '' تاب ورگ'' بوتیں گیشتر ھدپ ات۔:

'' منی گوراشپا سکے ھرایں ھست''

ھے ولائتی ازران ءُ ملکی بارگیں لٹ ءُ '' ھشپا نک'' گوشنت چوشکہ واجہ عابد آسکانی ءُ کارمرزکتگ پرچاکہ عابد صاحب یک شریں زبانزانتے ءُ گنڈ گشتہ یے۔:

'' یکے منی چورکی لنگک بے جاتگ''

ھے وڑا دست ءِ ءُ پادءِ کستریں لنگک ءُ '' چونگی'' گوشنت بلے عابد آسکانی '' چورکی' لنگک کارمرزکتگ کہ ماچد وساری نہ اشکتگ۔

'' مہ چن تو مسلماناں مپت ءُ اُنپ''

'' اُنپ'' '' گرگ بیت '' چنگ نہ بیت پمیشکا مہ چن ءِ بدل ءُ گال '' مہ گر'' بوتیں گڑا اوناک ترات۔

ایش ات منی ناکسیں جمھا نک پہ عابد آسکانی ءِ تنز ءُ توازمی کتاب '' چشیں شوم ءُ شاندزہ'' ءِ شعرانی سرا کہ اگاں واجہ ءِ تب ءُ دوش نہ بیت گڑا پہلی لوٹاں ءُ ما اودار ئیگیں کہ واجہ ءِ دستونکانی دپتر '' سرتلکیں ہازار'' ءُ آزات لچہانی دپتر '' مسکیں میدان''

زوتاں زوت چاپ بہ بنت دانکہ ماۓ آوتی زندءَ آیاں بوانیں ۓ آیانی چکّ ءَ گپ بہ جنیں، چمشا نک بدئیں۔اے درگت ءَ واجہ گوشیت کہ'' ..... بلے واب ءَ کہ ایشانی چاپ ۓ شنگ ءَ پہ وت ہچ رنگیں درۓ راھے نہ گنداں بلے گوں ہے اوست ۓ امیت ءَ اناگاہ انت بلکیں دیمترا چہ درنگیب ءَ درے ہچ بوت یک ذردوارے دراتک پہ اے تھکشیں درداں تو جیل ۓ راھے درۓ گیتک پمیشکا من مدام ترسیں دل ءِ بورءَ پہ تسلا گوناں''۔

من ہے درگت ءَ چہ بلوچی اکیڈمی ءِ اگدہ داراں دزبندی کناں کہ آیانی گورءَ سرکاری فنڈ کا ینت، آسالے باریں چینکاس کتاب پہ چاپ ۓ شنگ کنگ ءِ ھاتی ءَ دارانت۔یکیں شاعرءِ یا یکیں آزمانکارءِ یاندکارءِ دودو سۓ سۓ کتاب آیانی گورءَ پہ چاپگ ءَ ایرانت ۓ کم کم ءَ چاپ ۓ شنگ بوان انت، باریں واجہ عابد آسکانی ءِ دستونکانی دپتر چاپ ۓ شنگ بوت نہ کت؟ مردم سد پہ وت کت بلے یکے پہ حدا بکنت۔اگاں عابد آسکانی کوئٹہ، کیچ ۓ نوشکی ءِ نندوکے نہ انت گڑا چے بیت؟ آ شاعری واماں بلوچی زبان ءَ کنگ ءَ انت، پہ بلوچ راج ۓ بلوچ ڈیھ ءَ کنگ ءَ انت۔

چہ مزن ھورءِ شاعر ۓ لبزانت ۓ لبزانکی گلاں دزبندی کناں کہ واجہ عابد آسکانی ءَ پہ مزن ھورءِ ''بلوچ لچہ کارءِ نام ءَ وتی ھرچ ۓ درچ ءِ سرا شعری دپترے چاپ ۓ شنگ کت، گڑا شمئے بائد نہ انت کہ شما آئی ءِ آزات لچہانی دہتر ''مسکیں میدان'' ءَ چاپ ۓ شنگ بکنائیں ات۔

ھمے وڑا سید ہاشمی اکیڈمی زاناں انچوش ناتوان انت کہ سالے یک کتابے اوں چاپ کت مہ کنت۔پیشترا آیاں گشتگ کہ ''سید گنج ءِ چاپ ۓ شنگ ءَ آدزگٹ انت، نوں وا ''سید گنج'' ءَ دو سال بیت کہ چاپ ۓ شنگ بیتگ، گڑا نئیں ہاشمی اکیڈمی ءِ باسک ۓ اگدہ دارچے کنگ ءَ انت؟ اگاں سید اکیڈمی ءِ ست رواجی ھمے وڑا ابمانیت کہ وتی مزن کارگشادءِ شعری دپترءَ چاپ ۓ شنگ کت مہ کنت، گڑا بلوچستان اکیڈمی، ملا فاضل اکیڈمی ۓ عزّت اکیڈمی ءِ ۓ آیانی نیام ءَ ھچ پرک ۓ تپاوت پشت نہ کپیت۔

جار

بلوچستان اکیڈمی ءِ تاکبند ''**آدینک**'' ءِ دومی تاک ءِ چاپ ۓ شنگ ءِ چن ۓ لانچ بنا بوتگ۔دراہیں شاعر ۓ نبشتہ کاراں گوں دزبندی انت کہ وتی نکاناں زوت روان بدینت۔

ڈس: بلوچستان اکیڈمی زراعت کالونی تربت، کیچ

سید ماں وتی سیاھگاں

ردءُ بند: منصور بلوچ

من گنجیں گوادرءَ پیداک بوتگاں۔ من وتی پیداک بیگ ءِ المیں انگریزی ماہءُ روچاں گوشت نکناں البت اے گپ الم انت کہ من دوشنبے ءِ روچ ءَ رمضان ءِ ماہ ءِ دوازدہءَ پیداک بوتگاں۔ سال ءِ بارہءَ منءَ ہمے گوشگ بوتگ کہ ۱۳۴۵ ہجری انت۔ ءُ ہمنی نزءَ اے سال راست بیت چونا ھیگا منی پیداک بیگ ءِ روچ پہ ۲۱/اپریل ۱۹۲۶ءَ مشہور انت۔ کہ اے ہر دوئیں ھساباں منی سندءُ سال یک بیت۔

بلوچی لچہ کاریءَ پیسر من اردو لچہ پربستگ منی اردو لچہ کاری ۴۰۔۱۹۳۹ءَ بنگیج بوتگ کہ آوہداں منی سند چہ سیزدہ چاردہ سالءَ گیشتر نہ بوتگ۔ گوادرءَ دگہ لچہ کار نہ بوتگ کہ منی رھدربریءَ کرت بکنت بلے منی واجہیں پت سید محمد شاہ ہاشمیءَ پارسی باز جوان زانتگ ءُ حافظ ءُ سعدی ءُ دگہ پارسی لچہ کارانی لچہ آئیءَ پہ جوانی زانتگ انت۔ ہمے رنگءَ اقبال ءِ پارسی لچہ کاری ہم آئیءَ دوست بوتگ کہ آواجہءَ ہروہد چو کہ استادے لچہ وانتگ انت ءُ منءَ سرپد کرتگ ہمائی ءِ آرہی ءُ بوہیری بوتگ کہ من لچھانی وانگ ءُ دربرگءَ ھدوناک بوتگاں۔ ہمے سبب بوتگ کہ منی دلءَ ہم پہ لچہ ءِ گوشگءَ ھُلّ کرتگ بلے چہ کم زانگ ءُ کم وانگ ءِ سببءَ آ وہدی من پارسی لچہ گوشت نہ کرتگ ہمیشکا اردو لچہ پربندگ بنگیج کرت۔ منی واجہیں پتءَ اردو ہم پہ جوانی زانتگ بلے من وتی لچہ آئیءَ پیش نہ داشتگ انت اے گپءَ من پہ المی دلجمی گوشاں کہ منی واجہیں پتءَ اگاں چہ چوشیں پارسی لچھاں منءَ زانتکار مہ کرتیں بلکیں من بہ لچہ کارے نہ بوتگ اتاں۔ البت من اے گپءَ مناں کہ ابید چہ چیزے لچہءَ منءَ وتی اردو لچھانی گیشتریں بھر دوست نہ بیت۔ رندترءَ من چیزے پارسی لچہ ہم پربستگ۔

چہ روچے کہ من بلوچی لچہ کاری بنگیج کرتگ اردو لچہ کاری من ھدا ءِ میار کرتگ۔ منی بلوچی لچہ کاری ۱۹۵۰ءَ بنگیج بوتگ۔ ءُ پدءَ من پہ بوُن گوشاں کہ بلوچی لچہ کاریءَ ہم منءَ استادے نیست ہمیشکا من وتی لچہ کاریءَ ھدا دات گوشاں۔ پرچا کہ بے استادیں مردم ہرچ کارے اگاں بکنت اگاں ھدائی دادے مہ بیت الم آ پہ راہءُ رھبند ءُ سرجم نہ بیت۔ دگہ بے استادیں لچہ کارانی درور منی دیمءَ انت گپ سدءُ بن ئے یک کہ لچہ کاریءَ منءَ استادے نیست ءُ من پہ اے گپءَ سک پدرداں۔ البت ھدا ءِ سد ہزار شکر

انت کہ منی رہدر بری ئے پہ جوانی کرتگ۔

بے استادی ءَ جوانیں چیزے نہ انت بلے بیا کہ من چو کہ میرزا غالبؔ ءِ پہ وت وڈگڑیں استادے نام گپت کرت نکناں۔

چہ ۱۹۴۹ء تا ۱۹۵۴ء بلوچی زبان ءِ پہ بودناکی ءِ رہبنداں پرّ یںگ ءِ انچو دو پہ دوئی گپ ءِ تران ءِ دیوان کہ من گوں واجہ اوارآئی ءَ کرتگ گوں کس ءَ نہ کرتگ ہمنی نزءَ واجہ اوارآئی چہ ھاندکاراں یکّے کہ آ بلوچی زبان ءِ دیم ءِ براہ بیت کن انت۔ واجہ اوارآئی وت لہِ سک کم گوش ایت بلے پہ ایشانی شرزءِ گندگی ءِ زانگ ءَ بے کُہیں چکا سنگے۔ بلوچی رم بیسی ءَ باز دیم ءَ انت ءِ آئی ءِ نبیسگ ءِ رنگ رندگیری کرز ایت۔ دگہ گپے کہ مزن ساڑائیگ لوٹ ایت ایش انت کہ واجہ اوارآئی پہ راست ءِ رھبندی گپ ءِ منگ ءَ چہ وتی تاوان ءَ سرگوزیت۔ اے رنگیں مردم باز کم گندگ ءَ بیت ءِ ہمیشکا ہمنی نزءَ واجہ اوارآئی پہ آ مردم ءَ کہ بلوچی ءِ دیم ءَ برگ ءَ لانک ئے بستگ مزنیں کمکّے ۔ ءِ

واجہ ھوتؔ ؟ منی لہِ گوشی کوں واجہ ھوتؔ ءَ مزن سیادی کنت۔ ایشی ءِ بز انت ایش نہ انت کہ من اے کار چہ آئی ءَ در برتگ ءِ نا کہ من چہ آئی ءِ لچھان رنگے زرتگ! بلے گپ ایش انت کہ:

آوھد اں من ریڈیو پاکستان کراچی ءِ بلوچی بہرءَ کارءَ اتاں، گوں دگہ ندکاراں واجہ ھوتؔ ہم من پہ گشتانکے ''گپ ءِ تران ءِ سیاھگے'' یا ''لچھے'' ءِ گوشگ ءَ لوٹ اتگ ات۔ رھبند ءِ پدءَ اے رنگیں ھر سیاھگے چہ شنگروچ ءَ دہ روچ پیسر رسگ لوٹ ایت بلے اے دھیں روچاں من ہر روچ اے واجہ ءِ مہمان اتاں ءِ اگاں منی اے ہر روچ ءِ روگ ءِ کڈن مہ بیتین انت نہ سیاھگ ہمن سر بوتگ ات ءِ نہ سیاھگ ءِ واجہ۔ پہ ۲۰ دسمبر ۱۹۵۰ء ءِ لہِ گشی ءِ دیوانے ءَ گوں دگہ واجکاراں من واجہ ھوتؔ ہم لوٹ اتگ ات۔ دانکہ ۱۸ دسمبر ءَ منی رو ءِ آ ءِ کڈن انگت بے بُرات انت بلے دومی روچ ءَ سباہ ءِ نیل ءَ نہ زاناں چتوراے واجہ منی دست ءَ کپت ءِ مابولٹن مارکیٹ ءِ یک کسانیں ھوٹلے ءَ پہ چاھواری ءَ شتیں۔ ھوت ءَ وتی لہِ چہ لوت ءَ کش ات، چہ دور من ءَ پیش ئے داشت ءِ پدءَ ماں کیسگ ءَ جاگہ ئے دات۔ وتی چاھاں سُر کے گپت ءِ گوشت ئے ''سید! اے لہِ ءَ من تر اھما دھدی دیاں کہ تو وت ہم لچھے بشنگ بکن ئے ءِ ھمے دیوان ءَ بوان ئے!''۔ من وتی دل ءَ گوشت ''نی شر سیاہ ءَ وارت!'' پر چا کہ من چہ ھوتؔ ءِ رندی اڑاں شرزانتکاراتاں۔ چونا ھیگا من تاں وتی وس ءَ زور جت بلے آ واجہ تیر ءِ یکڈک ات۔ چہ منگ ءَ ابید دگہ راہ نیست ات کہ باندا مجلس ءِ روچ ات۔

چونا ھیگا من پہ وتی جوازت ءَ یک زمانگے اردوزبان ءِ لکھتیں لہِ گوشتگ ات بلے بلوچی زبان ءَ دوگال ءِ پر بندگ ماں واب ءَ ہم اومان نہ بیتگ ات ہمیشکا من چہ اے گپ ءَ پھک زانتکار ءِ بے سھیگ اتاں کہ ھوتے ءِ رندی اڑ منی زندمانی ءِ بھرے وتی ڈیناں بارت۔

روچ ءِ دراجی نہ زاناں ماں چونیں بے آسریں اڑ ءُ منجاں گوست ۔ روچ کہ جھل روان بوت منی مشکل گراں تر بیان بوت ۔ روچ سند ءُ بند بوت ءُ منی لوگ شبند بوت ۔ دانکہ شپ ءِ دہ بج ءُ لکھتیں بے رد ءُ بندیں گال ہمسنگ کت ءُ ڈک دات انت کہ آیانی بنگیج ایش انت:

نا گمانی چست بنت درکا ینت اُپا رگ منی
من دپ ءَ داراں نہ بیت دل لہڑ جنیں دارگ منی

دومی روچ ءَ پدءَ وت ءَ پہ واجہ ھوت ءَ رسینت ۔ یہ اے ترس ءَ بے ساہ اتاں کہ ھوت دگہ نا دوستی ءِ نیمونے مہ کنت ، بلے ناں منی اے اشتاپی ڈک داتگیں چاریں گالاں واجہ ھوت ءِ اڑ ءِ گرانیں بار چہ منی نزوریں کوپگاں دیر کرت بلے آ وہدی من نہ زانتگ ات کہ دگہ گراں تریں بار منی بھرءَ انت کہ اے آیانی بنگیج انت ۔

واجہ ھوت ءِ دومی مستریں اڑ گوں من ایش بوت کہ من ھچ رنگ ءَ چہ لچہ گوشی ءَ دست مکشاں ۔ گڈ سرءَ پمن ءَ انچوش زورئِے آورت کہ من چہ آئی ءَ لاچار بوت ءُ اے رہ ءَ ایر کپتاں ۔ چد ءُ رند ہر ندکاری دیوانے ءَ کہ من چار گال گشتگ ات ۔ واجہ ھوت ءَ چست ءَ درائیتگ ات ''منی منت وار بے کہ منی اڑاں ترا اے جاگہ ءَ رسینگ !'' آئی ءِ گپ راست ات پرچا کہ اگاں آئی ءِ اڑ مہ بیتین انت من داں روچ مرچیگ ءَ بلکیں یک گالے ھم نہ گوشتگ ات ۔ ''واجہ ھوت ! تھنا من ناں بلکیں بلوچی زبان ھم تئی منت وار انت پہ آئی ءِ گرانیں بار ءَ اے نزوریں کوپگ ہم کمکے'' ۔ اے ھم زانگ لوٹ ایت کہ واجہ ھوت وت ھم باز جوانیں لچہ گش ایت بلے کم ، ءُ ھمے رنگ ءَ بازشریں رمبیس ایت من گوں آئی ءَ دستبندی کناں کہ آ چہ وتی درگالیں لچہ ءُ مرواردیں رماں بلوچی ءِ بانورءِ سمبھینگ ءِ کمک بکنت ۔

چمن پیسر کراچی ءِ باز واجکاراں بلوچی لچہ گشی ، دیراَت کہ دست ءَ گپتگ ات ۔ کہ چہ آیاں گیشتر ءِ لچھانی دپتر ریڈیو پاکستان ءَ منی دیم ءَ ات انت ءُ گوں ایشانی جند ءَ ھر دھد نند ءُ نیاد ءِ موہ ھم رس اتگ ات ۔ بلے ۱۹۵۲ ء ءِ اکتوبر ءِ ماہ ءَ من ءَ چہ ''بلوچی حلقہِ ادب'' ءِ کاردار واجہ تاج ءِ پہ ندکاری دیوانے ءَ لوٹک رس ات ۔ گوں ایشی ءَ یک چکاسبندے ات کہ ھمے زمین ءَ دوپَل بکشاں ۔ چکاسبند ایش ات: نہ زانتگ ات من کہ گونمن چشیں دگاتو کیئے

اے چکاسبند ءِ پدءَ گشتگیں منی لچہ دیوان ءِ پاگو واجہ شاھین ءَ باز ساڑات من ءَ پہ دیوان ءَ وش آتک اش کرت ۔

آوھد ءِ لچہ ءُ لچہ گشانی بارہ ءَ من دگہ گپ جنگ نہ لوٹاں بلے من ءَ اے ساکپت کہ ابید ءِ نو کامداں کہ دنیگ ءَ آیاں رد پیشر دءُ سنگ ءِ زانتکاری ہم کم ھست ات دگہ کوھنیں ءُ کتکاریں ندکارانی لچھاں ہم بلوچی زید ءُ ندارگ ماں نیست ات ۔ پرچا کہ اے لچھانی تہ ءَ گیشتر عربی ءُ پارسی گال کارمرد بوتگ ات انت ءُ ایشانی پربندگ ءُ بزانت ءُ ندارگ درست اردو ، ناں بلکیں پارسی

لہ گشی ءِ گیگان ات پر چا کہ اردو وت پارسی ءِ باھوٹ انت ۔

اے ردءَ من دست ءُ پاد جت ءُ لوکیں دیوانے جوڑ کنگ بوت کہ پہ بلوچی ندکاراں جوانیں دوار جاہے بہ بیت ۔ اے دیوان ءَ کوشست اے کنگ بوت کہ پہ بلوچی ءَ نبشتک ءِ رھبند ے ءِ جوڑ کنگ ءَ ابید چہ بلوچی ''لہ ءُ رم'' ءَ درآمدیں زبانانی گال در کنگ بہ بنت ۔ چو کہ دل ءَ لوٹ ات ءُ نہ بوت بلے مرچی اگاں آ وھد ءِ ءُ لوگیں لچھے کش پہ کش ایر کنگ بیت ایشانی میانجی ءَ یک کشکے رست کنئے ۔ بلے انگت ھم ماسک زور بجنیں کہ درآمدیں گال ماں بلوچی ءَ کارمرد کنگ مہ بنت ۔ اگاں ما پہ درآمدیں گالے ءِ زیرگ ءَ لاچار بہ بیں، کہ آئی ءِ مٹ مارا ماں بلوچی ءَ دست مہ کپ ایت گڑا باید انت کہ اے تکست ءَ چہ بلوچی زبان ءِ گوھار پارسی زبان ءَ بگریں پر چا کہ بلوچی گوں پارسی ءَ مزن سیادی کنت ءُ اے دوئینانی بازگال پھک یک انت ۔

۱۹۵۲ء ءَ کراچی ءَ من ادبی دیوانے ''بلوچی زبان ءِ سرچمگ'' جوڑ کرت بلوچی ندکاراں اے دیوان پہ جوانی وش آتک گشت ۔ ندکاری دیوان ہر وھد برجم ات انت ۔ بلے تھنا پہ ایشی ءَ کارشر نہ بنت پمیشکا من گوں ہاسکاں دز بندی کرت کہ چیزے زرّ جم بکنیں ءُ ''چاپ شنگ'' ءِ ادارھے جوڑ بکنیں ۔ بلے کس ءَ ھد و ناکی پیش نہ داشت ۔

دانکہ ۱۹۵۴ء ءَ ''سرچمگ'' ءِ امبارءِ لہ (لوکیں ءُ کوھنیں) ءُ رم (نبشتک ءُ آزمانک) باز جم بوت ''سرچمگ ءِ سرءُ بن ءِ'' یک گونڈیں کتابکے ہم نبشت ءُ چاپ کرت ۔ ابید چہ ایشی ءَ ''سرچمگ'' ءِ رھبند ھم نبشت انت بلے چاپ نہ بوت انت ۔

بلوچی ءِ نبشتک ءِ رھبند جوڑ کرت کہ ''سرچمگ'' ءِ ہاسک ءُ دگہ ندکاراں وتیگ کرت انت ۔ ۱۹۵۵ء ءَ گمسی ہاؤس (کراچی) ءَ آغا عبدالکریم خان ءِ پاگواجہی ءَ کراچی، شالکوٹ ءُ کلات ءِ ندکارانی اولی دیوانے نشت ۔ اے دیوان ءَ میر گل خان نصیر ءُ واجہ محمد حسین عنقا ءَ پہ جوانی بھرزرتگ ات ۔ اے دیوان ءِ بنگیجی روچ ءَ ہم منی جوڑ کرتگیں گال '' ءَ، ءِ، ءُ، یں'' منگ بوت انت ۔ دومی دیوان ءِ روچ ءَ گمسی ھاؤس ءَ رسگ ءَ رندا اے واجہانی شالکوٹ ءَ ردگ ءِ سوج مارا رس ات ۔

گڈسراں من یکرندے پدءَ ہاسک دلگوش کرت انت کہ پہ منگ نہ منگ یکرا ہے پہ ''چاپ شنگ'' ءَ برگ لوٹیت ۔ من نوں آ ڈاھ دات انت کہ ھرچ رنگ ءَ من کم چہ کم دہ کلدار چہ ہر ہاسکے ءَ لوٹاں تانکہ اے کاردست ءَ گرگ بہ بیت ایشی ءِ آسر چوش بوت کہ ابید ءِ شش ہاسک ءَ دگہ درستاں انچوش پشت کرت کہ دگہ رندے دیم کنگ اش نزانت گڈسراں سے ءُ چار ہاسک ءَ ابیدادارئی مجلساں کس پہ ترس ءَ نئیتک کہ بلکیں پدءَ زرءِ نہ دشیں جست دیم ءَ کیت (چو ناھیگا سرچمگ ءِ ندکاری دیوان ھر وھد برجم بوتگ انت) ''سرچمگ'' ءِ داری ءِ جادر چہ ادءَ زانگ بیت کہ ۱۹۵۲ء ءِ گڈسراں بگر دانکہ ۱۹۵۴ء جون ماہ ءَ ''سرچمگ'' ءِ پٹینکاں چہ سی ءُ چار کلدار ءِ زرءَ گیش تر نہ کپتگ ات ۔ ایش ھم سوجی گپے کہ ھرج ءِ باندات ءَ چہ ''سرچمگ'' ءِ زراں یک کلنڈیں پیسہ ہے ہم زورگ نہ بوتگ ۔ دیوان ءُ مجلسانی ھرج ھر وھد من چہ کیسگ ءَ کش اتگ ۔

۱۹۵۴ ءِ اول سراں من یکرندے پدءَ پہ ''چاپ شنگ'' ءِ نام ءَ گوں سرچمگ ءِ باسکاں دزبندی کرت بلے کسے دیم ءَ نہ کنزات ۔ پمیشکا مئی ۱۹۵۴ ءَ من ارادہ کرت کہ چہ وتی جندءِ زراں بلوچستان ءِ دورہ ءَ بجناں ءُ ہرچ بلوچ براتے کہ من ءَ زرّی کمک کنت ، زوران اش ءُ پدءَ کراچی ءَ پہ ''چاپ شنگ'' ءِ کارءِ دست ءَ گرگ ءَ کایاں ۔

من شالکوٹ ، مستنگ ، کلات ، پنجگور ، تربت ، تمپ ، مند ، دشت ، جیونی ءُ پسنی ءِ مردمانی بازمنت واراں کہ آیاں گونمن ھررنگیں دزمدتی کرت ۔ دہ ماہ ءِ سات ءَ رندوھد یکہ من کراچی ءَ سربوتاں ۔ من ''سرچمگ'' ءِ دیوانے لوٹ اِت ۔ نوکیں گچین بوت ءُ منسبدارمٹ ءُ بدل بوت انت ۔ یک اجکھی گپے من ایش دیست پیسرءَ کہ ''سرچمگ'' ءَ زرنیست ات کس ءَ دپی جستے ھم نہ کرت ۔ انوں من چاراں کہ ہرکس ماں ترہیتاں کپ ایت ۔ من زانت کہ ایش ھمے چاریں پیسہ ہانی کارانت (دربکتیں مزنیں زرّے بوتگیں انت !)

نوں من ''سرچمگ'' ءَ گشت کہ من ''چاپ شنگ'' ءَ جتائیں ادارھے جوڑکناں ۔ آیاں اڑ کرت کہ آدو یکجا بہ بنت ۔ گڈ سرءَ من چہ ایشانی جنجالاں سیاہ دل بوتاں ءُ پشت کپتگیں زرکہ ہزار کلدار ات انت من ''سرچمگ'' ءِ پاگواجہ میر عبدالواحد آزات جمالدینی ءِ دست ءَ دات انت ۔

پہ ہے زرانی دست گرگ ءِ ھاتر ءَ دگہ نوکیں ''سرچمگے'' جوڑ کنگ بوت ۔ ایشی ءِ جوڑ کنوک لہتے پیسرکیں منسبدار ءُ باسک ات انت کہ ''سرچمگ'' ءِ لہتے دگہ باسک ہم ریپ اینت ءُ گوں وت زرت من چہ اے واجہانی چوشیں ناسرپدیں کارءَ ھمکتاں نوں من زانت کہ ایشاں گونمنی جندءَ کینگ بستگ ءُ اے جیڑہ ''سرچمگ'' ءَ ہم گورموش دنت پمیشکا من اے گپ جوان تر زانت کہ اے وھدی چہ کراچی ءَ دربیایاں تانکہ ''سرچمگ'' ماں اے ھلق ءُ گشاں مکپ ایت ءُ بیگواہ مہ بیت ۔ اے رنگ ءَ من چہ کراچی ءَ درآتکاں (چونائیگ ءَ اے بازدشیں داستانے کہ دگہ وھدے پہ سرجمی شارا پیش کے کناں)۔

منی چہ کراچی ءَ درآیگ ءَ رند ''سرچمگ'' ءِ یک مجلس ءُ دیوانے ہم لوٹگ نہ بوت ۔ نوکیں چمگ چہ دربگگ ءَ پیسر کور بوت ۔ پرچا کہ آئی ءِ جوڑبوگ ءِ مراد گونمن جیڑہ کنگ ات ۔ من کہ اودءَ نباں آ گوں کئے بندءُ گلائیش بیت؟

نوں سرآتک انت ھزاریں کلدار ۔ اے زرگوں میر عبدالواحد آزات جمالدینی ءَ پشت کپت انت کہ ''سرچمگ'' ءِ پاگواجہ ات اے واجہ ءَ چہ سالے ءَ رند کوشست کرت ءُ چہ ہے زراں ھفتاک ''بلوچی'' چہ کراچی ءَ شنگ کرت ۔ مادرست سرجمیں بلوچستان ءُ واجہ آزات جمالدینی ءِ منت واریں کہ آ چہ واجہانی داتگیں داداں ءُ اے واجہ ءِ کوشست ءَ چوشیں جوانیں ھفتاکے مئے دستاں کپت ۔ بلے من دیست کہ آزات جمالدینی اے ھفتاک ءَ ابید دگہ ''چاپ شنگ'' ءِ کاردست ءَ گپت نہ کنت پرچا کہ ''سرچمگ'' ءُ ''چاپ شنگ'' ءِ نام نوں پہک ءَ بیگواہ ات انت ۔

وھد ے من دیست کہ مھتاک ''بلوچی'' ابید چہ وتی جندءَ دگہ بارءَ بست نہ کنت ءُ دگہ چشّیں دیوان ءُ مجلسے نیست کہ پہ بلوچیءَ ''چاپ شنگ'' ءِ گرانیں اگدہءَ بزوراِیت۔ ایشانی میانجی ءَ منی مرادگار بوت پمیشکا من وت یکبرے پدءَ تلاریں ارادھے بست کہ آلبزءُ کوٹے کہ من گوں سرجمیں بلوچستان ءِ مردماں کرتگ پہ ایشی ءِ سرجم کنگءَ تاں وتی وسءَ زورے جناں۔

منی نادراھی ءِ بدواھاں دروگیں ھال سرکرتگ

گلءَ مرتاں وتی دستونکاں ھاتل سندگءَ بوتگ

چہ دستونکانی سندگ ءِ وڑ دلیں بیگاہ ءِ ندارگءَ داں من زندگاں، منی ترانگ منءَ دروہ ات نہ کنت ءُ اے چاریں گالانی رد ءُ بندکنگ ءُ پدءَ چاپ کنگ ءِ سکیںءَ شازاھتکار بوت ات۔ ہرڈول اے گونڈیں کتاب ۱۷ مارچ ۱۹۵۶ءَ سرجم بوت۔ بھرنءَ بلوچی ءِ چاپ بوگ ءِ بےایمنیءَ رندمن وتی باز جوانیں، سنگت واجہ بشیر احمد بلوچ (کراچی) ءَ ھشت۔ آئیءَ گونمن وز مدت بوگ ءِ وڑدلیں دروت دیمدات انت۔ من اے گونڈیں کتابءَ ''دستگیں دستونک'' ءِ نام پر کت ءُ پہ آواجہءَ دیمدات۔

واجہ بشیر احمدءَ ایشی ءِ چاپگ ءِ کارلوکی دستءَ گپتگ ات کہ آماں ایل ایل بی ءِ چکاس ءِ جنجالاں وزگٹ بوت ءُ یکبرے اے کار ماٹو بوت۔ چہ چکاسءَ رندا ے واجہ گوں دگہ سنگتےءَ کہ چاپ کنگ ءِ کاراں زاھتکارات ھمشور بوت ءُ اے کارءِ پدءَ بنگیج کرت۔

۱۲۷کتوبر ۱۹۵۶ءَ رنج ءِ ترسناکیں نادراھیءَ چوگونگیں مزائیگءَ پمن زراب کرت۔ من نادراھجاہءَ برگ بوتاں۔ یک نومبر ۱۹۵۶ءَ من ءَ سینیٹوریمءَ آورت اش۔ ڈاکٹرءَ برانز بت چارراِت ءُ گشتئے تو بُرّ بین لوٹے''۔ ۲۹ جنوری ۱۹۵۷ءَ منءَ بُرّ بین کرت اش۔ دنیگا ہمیشی ءِ دردءُ دوراں بےوس اتاں کہ ۳ مارچ ۱۹۵۷ءَ منءَ بُرّ بین کرت اش۔ من داں سے ماہءَ وڑدلیں مرگ ءِ مزاری پنچگ ءُ جوریں زندمانی ءِ گھگیریں بور ءِ سرکونڈءُ ملنڈ روھانی میانجیءَ آماچ بوتاں۔ اے بےواریں دورءَ ''دستگیں دستونک'' ءِ چاورءَ نہ زاھتکار بوتگاں۔

۲۵/ اگست ۱۹۵۷ءَ من سینیٹوریم ءِ ۳ لمبر ءِ نادراہ دوستیں ھست ءِ سرءَ دراج گوں پردردیں دلءَ جیڑگءَ اتاں کہ واجہ بشیر احمد ءِ زریں نمدی پمن سر بوت۔ اے نمدیءَ ''دستگیں دستونک'' ءِ چاپ بوگ ءِ وشّیں کلوہ مان ات۔ بلےاے وشیءَ یک زہتی یےگون ات کہ ایشی ءِ چاپگ ءِ روچاں واجہ بشیر احمد وت شالکوٹءَ بوتگ پمیشکا چہ آئی ءِ سنگت ءِ بلوچی نہ زانگءَ لھتیں گال رد چاپگ بوتگ ات۔

''دستگیں دستونک'' وھد یکہ پمن سر بوت من چاراں دانکہ رد چاپگ بوتگیں گال سک باز انت چہ چاپ ءِ اُورتیءَ

داناک ھم نہ انت ءُ چونہ انت کہ ایشی ءَ شنگ بکناں ۔ ہمیشکا ایشی ءِ ہیران کنگ ءُ پدءَ لوک جاپگ ءِ بار بڈءَ بست ۔

پہ اے دومی جاپءَ من لبھتیں گال گیشیں ہشت کہ کتاب کمیں مستر بہ بیت ءُ اے پیشگال ءِ بے ردءُ بندیں چاریں گپ ھم ہشت انت ۔ اگاں پیسر یکیں جاپءَ کسے ءِ چم کپتگ گڑا آ اے دوئیناں میانجی ءَ کشکے رست کنت ۔

چہ دہ سال ءَ گیش انت کہ من بلوچی زبان ءَ گلائیشاں ۔ بازیں بلوچی لچہ کار ءُ ندکاراں گوں ہم مجلس ءُ دیوان بوتگاں ۔ ءُ چہ اے گپ ءَ پہ جوانی زانتکاراں کہ بلوچی زبان ءَ اے سال چتور گوازینگ انت ۔ بلوچی ءِ نوکیں لچہ کاری کہ اے سالانی بنگیج ءَ بے رھبندی ءِ گورگنداں ات ۔ انوں پہ یک انچیں جوانیں سیم سرے ءَ رسگی انت کہ بازوت وتی سرجمی ءِ چارءِ پرینگ ءَ دیم ءَ کنزات کنت ۔ بلے یک مزنیں گپے کہ دنیگا ایشی ءِ ہیمگ ءَ دلگوش کنگ نہ بوتگ بلوچی ''رم'' انت کہ ابید چہ دتکش ءِ شنگجاھاں پہ ایشی ءِ بودناکی ءَ ہچ رنگیں کوششے کنگ نہ بوتگ ات ۔ البت لبھتیں ندکاراں وتی نمدی ماں بلوچی زبان ءَ ہشتگ ات انت ۔

بلوچی ندکاراں اے سالانی دراجی ءَ دلگوش نہ کرتگ کہ آ ماں وتی لچہ ءُ نمدی ءُ ہشتانکاں بلوچی زبان ءَ چہ رنگ ءَ نبیسگ ءَ انت ۔ ہرکس ءَ وتی جند ءِ دل ءِ میل ءَ ہر رنگے کہ لوٹ اتگ ہشتگ ۔ چوناھیگا چہ نمدیانی نبیسگ ءَ ہاز ندکار ءَ چہ دگرے ءَ نوکیں سوج ھم کپتگ یا چہ وتی دلدوستی ءَ یک گالے ءِ نبیسگ ءِ رھبندے وتی کرتگ ۔ ہمیشکا تا روچ مرچی بلوچی زبان ءِ سیاھگ یک راستیں رابے ءَ نہ کپتگ آسرایش انت کہ بلوچی ءِ گال پہ ڈولے ردنبیسگ بیگ ءَ انت کہ پہ بلوچی ءَ دیمتر ءَ بیر گیس تاوان بنت ۔

من ھر وھد رھچار بوتگاں کہ کسے ءَ ایشی ءِ یکیں بکاری ءِ سابکپ ایت ۔ بلے چوکہ دگہ انچیں مراداں منی اے امیت ھم نہ سبز ات ۔ گوں اے گپ ءَ کہ ماں نادراھی ءِ گورگنداناں ھر وھدے کہ درد ءُ دوراں پہ ادارکے تم کرتگ من پہ بلوچی سیاھگ ءِ اے گرانیں مشکل ءِ آسان کنگ ءَ پہ وتی وس ءَ چار گال سیاہ کناں بوتگاں ۔

چہ جُلائی ۱۹۵۵ ءَ رندمن سک کم لچہ گوشتگ پرچاکہ چہ ۱۹۵۵ ءَ تاکہ مرچیکیں روچ ءَ من یکرنگ ءَ ماں دوست ءُ دژمن ، ملک ءُ راج ءُ گوں ایشاں یکجا بے درمانیں رنج ءِ نادراہی ءِ گورگنداناں کہ ھر یک روچے ءَ من انچوش چاراں کہ گوش ءَ زاناں دومی روچ بھ من ءَ نہ گندایت ہمیشکا من ھچ رنگ ءَ گوشت نہ کناں کہ من چد ءُ رند پہ بلوچی ءَ دگہ ھز متے کرت کناں ۔ گوں اے گپ ءَ انگت ہم من چوشیں مرگ ءِ رھچاریں ھچ روچے ءَ پہ تاوان ءُ ہیرانی نہ گوازینگ ءَ یاں ۔ بلکیں مرگ ءِ شھدڑال ءِ کہ منی سرءَ ساھیل انت بازمنت واراں کہ نزاناں کدی پمن ءَ جیندوان ءَ ایر دنت ۔

ہمیشکا من ھر دمان ءُ کتر ھے ءِ موہ ءَ پہ دت ءَ گنجے زانگ ءَ یاں ءُ پہ بلوچی ءِ بودناکی ءَ وتی وس ءَ سرجناناں کہ چہ اے

کاراں انوں مسترین ءُ گراں تریں کار ''سید گنج'' ئیگ انت ۔ اے بزانت بلد (ڈکشنری) ءِ کار من دیرانت کہ بنیج کرتگ بلے منی چہ رنج ءُ اندوھاں سرریچیں زند چہ بُندرءَ کینگ ءُ کتانی آماچ ءُ زوراک ءُ زبردستانی کاربیرانیں ھرجن ءُ کشاں انت پمیشکا اے ''بزانت بلد'' ءِ سرجم بیگ منی زندءِ منت وارنہ بیت ۔ پر چا کہ انوں من ھما سیمسراں رس اتگاں کہ ھچ رنگءَ وڑ دلیں مرگ ءُ جوریں زندمانی ءِ میانجی ءَ کشکے رست نہ کناں ۔ البت اے مرادے کہ چمنی مرگ ءَ رند بلوچی ءِ دگہ یک درددارے اگاں ایشی ءَ سرجم بکنت من ءُ بلوچی زبان ہردو آئی ءِ منت وار بیں ءُ اگاں بلوچ راج زندگ بہ بیت ھم آئی ءِ منتاں سرءُ چماں زیر ایت ۔ اے گپ ءَ ھم گوشاں کہ پہ اے کارءِ کمک ءَ مردم دست کپ ایت بلے ایشی ءِ سرجم کنگ ءِ کار چوش آسان نہ انت کہ ھر مردمے دیم ءَ کنزا ایت بکنت ۔

واجہ اللہ بکش جوہر دشتگیں ورنایے ءُ پہ بلوچی زبان ءَ مزنیں دوستی یے دارایت بلے دنیگا ماں وتی ورنائی ءِ دِرک ءُ تر ڈان انت ءُ من امیت کشاں کہ ھر وھدے کہ اے واجہ ءِ ورنائی ءِ پیلّی جوش گپتگیں ھارگوں امروز ءِ تلاریں ، بانڈاں دوچار کپ ایت ءُ سرءَ ایر مادی ءَ دنت گڑا بلوچی ءِ جک ءُ تیر کوئیں ترانگ وت آئی ءَ چہ ھنگلوھیں منجو ءُ ھر بندیں بوپ ءُ زنگیں بالشتاں پدرھین ایت ۔ اگاں انچوش بوت گڑا من گوشاں کہ چہ منی شادھیں مرگ ءَ رند ''سید گنج'' ءِ سرجم کنگ ءِ کارءَ اے ورناوتی دست ءَ بگپت ۔

تر اپکنیں ترمپ ءِ بنگیجی لچہ کہ آئی ءِ سرگال ''شتان'' انت تانکہ ھبد ھمی لچہ ءَ کہ آئی ءِ سرگال ''پیداک انت'' انت ، من وتی ۱۹۵۴ء ۔ ۱۹۵۵ء ءِ بلوچستان ءِ سات ءَ ماں کلات ، کسرکند ، راسک ءُ تربت پر بستگ انت دگہ دو لچہ کہ ہردوئینانی سرگال ''دوست'' انت کراچی ءَ گوشگ بوتگ انت ۔ چہ ایشاں رند ءِ درستیں لچہ بھرن ءَ پر بستگ انت ۔ ماں بھرن ءَ پر بستگیں لچھاں ابید چہ بنگیجی سے لچہ ءَ کہ ایشانی سرگال (۱) دوست شادان انت (۲) ھزار گنجیں نپاں (۳) لوٹ اتگ ، انت آ دگہ سرجمیں ھبدہ لچہ ماں بھرن ءِ نادراھجاہ ءِ ھمے ترھجاہ (Sanatorium) ءَ پر بندگ بوتگ انت کہ انگت ھم ھمے ترھجاہ ءِ نادراہ دوستیں تھت ءِ میاراں کہ انچوش کہ آئی ءَ من ءَ دوست انت من ءَ ھم بے ڈول ءَ دوست بیت پر چا کہ بلوچی ءِ بانور ءِ شنک دانیں بازیں مھرگ ءُ دانگ ءُ ٹِک ءُ جوگے من ھمے مھر بانیں تھت ءِ سرءَ کماتگ ءُ دستونک ھار کرتگ ءُ آئی ءِ گور ءُ دستاں ، شپتگ انت کہ دیر انت لازامی سُھر ءُ سھتانی زدمّ ءُ گودِڑاں گوں وتی زھرشانیں تجاں آئی ءِ پاکیں ھون چوکچل ءُ ماجین ءَ ءُ آئی ءِ تنکھیں گوناب چو مک ءُ ٹیلی ءَ تر ینتگ ۔

سال ۱۹۶۹ء ءَ ''زرباری جند'' ءِ موسمی بشامانی ارگام پر گام ءُ پڑ امیں رگاماں شھلچہ کارءِ ''موسمی ترھورانی'' گواچنیں زندداری پہ جوانی چو ھپر نگیں گلکارءَ زرینت ، زِرتمبیں زردءِ گھگیریں گال سمنڈ چو گوات جتیں مل ءَ چہ لوند ءُ ترندیں سری ءُ سینہ

بندءِ ھر جن ءُ گرءُ کشاں بے کمارات کہ سیدتپ ءِ گندہ نادراہی ءَ پہ بے درچی گورجت ءُ وش زیدیں چوپاٹیءُ گلبا گیس ملبارکوہ ءِ بد رنگ باگ جوھوءِ سالونک سماریں پدی زرءِ تیاب کرّ ءَ پربستگیں لچھانی مگیمانی رہسراں چو ماتکوہ ءُ شکیں تلارءَ دیمپان بوت۔

اے نادراھی ءِ مستریں توجیل ءُ درمان چہ جوانیں وردن ءَ پھریز اِنت ءُ بے وردنی بے زندی ءِ بُنپد ءُ بن میل انت نادراہی ءِ پد کنگ ءَ رند دگہ ھچگے ، دہ روچ ءَ چہ وردن ءَ ''پھریز'' اتاں کہ بے گوشتن آسر ءَ تہت ءِ پاریزی انت۔

ڈاکٹر ہسٹراسرءِ مسامانی پدءَ من وتی بازیں دست نبشتیں رم ءُ لچھے گوں وت آورتگ ات بلے آمراگش ءِ جند ''سر کن ءُ پر کن ءُ ھپ کن ءُ ھچ'' بوت۔ ھمے نادراہی ءِ پادبندیں روچان پہ دل ھرد ینگ گوں ھمے رم ءُ لچھاں دلگوش بوگ ءَ پہ چمشانکے ھاترءَ ایشانی ہٹ ءُ چارءَ گلائیش بوتاں۔

ماں ''رم اماز'' ءَ کپے ''نازک'' ات اے ہست تا کدیمی آزمانک یاداستانے ات کہ سال ۱۹۵۸ء یا ۱۹۵۹ء ءَ نبشتگ ات ءُ انوں ۱۹۶۹ء ات چہ دہ سال ءِ دراجیں مدت ءَ رند کہ من پدءَ یک چمے چار اِت گوش ءَ زاناں دل ءَ یک نوکیں دوستی بے پہ ایشی ءَ چست بوت ءُ لوٹ اتوں کہ کمیں ایشی ءَ دراج تر ءُ مستر بکناں۔

ندوں دست ءَ ات ءُ ایشی ءِ درءُ بھرءُ بھرگاں ردوم زیراں کت۔ رندءَ کہ پھک ہیسوں کرت چاراں دانکہ جھدوں بے مزنہ انت۔ دل ءَ ، ماں ، بلوچی ندکاری ءَ نوکیں کتکاری یے ءَ اومان کرتگ ات کہ وتی من ءَ پہ آپسرے سربوتگ ات۔ بلے، ''وتی من'' ، گوں ''وش منی'' ءَ گیش ترسیادی کنت ءُ بُن ''جھان ءِ من'' انت۔

چہ سالے کپے ءَ رند دبی ءَ ماں بے وتنانی بندرگسیں (گِ سے س) ءَ وتی تھگی بادگیرءِ پیشیں کاپرءِ چیرءَ گوں کریم دشتی ءَ ھمزان اتاں کہ ''نازک'' ءِ ترانگ ءَ کپتاں۔ آورت ءُ کریم ءِ بیگ ءِ دیم ءَ اریوں کرت۔

'' اے نازک ''انت!''

''نازک؟'' کریم پہ بے سمائی شہر بندءِ دروازگ ءِ نیمگ ءَ چارگ ءَ لگ ات۔ من آترانگ ءَ گیتک کہ ایشی ءِ بارہ ءَ من گوں آئی ءَ گپ جنگ ات۔ کریم ءَ گوشت کہ تو وت ئے بوان ءُ من ئے گوشداراں۔ کریم ءِ اے گپ ءَ من دل ءَ کمیں دگر بوتاں کہ وت ئے بونتیں منی وانگ ءَ باریں دلگوش دنت کہ نہ دنت۔ من نالاجی ءَ پہ نادلکشی وانگ بنگیج کرت۔ بیگاہ ءِ بیل ات ''نازک'' ءِ ہمے وانگ ءَ رند اوسپان کرت ءُ چاہ ءُ چلیم ءَ رند پدءَ کاردست جت دانکہ تانسر بوت۔

''کریم! چہ درستان ءُ ساری من ءَ ایش بگوش کہ اے چے یے؟''

''نادلے!''

کریم ءَ اے پسو پہ نھتلی دات۔

گوں کریم ءِ اے پسو ءَ منی ھما '' وتی من '' الم بوت ۔ بزاں انچوش کہ من '' وتی من '' ءَ اے گدارے (نادلے)
کرتگ ات ءُ کریم اے ردءَ جوانیں زانتکاری یے واجہ انت ۔

چہ ایشی ءَ رند کراچی ءَ گوں محمد بیگ ءَ گندءُ نندے ءَ '' نازک '' ءِ نام گرگ بوت ءُ آئی ءَ چارگ ءِ واھگ پدرا کرت ۔
من پہ ھب ءُ واھگ دات کہ بوان ایت ئے ءُ من ءَ انگت ھم الم ترءُ دلجم تر بکنت ۔ واجہ بیگ ءِ پسو ھما ات کہ کریم ءَ داتگ ات ۔
آ وھدی کریم ءَ پہ '' نازک '' ءَ گونڈیں پیشگالے نبیسگ ءَ وتی واھگ سھرا کرتگ ات ۔ بلے کریم دور ماں دشت ءَ
ات ءُ جن پہ کلوہ آ پس نہ بیت ۔ من ھمے گپ گوں محمد بیگ ءَ جتگ ات انت ۔ ایشی ءَ ھشکیں واھگ سہرا نہ کرت بلکیں پہ گواچنی
پیشگال ءِ نبیسے نبشتنگ ئے ہم کرت ءُ من ءَ دات ۔ ءُ دگہ یمے ءِ نبیسگ ءَ یک گشتے پدءَ '' نازک '' ءِ سیاھگ پہ وانگ ءَ لوٹ ات ئے ۔
'' نازک '' ءِ سیاھگ وش نبیس منشی عبدالقادر ءَ پہ نبشتنگ ءَ گون ات ۔ دل ءَ ات کہ ھر دھد کہ منشی کتاب ءَ بیارایت
بیگ ءَ ئے دیاں بلے '' بلوچ ءُ بدیں روچ '' ءِ بتل زاناں گوں اے راج ءُ زبان ءَ ہمگر نچ انت ۔ چوشکہ منشی ءَ کتاب سرجم کرت
بلے رد نبشتگانی راست کنگ ءَ کتاب ءِ سیاھگ ئے ہم پدءَ زرت ءُ برت کہ ھپتگے ءَ سرجم ئے کنت ۔ یک ھپتگے ءِ جاگہ ءَ چار ماہ
پُر بکیں گوست ءُ منشی گوں کتاب ءَ بیگواہ ات ۔ انگت دگہ ماہے ءِ تگ ءُ تاچ ءَ رند پہ داری یے چہ مردءَ سیاھگ ءِ پد جت ۔
بلے وھد یکہ نبشتگیں سیاھگ کہ چار اِت دانکہ '' نہ کوشیگ انت نہ دوشیگ انت '' پیشکا من '' نازک '' دوبارگ بیگ ءِ دست ءَ نہ
دات کہ پیشگال ءِ پشمند ویں نیم ءَ نبشتنگ بکنت ۔
انوں کہ یک گشتے پدءَ لاگریں اوستے ءِ پدءَ '' نازک '' ءِ چاپگ ءِ ارادہ کرت پیشگالی دوو ءُ ر بیدگ ءِ پدءَ اے چاریں
گال وت نبشت انت ۔

نازک چہ مئے تیاب کرءِ گونڈ گونڈیں بندناں یک بندنے ءِ ہزار بومیں زندمان ءِ گوناپ ءِ یک کسانیں برمشے ، یک
پتلایے یک گدارے ۔ اگاں وتی ھمے گچینی راستیں چھرءُ شبین ءَ الم کرت بکنت دیمتر ءَ گامے ءِ جنگ ھم الّمی بیت ۔
تھنا اے گپ نہ انت کہ '' نازک '' منی نبشتگیں بنگیجی گدار (نادل) انت بلے اے ھم گواچنی ءُ مدّنی انت کہ بلوچی
زبان ءِ دپترانی ہم اے بنگیجی گِدار (نادل) انت ۔
منی دل ءَ ات کہ اے گدار ءَ انگت ھم مستر بکناں ءُ ایشی ءِ ھما پھنات کہ رواجی زیرگ بوتگ انت گیشتر پدّرا بکناں ۔ ءُ
ھما کہ آیانی بارہ ءَ من ءَ بیگ ءَ گوشتگ ات کہ من چہ یک یک ندارے ءَ رند ریمیتگ انت ، آیاں ھم چوایدگہ باجکاراں جواں
تریں رنگے ءَ کارمرز بکناں ، بلے چوش کنگ نہ بوت زندمانی نہ وردہ ایت اے تکست ءَ دگہ رندے سرجم کنگ ءِ جھد ءَ کناں ۔
نی چاپ شنگ ءِ بارہ ءَ دوگپ جناں دیگت کسان ءُ مزن ، رم ءُ لچہ منی نُہہ کتاب چاپ ءُ شنگ بوتگ ءُ اے منی دھمی

وانگی انت کہ شمے دستان انت من جھد کنگ ءَ یاں کہ چہ ایشی ءَ رندمنی لچھانی کتاب ''سچکانیں سسا'' ءُ ''گسدگوار'' زوت شنگ بہ بنت ۔ ابید چہ ایشاں بلوچی زبان ءُ ادب ءِ بارہ ءَ ماں اردو زبان ءَ بشتگیں منی کتاب سرجم انت ۔ اے کتاب وش ٹیس ءِ ھم جریدگ کرتگ چہ ۳۵ تا کدیم زیات انت ءُ ھرج ءِ چمنی جوازت ءَ گیش انت ۔ یک ءُ دو واجکار ایشی ءِ چاپ ءِ اگدہ زور بوتگ انت دنیکت وتی زبان اش نہ موک اتگ ۔

دگہ ھرچ کتابے کہ پہ چاپ جریدگ ءَ ایر انت کہ بے زری ایشانی دیمپان انت ، آ ایش انت ۔ ۱۔ سچکانیں سسا ۲۔ گسدگوار (لچہ) ۳۔ شھگوشتن ءِ شاھار (لچہ) ۴۔ شکلیں شھجو (لچہ) ۵۔ چکاہِنگ (رم) ۶۔ گے تالان کناں (رم) ۷۔ گاریں کلدار (رم) ۸۔ بے سرگال (رم) ۹۔ سستگیں دتونک (دو ھمجو مستر کنگ بوتگ) ۱۰۔ شھلچہ کار ۱۱۔ سیدنمدی ۱۲۔ سیدگنج ۱۳۔ زوتنگر ءُ دیرھلِ ۱۴۔ بلوچی دلپسندیں لچہ کاری ۱۵۔ بلوچی در بر ءُ دگہ دگہ

بلوچی بزانت بلدسیدگنج ءِ بارہ ءَ چے گوشت کناں ۔ پرچا کہ نازک ءِ رنگیں کسانیں وانگی یے ءِ چاپگ پمن تلار ءِ بزگ انت گڑا سیدگنج ءِ چاپگ ءِ بارہ ءَ من ءَ لچہ کار ءِ ھما گال یات کاینت کہ آئی ءَ پہ گوھرام لاشاری ءَ نام گپت کرتگ ، پہ چاکر رند ءَ شستاتگ انت ۔ اے ھما وھد ات کہ چاکر ءَ لاشاریانی دیم ءَ ھمامستریں پروش وارتگ ات کہ چہ ہر چیز ءَ زبھر بوت ءُ نشت ۔ لچہ کار ءَ گوشتگ ات :

(چاکر!) تو اگاں آزمان ءَ پدگ نبدئے
ھانیں میرا آن ءَ پہ گدار گندئے !

چوشکہ من وتی جند ءُ وتی راج ءُ راجواجہ ءُ دلگر بیہیں ھزگاراں گنداں وتی اے بے اوستیں زندمان ءَ سیدگنج ءِ چاپگ ءَ پہ گدار بگنداں ۔ گپ ایش نہ انت کہ من ایشی ءِ چاپگ ءَ جھد نہ کرتگ ءُ پد ءَ گپ ایش ھم نہ انت کہ مرد ماں دوست نہ بیت ۔ ھرچ مردے کہ گوں بلوچی زبان ءُ ادب ءَ کے سیادی ھست آ اے سیدگنج ءِ بارہ ءَ جوانی ءَ زانتکار انت ءُ ھریک وانندگ ءُ زانندگ لچہ کار ءُ ندکارے کہ من ءَ دوچار کپ ایت آئی ءِ بنگیجی جست ھمیش انت کہ ''بلوچی ڈکشنری ءَ کدی چاپ بن ئے'' ۔ ایشی ءِ جواب ءَ من چے دات کناں ۔ البت منی ارادہ انت کہ من یک گونڈیں کتابکے چاپ بکناں ءُ آئی ءِ تہ ءَ ھما سرجمیں مردمانی بارہ ءَ گپ بجناں کہ من آیانی گور ءَ سیدگنج یا دگہ بلوچی کتابانی چاپگ ءِ ردءَ شتگاں ءُ آیاں من ءَ چہ پسو داتگ تا کہ چہ منی مرگ ءَ رند بلوچ راج من ءَ میار ئیگ کرت مکنت ۔

ءُ پد ءَ ھما روچ آتک کہ میایاں ءِ بات ات احمد زھیر ءُ محمد بیگ بیگل یے ماں سرون ءَ نشتگ انت کہ دیم ءِ ترائینت ءُ گوں محمد بیگ ءَ گوشت ئے ''من ءَ ایشی ءِ اپسوز نہ انت کہ من مراں بلکیں اپسوز اے گپ ئیگ انت کہ من وتی کارتوام

نہ کت'' ءُ چونائی ءَ ہم'' کارءِ دنیا کسے تمام نہ کرد'' بلے بزاں مارگیگ تو نہ ئے بلکیں تہی اے یلیں راج انت کہ انگت چہ وت ءَ بے سا انت۔

لچہ کاری ءِ باروءَ سید ءِ ھیال: لچہ کاری چے اے! ایشی ءِ بارہ ءَ ہر کس ءَ پہ وتی زانت ءُ سا ءِ پیشدارگ ءَ گپ جنگ ءُ انگت جنگ ءَ انت۔ بلے من گوشاں ''لچہ کاری'' لچہ کاری انت (بزاں شاعری، شاعری انت) لچہ کاری لچہ کارءِ جندءِ زانت ءُ سا ءِ باھندانی جھگیر یں ھاشیر کنیں ءُ تھلیں گال اَنت کہ آیاں لچہ کار ماں ردبندی ءِ سَندل ءَ کما ایت ءُ دستونک ءُ جوک ءُ ھار ءُ بادام کنت۔ اے ردءَ ھر یک لچہ کارے وتی جندءِ سا ءُ سا یانی درانگاز کنگ ءَ آزات انت۔ پمنی نزءَ آ لچہ کاری کہ پہ دگرءِ دل ءِ وش کنگ یا دگرءِ تب ءُ دوستی ءِ ہاتر ءَ کنگ بہ بیت۔ آ لچہ کاری یے نہ انت، رپکاری یے۔ لچہ کارءِ ہر لچہ بایدانت کہ آئی ءِ وتی جندءِ راستیں باھندانی بے کچھیں آدینک بہ بیت۔

بلوچی ادب (لبزانک) ءِ آسرءِ بابتءَ سید گوش ایت: یک زبانے کہ ہزارانی سال ءِ لگت مالی ءَ آبیگواہ کرت نہ کتگ ءُ مرچی پدءَ بود ئے کرتگ ءُ بیست سال ءِ گونڈیں مدت ءَ مزنیں منزل ئے گوازینتگ انت، آئی ءِ دیمرئی ءُ بودناکی دلجم ءُ الّی انت۔ پمیشکا بلوچی ادب ءِ آسرالم ءَ چو کہ اے دگہ زندگیں زبانانی ادب ءَ ئیگ ءَ. گھ ءُ منگھ انت۔

شررنگی ءُ حُسن ءِ باروءَ آنی لیکہ: شررنگی ءِ بارہ ءَ ہر راج ءُ ٹگ ءَ بَلی بلے ھر یک مردے ءِ وتی جتائیں سا یے۔ پمیشکا شررنگی ءِ بارہ ءَ منی زرد سا ہم وتی دوستی ءِ جتائیں سا یے داریت۔ بلے من بہ نیگاں کہ من وتی سا ءِ سمھیگیں اے شررنگی ءَ بیان کرت نکناں پمنی نزءَ آ شررنگی یے کہ آئی ءِ سرجمیں ساڑا گپ ءُ گالانی کالب ءَ آتک بکنت آ شررنگی سرجم نہ انت۔ شررنگی بیان کنگ ءُ توسیپ کنگی چیزے نہ انت اے تہنا چارگ ءُ مارگ ءُ اِبابت (پوجا) کنگ بیت۔

وتــی لچھانی ھاتّل ءِ باروءَ درائینت کہ: منی لچہ کاری ھاتّل ءِ منتوار انت۔ اگاں ھاتّل مہ بوتیں منی لچھانی تہ ءَ اے رنگیں راست ءُ بے کچھیں باھندانی چھر ءُ شبین گندگ نہ بوتگ ات البت ہر چنت کہ وھد گوزان بوتگ ھاتّل ءِ جندءِ چھر ءُ شبین منی لچہ کاری ءِ تہ ءَ ھم بدل بیان بوتگ ءُ آسر آ منی لچھانی تہ ءَ بے درور ءُ ھزار دردریں رمزے (Symbol) یے جوڑ بوتگ۔

☆☆☆☆☆

گباریں چمگ

مقبول ناصر

"اے نبشتانک منیر مومن ءِ شاعری ءِ تہنا بُرزی تک ءَ نبشتہ کنگ بوتگ کسان پہنا تیں۔ اے گڑا سری دا نکے نہ انت نیکہ کنگ انت اے نبشتانک دود ءِ پد ءَ نبشتہ کنگ نبوتگ، بوت کنت وانوکاں اے "بے رہبند" گمان بہ بیت"۔

لبزانک ءِ یک کسانین مکتبی یے ءِ بستار ءَ دوداںک درانگازگ ءِ" جہد ءَ کناں من بندات ءَ اے گپ ءَ گشگ لوٹاں کہ نگدی نبشتانک بایدانت ڈنی نبشتہ کارانی یا سندا تکگیں نگدکارانی گپت و قول ءَ شون ءَ چہ ہورک اگاں نہ بنت گڑا چکار ہم مبنت۔ رو چ برکتی لبزانک مارا پائدگ دات کنت، جاپانی ءَ ایرانی ءَ اردو لبزانک ءَ چہ ما پائدگ چست کت کنیں۔ بلے ہما وہد ءَ کہ ما وتی کلاسیک ءَ گوں بندوک بہیں اگاں وتی کلاسیک ءَ پشت گیج ءَ گڑا ڈنی نبشتہ کار مئے لبزانک ءَ ہچ سیت دات نہ کنت مئے نگدکارا اگاں بلوچی نبشتہ کاری ءِ سرا نگدکاری کناں گڑا ا یوکا ہما چیزانی گیشنگ ءِ جہد ءَ کنت کہ آہانی فارمولا" ڈنی لبزانک ءِ نگدکارانی گورا درجنگ انت منیر مومن ءِ "نگاہ ءِ باطن ءِ سفر" بلوچی لچہ کاری یے ءِ یک پندوانے ، منیر مومن ءِ گورا کجام چیدگ ءَ شبین چی ءِ معنا ءَ دینت۔ اے گپ ءَ مئے نگدکار ہما وہد ءَ گشت کنت اگاں آہاں ہبے چیدگ ءَ استعارہانی معنی ڈنی لبزانک ءِ نگدکارانی گورا دیتگ انت ، ماداں چنچو وہد ءَ دگہ لبزانکے ءِ چیدگ ءَ استعارہاں نہ زوریں، چہرءَ مان نیاریں، اگاں کسے کارمرزے بکنت ایرادجی ءَ گرئے زاناں ڈنی لبزانک ءِ وانگ ءِ وہد ءَ تئی سنج ءَ سار دوم نزوریت، در سماہ ءَ جاگہ نہ کنت منافق بوگ پہ کئے ءَ سیت مندانت ڈنی فیشن زرت کنے، ڈنی پلاٹ ءَ کسہ زرت کنے، رجانک جاگہ کت کنت، ڈنی لبزانک ءِ چیدگ ءَ شبین تئی لبزانک ءَ چی ءَ جاگہ کت نہ کنت۔ وتارا چنچو وہد ءَ گستادارئے دانکدیں وتی حصاراں تنک کنئے ہمک زبان پہ زندگ بوگا پند جنت چو چہرآپ ءَ تاں بلکیں بے آسریں پند بریت۔ عطا شاد ءِ سرا بلوچی زبان ءِ نگدکاراں چے نبشتہ کتگ ءَ چے نبشتہ کنت اے کرد ءَ وہد ءِ دست ءَ دئیں۔ منیر مومن انوگیں وہد ءَ بلوچی شاعری ءِ لڑ ءِ تہا کجام ھند ءِ واہندانت اے مئے جیڑہ نہ انت، منا وتی سنج ءِ سماہ انت ہمیشکا وتی زانت ءَ چہ بُرزتر گپ جنگ ءِ گناہ ءَ کت نہ کناں کہ لبزانک تیوگیں وہد یوکیں مردم لوٹیت ءَ من بندات ءَ اے گپ گشتگ ات کہ من یک مکتبی یے ءِ بستار ءَ نبشتہ کنگ لوٹاں یک کسانکیں مکتبی یے ءِ بستار ءَ۔ منیر مومن شاعری ءِ تہا آ کیں وہد ءِ تمامیں امکانات است انت۔ انوں منیر مومن اے پند ءَ ہم برگا انت:

اُرواہ ءِ آس ءِ ساہگ ءَ نندئے ملامت ئے

سماہ ءِ سرچمگ ءَ جلگ ءِ وانگ ہما وہد ءَ پورا بیت کنت وہدے چا گرد لبزانک ءِ ارزشت ءَ سرپد بہ بیت ءَ لبزانک ءِ قدر ءَ بزانت

شعرے گشے کہ وا بے ہگندئے ملامت ئے

اے ارمان ایوکا گے جوڑ بوت کنت کہ واب پہ درچکاں پشت کپت ءُ شعرءِ سوز ایوکا شانتلانی میراث بیت ۔ اے وہدی ایوکا ہے گمان بیت ءُ سوا سے چیر کپیت کہ چاگرد داوشت ءُ دتی آماچ کنگ ءُ ہمک ہیمگا برف ءِ گیابان ۔ یے ءُ درچکانی اندام چہ تاک ءُ ہورک انت ۔ ہے سارتی ءَ کہ زندگی ءِ ہچ نشان پشت نہ کپتگ یک روتا بے ءِ واہگ جہہ جنت آ سے اگاں حون بادینوکیں زمستان ءَ روک کنگ بہ بیت بلے چوں زندگی گوں چاگرد ءَ زوال ءِ ہیمگا رہادگ انت ءُ ہوریں ساہءِ درنگازوک دیگال ءَ انت بے سائی ءِ کور چاہ ءِ تہاری ءَ تو امیں شہرایر جکان انت کس ءَ سا نیست اے موتک وہدءِ انچک ءِ سرا بختہ کنگ بوتگ ۔

ارواح ءِ آس ءِ ساہگ ءَ نندے ملامت ءَ ئے

کسے ءَ اگاں جلگ ءِ "گناہ" بکتیں گڑا واب آئی ءِ میراث انت یا شعرءِ لولی ءِ گنج دست بہ کپتیں بلے مومن چو مبارک ءَ جارنہ جنت ۔

گنگیں راج ءِ گنگیں تکے چے بکناں

چیا کہ مبارک ءَ اوسپان کنگ بلے منیر مومن ہمیشکا جارنہ جنت ایوکا ہلوت کنت اے ہلوت بوت کنت ، جار جوڑ بہ بیت بلے ہلوت اے واستا گشت کنت کہ ہچ ءُ ساہ ءِ سرچمگ ہما مرد ماں گباریں کنگ وت وَ ساہءِ زورگا جاڑ یگ نہ بنت (پہ ایشاں ساد گہ قبلیہے ءِ مثال ءَ انت) ساہءِ ہدوناک ہم ایشانی زوراکی ءَ بے وس انت ۔ نوں مااداگشت کنیں کہ چاگرد داوشت ، رددم زورگا انت اے ایوکا اے شعرءِ لہتیں پہنات انت ءُ تو گیں اے بختا نک منیر مومن ءِ شاعری ءِ لہتیں پہنات ءِ چاگرد کنگ ءِ ادنائیں جہدے ۔ ہے کہ منیر مومن ءِ نام کیت گپ آئی ءِ ڈکشن ءِ الم ءَ پاد کیت بلے ہے مردم کہ ڈکشن ءِ جست ءَ پاد کعت کدی ہم نہ گشدت کہ اے چے بلا ہے ۔ اے لبز ، ترکیب ، چیدگ ءُ علامت ءُ چہرءُ شبین آہانی گوراڈکشن ءِ نام ءَ زانگ بیت گڑا اما ہے جست ءَ آہاں کنگ لوٹاں کہ عطاءِ جندءَ ہے ڈکشن چہ کجا آورتگ کہ منیر مومن ءِ سرا ابہتام جنگ بیت ۔ آ عطاءِ ڈکشن ءَ انت یا مومن ءِ دتا رارنگ نیست اقبال ءَ راغالب ءِ رنگ ءَ بختہ کنوک گشدت اردوءِ بازیں نگدکار عطاءَ ہم (اردو شاعری ءِ شون ءَ) غالب ، اقبال ءُ ن ، م ، راشد ءِ سرپ ءَ اوشتارین انت ایوکا اے ہاترا کہ آہاں وتی زمانگ ءِ تنکیں ءُ رواج گپتگیں رنگ ءَ سکین نہ کپتگ ۔ اگاں منیر مومن ءَ اے شون ءَ عطاءُ غالب ءِ سرپ ءَ بوشتارنیں گڑا اے پہ عطاءِ ڈکشن زورگ ءُ منیر ءِ سرا ابہتام ءِ واستا جوازے نہ بیت ۔ ہوریں ساہ (اجتماعی شعور) ءِ درانگازوک وت ہم ہے چاگرد ءَ زندگوازین انت اگاں اے چداں چہ سفربکعت گڑا زبان زندگ نمانئت ایوکا کٹ ءُ بدن پشت کپت بلے دانکدیں ماراچ ۔ بندرءَ جلوانا کی ءُ جمالیات گون انت کلاسیک ءِ گواجاردیگ بیتگ ۔ ماساعتے ءَ آئی ءِ دامن ءَ گپت ءُ داشت کنیں دانکہ کسے چو گشت مہ کدت ۔

انچو درامد آں من وتی شہر ءُ میتگاں

اے حیال ہم مارا گورانت کہ مومن وتی دردءِ ترھگ ءِ ہاترا دری راہ ءُ درددرگیجگ ءِ جہد ءَ نہ کنت اے ہما وہدی بوت کنت وہدے باطن ہمک درد ءَ رندگہ دردے ءِ دار یگ بہ بیت ءُ جلگ بے معنا بہ بیت یک مھکمیں "انا یے ءِ واہند" ، چوش گشیت ۔

ناں منی دردمنی واہگ ءِ وامدار بات

دومی مصرعہ ءَ اے واہگ ہم سازی انت

نہ تئی ناز چہ تئی حاجتاں کمتر باتنت

ما یک پہناتے اے پیا آورت کنیں کہ آس روک بوگ ءِ ہاترا دری رکیے ءِ الم ءِ محتاج بیت ہے پیا اگاں کسے ءِ حاجت ہمک ساعت ءَ ردوم ءِ تہا بنت گڑا دوی بیمگا درد ءِ چکدگ سبز بیت ءُ شاعری ءِ بزہ جوڑ بیت پمیشکا نیم شلونگی ءِ رازا دا سہرا بیت ۔

تئی درد ءِ لذت انت کہ منی لبزاں رنگ بخشیت

اگاں دست شہارگ بہ بنت گڑا اے گیابان ءِ تہنائی ءَ بدن ہور بوت کنت بلے اے سھتے ءِ ہوار بوگ ءِ دشی تیوگیں زندءَ شگان ءِ بارءَ کوپک ءَ دنت ودار ءِ بے آسری ءِ شبین ءَ جنت ءُ توانائیں گالوار انگت ءَ اے دانکاں ہم درشانیت ۔

درد ءِ ساچان تئی گرمائیں کوہ کر باتنت

اے نبشتانک ءَ دگہ دگہ بن گپ ءِ شعرانی سرا گپ بوگا انت ما ہے جہد کنگ کہ جتا جتا ہیں بنگپ ءِ شعر زورگ بہ بنت اے ایوکا اے ہاترا کہ اگاں سرجم ءَ گپ جنگ بہ بیت گڑا وہد پکار بیت ءُ تاک بند ءُ ماہتاکے ءِ تاک پکار بنت ۔ منیر مومن ءِ گور ءَ چوشیں گال، لبزءَ جنگ ہم است کہ آہانی سرا باز نبشتہ بوت کنت، ہمک پہنات ءَ مادر انگازگ ءِ سکین ءَ گپت کنیں پمیشکا اے نبشتانک ءَ منیر مومن ءِ تیوگیں شاعری ناں گڑا لہتیں پہنات ءِ دیما آرگ ءِ جہد کنگ بوتگ ۔ بوت کنت اے نبشتانک ءَ نیسوک ءِ نبشتہ کنگ ءِ کساس ہمیشچو بوتگ پہ نگدی نبشتانک ءَ اے رہبند گیش ساڑا ہک بیت کہ نگدکار ساچست ءِ پیداوریں امکاناتاں چہ ڈن گپ جنت ءُ وتی نبشتہ ءِ توان ءِ کساس ءَ نبشتہ بکنت وہدے کارست ءِ کرِد بے ریا بیت یک کسان بستاریں ساچستے بوت کنت نگدکاری ءِ منت ءَ مزن جوڑ بہ بیت بلے وہدے گامیچ ہما وہدی اوشت انت وہدے ساچست ءَ وتی اندرءَ وہد ءِ ہما شلنگ رفتاریں ساعت قید کنگ انت وہد ہما وہدی جلیت کہ ساچست وہد ءِ ودی کنگیں عکساں وتی تہا زندگ بداریت ءُ وہد ءِ پدگوانک بہ بیت پمیشکا لبزانک ءِ تہا وہد اشکیل بیت بلے اصل ءَ وہد ءِ رفتار ءِ تہا ہچ تپاوت یے ودی نہ بیت ۔ چہ وہد ءَ ڈزا تکیں لہتیں ساعت لبزانک ءِ میراث انت، اے یک جان سلاہتیں یاگی یے وہدے وہد ءِ گامیچ لبزانک ءِ تہا اوشتیت لبزانک ءِ دانکوک ءِ گورا وہد بدیت درروگ ءِ ءُ یاگی بوگ ءِ اے ساعت مئے آدکیں زندءَ گیشتر توانا کنت ۔ مارا زانت ءِ برزی تک ءَ پیسر البزانک جاڑی کنت دانکہ زندءَ چہ گیشاں چہ گیش وشی ءُ لذت زورگ بہ بیت ۔ اے مارشت ہمک باطن ءَ نفتگ ءُ زندگونڈ بوگ ءِ دل ءِ گنڈے ءِ چتینزکانی چیرا چیر دیگ بوتگ گوا چن ءِ سگار ہمک وا ہک ءِ شہرگ ءَ سار بیت ءُ گشیت ۔

اے کجام عہد انت ادا انچو کئے ءَ زندرسیت / دیگ ءِ ہلک ءَ دریئیت سر بہ بیت کٹ ءَ ترپے

""اے کجام عہد انت"" گشئے کینوس ءِ سرا رنگ مدان مدان ءَ دردشم ءِ گرگ ءَ انت عکس ءِ چارو کت بُت جوڑ بیت ءُ اے گپ ءَ گیشیت نہ کنت کہ سہریں رنگ کجا گشیت ءُ سبزیں رنگ کجا مان گیشیت ءُ زردیں رنگ ءِ ادتاگ کجا گوں دوئیں رنگاں ہوار بنت ۔ بلے منیر مومن ءِ ڈولیں توانائیں مصکمیں گالوارے ءِ واہندا اے پیا ہم درشان ءِ اوتاگاں گو ہیت ۔

منیر اے تیز گامیں وہد جنز بیت بلے چار بیت پدا اوشتاتگاں من

بلے ""روچ ءِ ساہگ ءَ"" اوشتاتگیں مردم نودے ءِ ودار یگ چی ءَ بیت ۔

پمن ہاریں کدی نودے بہ شنز یت

کہ روچ ءِ ساہگ ءَ اوشتاتگاں من

(......روان انت......)

عزت پنجگوری

عنایت اللہ قومی

سرباز ی شر ننگیں جنک یک ات
دز گوہاراں گوں قیمت یے لک ات

چرے گالاں ہے زانگ بیت کہ عزت ءَ وتی رچیز پہ مہرک ءَ ندر کتگ ۔ وتی زندوتی ساہ ءُ ارواہ وتی جان ءُ ماں وتی ھست ءُ نیست دوست ۔ ہے سوب انت کہ عزت ءِ لچہ کار ءِ لچہ ءُ گال چو اشکرءَ مردمانی دلاں سوچ انت عزت ءِ نام ءِ سوب ءَ پنجگور ءِ نام ہم زندگ انت اگاں عزت ءِ لچھانی یک ہم اشکنو کے بہ بیت گڑا آ پنجگور ءِ نام ءَ الم ءَ گرانت ندر پہ چوشیں مکھیں ماتاں کہ عزت ءِ پیمیں لچہ کار پیدا بکن انت ندر بباں پہ گلزمینے ءَ کہ آئی ءِ سرا عزت ءِ وڑیں بچ رستگ ءُ مزن بوتگ انت ۔

عزت منال چو بُلبلی / پہ نالگاں گل رحم کت

اے کوڑ دیں دنیا ءِ تہا باز مردم اتکگ ءُ شتگ انت کس نزانت کہ چنت ہزار ءُ چنت لک مردم پیداگ بوتگ انت ءُ مرتگ ءُ شتگ انت بلے بلوچ انچوش گوش انت کہ اے زمین کپوت گامے ءَ ہم چہ بنی آدم ءِ قبر ءَ ہالیگ نہ انت منی دل ہم گوشیت کہ اے گپ پہک ءَ راست انت پرچیکہ دنیا ءَ سک دیر انت اے دیرگیں دنیا یے ایشی ءِ سند زانگ ءُ ھساب کنگ نہ بیت کہ چنت انت ہے ڈول ءَ ایشی ءِ تہا ءَ گوستگیں مردم ہم ھساب کنگ نہ بوتگ انت ۔ اے حمرءَ بیدوشیں حمر ایش انت کہ لہتے مردم چہ دنیا ءِ بنیاد ءَ بگرتاں روچ مروچی زندگیں مردمانی زبان ءَ انت داں اے کوڑ دیں دنیامان انت آ زندگ مان ایت بلے مردم بچارنت کہ انچکہ مہلوک ءِ تہا اے لہتے مردم پرچا اے پیم ءَ نامدار ءُ نمیران انت؟ آیاں چے کتگ آ ہانی مہلوکانی تہا ءُ مردامانی زبان ءَ نامدار انت ءُ نمیران انت دل ءَ نکش انت کہ مردم چہ آہاں ہچ بے حیال نہ بنت؟ ۔ اے دانا یے جست ات کہ ہرکسی دل ءَ روچ ءُ شپ کیت منی دل ءَ اے جست ءِ پسو ایش انت کہ اے نامداریں مردم بوتگ انت لہتے ۔

ابید چہ "پیغمبر" ءُ نیکاں، لچہ کار ءُ ندکار چہ انچیں ٹکاں بوتگ انت کہ داں دنیا است ءُ پہات بیت آہانی نام مردمانی زباناں مان انت مرگ ہر ساہدار ءِ سرا الّمی انت کسے نیست کہ آ چہ مرگ ءَ رَکّت بہ بیت حدا ءِ پیگمبراں ہم مرگ ءِ قدح چش اتگ بلے گوں شری

چارگ بہ بیت گڑامنی دل گوش ایت کہ لچہ کارءُ ندکاراں مرگ پر نیست چوناھیگا آھم مرانت ءُ چہ ماجداءُ گستا بنت بلے آہانی گال مردمانی دل ءُ نکش انت اے یک انچیں گپے کہ پہ ہر زبان ءِ لچہ کارءُ ندکاراں گوشگ بیت من گوشاں کہ داں کہ بلوچی ءِ گالے دنیاءَ است مانیت بلوچی ءِ لچہ کارانی نام چہ دنیاءَ گار نہ بیت۔ چوناھیگا لچہ کارو باز بوتگ بلے لہتے لچہ کار بوتگ انت کہ آہانی سوچوکیں گالاں مہلوک ءِ دلانی تہا جاگہ کتگ ، انچوش کہ ملا فاضل ، ملا قاسم ، ملا بوھیر ، شے مرید ، رگام ، ملا ابراہیم ، ملا نور محمد بمپشتی ، عزت پنجگوری ءُ دگہ دگہ۔ اے دراہیں لچہ کارمرتگ انت بلے ایشانی نام زندگ ءُ نمیران انت چیا کہ داں مرچی ملا فاضل ءُ عزت پنجگوری ءِ لچہ ہر سہب ءُ بیگاہ ماں شپانکانی دپ ءَ انت ۔ملا فاضل ءِ گالانی شیرکنی کوہانی تلارانت ، کورانی لدانت یا کوچک ءُ ڈن انت ہر جاگہ یے ءَ بروئے بلوچ شپانک ءُ پھلوانانی دپ ءَ انت۔

مست توکلی ءُ جام درک ءِ گال عاشقانی دل ءِ ٹپانی درمان انت مرچی ہم انچیں مردم باز است انت کہ جان عبداللہ جان ءِ دُریں گپتارانی سراپہ وتی راج ءُ ڈیھ ءِ ہاترا وتی سرءُ جان ندر کنگ ءَ لانک بندانت ۔ ہمے پیم ءَ عزت پنجگوری ءِ بے مٹیں شعرءُ گالانی ہدوک ءُ شیدا ہم باز انت ۔منی حیال ءَ چہ بلوچ لچہ کارانی دریں گال ءُ گپتاراں کتاب پر انت کہ چہ حساب ءَ گیش انت ۔ بلے اے چمشانک ءِ تہا منی مول کہ ہمے یکیں انت کہ عزت ءُ مہرک ءِ لہتے سطر بہ نبیساں ءُ وتی تنگویں وانوکاں چہ عزت ءِ گپتاراں چیزے بگوشاں۔ چد ءُ پیش بازیں زبان کواس ءُ لبزانک نویساں عزت ءِ بارواباز یں دیوان کرتگ بلے آہاں دراہیں شعرءُ گال نہ نبیس اتگ انت پہ اے حبر ءَ کہ عزت ءِ بارو امئے دگہ بازیں زبان دوست ناسر پدانت ہمیشکا ما ہمے ہاترا اند چست کتگ ، منا اُمیت انت کہ چہ اے نبشتانک ءَ رند مئے وانوک ءُ زبان دوست عزت ءِ لچہ کاری ءِ بارواپہ شری پوہ سرپد بنت اے حبر ءَ ہر کس سرپدانت کہ بلوچ اولس وانگ ءِ بڑءَ سک پشت بوتگ انت اگاں اے بگوش ئے کہ آرت ءِ تہا واد ، گڑا امیار یگ نہ بئے مئے مہلوک وانگ ءِ نیمگ ہمینکس بے زانگ بوتگ انت کسے ءَ وتی چک ءُ نماسگ ءِ ودی بوگ ءِ روچ ہم نبیس ات کت نہ کت ات نے کہ کسے ءِ مرگ روچ نبیسگ بوتگ ہمیشکا عزت پنجگوری ءِ زند ءُ زند ءِ سرجمیں حال سرگورانت بیدا ںگے دانگے گپ ءَ کہ آپہ دردانگیں عزت ءَ سک کم انت حالی اینچوک ہم گنج انت کہ عزت ءِ نام بیداوارانت کہ آ پنجگور ءِ گل زمین ءِ سراودی بوتگ ءُ پنجگور ءِ یک محکمیں ماتے ءِ سولیں نچ انت ۔عزت ءِ گالاں اے پدرانت کہ آئی ءَ چیز کے تازی ءُ فارسی وتنگ اے حبر زانگ نہ بیت کہ آئی ءَ وتی سند ءِ کجام بہر ءَ لچہ کاری بنگیج کرتگ ۔ بلے آئی ءِ شعرءُ گپتاراں اینچو زانگ بیت کہ آئی ءِ کلیس سند مالچہ کاری ءَ گوستگ ۔عزت ءِ ''ماہ'' ءِ نام مہرجان بوتگ بلے آئی ءَ چہ دوستی ءَ برے برے ''مہرک'' برے برے مہرجان ءُ برے برے مہری گوشتگ ۔مہرک سرباز ءِ یک مزن نام ءُ مزن کردیں سردارے ءِ جنک بوتگ ، عزت ءُ مہرک ءِ دوچار بیگ یک مزنیں کسوے کہ پہ آئی ءَ دگہ یک نبشتانکے پکار بیت عزت ءِ سرمساپری ماں سرباز ءَ کپتگ وہدے کہ عزت ءَ مہرک دیستگ آئی ءِ ہوش برگشتگ ءُ عزت لہتے گال پہ اولی گندگا گوشتگ ۔

موسے گوست تاں حدءِ نھ ماہءَ/ تحفہ یے جوانیں دات مناشاہءَ/ مہرک پیدا بوت ربءِ درگاہءَ
ماتءَ پہ زاری پنڈا تگ پیراں/ پروریتگ گوں شکلءِ شیراں

چہ ہمے گالاں پدرانت کہ مہرکءَ کسانیءَ عزتءَ دیستگ ءُ عزت کہ اے حالی بوتگ کہ نوں آئیءِ دابانی پری ماں آئیءِ دستاں اتگ دیما آئیءِ بارءَ چوش گوش ایت۔

مہرحاتون گوں گوہاران ات/ ننداءُ نیادے ماں کوٹ حصاران ات/ دیم ے چونوک تجیں سگاران ات
رودے چو شمسءِ خاوری آن ات/ پادے گوں کیچ دوچیں زری آن ات

اے گال عزتءَ پہ وتی چمروکءِ اولی گندگءُ چم کپگءَ گوشتگ انت۔ عزتءَ چہ پنجگورءَ زبرداتگءُ سربازءَ پہ مہرکءِ دیدارءَ شتگ۔ مہرکءِ گندگا عزت بے تاہیرءُ بے آرام بوتگ انچوش درستیں عاشقانی ھیل انت کہ وتی دلءِ آسءَ ماں گالاں درشان کن انتءُ ہمیس انت عزتءَ ہم شعر گوشتگءُ وتی دلءِ حیال ے درشان کتگ انت۔

ہر روچ منی سرگوں گماں/ گوں قادرءَ پریات کنت/ ''نعت'' رسول آخرزمان/ صد تحفہءُ صلوات کنت/ بیاات منی بیلءُ یلاں
زردوں حدیثے یات کنت/ شاھیں حداءِ قدرت انت/ حاکءَ چہ نور پیداک کنت/ نوں کہ من دیستگ ھتلی
بے صبرءُ بے آرام کنت/ اندوہءُ حوناں اے دلءِ/ لال گوں غماں آزات کنت/ چو سھتگیں پروانگءَ/ دل بُلبلی پریات کنت

عزتءِ چہ ے گالاں پدرانت کہ یکبرے مہرکءِ گندگا رندا درستیں زندءَ پہ مہرکءِ دیدارءَ تلوس اتگءُ بے آرام بوتگ۔
عزتءِ شاعریءِ یک جتائیں رہبندے بوتگ عزتءِ شاعری گیشتر گونڈیں سنگانی سرا بوتگ کسانیں سنگاں عزتءِ گل نامدارءُ شیرکن کتگ انت آئیءِ لہتے گال انچیں است انت کہ جام دُرکءَ بیدگہ شاعراں اے گال بہہ نہ بستگ انت چوشکہ یک جاگہ یے آ گوش ایت۔

مجنونءَ بے سرور منوں/ مہرک وتءَ لیلیٰ کنت/ فرہادءِ سرگشتہ منوں/ مہرک وتءَ شیرین کنت/ من چومریدءَ آجزدں
مہرک وتءَ ہانی کنت/ عزت مہ نال چو بُلبلی/ گوں نالگاں دل رحم کنت/ بے صبرءُ آرامیں دلءِ/ زاناں منارا وار کنت
بے تاکتیں دردے منی/ چوکودگاں پریات کنت

عزتءِ ۲ ے گالانی تہا انچیں سوزے مان انت کہ مرتگیں دل بودکار ایت عزتءَ اے وڑیں عاشقی شعر باز پربستگ۔ جام درکءِ نامداریں شعراں بلوچی زبانءِ تہا نوکیں رنگے آورتگ گڑا عزتءِ وشیں شعراں بلوچی زبانءَ یک نوکیں رہبندے سوج داتگ ہر کس وہدے عزتءِ شعراں وانیت گڑا آزانت کہ عزت یک گچینیں شاعرے بوتگ آئیءِ بالادءِ ہمسر کس بوت نہ کنت۔
انچوش اُردوءِ شاعرانی تہا غالب، میرتقی میر، داغ پہ غزل گوشگءَ نامدار انت ہمیشءَ عزت پنجگوریءِ شعر چہ ایشاں دستے

بالا انت، آئی ءِ زبان ءِ شیرکنی سادگی ءُ کسانیں پر بندانی گال مردم ءُ راانچوش کش انت گوش ئے مردم وت عزت انت ءُ پہ مہرک ءِ شوہاز ءَ لانک یے بستگ یک جاگہ بے عزت مہرک ءِ زیبائی ءَ اے پیم درشان کنت۔

مہرک گلی برے نشتگ ماں جوسرے/ ولے پہ مہرک ءَ ولے پہ مہرک ءَ/ سراشودایت ساپ کنت، دل ءِ مارا آپ کنت
ولے پہ مہرک ءَ۔ ولے پہ مہرک ءَ/ کلاتانی ہانک انت/ شنگوں پہ مہرک ءَ/ نہ کرزاں من مہرک ءَ

چرے گالاں ہے پدرانت کہ عزت پہ مہرک ءِ عشق ءَ ہرچ بگوش ئے انچوش بوتگ، منی دل گوش ایت کہ اگاں عزت ءِ درستیں شاعری ءِ سراپٹ ءُ پول بہ بیت گڑا یک مزنیں کتاب یے جوڑ بیت بلے ارمان کہ عزت ءِ بازشعرگار ءُ گور بوتگ انت اے لہتے شعرمنا چہ وتی یک براھندگے ءَ دست کپتگ انت چرے شعرانی وانگ ءَ دل انچوش گوش ایت کہ اگاں عزت ءِ شعراں جام درک ءِ شعرانی ردءَ ایر بکن ئے کرزانت، دیم ءِ وانوکیں زبان دوست اش بوانت گڑا آ گوش انت عزت عزتے بوتگ ءُ پہ شاعری ءَ آئی ہچ کم نہ بوتگ۔ اے لہتیں گال من نبشتہ کرتگ انت کہ پہ عزت ءِ شاعری ءِ پجہ آرگ ءَ بس انت نوں من وتی نبشتا نک ءَ گونڈ گراں ءُ ہما شعراں چمشانک دئیں کہ عزت ءَ پہ مہرک ءِ مرگ ءِ سھی بوگا گوشتگ انت۔

مات اگاں شمشیری درے سندیت/ پر حسد چوشیں دحترے گندیت/ گوں نہ کپتوں کہ بواناں یلیین ءَ
پہ آمہر جان ءِ شگلیں گپن ءَ/ سرباز ءِ شرنگیں جنک یک ات/ گوں گوہاراں قیمت یے لک ات/ عاشقانی حج مبارک ات

☆☆☆☆☆

شوہاز: بشیر بشارت

قاضی من وتی عہد ءِ درامد

عابدعلیم

مبارک کدی ءُ کجا پیداک بوتگ ، سنگ ءُ برجے چی انت گڑا اے بشتا نک لبزانکی ءَ چہ گیشتر جادوگری یے بیت قاضی ءِ جندءِ شعرءِ مستریں پڑ درءِ عکس وت اے سہرابوگ انت کہ قاضی انچیں دورے ءَ پیدابوتگ کہ آدورءِ تہاجی آرملا ، سید ہاشمی ءُ عطاءِ وڑیں مضبوطیں شاعروتی تران ءَ ہماداب ءَ کنگا بوتگ انت کہ تچک ءَ گوں وتی وانوک ءَ نزیک بوتگ انت پرچا کہ اے ہمادورانت بلوچی لبزانک چہ ملاہانی وازءَ درشاعری ءِ داب ءَ سہرابیت ۔ نوکیں اسلوب ءُ فکر، ہیئت ءُ تکنیک دیمااتگ انت اے ہمادورات کہ سیاسی چست ءُ ایر وتی آزاتی ءِ نیمگا رہادگ بوتگ انت اے دورءِ شعرانی رسانک تچک ءَ گوں وانوک ءَ بوتگ ۔ مبارک ءِ جنداوں بی ایس او ءِ ہاسکے بوتگ اے رنگ ءِ شاعرانی تران بے چہرءُ شبین ءَ وتی چاگردءَ سرکنگ بوتگ انت مبارک اے عہد ءِ ہمامردم انت کہ وتی ازم ءِ ہاترا ہر چیزے بباداتگ ۔ چہ نوزدہ گریڈی ءَ ابید۔

سیاہ تابیں مردے گوں بارگیں بالادءُ زنڈیں چماں پسنی ءِ ریکانی تہا زندگی ءِ گڈی ساہ ءَ کشگا انت ، اینچو دیوانگی ءَ ابیداوں زندگ انت ، اے گپ بازرندءَ سنکتاں جنگ کہ مبارک مرداں بیزار کت آئی ءِ گندگا چہ نہ گندگ شرانت بلے منی اولی نیادگوں مبارک ءَ حیات ءِ بے گھنٹی ئیں مندرءَ بوت ۔ آئی ءِ گندگا چہ پداے مبارک من آ مبارک نمارت کہ مبارک ءِ جندءَ گیش چاگردءِ مردے زان انت نے من مبارک ءِ عہد ءِ مردے آں نے من مبارک شناس یے آں اے دگہ گپے کہ درویشیں مبارک بے سمائی ءِ تہا ساءِ تران ءَ کت اے زانت منی عہد ءِ تہا چے بوگا انت منی عہد ءِ کارءُ کسب چی انت۔

شعرکہ:۔ جانشو حدا بزانت پہ کجام مژدہ ءَ گل انت

من داد ءِ اے گپ ءَ گوں ہچ تپاک نکناں کہ مبارک تہنا وتی رسانک ءَ گوں تچک وانوک ءَ کت ءُ چہرءُ شبینانی دراجیں لڑے گو پیت یک نیمگے تچک ءَ گوں وانوکاں دومی نیمگا چہرءُ شبینانی لڑے ۔ اگاں داد ءَ راپشگال چوزوت بشتہ کنگی ات بایدانت کہ کتابے چو زوت مہ کشتیں ۔ یکبرے بہ جیواتیں ءُ فکر بکتیں مناچون بشتہ کنگی انت ءُ مبارک ءِ شاعری شری ءَ بکیشتیں ، بلے تانکہ من نہ گشتگ ہلار نہ انت دومی نیمگا ابن داؤد نا میں صحافی یے ءَ من نزاناں چے بشتہ کتگ نہ ابن داؤد ءَ ادبی دراجیں پندے بُراتگ نہ کہ چشیں عمری تجربہ یے است یے ءُ نیکہ یک نگدکارے ءِ بستارءَ زانگ بیت بلکیں ابن داؤد ءَ بشتہ مہ کتیں ''شاگ ماں سبزیں ساوڑ ءَ'' چاپ ءُ شنگ مہ بوتیں،

مبارک انچیں شاعرے کہ پیشگال ءُ بچار ءِ محتاج نہ انت اگاں الّمی ات منیر ءُ انور چو دور نہ اتاں ۔
شغرچوں گشگ بیت شعر ءِ شری چی انت یک شعرے وتی وانوک ءَ چنچو زوت سر بیت یا شعر ءَ وتی وانوک ءَ چنچو زوت ءَ سرکت کنت منی حیال ءَ اے توصیف ءُ ستا پہ ہر کس ءَ الّمی نیاں، لہزانک ءِ تہا دو رنگ ءَ نبشتہ کنگ بوگا انت خارجی ءُ داخلی ۔
خارجی ہما نبشتہ کار بنت کہ اشانی نبشتہ کنگیں شعر ءُ ردانک تچک گوں وانوک ءَ بنت یا ڈن ءِ ہ دیستگیں چیز کوہ ءُ گیاب، سیاسی چست ءُ ایر، تنگدستی ءُ پوریاگری، مذہب ءُ سائنسی دیمروی وتی حیالانی تہا درانگاز انت داخلی ہما نبشتہ کار بنت کہ تہنا وتی ذات ءِ درانگازی ءَ کنت آہاں گوں ڈنی چست ءُ ایراں زاہری رنگ ءَ کار نہ کپیت، بلوچی لہزانک ءِ تہا داخلی ءُ خارجی ءِ دومزنیں نام منیر مومن ءُ مبارک قاضی انت اے من پیسر اگشتگ ات کہ مبارک ءِ فکری توانائی تچک ءَ گوں وانوک ءُ چاگرد ءَ انت ۔

''گنگ ئیں راج ءِ گنگیں ٹکے''

اے رنگ ءِ شاعر وتی وانوک ءَ پاد ءَ بارت، مبارک ءِ شعر چنچو نزور انت چنچو توانا انت آ چہ دور ءِ وانوک ءَ گوں کیاس کنگ بنت چو نہ ہما نبشتہ کنوک ءِ مستریں مول ءُ مراد گوں وتی وانوک ءُ چاگرد ءَ بندوک بیت جاورانی کیاس چی انت سرپدی ءِ راز ہمداچہ بندات بیت۔
قاضی دو تہر ءَ نبشتہ کنت بزاں غزل ءُ لچہ، غزل چہ فارسی ءَ اتکگیں تہرے، غزل ءِ بوتگیں معنا اے بوتگ گوں جنیناں گپ ءُ رپ، بلے نوکیں دور ءِ گردش ءَ غزل ءِ اِستیں معنا رد کتگ بلکہ غزل ءِ تہا فلسفہ، نفسیات، سیاسی چست ءُ ایر ءُ سائنسی موضوعاں جاگہ کتگ یک حدے ءَ مبارک وتی اِستیں شاعری ءِ تہا بازسوب مند بوتگ بلے کہ باز جاگہ واز کنت ۔شاعری ءِ ریک ءُ راہاں سرگوزیت سوج دیگا بندات کنت

شعرے ۔

گوں ماہ ءُ استاراں زہبداریں
اے آزمان ہم تئی سریگ انت

بسم اللہ کاں دیم پہ میست ءَ ستک بزاں
قاضی تر اتئی شعر بھشت ءَ سر نہ کنت

وتی جند ءِ آس ءَ سچیت دائم ءَ
اگاں مردے کہ بدیں فعل کنت

نوں ما وتی اصلی موضوع ءِ نیمگا سر جنیں قاضی وتی درامدی ءِ درشان ءَ پرچا کنت ؟ اول یکے ایش انت کہ اے عہد ءِ یا دور ءِ تہا

مبارک ءَ چہ پیسر لبتیں نام موجودانت، عطا شاد، سید ہاشمی ۔ مستریں شاعر عطاءَ گشنت من نزاناں کجام حوالہءَ، عطاءِ مستریں شاعری ءِ بستارڈکشن یا موضوع انت ۔

اگاں موضوع ءِ حوالہءَ عطاءَ راا ے بستارءَ دینت گڑا چٹ ءَ ردیں گپے، عطاءِ مستریں موضوع سرداری انت عطاءِ شاعری ءِ تہاسرداری ءَ بہ کش ات ہچ پشت نہ کپیت بلے مبارک ءِ شاعری ءِ تہاسرداری موضوع ءَ ابیدا نوکیں جاورانی مزنیں فکرے گدگا کیت ۔

جانشو حدا بزانت پہ کجام مڑدہءَ گل انت

انگت تیاب دیرانت پتر شکے درانہ انت

آپ ءَ رالاپ جوڑ کنگ مردماں وتی

اے زرتئی روزگارءِ وڑانا حدانہ انت

چونہامبارک ءِ اصل گشگ ءِ رنگ لہانت غزل آرنگ ءَ نہ انت کہ غزل ءِ آریکوائرمنٹ بنت (Requirment) پورا ایے نہ کنگا انت، اے نہ گشاں کہ شریں شعرے نہ گشگ چوا ایک دراجیں پندے ءَ مبارک ءَ بازیں موضوع ءَ تکنیک داتگ ۔

شعرے کہ: چومئے وڑا بازیں کسے

کارکنت کارءَ نزانت

مستریں گشگ شعرءِ نہ انت بلکیں وتی تران ءِ زوت سرکنگ انت ءُ وتی وانوک ءَ راوتی گپ ءِ چیچو زوت سرکت کنت مبارک درامدے ۔ لبتیں نبشتہ کارانی مستریں اعتراض ایش انت کہ مبارک وتی فن ءَ گوں کمولڈ نہ انت نزاناں چونیءَ، اگاں یک نبشتہ کارے وتی فن ءَ گوں کمولڈ مبیت چوں نبشتہ کنت ۔ مستریں کمولڈ بوگ شعرءِ گشگ انت بلوچی لبزانک ءَ جام درک ءَ پہ مبارک اولی شاعرانت کہ کسانیں بحرانی تہا دریا فکریں شعر گشیت اے کمال ہر شاعرءَ حاصل نہ انت عطاءَ ہم گشتگ ۔

منا دنیایے گشیت دیوانگ

بلے عطاءَ اے حدءَ تجربہ نہ کتگ چو کہ مبارک ءَ گشتگ:

اگاں شپ روچ سنگاریت چراگاں

تہاری روک بیت چاریت چراگاں

غمانی دامن زہیرءِ جیگ انت

دل ءَ درامد مکش وتیگ انت

بس دو گام ا ِ ت چداں تئ میتگ
ہیتگاں من ہلاس نز یک ءَ

اصل ءَ گپ شعر ءِ گشگ نہ انت بلکیں وتی حیال ءِ نازرکی ءِ گیشنگ ءُ تران ءِ سر کنگ انت۔ کسانیں بحرانی تہا شعر ءِ گشگ ہے ہاترا گران انت اول سرا ردیف ءُ قافیہ، وزن ءُ خیال ءِ نازرکی انت ادب ءِ دنیا ءِ تہا اے انچیں گرانیں میل انت گوں ہر شاعر ءَ نہ بیت مبارک وتی عہد ءِ تران ءَ کنت بزگر ءُ شپانک ءُ نیستی ءُ ہستی ءِ گپ ءَ جنت بلے کہ یک کارستے جوڑ بوتگ وانوک گشنت مبارک ءِ ذاتی بے سُدی ءَ شاعری ءِ تہا اوں اثر کتگ بلے اے گپ چیٹ ءَ ردیں گپے اگاں بے سدی ءَ شاعری ءِ سرا اثر دور داتگ گڑاں چوں

من چوں گشاں کہ چوں منارا تو دوست بۓ
ہر گپ گوں مرد ماں منی دلبر کنگ نہ بیت

مبارک ءِ مستریں احسان ایش انت کہ شعر گشگ ءَ انت نوں من لچہ ءِ نیمگا چمے دچار کنیں مبارک ءِ لچہانی شری چی انت اول لچہ ''گڈی بنیادم'' اے واقعاتی لچہے کسہ ءِ تکنیک ءَ بشتہ کنگ بوتگ ءُ اے لچہ ءِ تہا آفاقیت گیش انت ءُ اے لچہ کارست پیرزالے وتی رہتگ ءُ تبائیں بان ءُ بادگیراں ندارہ کنگ ءَ انت لبزانی گچین، کسہ ءِ تچکی، موضوع، احساس، فنی نازرکی اے دراہیں خاصیت گوں لچہ ءَ بندوک انت

تو کجام اوست ءَ زندگ ئے باریں

اے بند ءِ تہا احساس بندات بیت ''راز چی انت تئ ننگ ءِ باریں'' ادا کسہ ءِ تچکی ''رہتگ انت وہد ءِ ننگریں ھار ءَ'' موضوع اے لچہ ءِ گڈی بندانی تہا فنی نازرکی، لبزانی گچین یک شریں لچہے ءِ بہر بنت، دگہ یک لچہے ''گوستگیں باندات'' ءِ سرحال ءَ (Child labour) ءِ تون ءَ گونڈیں جنکے ءِ کسہ ءَ بشتہ کنگ بوتگ چو کہ اے لچہ بندات بیت ''اے عمر ءَ اے سند ءَ'' اے پیریں کسانی ءِ دیریں گوزند ءَ'' اے لچہ ءِ تہا نزوریں بند بشتہ کنگ بوتگ انچو گمان بیت کہ تچک ردا نکے چو کہ ''ترا بایدانت ژانگلوکے بداتیں پت ءُ'' اے لچہ ءِ تہا ہچ وڑیں نازرکی نیست تچکیں حال یے ''شاگ ماں سبزیں ساوڑ ءِ'' تہا شرتریں لچہ ''تئ شہر ءِ ابتکیں موسم'' انت پر چا کہ اے لچہ یک شریں لچہے ءِ لوٹاں پورا کنگ ءَ انت۔ بلوچی لبزانک ءِ تہا لچہ ءِ یک دراجیں لڑے ملا فاضل ءَ بگر تا عطا شاد ءُ مبارک ءُ منیر ءَ بیا، انو گیس دور ءِ تہا لچہ ءِ تہا بازیں گیشی یے آرگ بوگا انت، تکنیک است، موضوع ءُ لیکہ دیما پیداک انت ءُ بازیں تجربہ کنگ بوگا انت کہ اے لچہ کارانی تہا منیر، مبارک، امبر، آصف، اشرف، عومر ءُ امان اولی سرپ ءَ گندگا کاینت۔

☆☆☆☆

علی جان داد ءِ لچہ ''آدم زاد''

جلیل عارف

اے لچہ ءِ تہالچہ کاروتی زندءِ ہما تجربت ءُ درانگاز کنگا انت کہ ہروہدءَ آئی ءِ مجگ ءِ سراایرانت ءُ آئی ءِ ہاترا مزنیں پریشانی یے (عکس ساز ہمے پریشانی ءَ عکس یے ءِ سازگ ءَ گارکنت۔ گشندہ طرزے ءِ صورت ءَ ءُ بت ساز بت یے ءِ بنائینگ ءَ ءُ لچہ کار، لچہ یے ءِ گشگا)۔ آ پریشانی ایش انت کہ مرچیگیں آدم ءِ نسل ءَ وتی وتی سرجمیں راہ ءُ رہبند یلہ داتگ ءُ یک انچیں تہارگے ءِ نیم ءَ یا یک کرپٹ کلچرے ءِ نیمگا سفر کنگا انت کہ آئی ءَ نہ منزل است ءُ نہ کہ آئی ءِ کرءُ گورءَ چراگ ءُ رژنائی یے۔ ہمے بیگواہی ءَ چہ پہریزگ ءِ ہاترا لچہ کار آدم ءِ نسل ءَ ہمے سکین ءَ دیگا انت کہ وتی بنی یا پت پیرکی راہ راہبنداں یلہ مہ دئیت۔ نوکی (جدیدیت) آرگ ہر آدم زات ءِ فکرءَ فطرتی انت ءُ بیت ءُ ایشی ءَ کس داشت ھم نہ کنت۔ ہما مہرءُ حب کہ ازل ءَ چہ شمارا رستگ ءُ آیگا انت آئی ءَ ہتم مہ کن ات، آئی ءِ بُوگ پہ شمارا نوکیں زندے ءُ آئی ءِ مرگ پہ شمارا شاہگانیں غم ءُ مزنیں تاوانے۔

ہمے پریشانی ءَ، لچہ کار ءِ وتی بخشگیں بنداں ءُ شیرکنیں زبان ءِ تو جیل ءَ چہ بوان ات۔

''نا بزانتیں آدم زاد!

اے شپ ءِ تہاری ءَ روچ ءِ ساہگ ءَ داب انت

وہد ءِ کنگیں راہ ءَ

منزل ءَ پہ سرگردان

وت وتا چہ بے یال انت

نا بزانتیں آدم زاد!

چونزانت وتی جند ءِ راہ ءِ دیما دیوال انت''

لچہ'' آدم زاذ'' ءِ لچہ کارانچیں فکرے ءِ واہندانت کہ ایوک تعمیری یے، ءُ تعمیر کنگ ہماسرانی کار بوتگ کہ زانش داریں مردماں آہاں پیغمبری درجگ داتگ، چناہا فارسی لبزانک ءِ لچہ کارے ءِ گشگ اوں ہمیش انت کہ لچہ کاری پیغمبری یے۔

اگاں ماامے لچہ ءِ زبان ءِ نیما بیائیں تہ مارااے لچہ ءِ تہا یک انچیں میلان یے رسیت کہ آمیلان بلوچی لچہ کاری ءَ گوں ازل ءَ چہ بندوک انت، آمیلان عکس کاری انت۔

پہ درور بلوچی ءِ لہتیں کوہنیں بند بچار اِت۔

''ناہ انت کہ گوبزاں وارتگ انت

پاتنت کہ ہورک ءَ کپتگ انت

شپ پہ شپانی چرگ ءَ

ماہ گوں میاراں پُلتگ'' (شئے مرید)

''چاردہی ماہے آسی چہ کوہ ءِ بارگاں

کیت پہ آسمان ءَ ہرگور ءَ ڈیھ ءِ ماہکاں'' (مست توکلی)

''اسراراں مرادبکشیناں

بند اِش! بانزلاں نکشیناں'' (ملاّ فاضل)

آمیلان ءَ لچہ'' آدم زاذ'' ءِ لچہ کار ءِ سرا اوں اثر کتگ ءُ آئی ءِ اے لچہ ءِ تہا گندگا آیگا انت ءُ انچیں وشیں گالوارے ءَ گوں ءُ انچیں وشیں لوزاں گوں کارمرزے کتگ کہ بے مٹ انت۔ جہل ءِ اے دوئیں بنداں بچار اِت۔

''سبزیں شاہ انجیر ءِ

آپ ءِ دامن ءَ حسک انت''

لچہ'' آدم زاذ'' آدم ءِ نسل ءِ زوال ءِ نیمگا روگ ءِ یک شریں عکسے پیشدارگا انت ءُ لچہ ءِ لچہ کارھوں اے بنگپ ءِ سرا شریں ءُ شاہگانیں لچہ ے ءِ سرا چک ءَ سوبین بوتگ۔

☆☆☆

آدم زاد

علی جان داد

سبزیں شاہ انجیرءِ

آپ ءِ دامن ءَ حشک انت

گونگ ءَ پہ ہر تہلیں چیز باز شیرین انت

صبرءِ تنگیں موسم

جمبرانی امیت انت

نیت انت چراگانی

نابز انتیں آدم زاد!

اے شپ ءِ تہاری ءَ روچ ءِ ساہگ ءَ واب انت

وہد ءِ کنگکیں راہ ءَ

منزل ءَ پہ سرگردان

وت وتا چہ بے یال انت

نابز انتیں آدم زاد!

چونز انت وتی جند ءِ راہ ءِ دیما دیوال انت ۔

☆☆☆☆☆

لچہ ءِ باندات

جاوید اسلم

عابد علیم ءِ لچہ ''منی پت کہریں زمانگ ءِ کوہنیں سپاہی یے'' منی دیما انت اے یک آزات لچہ یے کہ ایشی ءِ بندات گوں استعاراتی زبان ءَ بیت ءُ مارا چارگی انت کہ لچہ ءِ تہا کجام نوکیں لوٹ ءُ گذر پیلہ کنگ بوتگ ۔ کجام کساس ءَ استعارہ ءُ شبین کارمرز کنگ بوتگ چونیں ترکیب دیما آرگ بوتگ ءُ اے لچہ نوکیں دور ءِ لچہ کہ نبشتہ کنگ بوگا انت گوں آیاں چینچو نزیکی کنت ءُ لچہ کار اے لچہ ءِ نبشتہ کنگا داں چے حد ءَ سوبین بوتگ ۔ شاعر اے لچہ ءِ تو کا حیال ءِ نازرکی ءُ لبزانی کانٹ چانٹ ءِ سرا چینچو دلگوش داتگ دومی اے لچہ ءِ ایر ریچ (تسلسل) سرا وانگ ءِ وہد ءَ ہمے سا کپیت کہ شاعر وتی اندر ءِ گون ءِ آس ءَ گوں جنگ ءَ انت بلے پرے جنگ ءَ آئی ءَ زہم چست نہ کتگ بلکیں گوں قلم ءِ گوں ماوتی گون ءِ گیاب ءَ آس دیگ لوٹیت ۔ لچہ کار وتی کسانی ءَ یات کنت ءُ پہ وتی آدکیں باندات ءَ جیڑیت آئی ءَ را آئی ءِ آکبت چو ہما کپوت ءِ وڑا گندگا کیت کہ تہاریں شپ ءَ یک تہاریں ڈبّ یے ءِ تہا لچہ کار ، قہریں زمانگ ءِ یک کوہنیں سپاہی یے نشتگ ءُ جیڑگا انت ءُ وتی چک ءِ باندات ءَ پہ پگر ءِ ۔ انت ۔

اے لچہ ءِ نام ءِ سرا اوں منا تپاک نہ انت قہریں زمانگ ءِ کوہنیں سپاہیگ چو دگہ وڑا انت اگاں شاعر ءَ وتی لچہ ءِ نام ءَ منی پت قہریں زمانگ ءِ سپاہی بوتیں گڑا باز جوان ات ۔

اے لچہ شاعر ءِ اندر ءِ درانگاز انت شاعر گوں قہریں زمانگ ءَ گلگ کنت وتی پت ءِ بیوسی ءَ گندیت وتی تہاریں آقبت ءَ ماریت وتی گون ءِ سفر ءَ وتی پت ءَ گندیت کہ مدام شپ ءِ بیوانگی ءِ بازلانی چیراوتی درد ءُ غم ءُ دگہ بازیں جیڑہاں نشتگ گوں لنکگ حساب ءَ انت ۔ بلے لہتیں جاہ ءَ نزوری گندگا کیت چو کہ منا لچہ ءِ ایر ریچ ءِ تہا گشے جمپ ءُ جول گندگا کیت ءُ لہتیں جاہ ءَ گیشیں لفاظی اوں شاعر ءَ کتگ چو شکہ گیاب ءَ عکس ءُ آرتانی گوں رنگاں میچلیں دنیا گشے چیزے ءَ دومی نیمگا گرکیں ریگزار کہ یک ترکیبے شاعر ءَ دیما آرتہ تہ باز نزور گندگا کیت ، ءُ اے لچہ ءِ جمالیاتی لوٹاں پیلہ نہ کنگا انت ءُ لچہ ءَ نزور کنگا انت ۔ اگاں یک سوب مندیں لچہ یے گشت کنے بلے لچہ کار ءَ اگاں گیش دلگوش بداتیں گڑا منی حیال ءَ اے لچہ گیشتر ڈولدار بوتگ ات ءُ آئی ترکیب ءُ ایر ریچ اوں ڈولدار بوتگ اتاں بلے شاعر ءَ لچہ نبشتہ کنگا پد گیشیں چار ءُ بچار نہ کتگ ہمیشکا لچہ ءِ لہتیں جاہ ءَ نزور گندگا کیت ۔☆☆☆

دلگوش : اے نبشتانک دیدگ لبزنکی چاگرد کیچ ءِ ماہینی دیوان ءَ وانگ بوتگ ۔

نزیر ناصرءِ سوتءِ سرا چمشانکے

غلام جان نواب

نورخان بزنجوءَ وتی نوکیں نوار (کیسٹ) ءِ تہا نذیر ناصرءِ ہم سئوتے جتگ کہ ہچ رنگءَ نوکیں چیزے نہ انت، بلکیں بس انچو سادگیں گپ انت۔ دگرءِ یا ناصرءِ جندءِ حیالءَ بگندے گران ءُ سنگینیں سوتے، بلے ''منی سبزءَ منا یلہ کت من گاراں'' اے یک حال اِت، یک گپ اِت۔ وہد بازدیما شتگ، مرچی اے تیزرواجیں وہدءِ شاعریءِ دیما نذیر ناصرءِ ''منی سبزءَ منا یلہ کت من گاراں'' چے معنا داریت، چا گردءِ تہا اے وڑیں شعرءِ چے مقام ءُ درجہ انت؟ دیمترا ''شیدااہاں چوشئے مریدءَ، مہرنگیں ہانیءِ دیدءَ'' ادا اے گپءِ حیال دارگی انت کہ شئے مرید دوستءَ یلہ نہ کتگ، بلکیں شئے مریدءَ وت وتی دوست بخشاتگ۔ تو شیدائے چو مریدءَ، ایشیءِ معنا چے بوت؟ بس انت کہ شئے مرید شیدا بوتگ، اگاں ناچو بگشیں کہ اے دروگے تو شیدا نئے۔ مرید وہدے شیدا بوت گُلّیں عالم سرپد بوت۔ دیمترا ''من بے ترک ءُ داں بے توراں، سبزءِ بدئے باریں حالاں'' گوں نذیر ناصرءَ دزبندی انت کہ انچیں شعر بجتہ بکنت کہ آہانی معنا ترپل مہ بنت پرچا کہ وہدے شاعرءِ حیال اے رنگءَ سادہ ءُ ترپل بیت، منی جوءِ گپ ءُ شاعریءَ ہچ وڑیں فرق ءُ تپاوت نہ بیت۔ دیمترا آئیءَ پدا سبز کارمرز کتگ۔ ''سبزءِ بدئے باریں حالاں، پرساں مدام ماہ ءُ سالاں، وتی زندءَ من شمے منہ واراں'' منا ناصرءِ سوتءِ یک بندے ہم چوشیں گندگا نئیت کہ آئیءِ تہا جوانیں مقصدے بیان بوتگ۔ شعرءِ گڈی بندانی تہا ابید چہ دلپروشی ءُ شزاریءَ منا ہچی گندگا نئیت۔ ''آسءَ غمانی سچاناں، دوریءَ تئی بنگراناں، وتی زندءَ چہ مرچاں شزاراں''۔ آعاشقے نہ انت کہ آئیءِ سینگ چہ غمءَ سرریچ مہ بیت، آشاعرے نہ انت کہ مردماں زندمانیءِ آدینکءَ اے رنگءَ پیش بداریت۔ وہدے شاعرءِ جاورا اے درکیت رسیت کہ ''وتی زندءَ چہ مرچاں شزاراں'' اے وَ زندگ بوگءِ، ساہ کشگءِ گڈی وہد بیت۔ اے بابتءَ سید ہاشمیءِ دردتوانائیں دردے۔ ''ہاترا ہانلءِ سیدانگت/گراں تریں غم وتی سرا زیراں/ دل مباتیں اگاں من دلگیراں'' سیدءِ شعرءِ بنداں چہ ہے پدر انت کہ چہ دوستءِ جتائیءَ ابید ہم گراں تریں دردسگ ات کنت۔ بلے ناصر وتی دوستءِ نیا ہگءَ ہچبگی نہ انت، کپتگ گریت ءُ وتی زندءَ چہ شزار انت۔ اے بدیں گپے نہ انت، بلے منی دلءَ دوستءِ یات وازندمانیءِ گھتریں بہر بنت، زندءَ چہ شزار بوگ نہ لوٹیت۔

گڈسرا من ہمے گشاں کہ نذیر ناصر ورنائیں شاعرے، آدیما آیگا انت، آئیءَ رادلپروش بوگ نہ لوٹیت، وتی گاماں تیز بکنت ءُ دتارا چہ زوال آماچیءَ بہ رکین ایت۔ ☆☆☆

کتابانی سرا چمشانک

نام: (۱) ناز بو، (۱۱۲ تا کدیم) (۲) چراگ گوا تانی میارانت، (۱۱۲ تا کدیم)

شاعر: حیات شوکت ۔ اولی چھاپ: اکتوبر ۲۰۰۳ء بہا: دانگے سد کلدار

شنگ کار: مچکدگ، دکان نمبر ۴ مین بازار تربت

۱۹۵۰ ءِ دہک ءَ چہ بلوچی لبزانکی دنیاءِ حاص چھاپ شنگی دنیاءِ تو کا یک نوکیں دورے ءِ بندات بوتگ ۔ اے درنیام ءَ بازیں زندگ ءُ نمیرانیں ساچشت پے ساچک بوتگ کہ آرم ءُ لچہ ءِ شکل ءَ مئے دیما انت ۔ بلے اے حبر منگی انت کہ اے دیمروی ءِ تو کا رم ءِ دیم پدیم ءَ لچہ گوشی ءِ بہر دیما ترانت ءُ ہر دورءَ شاعرانی بہر گیشتر بوتگ ۔ بازیں شاعراں وتی شعراں چہ مئے چاگرد ءُ زندءِ سرا اوڑے نہ وڑے ءَ اثر دور داتگ ۔ استیں عہدءَ چارگ بہ بیت تہ رم ءُ لچہ، ہر دوئیں پڑاں بازیں علمی کارے بوگا انت ۔ اے کارانی گام گیج تر ندانت یا کہ گنت ، اے حبر ءَ ابید گندگ بیت کہ زبان ءُ لبزانک ءَ گوں حب داریں وانندگ، پیر ءُ جوان ہر کس وتی وتی بستارءَ جہداں گلائش انت ۔ ایدگہ زبانانی دیم پدیم بلوچی ءِ لبزانت ءُ شاعرا ے واستا گیشتر ستا کرزانت کہ اے جہدانی توکا آہاں ہچ وڑیں سرکاری کمک ءُ مدت پے نیست ، علمی چاگرد ہم نہ بوگ ءِ بروبرانت ، ہچ چوشیں علمی کارگل پے نیست کہ آئی مالی جاور محکم بہ بیت ءُ آدگہ دگہ بنگپانی سرا پٹ ءُ پول بکنت ، کتاب ءُ تاکبند چھاپ بکنت یا کہ پرے کاراں وتی شاعر ءُ لبزانت آں مدت ءُ کمک بہ کنت ۔

گوستگیں چندے سالاں چہ اے گندگ بوگا انت کہ چھاپ و شنگ ءِ وسیلہانی گیشیں آسراتی آنی آسرءَ بلوچی کتاب، تاک ءُ تاکبندانی چھاپ شنگ ءِ جہدانی توکا گیشی اتگگ ایشی ءَ ابید کتابانی چھاپ ءُ شنگ ءِ توکا ہم گیشی پے اتگگ کہ باز جوانیں گپے۔

بلوچی لبزانک ءَ گوں حب داریں مردمانی واستا حیات شوکت نوکیں نامے نہ انت ۔ زبان ءُ لبزانک ءِ درگت ءَ آئی ءِ حب ءُ واہگ، جہد ءُ جفا ہچ رنگیں ستا ءِ وازمندگ نہ انت ۔ انچو کہ پیسرءَ ہے حبر اتک کہ ہچ چوشیں کارگل ءُ ادارہ پے نیست کہ آشاعر ءُ لبزانتانی کتابانی چھاپ ءُ شنگ ءِ ڈبہ ءَ بزوریت ۔ وتی کتابانی شنگ کنگ ءِ واستا حیات شوکت ءَ ہے حیال دیما بوتگ ءُ آئی ءَ وتی ہر دوئیں کتاب چہ وتی حرچ ءُ درچ ءَ چھاپ کنائینگ انت ۔ بلوچی اکیڈمی یکیں کارگل انت کہ آئی ءَ (اگں چہ کم بلے) سرکاری مدت ءُ کمک رسیت بلے زانگ نہ بیت کہ کتابانی چھاپگ ءِ بابت ءَ آہانی پالیسی چی انت ۔

ولجہ ءِ دوئیں کتاب ناز بو ءُ چراگ گوا تانی میارانت ءِ سرتاک باز زیبدار انت کہ صمد عبداللہ ءُ مصدق اسلم ءَ جوڑ کتگ انت ۔ کتابانی چھاپگ ءَ اسپتیں کاگد کارمرز کنگ بوتگ بلے یک چیزے کہ آئی ءَ کتاب بڈول کتگ ، آ کتاب ءِ وشنویسی انت ۔ انوکہ کمپیوٹرءَ وشنویسی ءِ جیڑہ ہلاس کتگ انت بلے پدا ہم اے دوئیں کتاب دست ءِ سرا نبشتہ کنگ بوتگ انت ءُ وشنویسی ءِ سرا ہچ وڑیں دلگوشے گور کنگ نہ بوتگ کہ چریشی ءَ کتاب ءِ زیبائی ءُ وشرنگی نزور حترا اتگ ۔ بلے پدا ہم اے دوئیں کتابانی سرا مزنیں محنت ءُ جہدے کنگ بوتگ ۔ اگں اے کتاب ترندیں پوش بندگ ءِ بدل ءَ ڈوڈ پوش ءِ گوما چھاپ بوتین انت لہج بہا پے کے کمتر بوتیں تہ وانوکانی واستا گیشتر آسراتی بوتگ ات چیا کہ بلوچی کتاب ءُ تاکانی بازار ءِ حال ءَ ہر کس سرپد انت ۔ حیات شوکت گوستگیں ۲۲، ۲۳ سالاں چہ شاعری ءِ پڑ ءَ گرو ھتاچی ءَ انت ۔ تب ءُ میل پے گیشتر غزل ءِ نیمگا انت بلے جوانیں لچہ ہم پر بندیت ۔ آئی شاعری ءِ لہتیں درور:

اپسوز کہ غماناں من لگتمال کت نہ کت / بے حال اتوں بلے وتا بے حال کت نہ کت

دنزءُ تا مور ءُ تہارانت روچ چے پیا ٹک دنت / زانت ءِ دہدے راہ کہ گارانت روچ چے پیا ٹک دنت

کاروان پہ منزل ءَ نوں سرچے پیم بیت ہمبلاں / کورے ءَ چم ہچ مہارانت روچ چے پیا ٹک دنت

تو چونیں بدنصیب پے ءَ شوکت گوں زہیراں / مرت ءُ شت ءَ بلے کسے جنجال کت نہ کت ☆☆☆

چمشانک: فدا احمد

کسه هلاس نه بیت

وی آئی پی

مبارک علی بلوچ

نوں آئی ءِ کراچی نیست ات آئی لنٹ گشے زاناں کمیرپر داشتگ اتنت آئی ءَ چہ گوسگیں پنچ روچاں گدہم بدل نہ کتگ ات، ریش ہم نہ ساتگ ات ۔ کوئٹہ وڑیں سارتیں ءُ ہونکیں شہرے ءَ چہ بازیں ھیداں سورگاں بستگ ات ۔ چونہا شمشاد ءَ ایم پی اے ہوسٹل ءَ داشتگ بلے گوسگیں بیست روچاں چہ ایم پی اے ہوسٹل ءِ کنٹین ءِ ٹھیکہ دار چہ آئی ءَ بلاّنی زراں لوٹگ ءَ ات، دھوبی وتی پچشودی زراں لوٹگ ءَ ات، شمشاد ءِ کیتو ءَ نوں ابید چہ لہتیں گٹیں کلداراں ہچ نیست ات، آئی ءَ نوں ایم پی اے ہوسٹل ءِ مستر ءَ وارنگ داتگ ات کہ ہما ایم پی اے ءِ نام ءَ کہ تئی کوٹی بک بوتگ آ ایم پی اے نوں وت ہمے ہاسٹل ءَ نشتگ یک ایم پی اے یے ءَ را یک وہدے یک کمرہ یے رسیت، آئی ءَ وتی ٹٹو پہ وام ءَ شرتا تک بلے گشے زاناں بھت ءَ جواب داتگ ات ۔ نوں ابید چہ وتی پادانی باہوٹ بوگا شمشاد ءَ ہچ دگہ راہ نیست ات آئی ءَ کواری روڈ ءِ مرینہ ہوٹل ءَ وتی مسقط ءِ سنگتے ءِ حال ءَ گپتگ ات ۔ آئی ءَ پہ پادا ایم پی اے ہوسٹل داں مرینہ ہوٹل ءَ سفر کت بلے مالوم بوت کہ کمرہ نمبر 102 بند انت، آئی ءَ امداد ہوٹل ءَ چیئر مین عبدالرحمٰن ءِ کمرہ ہم گولت بلے ہچ فائدگ نہ رست ءُ شمشاد کوئٹہ ءِ توامیں علاقہاں سوگا ءُ سر پدات ءُ شمشاد ءِ پچاروک ہم بازا تنت پر چا شمشاد ہر سہیں بی ایس او آنی ممبرات ءُ بی این پی (مینگل) ءَ ذیما بی این پی (مینگل) ءِ زبردستیں حمایتی یے ات ءُ وہدے بی این ایم ءِ سنگتے کہ دیست یے سردارانی ڈو بارگ ءَ لگ ات ۔ وہدے جمہوری وطن پارٹی ءِ مردے کہ دیست یے نواب اکبر بگٹی ءِ توسیپ یے شروع کت وہدے جمیعت علمائے اسلام ءِ ملایے کہ دیست انت ہمیش یے گشت کہ واجہ نوں مہلوک چہ قوم پرستی ءَ بیزار انت نوں اے گچینکاریاں جمیعت دیما کیت بلے اسلیں گپ ایش نہ ات ۔ شمبک کہ نوں مرچاں وتی نام یے شمشاد کتگ ات ھدّ ءَ شر گپتگ ات پرائی ءَ ناں راہ ءِ پداست ات نا کہ راہ ءِ دیم ۔ چہ گوسگیں سے ماہاں کوئٹہ ءَ ہوٹل پہ ہوٹل ات نوں چہ استاں ہلاس شکش ات نزانت یے کہ چوں بکنت، شمبک ءَ وتی دل ءَ وتی جند یک مزنیں وی آئی پی ءُ ڈالین ءُ مزنیں مردے لیک ات ءُ گندگا آ وہدی شمبک ءِ سنگتاں گشے شمبک سک عزت دات ہر جاہ ءُ ہر کجا پیسر اش کت ءُ ہچبر، ہچ

سنگت ءَ آئی اسلیں نام شمبک ءِ سرا آئی ءَ راتوار نہ کت ءُ اے وہدی کہ شمشاد سے ماہ پیش کوئٹہ ءَ کہ اھتگ ات ءُ آئی ءَ سرینا ہوٹل ءَ داشتگ ات اے وہدی شمشاد ءِ کوٹی ءَ چہ مکران ءِ مزنیں مردمانی چکانی بازی ءَ جاگہ نیست ات ۔ بولان میڈیکل کالج ءِ ڈاکٹر بکش ، یونیورسٹی ءِ گریجویٹ بکش ،۱۶، ۱۷ گریڈ ءِ افسراں بگرداں ۱۸ گریڈ ءِ افسر ہچ ءِ کمی نیست ات ایس ڈی او، ڈی ای او، لونجانیں ایکسیئن شمشاد ءِ سرینا ہوٹل ءِ کوٹی ءَ ہچ کمی نیست ات ۔

اے ہماروچانی گپ انت کہ شمبک کہ مسقط ءَ ات وتی نام ئِے ہماوہدی بدل کت ہماروچی کہ آئی ءِ سارجنٹ میجری ءِ ترقی بوت ہے شادہ ءِ درگت ءَ شمبک ءَ مزنیں پس ءُ کوش یے کت، شراب ءُ کباب، چنگ ءُ ربابانی ہے منگھیں منگیر ءِ تہا شمبک ءَ وتی نام چہ شمبک ءَ شمشاد بلوچ کت نوں آشمبک نہ ات، نوں شمشاد ات ءُ ماشاءاللہ نام ءَ ساتگ ات زر ءُ کلدارے ہم سک بازات چہ ہماروچ ءَ کہ شمبک چہ سارجنٹ میجر ءَ میجر کہ بوت شمشاد بلوچ ءِ بازیں چیزے بدل بوت ۔ آئی نندگ ءُ پاداہگ آئی ءِ تر ءُ تاب آئی ءِ رواج ءُ مَلَگ آئی گپانی وہد ءَ چمانی نز کنگ آئی موش داربں بلوچی پچانی پوشگ چونہا کُلاں دیستگ کہ چہ میجری ءَ پیسر شمشاد ءَ ہچبر موش دارین پچ پر نہ کتگ ات میجری وہد ءَ شمشاد ءَ وتی سیاد ءُ وارث چہ وتا یک ءُ یک ءَ سندان کتنت آئی تنگویں ناکوزتک کہدل ءُ کلات پہ دشیں شیردل چہ شمبہ ءِ اے ڈالچاریاں سک دلپدردات شمبہ چہ ہمامیریں بلوچاں یکے ات کہ آئی ءَ میجر بوگا رند وتی مرتگیں پت ءِ نام ہم مٹ دات ءُ چہ رگت ءَ رحیم بخش کت اے سرکن ءُ پرکن باز سکتاں مَرتنت بلے شمبک نوں انچیں سکتانی انگران ات کہ آئی ءَ شریں سوج ءُ پنت چہ کس ءَ گوش نداشت ۔

شمشاد (شمبک) اے وہدی کہ چہ مسقط ءَ پنشن بوت گڑا آئی ءَ مزنیں مسقطی ریال ءُ دینارے رسیت کہ چہ پیسری مچ کتگین ءُ حقداری ءِ زراں شمشاد بلوچ ہفتادلکھ کلدار ءِ واجہ بوت وہدیکہ ملک ءَ سر بوت وتی جند ءِ ہلک گواشان ءِ یک حاکم زادگے آئی سک سنگت بوت اے حاکم زادگ یک دورند ہمودا مسقط ءَ ہم شتگ ات ءُ شمبک ءَ کہ نوں شمشاد ات آئی ءِ مہمانی ءُ بیاء ءُ بہ نند باز کتگ ات چد و پیش چھٹیاں ہم شمشاد اھتگ ات بلے آوہدی ناں حاکم زادگ ءَ مہمانی کت ءُ نہ کہ آئی ءِ پت ءَ، بلے اے رندی کہ پنشن یے کتگ ات حاکم زادگ ءِ پت ءَ جتا مہمان کت ءُ جند ءَ جتا۔

حاکم زادگ دراصل ءَ یک وہدے اے ہلک ءِ سردار بوتگ ات بلے نوں دور بدل بوتگ اتنت آئی ءِ پت ءَ وتی چک وانینگ ءُ ڈاکٹر کتگ انت ءُ اے ڈاکٹر کہ ام ئِے ڈاکٹر داؤدات ۔ خیر ڈاکٹری علم ءِ جند ءَ سست ات بلے علم ءَ زبرات ءُ خاص گپ ءِ علم، ریک ءِ علم، مردم شناسی ءِ علم ءُ دین ءُ مہذبانی علم ۔ آئی درتیں مہذبانی باروا تشک ئِے زانت بلے ہے تشک ءَ راہے وڑ پیش داشت انچو گُبان بوت کہ آئی دین ءُ مہذبانی پی ایچ ڈی کتگ ہے سوب ات کہ وتی سکتانی تہا چہ ڈاکٹر داؤد ءَ

ڈاکٹر ڈیوڈ ءِ نام ءَ مشہورات ۔ ءُ ڈاکٹر ڈیوڈ ءَ زرجم کنگ ءِ ھب ءُ واہگ ہم سک بازات بلے آئی ءَ وتی اے اَنت کس ءَ ندات ہماوہداں کہ زر ءِ ورگ عیب ات ۔ بلے ڈاکٹر ڈیوڈ ءَ زروارت ءُ خاص وہدے کہ خلیجی مردے ءَ میڈیکل سٹوفکیٹ یے ءِ کاربوتیں واجہ ءَ وتی کم چہ کم دوسدداں ہزار کلدار لوٹ ات بازیں مردماں چہ وتی لاچاری ءَ دات ءُ بازیں انچیں کردسوتبیں غریب است اتنت کہ آہاں پہ فخرے ءُ پہ شانے ڈاکٹر ڈیوڈ ءَ راکلدار داتنت ۔

ڈاکٹر ڈیوڈ ءَ چہ درستان ءُ پیسر میجر شمشاد سرءُ سوج کت ءُ آئی ءَ گوں وتی ڈاکٹری زبان ءَ میجر سرپدی دات ءُ اے سبقانی واستاہرؔ وچ میجر وتی بیٹھک ءَ دعوت دات یاوت میجر شمشاد ءِ بیٹھک ءَ اتک ءُ ڈاکٹر داؤد ءِ آہگا میجر شمشاد ءِ مات چہ گل ءَ زمین ءَ چست ات ءُ پیریں حدائیگ ءَ مدام وتی چک پنت ءُ نصیحت کت کہ ”میجر جان! قرباناں تئی ہیے نندو پاداءَ من سک وشاں پرچا کہ اے ہماواجہ ءُ مت ءِ پل انت کہ وتی پت ءُ براتاں گوں شہمیں وڑے ءَ گپ ءُ رپ نہ کنت بلے گوں تو سرشپ ءَ بگر داں بانگواہ ڈشتگ ،منی بابل گڑا تو گوں واجہ ءَ چہ گپ جنے؟“ پیریں حدائیگ ءَ چہ وتی بچ میجر شمشاد (شمبک) ءَ جست گپت ۔” ماد گنیا ءِ تو امیں ٹوپکانی سرا گپ جنیں ءُ ماہر دویک مزنیں کاروبارے ءِ سرا چار وبیچار کنگا ئیں ءُ ڈاکٹر ءَ منی بارت ءُ سفارش کتگ من پر ماتگ کہ وتی پت ءَ بہ منائیںیت کہ آئی ءِ پت ہما کہن ءَ منا پہ بہابد یائییت بلے واجہ دنی وہدی منگ ءَ نہ انت“ میجر ءَ پسو دات ”منی پت اے کہن ءِ آہگ ءِ امید نیست حیال بکن“ مات ءَ درائینت ۔” تو نوں چیزے زان ئے“ میجر ءَ مات بیہار دات ءُ بےتوار کنائینت ۔ اے کہن کہ میجر ہمائی ءِ زورگ ءِ ارادگ ءَ ات اے ہما کہن ات کہ ڈاکٹر داؤد ءِ پت میر پُر دلخان ءَ ہژدہ سال پیش تہنا بنا کتگ ات کہ آئی نام تو کل ات بلے سیزدہ پُشتگ ءَ رند آئی یلہ دات ءُ کار بند کت ءُ روچ ءِ مرچیگ ءَ ہچ مردم ءَ اے کہن حرید کنگ ءِ گواجار نیار تگ ات بلے ڈاکٹر داؤد ءِ جند ءِ حبر زانتی ءُ وہدشناسی ات کہ میجر شمشاد پہ اے تو کل ءِ زورگ ءَ دو ہچ ءُ دو کہور ءِ قد ءَ برز لانچ اتگ ات ۔ میجر شمشاد ءِ دگہ سنگتے موسیٰ ات کہ میجر ءِ کسانی ءِ یار ءُ گارات کہ آئی ءِ کسانی ءِ ہم کلاس ات ہمگنگل ءُ پدا نزیک سیادے ات ءُ داں ہماروچی کہ میجر تربت ریسٹ ہاؤس ءَ مسقط ءِ بھرتی ءَ شت موسیٰ آئی ءِ ہمراہ ات ءُ موسیٰ ءِ ہم حیال ہمیش ات کہ آشمبک ءِ (شمشاد) ہمراہی ءَ مسقط ءَ بروت بلے آئی ءِ مستریں برات عیسیٰ ءَ کہ وت گتر ءَ ات آ مکن کتگ ات کہ تو ضرور بوان ۔ گتر ءُ دبئی ءَ ماوت بس ایں تو وتا دراں ڈیہہ مکن ۔ پہ ہیے ہاترا موسیٰ بھرتی نہ بوت ۔ آ چہ ہما سالی کہ شمبک بھرتی بوت آ سال ءَ چہ موسیٰ ءَ پٹک تر ءُ لاگرتریں بلوچ ہم بھرتی بوتنت ۔ نوں موسیٰ ءَ چہ کراچی یونیورسٹی ءَ ایم بی اے کتگ ات ءُ یک بینک یے ءِ زونل چیف ات ءُ تجارت ءُ بابار ءِ کاروباراں ، دگنیائی مالماتاں وتی بینک ءِ سروکی ءُ کماشی یے کت ۔ بلے داں ہماروچاں کہ میجر شمشاد گوں ڈاکٹر داؤد ءَ نزیک

بوتگ ات نوں میجر چہ موسیٰ ءِ وتا پد کنز کنان ات ءُ اے کار ءِ تہا ڈاکٹر ءِ مزنیں دست یے مان ات موسیٰ ءِ جہد کت کہ آ وتی کسانی ءِ سنگت ءِ ڈاکٹر ڈیوڈ ءِ دام ءَ کپگ ءِ میلیت ۔ بلے موسیٰ بیوس بوان بوت ،موسیٰ ءِ گوں ڈاکٹر داؤد ءَ ہچ تب نیست ات آئی ڈاکٹر ءِ باروا گشگ ایش ات کہ ڈاکٹر پندل سازیت ترار پیپیت ءُ دروگ بندیت ترا معاشی صورت ءَ تباہ کنت تو سر پد نہ بے بلے میجر ءِ گشگ ایش ات کہ ترا منی ءُ واجہ ءِ سنگتی ءَ بدکیت ،ءُ میجر ءِ خاندان ءِ گیشتر کماش میجر ءِ گوں واجہ ڈاکٹر ءُ واجہ پردلخان ءِ سنگتی ءَ وش اتنت پرچا آہانی حیال ایش ات کہ گوں واجہ پردلخان ءِ ءُ ڈاکٹر داؤد ءِ سلام ءُ علیک ءَ چاگرد ءَ تہا آہانی حیثیت ءُ عزت مزن بیت ءُ ڈی سی ءُ ناظم ،میجر ءَ پجاہ کارنت ۔ءُ میجر شمشاد بلوچ ءِ دل ءُ دماغ ءَ یک گپے ایش ہم نشتگ ات کہ نوں آئی کلاس چہ وتی ہم کنتیں دہقان کارانی کلاس نہ انت بلکیں آنوں وی آئی پی شخصیت یے جوڑ بوتگ ءُ شمشاد ءَ راوی آئی پی جوڑ کنگ ءِ تہا ڈاکٹر ڈیوڈ ءِ مزنیں دستے ات ڈاکٹر ڈیوڈ ہر وچ کم چہ کم چار ءَ چہ بگر شش کلاک گوں شمشاد ءَ گواز ینت ءُ جمعہ ءَ چھٹی درابیدات ۔چوشیں چھٹی یے نیست ات کہ ڈاکٹر ڈیوڈ ءَ مراگش جوڑ نہ دات ءُ اے مراگشانی تہا شراب ءُ پسانی حرچ شمشاد ءَ پہ حب ءُ واہگ وتی سرا کتت برے برے بلوچی ءِ وش تواریں گشند ہانی ہم مراگش بوتنت ۔حداءَ شمشاد شرّ داتگ ات ءُ ڈاکٹر ءَ ہم شروتی آہنیں کڑی گون داتگ اتنت ورگ ءُ چرگ ،گوشت ءُ کباب ءَ کچک سیر اتنت البہ اگاں چرے بچیگ ءُ کباباں شم ءُ بے بہرات گڑا موسیٰ ات ءُ مدام شمشاد ءَ موسیٰ ءِ بارہ ءَ ہمے گشت کہ موسیٰ بے وقوف ، جاہل ءُ دقیانوسی مردم اِت ءُ ڈاکٹر منی گپاں یات بکن ات کہ اگاں موسیٰ ءَ ترقی کت اِش من کشگ یے کشتگ ۔خانوادہیں نوں موسیٰ چہ شمشاد ءِ سنگتی ءَ ہلاس ات ءُ گوں ڈاکٹر ڈیوڈ ءِ عزت داریں مکرآں ءُ پیچاں نوں سیادی ہم زوال بوتگ ات پرچا ڈاکٹر ءِ حیال ات کہ دانکہ شمشاد ءِ خاندان گوں بینک منیجر موسیٰ ءِ خاندان ءَ تپاک انت آئی ءِ بازیں پندل کامیاب نہ بنت آئی ءَ وڑ وڑ کت ہمے کٹم ءِ جنین میتر ینت انت ءُ میجر شمشاد ءَ راگواشان ءِ بازار ءَ یک ءُ تہنا کت نوں پہ شمشاد ءَ ابید وتی پسیل ءُ واجہ پردل خان ءِ پسیل ءَ ہمی پسیل پہ نیاد ءُ گندگ ءُ گدارے ءَ پشت نہ کپتگ ات ۔

وقت گوزان بوت ءُ شمشاد بابت ءِ کلدار ءَ چو بانسید ءَ ہمپُسان بوت ءُ ڈُران بوت ءُ ڈاکٹر داؤد روچ پہ روچ روژناہ تر چرپ تربوان بوت ۔ بندات ءَ میجر شمشاد ءَ واجہ پردل خان ءِ توکلیں دیہات گوں نیم کلیں کہن ءَ سی ءُ دولکھ ءَ بہا زرت پدا چہ مَتکیں کلداراں میجر ءَ کہن ءِ کار چہ کولواہی کنات ءُ مشکے ئی کنا تانی دست ءَ بنا کنائینت ۔گڈ چہ کہن ءُ دیات ءِ زورگ ءَ ڈاکٹر ءَ وتی گواشان ءِ ہلک ءَ ءُ کش ءُ کراں میجر ءِ نام نوں میجر شمشاد ءَ چہ معتبر شمشاد ءُ سررشتہ شمشاد ءَ بنا کنائینت ۔نوں میجر شمشاد ءِ وڑ ،بُرز ءُ گاٹ چہ میجری ءَ معتبری ءِ نیمگا شت آئی یک ایرانی آبریشمی دزمالے سرا بستگ ات یک لائسنس داریں روجر سی تیری

تپنگ ۔ کے مدام، نی مسقط ءَ چہ آور تکیں گاڑی ءِ دیمی سیٹ ءِ وتی راستی پلوءَ ایر کتگ ات ءُ چہ وتی برات ءُ براز تکاں یک دو ورنا ہے ہمراہ ات ۔ بلدیاتی گچینکاری کہ بوتنت واجہ ءِ سکین ءِ سرا میجر شمشاد ڈسٹرکٹ کونسل ءِ سیٹ ءَ آزات امیدوار ءِ حساب ءَ اوشتات مردءَ پہ وتی عزت ،ننگ ءُ ناموس ءُ پہ وتی معتبر ءُ سرر شتہ ءِ مثائینگ ءِ ہاتر امزنیں زر ءُ کلدار ے حرچ کت بلے موسیٰ ءِ مخالفت ءُ بی ایس او ءِ ایر جنگ ءِ سوب ءَ میجر شمشاد دہقان دلرادءِ کستریں بچ ءَ نہہ سد دوٹ ءَ چگل دات ءُ حیرانی ءُ کہت ءِ گپ ایش ات کہ ہماواجہ پر دلخان ءُ ڈاکٹر داؤد جان ءَ کہ اوشتگ ءِ سکین داتگ ات آئی ءَ ہم ووٹ سیمی امیدوار میر حسین جان ءَ دات بلے میجر شمشاد ءِ فکر ءَ ہے حسرے مان کت کہ تئ وتی پوزیشن باز جوان بوتگ بلے گوں تو حکومت ءِ کارندہاں گو چلی کتگ میجر ءِ سے لکھ ءَ چہ بگر چار لکھ ہمدا زوال بوت ۔ پدا میجر ءَ گوں وتی ہم پیالہ ءُ ہم دیوانیں سنگتاں یک کارخانہ یے بندات کنگ ءِ گپ مہشور کت، ہر وچ کراچی، اسلام آباد ءُ کوئٹہ ءِ چکر داتنت ۔ چار سنگت، پنچ سنگت ءِ ہمراہی ءَ لاہور ءِ مستریں ہوٹلاں داشت، اسلام آباد ءُ کراچی ءَ میریٹ ہوٹل ایشانی جاگہ ات ءُ کوئٹہ ءَ سرینا ہوٹل ۔ ہے شراب ،تر ءُ گردانی تہا میجر شمشاد ءِ مات ءِ دعا قبول بوتنت، میجر مہشور ءُ نامدار بوتگ ات بلے زرے پہک ہلاس بوتگ اتنت ءُ توکل ءِ کہن دنی وہدی گارات ءَ نے کہ کارخانہ ءَ ودی کت ہے بے زری ءِ تہا میجر ءَ توکل ءِ زمینانی نیم ءُ آپ ءِ نیم پہ سے لکھ ءُ پنجاہ ہزار ءَ بہا کتنت کہ آئی ءِ ہمسا ہگ ءُ سنگت موسیٰ ءَ پہ سوب ءَ نا کام زرتنت پر چا موسیٰ ءَ نوں زانتگ کہ آیوکیں یک ءُ دو سالاں میجر صاحب کجام منزل ءَ سر بیت ۔ میجر ءِ حرچ ءُ درج روچ پہ روچ ودان اتنت ءُ آمدن کم بوان بوہت ، زرعی بینک ءَ دا ے زرت ، یونائٹیڈ بینک ءَ وام زرت ،اے واماں ہم سے سال گوستگ ات نوں پاکستان ءِ جند مالی مشکلاں دو چار کپتگ ات پہ ہمے سوب ءَ سرکار ءَ بینک کج اتگ اتنت ءُ بینکاں وتی وامدار کج اتگ اتنت ہے درچ ءَ بنکنگ کورٹ ءَ میجر شمشاد ءِ وارنٹ کش اتگ اتنت کہ اگاں داں پلاں تاریخ ءَ بینک ءِ واماں جم نہ کنت آئی توکل ءِ غیر آبادیں ڈگاراں بینک لیلام کنت ۔ چہ ہمے وارنٹ ءِ ترس ءَ میجر شمشاد چہ وتی ہلک ءَ دراتک ءُ کوئٹہ ءَ وزیر پہ وزیرات بلے گشے پیشی دور ءُ نوبت نہ اتنت ۔ ہماوزیر کہ سرینا ہوٹل ءَ وت اتک ءُ میجر شمشاد وش اتک کتگ ات ءُ گوں ڈاکٹر داؤد ءُ شمشاد ءِ ہمراہی ءَ شراب وارتگ ات نوں آئی ءَ ہم وتی دست گٹی ءِ نیمون کت ءُ سرینا ہوٹل ءَ پہ شمشاد ءِ چارگ ءَ نیاتک ،ہر وچ ٹیلفون کنگا ابید ہم ڈاکٹر داؤد جان پہ کوئٹہ ءَ نیاتک ۔ آئی ءِ سنگت وزیر ءَ ہم پہ ایم پی اے ہوسٹل ءَ یک کوٹی یے ءِ دیگا نیمون کت پہ مجبوری کوئٹہ دمگ ءِ یک ایم پی اے یے ءَ کہ بازیں شرابانی دیواناں ہم مجلس بوتگ ات وتی نام ءَ کوٹی یے اوکین گپت ءُ دات بلے نوں آ ایم پی اے ہم سک تکا نسر حال ات پر چا کہ چہ گوستگیں بیست روچاں میجر شمشاد ہمے ایم پی اے ہوسٹل ءَ پہ زور مہمان ات نوں کہ آئی ءَ 3059 کنٹین ءِ نمبر ءِ سرا ٹیلفون کت گھنٹہ گوست

انت بلے ہما آرڈر نیا تک وہدے زیرِ ذنبرءَ یا یک کاے ءِ گرنچ دیگ ءِ دست بندی یے کت اول آ ئی ءَ نہ دات اگاں میجرءَ
باز جست کت گڑا آ پہ پیٹرءَ پسو دات کہ لائن حراب انت گذسراں کنگیں ءَ ہم مہک ءَ جواب دات، دھوبی ءَ گشت دانکہ ءِ پسہاں
ندئے تئی گدتر انہ رسنت ءَ میجر چوش گشگا مڑاہ کنگا انت کہ منا زرنیست گوں ہرکس ءَ ہاندا ءِ گپ ءَ جنگ ءَ ات ءَ چہ دتی ہیمگا ہے
گپے مھشور کنگ ات کہ دنی وہدی آ ئی ءِ بل پاس نہ بوتگ پانزدہ لکھ ءِ بل انت فائل چیف سکرٹری ءِ دیما انت بل کہ پاس ہیت
آئی ءِ پانزدہ لکھ کلدار یکجاہ رسنت بلے نوں ہرکس ءَ زانت کہ دروگ بندیت۔نوں چہ شرمندگی ءَ ایم پی اے ہوسٹل ءَ داخل
بوت یے نہ کت ءَ دتی پہاروکانی دیما ہمیش یے مھشور کت کہ اسلام آباد ءَ شتگ۔ایم پی اے ہاسٹل ءِ رہنمائشن افسرءَ کلیں
افسراں، چہ تمام بلوچ اسپیت پوشاں میجر شمشاد ءِ جست کت ءَ باز ءَ گشت کہ بازارءَ دیتگ گڑا افسراں دامانی نام گپت ہما
اسپیت پوشاں کہ گوں میجرءَ ورگ ءَ چرگ، شراب ءَ کباب ءَ رمی ءَ اندر بارءَ گون اتنت، درستاں کند ات ءَ تہتا رندءَ دات کہ
اے کہر کپتگ ءَ مارا شرّ بنام کت ''مارے قفتیں شمہک ءَ ہاریں چوش کت''۔نوں ہرکس ءَ کہ دیست تہتا یے جت ءَ ایم پی اے
ہاسٹل ءِ افسرانی پیغام داتنت برے برے میجر بیگاہانی وہداں ''لال کباب والا'' ءَ اسلام آباد ہوٹل ءِ دیما ترّ ات بلکیں دوستیں ءَ
ملکی مردے گنداں بلے ہے ملکی مرد ماں لہمک رند ءَ داتنت کہر کپتگ ایم پی اے ہاسٹل ئی زر کہ ترانیست ات گراتو پر چا اودا
داتگ، پر چا ہوٹلے ءَ نہ داشت۔نوں میجر پدا شمہک ات نوں دتی گپانی تہا کس ءَ میجر شمشاد نہ گشت کسے پہ کلاگ میر شمہ گشت
کسے ءَ معتبر شمہ۔گھٹے لہتیں روچاں ءَ رند حال اتک کہ میر شمہ تئی چک ءِ وارنٹ ہم چہ ہنلنگ کورٹ ءِ نیمگا درکپتگ انت، اے
ہماوام اتنت کہ ڈاکٹر داؤد ءَ پہ دتی کارے ءَ میجر ءِ چک ءِ نام ءَ کشّ اتگ اتنت بلے واترے نہ کتگ اتنت۔وہدیکہ میجرءَ دتی
نکالسری ءَ چک ءِ نکالسریانی کاگدے بشتہ کت گڑا اولجہ ءَ دتا پہک ناسہی کت ءَ اے گپ ءَ چہ انکارے کت کہ آئی کدی وام
زرتگ۔کاگد ءِ آخری جملہ ہمیش ات ''شمہک گار کنگ حاکاں ءَ پُراں دستموش مکن''۔

شمہک ءِ مرتگیں ارواح ءَ گشے بود کت یک مغرب یے ءَ اسلام آباد ہوٹل ءِ دیما یک نزیکیں سنگتے ءَ پہ کلاگ شمہک
سوج دات کہ پر چا موسیٰ ءِ لوگ ءَ نہ روئے کہ گوشگیں ماہ ءَ ہدل بوتگ ءَ یو بی ایل کوئٹہ ءِ مزنیں عہدے ءِ سرا انت ءَ ریلوے
ہاؤسنگ سوسائٹی ءَ کراہ ءِ لوگے ءَ نشتگ۔میجر شمشاد ہماوہد ءَ دیم پہ ہے معرفت ءَ روان بوت پہ مزنیں مشکلے ءَ موسیٰ ءِ لوگے در
کپتگ گوں گھنٹی ءِ ٹلو ءِ توار ولجہ موسیٰ ءَ توار جت ''کون ہے؟'' میجرءَ پسو دات ولجہ موسیٰ مناں، شمہک ولدرگت۔''شمہک!
من ترانہ گشت کہ کونڈانی جاگہ دل ءِ سرا انت''۔

موسیٰ ءَ درواز گ بج کنان گشت ءَ میجر شمہ ءِ ارساں ٹہلگ بست۔☆☆☆☆☆

لُرداپ

گوہر اقبال بالی

میتگ ءَ چہ دور جنگل ءِ تہا اندیمیں جاگہے ءَ نشتگ ات "مُوڑ" بنائینگا ات، دو جنین پہ "جنگل" ءَ ہمے ئیمگ ءَ پیداک اتنت دوئین وتی مردانی زنگ ءَ جنان اتنت۔

مئے مردوتی دل ءَ گشنت بس ماوتی جنیناں لاپ ءُ پُچ کنگ ءَ یاں دگہ ہچ نہ لوٹنت۔

جنین تہنا زرّ ءُ مال، لاپ ءُ پچ ءَ چے کنت، جنین ءِ مستریں حق ءَ بہ زان۔

انگہ نہ زانت کہ جنین ءِ مستریں حق چے انت۔

سال گوزنت ءُ روئنت۔۔۔ مرد مئے کرز ءَ نہایاں۔

وت گوں بیل ءُ یاران انت۔۔۔ بس جنین ملامت ءُ میاریگ انت۔

پدا آہانی گپ ءُ ہبر بند بوتنت حاموشی ءَ مانشانت، ساہتے ءَ رندنارگ ءُ افارگ ءِ گوما اُف ءُ آہ بنا بوت۔ حیران بوت پہ چارگ ءَ چہ سنگر ءَ سرکش ات، دوئیں مار ءِ پیم ءَ یکے دومی ءَ گوں مان پتاتگ پہ ایمنی ریکانی تہا پلپیٹ ورگا اتنت۔ کمے دیراں رند دوئیں تُست ءُ ساکم بوتنت۔ آئی ءِ شیطانی رگ ءَ جہ جت ءُ شاکارات۔

دوئیں جہ سرّ اتنت کہ باریں اے کے بوت کہ مارا پرے حال ءَ دیستگے، تہ چارات نوکیں مردے، ملکی مردے نہ انت۔ یک مسافرے ءُ دراِمدے۔۔۔ گڈا پدا ساہ اش کپت ءُ ماں۔ یکے دومی ءَ گوں دلجمی چارات کہ اے ہم مئے وڑیں شدیکے۔

اگن موکل دیئے اے بندہ پہ شمے کمک ءَ حاضر انت۔

شرات کہ تو وت ءَ ساری ءَ ظاہر کتیں۔ تو ماوتی کمک وت کت۔

اگن شماوتی کمک ءَ وت کت کن ات گڈا مردانی چی ءَ زنگ ءَ جنئے۔

شُد پہ ہل، چناءُ کا جاءَ نہ روَت۔

لہتیں روچ ءَ پد، ہمے دمکاں تران ات کہ ہماہانی لوگ ات، دروازگ ٹک ات تاں دیر ءَ ہچ پسو نہ بوت، پدا سک ترتک ات کمے دیر ءَ دروازگ نیم ہچ بوت، جنکے دروازگ ءِ پشت ءَ اوشتاتگ ات دگہ جنکے دورگستہ اوشتاتگ ات، دوئینانی میدّ شنگ ءَ شانگ ،گدکز چک ءُ کونس اتنت، سرپدی ءَ دیر نہ بوت کہ دروازگ ءِ پچی چیا دیر بوتگ اے ہم وت ماں وت ءَ یکے دومی ءِ "کمک" ءَ بوتگاں۔ اے ہما جنگل ءِ جنین نہ اتنت بلکیں ہماہانی جنک اتنت، یک برے پدا اے دوئیناناں چار ءُ ٹپاس کت گیگ ءُ گوم شرچار اتنت، آہانی لنغانی سراپرمکریں بچکند ءُ چمانی تہا شیطان ناچ کنگ ات۔

شریں ساہتے ءِ حاموشی ءَ پد، گوں ہلوتی پرس ات: "کے ہد انت"۔

دروازگ ءِ پشت ءِ جنک ءَ چو ہمائی پسودات: "کس نیست۔۔۔ بیا۔۔۔" ☆☆☆

آل پاکستان ٹور

1985

محمد عصا

منی اولی مستریں سفر کہ ایشی ءِ تو کا من بازیں جاورگوں چماں دیستگ انت، آوہدی پمن ٹچلرزگ ءِ گپ اتنت پرچیکہ اے منی اولی ءُ مستریں سفرات، چہ ایشی ءَ پیش من چوشیں دراج کشیں سفر نہ کتگ ات۔

انچو گشگ بیت کہ کالج ءِ زندمان وشیں زندمانے ایشی ءِ تو کا مکتبی ہرچ وڑ ءِ قید ءُ بند ءُ لٹ ءُ کٹ ءَ آزات انت کہ آ دتی سرءَ کالج ءَ روت شر۔ اے وَ کسے آہاں جست کت مکنت۔

ما وَ ڈیہہ ءُ کلگی وانوک کہ مزنیں شہرانی وانگ جاہاں سربئیں مئے وَ دل ءُ دماغ مٹ بنت کسانیں میتگ ءِ نندوک وہدے شا گہیں شہر ءِ وانگ جاہاں سر بنت گڑا آ بدل بنت۔ آوت ءَ کہنیں وڑا داشت نہ کن انت۔ اے شہری جاور ءُ پدریں چاگرد آئی ءِ سرءَ وتی اثراں چگل دنت۔ من چہ ہائی اسکول ناصرآباد ءَ میٹرک ءُ ڈگری کالج تربت ءَ ایف اے کت گڈا من اے فکر و حیالاں ایر شت اوں ءُ اے پیم کہ اسکول زندگی ءُ کالج ءِ زندگی ءَ بازیں تپاوتے است۔ پرچہ کہ دگہ شہر ءُ تربت چہ ناصرآباد ءَ مستریں شہرانت چہ ناصرآباد ءَ ابید دگہ شہر ءُ دگنیا ءِ بابت ءَ سرپد نہ اتوں۔ وہدے اسکول ءِ وانگ ءِ دربرگ ءَ پد تربت ءِ کالج ءَ داخلہ زرت گڈا کالج ءِ جاوراں منا متاثر کت نہ کت۔ پرچیکہ تربت کالج ءِ پرنسپل واجہ غلام رسول خالد کالج ءِ گران ءُ سنگینی ءَ ابید ہاسٹل ءِ تو کا ہم پہ ڈنی وانوکاں چو ملکموت ءَ اوشتاتگ ات۔ کالج ءِ پیرڈے وہدے حالیگ بوت۔ تو پمانے یک جنجالے ات۔ پرچیکہ آ چو گرک ءَ سزاپ کنان ءُ کلاساں چاران ات۔ اگاں کجام ہم کلاس ءِ تہا کسے گپ ءُ رپ بوتیں یا استاد مہ بوتیں گڈا وت گوں قہریں وڑے ءَ نازل بوتگ ات۔ اے ساہت پہ مکتبی آں سک تلیگ ات۔ اے وہداں وڑ وڑیں جست ءُ پرس سکین پہ وانگ ءِ دیمروی ءَ دلبڈی ات بلے اے پہ مکتبی آں سک گران ات۔ پرچہ کہ اسکول ءِ زمانگ ءَ اشکتگ ات کہ کالج ءِ زندگی سک وش انت۔ اودا کس کسی چست ءُ ایرا نہ انت۔ کسے وانیت یا نوانیت شر۔ بلے ما ادا بزاں ڈگری کالج تربت ءَ اے گپانی حلاف دیست ءُ چہ اسکول ءَ گیش بندیگ ءُ ترس ءُ لرزے گون ات۔ کالج وَ کالج ات ماں ہاسٹل ءَ مجال ات کہ تئی گور ءَ ڈنی مردمے بیت ءُ تو گوں کسے ءَ گپ ءُ مجلس بکن ئے۔ بازار ءُ باسکوپ وتی جاگہ ءَ انت تو گوں دگہ سنگتے ءَ ہمراہی ءَ دگہ ہاسٹل یے ءَ شت نہ بوت ئے۔ ترس ہمیش ات کہ پرنسپل کجام وہد ءَ نازل بیت کنت۔ ہور شلیت یا ننٹ بہ بیت۔ گرم جل یا لنجیں شپ پہ آئی ءَ ہچ وڑیں تاہیری نہ ات۔

چہ ماساری ئیں مکتبی آں مارا اے بابت ءَ گشگ اتءَ اے وڑیں لکچکیں جاورانی مامدامی دیم پہ دیمی کنگ بزاں کالج ءِ ہاسٹل ءِ بند بیگ ءَ سند ءِ وڑا تنت۔ پمیشکا مئے دراہیں حیال و لیکہ پہ کالج ءِ زندگی ءِ بے مٹیں ساہت کہ مئے دلاں جاگہ کنگ ات مرت ءُ ہلاس بوتنت۔ ہے وڑا من دو سال ماں تربت کالج ءَ گوازینت ءُ کالج ءِ جاوراں حیال ءُ لیکہ بدل بوت انت۔ ادا ہم ترس ولرز، قلم، کاپی، جست ءُ پسہ سازی بیگ ءُ نہ بیگ ءِ جاگردات۔

وہدے من ایف اے دربرت گڈا پہ دیمترا وانگ ءَ دیم ماں کراچی ءَ دات کراچی ءَ سر بوگا رند معلوم بوت کہ ادءِ داخلہ تاریخ گوستگ۔ من وت اے بابت ءَ ہچ سر پہ نہ اتاں۔ بلے مئے بازارءِ جاہ منند کراچی ءَ وانگ ءَ اتنت۔ زیات بچک ماں ہاسٹل ءَ نشتگ اتنت۔ من وتی بازارءِ سنگتانی گورءَ داشت من چہ کراچی ءِ جاگرد ءَ ہچ سر پہ نہ اتوں۔ کالج ءِ داخلہ بگرتاں ہاسٹل ءِ نندگ ءَ سنگتاں گوں من سک کمک کت مزنیں جہدے ءَ پد ماں سندھ مسلم کالج ءَ داخلہ زرت ادا مئے بازیں کہنیں سنگت کہ آ تربت کالج ءَ مئے کلاس فیلو ءُ ہاسٹل فیلو اتنت بازیناں ہے کالج ءَ داخلہ زرتگ ات۔ اے کالج ءَ مئے تولی مزن بوت۔ چونائی ءَ ایس ایم کالج کراچی ءِ بلوچانی شریں نامے است ات۔ پرنسپل فرید صاحب ءُ پروفیسر خالد صاحب ءِ دیوان گوں بلوچ مکتبی آں ات۔ ہرچ وڑیں مراگش کہ بوت انت مارا الم ہوار کنگ بوت۔ سال ءِ تہا بازیں لیب ءُ گوازی ءُ دود ءُ ربیدگی ءُ دگہ مراگش (فیلڈ ورک) وانگ ءُ زانگ پروگرام کراچی ءِ دگہ کالج ءُ ہسپتالاں ایر کنگ بوت انت۔ مادرائیں مراگش چست ءُ ایراں بہر زرت۔ پرچا کہ مئے کالج کراچی ءِ دل بزاں پاکستان چوک ءُ کراچی عجائب گھر ءُ سندھ سیکریٹریٹ ءِ دیم پہ دیم انت۔ بازوش ءُ دشیں جاگہ ءَ ات۔ وہدے مئے پیریڈ خالی بوت انت گڈا مادیم پہ دیم عجائب گھر ءَ شت ایں کہ اوداوہد ءِ گوازینگ بازوش ات۔ دائم ءُ دگہ کالجانی جنک ءُ بچک تردتاب ءَ اتکگ ات انت ءُ عجائب بام ہر وہد ءَ جنک ءُ بچکیں طالبانی جاگہ ات۔ ہے وڑ ءَ وہد گوزان ات گوں استاد ءُ طالبان ہرچ وڑیں مراگش ءُ منکشاں بہر زوراں کنگ ات۔

اے مراگشاں ابید کالج ءِ طالب ہمک سال ڈن ءُ گوراں تردتاب ءَ شتگ اتنت۔ ہمک وانگ ءُ واہش داریں بچک گوں کالج ءِ ہرچ ءُ درچ ءَ شتگ انت۔ ہے وڑا کالج ءِ تردتاب ءِ پروگرام ۱۲/ اگست ۱۹۸۵ء ہم ایر کنگ بوت۔

مئے بلوچ بچک دعوت دیگ بوتنت بلے بلوچ بچکاں گوں مزنیں وڑے ءُ بہر نہ زرت پرچے کہ مزنیں عید بزاں ''عیدالاضحیٰ'' دپ کپگ ءَ ات۔ بچکانی لوٹ ات کہ ماتردتاب ءِ پروگرام ءَ بہر بزوریں بلے لوگ ءِ روگ پہ عید ءَ الّی ات۔ ہے حاترا بلوچ بچک تردتاب ءِ پروگرام ءَ سازی نہ بوت انت۔ اے دگہ بلوچ من ہم لوٹ ات کہ عید ءَ لوگ ءَ سربہاں بلے چشیں پروگرام منی مستریں نزوری انت۔ کہ بوت نہ کنت کہ من اے وڑیں پروگرام یلہ بدیاں۔ من گوں دل ءَ جیڑات کہ چے کنگ بہ بیت فیصلہ ہے کت کہ استاداں جست بکن کہ لور چنت روچیگ انت۔ گشگ بوت کہ عید ءَ یک روچ ساری کراچی ءَ سر بوگی انت۔ ہے وڑا وتی دوئیں پروگرام بزاں لوگ آیگ ءِ تیاری ءُ تور پروگرام ءَ نام دات۔

(......روان ات......)

کساس

احمد عمر

بلّو ءِ کوارٹر ءِ دپ ءَ مزنیں مچی یے ات، کوکار ءُ جاکے ات۔ من داس ءِ دنتان سوہان کنگ اتاں ءُ پیداک اتوں کہ اے نداره منی دیما اتک۔ من مچی ءِ سراسر بوتوں کہ ہیروئنی یے ءَ بلّو ءِ کوارٹر ءَ دور کنگ بلّو ءِ ہمارانگیں شِنکلو ءِ وزگ ءِ جہدے کنگ بلّو ءَ چہ روشن ءِ کمکا دز گیتگ جنان کنگ ءُ ڈن ءَ آورتگ۔

مردم مچ ات، مردماں بلّو ءِ منت گپت کہ مرد ءَ یل بکن بلوگرم گپت مردمانی سرا کہ زاناں منا وتی عزت دوست نہ انت، پس ءِ وَ ہچ مسلہ منی بدنامی ئیگ انت۔ مردم وتی دل ءَ چے حیال کن انت کہ بلّو ءِ لوگ ءَ دز ءَ پہ پس ءِ واستا دور کنگ اگاں ناں پہ بلّو ءِ چوش ءُ پلاں کنگ ءِ واستا، من ہچبر معاف یے نہ کناں۔

شاباش روشن! برو پولیس ءَ ٹیلفون بکن دمانے ءَ رند پولیس ءِ گاڑی اتک ءُ دز، پس ءُ بلّو ءُ آئی ءِ شاہد پہ تھانہ ءَ شت انت۔ اے مسلہ داں عدالت ءَ سر بوت، عدالت ءِ مسلہ ءَ وَ ہر کس زانت کہ یک ءُ دو ماہ جن انت۔ بازار ءِ مردم چہ بلّو ءِ اے مسلہ ءَ بے دلگوش بوتاں۔

پنچشمبے ءِ سہب ءِ سرا کراچی والہ ءِ دکان ءِ کش ءَ ناگمان ڈبھلو بانکلینک بہا کنت، بزاں ذاکر چاہی ءَ بانکلینک وارتگ پیسہ نہ داتگ ناگمان ءَ انسگ چست کنگ ءُ چاہی ءِ سرا جنگ، سر ءَ حون یلہ داتگ۔ چاہی ءِ ناگمان ءِ لوہیگ ءِ دراہیں بانکلینک ریتگ انت۔ چاہی ءَ ہے ترس ءَ رپورٹ نداتگ کہ منا بانکلینکانی زرگرگ بنت ءُ ناگمان ءَ ہے ترس ءَ کہ من آئی ءِ سرحون کنگ۔

بلّو ءِ مسلہ ءَ دو، سے ماہ گوستگ ات کہ من بازار ءَ ملا فاضل ہوٹل ءَ پہ چاہے ءِ ہاتراشتاں، منی کش ءِ مرد روتاکے وانگا ات، روتاک ہچ گپت من سرخی آس چاران اتوں کہ دیست کہ بلّو ءِ دز ءَ رابلّو ءِ عزت ءِ جست بوتگ، آئی ءَ عدالت ءَ پس ءِ دزگ ءُ برگ ءِ جہدکنگا، سے ماہ ءِ قید داتگ ءُ آئی ءِ لوگ ءِ دور کنگ ءُ آئی ءِ بے عزت کنگ ءِ سبب ءَ آئی ءَ راشش ماہ قید داتگ۔

من مار ات کہ ملک ءِ عدالت بے کساس نہ انت منی کش ءِ مردم پہ پادآ تک ءُ روگی ات، من آئی ءِ روتاک دات ءُ وتی پُشت ماں دات ءُ وتی میتگ ءَ شتوں۔

☆☆☆

شوہاز

خالد ارس

عاشق تہیں ارشاد اے روڑ ءُ پراہ روڑ گاڑی ءِ سرا عاشق تبے ءِ حرکات پہ وتی شوہاز ءِ شوہاز ءَ۔ ہمے تر و تاب ءِ توکا آئی ءَ ورنا ہے دیست بلے آ ہنا وہدی چرائی ءَ شگوستگ ات۔ دمانے ءَ رند آ پدا اتک داں پچاہ آورت یے کہ الیاس انت۔ ارشاد ءُ الیاس سالے پیسر گوادر ءِ سفر ءَ دیستگ ات کہ ہمسفر بوتگ اتاں۔ الیاس ءَ اوں ارشاد پچاہ آورت۔ دیریں مدتے ءَ پد دچار کپگا دوئیں وش بوتنت۔ سلام ءُ دراہی ءَ رند الیاس، ارشاد ءِ گاڑی ءَ سوار بوت۔ الیاس ءَ وتی لوگ ءَ روگی ات۔ الیاس، ارشاد ءِ سوج ءِ پد ءَ داں آئی لوگ ءِ دپ ءَ اتک۔ ارشاد ءَ جلگی نہ ات۔ بلے الیاس ءَ زوردات کہ داں آپ ءُ چاہ نہ ورئے ترا روگ نیلاں۔ دوئیں اتک ءُ مہمان جاہ ءَ نشت انت۔ الیاس ءَ شت لوگ ءَ آپ آورت ءُ دوئیں گپ ءُ تران ءَ لگ اتنت۔

''مرچی منی گمان ءَ نہ ات کہ من ترا اِدا گنداں'' الیاس ءَ بلوریں گلاس ءِ آپ ارشاد ءِ نیمگا شہاردات ءُ گشت۔

''ھویار! پاری گوادر ءِ سفر ءَ رند مرچی ترا ادا دیست، یکبرے من حیران بیتاں پمشکہ شگوستاں، رند ءَ حیال اتک کہ توئے''
ارشاد ءَ آپ دست گپتنت ءُ درائینت۔ یار! تئی داتگیں ٹلفون نمبر من جاگہے گار کتگ کہ ترا ٹلفون بکتیں'' ہمے گپانی تہا کیے ءَ لوگ ءِ گھنٹی جت۔ الیاس پاد اتک کہ رواں چاراں بار یں کئے بیت۔ الیاس درکپت ءُ ڈن ءَ شت۔ مہمان جاہ ءِ تہی نیمگ ءِ دروازگ چو سیاہ گوات ءَ بتک ءُ یک پری دروشمے پدر بوت ءُ ہما دمان ءَ آئی ءَ گوں پشلی ءَ دروازگ پدا بند کت ءُ گار بوت۔ جنک ءِ گندگ ءَ گوں ارشاد ءِ دل ءَ بے تاہیری ودی بوت، آئی ءِ کدو بالاد ءُ آئی ءِ زیبائیں دروشم ہے دمان ءَ ارشاد ءِ دل ءَ پُترت۔ ارشاد ہمے جنک ءِ فکر ءَ ات کہ الیاس اتک ءُ گشتے کہ اے مئے ہمسا ہگ اَت، گاڑی ءِ واستہ اتتگ بلے من وتی گاڑی پہ سروس ءَ داتگ۔ دوئیناں داں دیراں گپ کت ءُ پدا چاہ ءَ رند ارشاد ءَ الیاس ءَ چہ موکل گپت ءُ وتی راہ ءَ شت۔ دومی رند ءِ گند و نند ءَ رند دوئیں باز نز یک بوتنت۔ ارشاد ءَ ہمک روچ الیاس ءِ لوگ ءَ پہ حال پرسی ءَ ٹیلیفون کت، ارشاد ءَ ہمے مار اِت کہ ٹیلیفون ءَ ہر وہد یک وش لسانیں جنکے چست کنت۔ یکے، یک کتر ہے ہما پری دروشم ءِ گندگ، دومی وش لسان ءِ ہاتر اروچ سے رند ءَ دگہ دگہ نامانی سرا ٹیلیفون کت ءُ الیاس ءِ جست کت یے، ءُ برے ہچ نہ گشت۔ آئی ءَ پہ حسر کنگا شرّ یں نیمونے درکارات ءُ اے وہداں آئی ءَ دست ءَ نہ کپگا ات۔ انچو انچو داں دو ماہ گوست کہ یکرو چے بیگاہ ءِ وہد ءَ ہما وشیں آواز ءِ اشکنگ ءِ ہاترا ارشاد ءَ ٹیلیفون کت ءُ ہچ نہ گشت۔ دوسے

رندءِ ہلو ہلو کنگ ءِ ہچ نہ گشگا جنک ءَ انا گت ءَ زا ہے دات ۔ زاہ ءِ دیگ ءَ ارشاد حیران بوت ءُ گشتے'' بانک شکرا! من نزانتگ شمے وڑیں وش آوازیں جنکانی دپ ءَ اوں بد در کیت ۔ ردی منی انت کہ تئی ہاترا وتارا تاوان بار کتگ''۔ ارشادءَ جنک ءَ را ہچ موہ نداتءُ ٹیلفون بند کت ۔ دومی روچ ءَ آئی ءَ پدءَ ٹیلیفون کت بلے اے روچ ءَ جنک ءِ ہلو کنگا گوں ارشادءَ اوں ہلو کت ءُ سلام دات ۔ سلام ءِ علیک کنگا پد جنک ءَ جست کت کہ تو کئے؟

'' من ہما زکیں زاہ واراں''۔ ارشادءَ مسکرا ءِ پیا گشت ءُ کند اِت ۔''Sorry'' آئی ءِ گالوار ءِ تہا شرمندگی است ات ۔ بلے آئی ءَ وتی گپ جاری داشت ۔ Sorry، اصل ءَ لہتیں و ہد انت کسے مئے لوگ ءَ ٹیلیفون کنت بلے گپ نہ کنت ۔ ہمیشکا شمئیں شیطان ءَ منا پنت دات ءُ منی دپ ءَ... Sorry,Sorry

اے روچ ءِ جنک ءَ وس کت کہ بکش باریں ترا مئے نمبر کئے ءَ داتگ بلے ارشادءَ نہ من ات ۔ دگہ روچے آئی ءَ گشت یکرندے من پہ ردی شمے لوگ ءَ ٹیلیفون کتگ ات ۔ منا تئی آواز باز دوست بوتگ، ہمیشکہ ہر وہدءَ پہ تئی آواز ءِ اشکنگ ءِ ہاترا ٹیلیفون کتگ ۔ جنک ءَ آئی ءِ گپانی وڑءُ پیم دوست بوت ءُ ہمیشکا ایشانی گپ ءُ تران ہر وہدءَ بوت ۔ بلے اول سرا جنک ءَ وتی اصلیں نام نہ دات ۔ لہتیں روچ ءِ گپاں چہ پد جنک ءَ گشت ارشادSorry اصل ءَ منی نام نورہ نہ انت بلکیں سمیرہ انت ۔ ارشادءَ گوں آئی ءِ گپ کنگا ابید ہم بے قرار ات کہ کدی بیت من سمیرہ ءِ دروشم ءَ بکنداں ۔ پدا ارشادءَ گشت من ترا گندگ لوٹاں ءُ اے ہم لوٹاں کہ تو ہم منا بکندئے ۔ تانکہ گندگا پد ما یکے دومی ءِ بابت ءَ کہ آ کیں باندات ءِ واستا پکر بکنیں ۔ دوئیناں دوئی روچ ءَ گندگ ءِ زبان یکے دومی ءَ دات ۔ گپ چوش ات کہ سمیرہ وتی لوگ ءِ دیماوشتیت ءُ ارشاد وتی گاڑی ءِ سرا آئی ءِ نزیک ءَ گوزیت ۔

دومی روچ ءَ سمیرہ وتی لوگ ءِ دپ ءَ اوشتات ءُ آ وتی گاڑی ءِ سرا آہستہ آہستہ، آئی ءِ لوگ ءِ دیما گوست ۔ ارشاد ءِ چم اینگو آنگو تتک انت کہ سمیرہ ءَ منا زبان داتگ ءُ گارنت ۔ باریں اے سبزہ رنگیں جنک کئے بیت لوگ ءِ دپ ءَ اوشتاتگ؟ پدا دل ءَ گشتے بلکیں سمیرہ ہمیشی ءِ سبب ءَ نہ اوشتاتگ ۔ ارشادءَ دو سے رند کت بلے آ گندگ نہ بوت ۔ رندءَ ٹیلفون یے کت دانکہ سمیرہ ءَ بکشیت کہ تو کجا ئے؟ چیا نہ اوشتاتگ ئے؟ بلے سمیرہ ءَ ٹیلفون چست نہ کت ۔ ارشاد زہریں دلے لوگ ءَ واترشت ۔ اے شپ ءَ زہرءَ سمیرہ یے ٹیلفون نہ کت ۔ دومی روچ ءَ اوپارے نہ شت ٹیلفون یے کت کہ مرچی بہرءِ دیاں ۔ سمیرہ ءَ ہلو کنگا گوں گشت شاباش انت ترا، تئی ہاترا دو کلاک ڈن ءَ اوشتاتگ آں ءُ منی نیمگا گوں پر مہریں چماں یکرندے ہم نہ چارات ۔ باریں بکندئے من ترا پسند نہ بیتاں ۔ بچارا اے منی ردی نہ انت من ترا پیسر اکشنگ ات کہ من چہ ہمیں قدءُ بالادءُ دروشمے ءِ واہنداں ۔ ارشاد حیران بوت کہ اے چونیں کارے گوں منا بوگا انت ۔ انچو وہدءَ من زانتگ دگہ یکے ءُ گپ گوں دگرے ءَ کتگ ۔ اگاں سمیرہ ہے جنک انت گڑا آ جنک کئے انت ءُ کجا بیت کہ من اولی روچ ءَ الیاس ءِ مہمان جاہ ءَ پہ گدارے دیستگ ات ۔ انچو وہدا انت کہ من ٹیلفون کنگا وں بلے آئی ءَ یکرندے اوں ٹیلفون چست نہ کتگ ۔ سمیرہ گوں ارشادءَ گپ ءُ تران ءَ ات ءُ ارشاد وتی اندرءَ ہما جنک ءَ شوہاز کنگا ات ۔ پدا

بازیں چارءُ بچّارءَ پد ارشادءَ ہے پکر کت کہ من اگاں سمیرہ ءِ گوں گپ ءُ تران ءُ دوستی نہ کناں گڑا من ہچبر آئیءَ شوہاز کت نہ کناں۔آئیءِ شوہازءِ ہاترا سمیرہ ءِ گوں ماد وستی منی واستا الّمی ات۔

دگہ یکروچے سمیرہ چہ اسکول ءِ بس ءَ ایر اتک کہ دیست ئے ارشادءُ الیاس لوگ ءِ کرّا اوشتا تگ ءُ گپ ءَ انت کہ ہے ندارگ سمیرہ ءِ جان ءَ ھید ے ءَ سر کت ءُ دل ءَ گشتے کہ الیاس ءَ زلور منی ءُ ارشادءِ مہر ءِ بابت ءَ چیزے اشکتگ کہ آ انت کہ ہمائیءِ جندءِ لوگ ءِ کرا اشتگ ءُ حمر ءَ انت۔مرچی منی حیرءَ حداوت بکنت۔ ہے ترس ءَ گشادگشا دلوگ ءَ پترت ءُ ہمادمان ءَ الیاس ءَ۔ سمیرہ توار کت۔ ہے توار کنگا گوں دل یے دِرک دِرک ءَ لگ ات ءُ دل ءَ جزم بوت کہ الم ءَ گپے است انت۔سمیرہ ھید ے ءَ سر کتگ ات ءُ جان یے لرزگا ات، پہ ترس ءُ لرزگشتے چی لالا؟ الیاس ءَ سمیرہ ءِ اے حالت دیست جستے کت ''چون انت ترا، تئی طبیعت وش انت؟'' پدا گشتے ''مہمانجاہ تہی نیمگا بندانت، منی سنگتے اتکگ، ترو مہمانجاہ ءَ پچ کن!'' الیاس ءِ ہے گپاں گوں سمیرہ ءِ ترس کم بوت ءُ گوں تیزیءَ شت مہمانجاہ ءِ پچکنگ ءَ۔ پدا دل ءَ گشتے ، الیاس ارشادءَ چوں زانت؟

دومی روچ ءَ سمیرہ ءَ ارشاد الیاس ءِ بچہ آروکیءِ بابت ءَ جست کت، گڑا ارشادءَ دروگ بست کہ من دو سئے روچ بیت کہ تئی ہاترا الیاس وتی سنگت کتگ۔ارشاد ہما پری دروشمیں کاڑءِ شوہازءَ بازیں رندے ءَ الیاس ءِ میتک ءَ شت ءُ اتک بلے آئیءَ گندگ ءَ نہ ات۔آ کئے انت، کجا بیت۔ارشاد ہے وسواس ءِ پشت ءَ ویل ات بلے آئیءِ دیدگانی روک زانگ ءُ گندگ بوگ ءَ نہ ات۔وہدے بازیں تچ وتاگ ءُ شوہازءَ رند ارشاد ناامیت بوت گڑا گوں سمیرہ ءَ وتی گپ وترانے کم کناں کنت ءُ الیاس ءِ گندگ ءَ اناگہ ءِ سراشت۔ارشاد چہ وتی شوہازءَ دلیکیم بوگا ات کہ الیاس ءَ ارشاد ٹیلیفون کت کہ دیم ءِ ہپتگ ءَ منی سور بوگا انت ءُ منی سورءَ تئی آہگ الّمی انت۔ارشادءِ امیت ءَ پدا شاہ جت، کہ بگندئے آئیءِ شوہاز ہے سورءِ وہدءَ گندگ بہ بیت۔سوراں واحمک ھنیمیں مردم گندگ بیت، گوں ہے امیت ءَ ارشاد، الیاس ءِ سورءَ دست کمک بوت۔ارشاد پرائی شوہازءَ وتی چماں ہر نیمگا شانک دیان ات داں سور وتی گڈی منزل ءَ سر بوت۔نکاح ءَ پد سالونک سمینتگیں گاڑیءَ سوار کنگ بوت ءُ دیم پہ بانورءِ لوگ ءَ۔جنک چاپ ءُ نازینک جنگا اتنت۔وہدے سالونک تھت ءَ شت، سمیرہ ڈن ءَ درا تک ءُ گوں پرمہریں چماں ارشادءِ نیمگا چار اِت ءُ گشتے ''سالونک ءِ سنگت بیا انت سالونک ءُ بانورءَ مبارکی بہ دینت کہ رندا وائی نہ بیت''۔سنگت مبارکی دیگا اتنت ءُ ارشادءِ چم اناگہ ءَ بانورءَ کپتت، آحسک ءُ حیران بوت۔

الیاس ءِ بانور ہما پری دروشم ات کہ ارشاد آئیءِ شوہازءَ وتی جندءَ چہ سستگ ءُ جتات۔ارشاد چو بت ءَ اوشتا تگ ات کہ سالونک ءِ پت ءَ اتک ءُ گشت ''ارشاد! وتی سنگت ءَ مبارکی نہ دئے''۔ارشادءَ وتی چمانی آپلوکیں ارس ایر برتنت ءُ لنکانی سرا بچکند گے تالان کت، شت سالونک ءُ بانور مبارکی داتنت۔ڈن ءَ درآیگا ات کہ سمیرہ ءَ گوانک جت۔آئیءَ سمیرہ ءِ نیمگا چک ہم نہ جت ءُ تچک ءَ دیم پہ وتی گاڑیءِ نیمگا شت۔☆☆☆

گوات شارءَ دوردنت

بصیر قادر

باریں چنت قرن انت گوات ءَ راکہ دروازگانی دپ ءَ پانگ انت چو سائرس ءِ بادشاہی ءَ گوں وتی حاکمی ءَ محکم انت آ دگہ گپے کہ سائرس ءُ آئی ءِ بادشاہی نوں ماں دنیاءِ دمکاں پشت نہ کپتگاں بس تہنا کتابانی باہوٹ انت بلے گوات ءِ حاکمی چنت ہزار سال گوزگا پد ہم ہما پیم وتی جاہ ءَ دائم ءُ قائم انت۔ گوات ءِ حاکمی ءَ را مہلوک ءَ بازیں Nick name پر کتگ۔

توسئی ات۔۔۔ چیا

زی بیگاہ ءَ مہناز ءُ نوری زبیاءِ گندک ءَ چہ واتروتی گس ءِ یمگا پیداک اتنت۔ انا گہ گوات ءَ مہناز ءِ بُرکہ ءُ سرءِ شار ہردو دوردا تنت تاں ہے دمان ءَ مہناز ءَ درائینت چونیں لنڈریں گواتے سرءِ برکہ یے دوردات۔

اڑے کجام جاگہ ءَ حاجی ءِ دوکان ءِ دیما۔

حاجی ءِ دوکان ءِ دیما اودا وَ بیگاہ ءِ وہد ءَ بازیں مردے نندوک بیت۔

ءُ سک باز مردم اودا نشتگ ات مہناز ءِ ماہیں دیم ءِ گندگا پد وڑ وڑیں گپ ءُ جاک بیت۔

بیچارگیں مہناز!

گوات چونیں ظالمے کس ءَ راموجری ءَ ہم نیلیت۔

او یار راست گشے واقعی اے سکیں ظالمے ایشی ءَ کسی order حکم یے سرا نیست ایشی ءِ دل ہرچی بلوٹیت بس کنت کسے ءِ لوگ ءَ دور بکنت کسے ءِ برکہ ءَ دور بدنت گوات ءَ راکئے مکن کت کنت گوات وتی کارءَ کنت اے ہے قہریں گوات ءِ مہربانی انت کہ مہنازی مردمرد چاں بازارءِ پشتی یمگی راہ ءَ روت ءُ کیت۔

او یار اے وڑیں قہریں گوات ءِ حاکمی گار کنت۔

توسئی ات۔

چیا۔

اشکنگ ءَ مہناز ءَ وتی رکینگ ءِ ہاتر اوتارابان ءِ تہا بند کتگ ءُ دروازگ ءِ دپ تہی یمگا بستگ بلے گوات انگت آئی ءِ داوازگ ءِ دپ ءَ اوشتاتگ۔ ☆☆☆

بے گناہیں ترمپ ءِ میار

عومر کیاّ

مردم ءِ چمانی تو کا آمدام برہنگ ات ۔ آمرچی پدا ہوٹل ءِ یک کرے ءَ نشتگ ات پہ چاہ ءِ پیالگے ءِ ہاترا ۔ آئی ءِ چمانی تہا انو گشے ہور ءَ نورتگ ءُ بس کتگ ات آئی ءِ میدانی تہاملوریں گباراں لوگ بستگ ات آئی ءِ ناخنانی تہا حاکاں وتارا بندی کتگ ات آوت نزانگ ءَ ات کہ مردم پر چا بچکندگ ءَ انت ءُ وتی لنکاں زورزور ءَ توار گیجگ ءَ انت کہ گشے آئی ءَ را چکاسے ءِ تہا دورد یگ بوگا انت ۔ آئی ءِ پشک چوگوات ءِ دست ءِ بیرک ءِ پیا ات ۔ آئی ءِ شلوار ءِ پادگ آئی ءِ پاد ءِ ماتی لنک ءِ شم ءَ ایراتاں ۔ آبار باروتی پشک ءِ دمبل ءَ چارگا ات ۔ آئی ءِ پیشانی ءِ کرچکانی تہا ھید ایر کپان اتاں ۔ آئی ءِ چمانی تو کا یک تر سے نشتگ ات وہدے آوتارا دیوال ءَ تکہ دنت انا گہ جھ سریت ءُ وتی تاءُ بتائیں چمپلاں نز یک ءَ کاریت انچو گشے کہ آئی ءِ زندگی ءِ میراث ہمے تاءُ بتاوگیں چمپلاں ۔ آوتی راستیں پاد ءِ سر ءِ ریش ءَ چنڈگ ءَ لگ اِت ءُ وتی راستیں کش ءِ کیسگ ءَ چہ سرتگیں نانے کشتے ءُ وتی ریش ءِ پوستاناں نان ءِ سراایر کنگا لگ اِت ہوٹل ءِ مردمانی کوکارءِ صلواتاں آئی ءَ را پداوتی چمپلانی نزیک کنگا لاچار کت ۔ آئی ءَ ہمانان زرت پتات ءُ پدا ہما کیسگ ءَ کت ۔ چاہ انگت آئی ءِ واستا آرگ نہ بوتگ ات پرچا کہ ہوٹل مرچی سک رش ات ءُ کس آئی ءَ رادلگوش نہ دیگا ات ۔ آئی ءَ وتی سہریں چم یک مردے ءِ سرادوردا تنت آ مرد چو گنوگ ءَ دگے ہلکے ئیگ ات آئی ءِ کوپگ ءِ سرا یک شونزیں چادرے ایرات کہ چادر ءِ سرا زردیں پل ءُ سہریں لکیر پرات ءُ آئی ءِ پٹانی یک نیمگے اسپت اتاں آئی ءِ چمانی تو کا ہم یک ترسے نشتگ ات چیا کہ بہرام ءِ چارگ ءَ گوں آئی ءَ وتی دیم ءِ پلاسٹک انگت نزیک ءَ آورت بہرام ءَ وتی چم دگے مردے ءِ سرادورداتاں کہ آئی ءِ لنکانی شم ءَ سگریٹے روک ات ءُ ہمے سگریٹ ءِ دوت گوات ءِ کوپگ ءَ سوار دگہ مردمانی چمانی تہا تند بندان اتاں ۔ مرد ءَ دیست کہ یکے مناچارگا انت آئی ءَ وتی دست لانک ءِ کیسگ ءَ برت چیزے چاراتے ءُ پدا سگریٹ ءِ کشگ ءَ مشکول بوت ۔

مردمانی گشگ ہمیش ات آئی ءَ راوتی ساہگ ءِ کرءَ ترسیت اصل ءَ گپ ایش ات آئی راوتی چمپلانی ساہگ ءِ کرا ترس اتگ ۔ بہرام ءَ رالوگ نیست ات آئی ءِ واب جاہ یک کروندیں بانے ات مردمانی گشگ ہمیش ات کہ آئی ءِ گنوکی ءِ بن چہ آئی مات ءُ پت ءَ چہ بوتگ

ہژدہ سال ساری کہ آئی پت ءَ آئی ءِ مات ءِ سہن داتاں ءُ جن یے گپت اے دورءَ بہرام ءِ عمر پنچ سال ات کہ آئی ءِ مات ءَ اوں یک مردے گپت ءُ آئی ءِ پسوءَ آئی ءَ راچہ لوگ ءَ سے کش ات ''کس دگرءِ کچک ءِ چکاں وتی لوگ ءَ نداریت کہ چہ گوہرءَ دراہیں شپاں بہ کولنزانت''۔

چاہ انگہ آرگ نہ بوتگ ات۔ بہرام ءَ وتی چمپل ءِ تاہ رست ءَ لت ءُ آئی ءِ تہہ ءِ لنٹگاں لشگ ءَ لگ ات۔ لنٹگانی کشک ءَ پد آئی ءَ چمپل ہمودا ایر کت وتی دستے زرتاں میدانی تہاداتاں بلے آئی ءِ چمانی تہا گشئے لہتیں مردم یک کوہنیں قبرے ءِ سرا پداقبر جنگ ءَ اتاں۔

بہرام ءَ را دو برات است ات (بزاں براتو) یکے بہرام ءَ چہ ہفت سال ءَ کستر ات یکے نہہ سال ئیگ ات۔ بہرام ءِ لنکانی چل ءُ آئی آس ہمے جست ءِ پسوءَ شوہاز کنگا ات کہ منی مات ءَ پرچا وتی ہاترا منا شہرءِ اشکریں آکوٹ ءِ سرا دور داتگ۔ یلہ چریں کچکانی ہمرائی ءَ بلکیں کچکے منی مات،۔۔۔ بلکیں۔ آئی ءَ وتی ناخناں گوں وتی پادءِ ریش زورءَ ژپ ات گوات ءِ کوپگ ءَ سواریں سگریٹ ءِ دوتاں چارگ ءَ لگ ات۔

روچ وتی گردن ءَ را بانزلانی چیرا دیگا ات ءُ پہ داب چماں نزکنگا ات۔ بہرام ءَ چارات کہ نوں شپ پیدا کنانت آئی ءَ وتی چمپل بگل ءِ چیرا ایر کتاں ہوٹل ءَ پاداتک دیم پہ وتی واب جاہ ءَ کہ اودا یکے آئی ءِ ددار یگ ات آئی ءِ است ءُ نیستیں سیاہیں کچک یے ات۔

بہرام ءَ وتی واب جاہ ءِ کشک گپت ءُ رہادگ بوت ءُ ہما جاگہ ءَ اوشتات ہمودا ایک گیراج یے است ات ءُ یک ریک لین یے اوشتاتگ ات مستری ریک لین ءِ چیرا وپتگ ات ءُ ویلڈ کنگا ات۔ بہرام ریک لین ءِ نزیک ءَ اوشتاتگ ات آئی ءَ وتی چپیں کیسگ ءَ دست راہ دات اے ہما کیسگ ات کہ آئی ءِ بن دراتگگ ات کیسگ ءَ دست ءِ مان کنگا گوں آ حیران بوت کہ منی کیسگ ءِ چیز آئی ءَ ہمے ساعت ءَ چارات کہ ریک لین ءِ ٹیرءِ بن ءَ مستری ءِ باکس ءُ سگریٹ ایراتاں بہرام ءَ زوت وتی دست چہ درتگیں کیسگ ءَ چہ کش ات ءُ باکس ءُ سگریٹ چست کتاں مستری ءِ چم بہرام ءِ دست ءَ کپتاں، آ چہ ریک لین ءِ چیرا چہ دراتک بہرام ءَ را مستری ءِ شہمات ءَ سک بے وار کت آئی ءَ وتی دست چمانی سرا ایر کت ءُ گونڈ وانی پیما گریوگا لگ ات۔

آدیم پہ داب جاہ ءِ نیمگا تتک۔ بہرام وتی واب جاہ ءِ رسگا گوں پریشان بوت پرچا کہ آئی ءِ کراو پسوکیں سیاہیں کچک اودانہ ات۔ بہرام ءَ وتی چمپل بگل ءِ چیرا چہ کش اتاں وتی سرءِ چیرا ایر کتنت ءُ تچک بوت ہمے ساعت ءَ کچک اوں رست بہرام ءَ راتیں کیسگ ءَ چہ نان درکت ءُ تش تش ءَ کچک ءِ دیما دور دیان کت ہمے ساعت ءَ کچک ءَ وتی دمب سرینت کچک ہر وہد کہ وتی دمب ءَ سرینیت بہرام ءَ را یک عجبیں تاہیرے رسیت آئی ءِ خیال ءَ مات آئی ءِ سرا دست ءَ ایر مشگ ءَ انت ءُ آئی ءَ گوما گپ جنگ ءَ انت ۔۔۔ روچ وتی گردن ءَ بانزلانی چیرا چہ درکنگا ات مرغ اوں شینزارگا اتاں بہرام ءِ چم پچ بوتاں ءُ ہمے جیڑگا لگ ات من کمو دیر بکناں لعل بخش منا نان ندنت۔ آزوت پاداتک ءُ نشت وتی کرءُ گوراچمے شانک داتنت ءُ یک دراجیں تپچے درگیتک ءُ وتی تاءُ بتاوگیں چمپلاناں زرت ءُ وتی گردن ءِ سرا ایر کت دیم پہ لعل بخش نان والائیگ ءَ۔ لعل بخش ءَ ڈرمب ءِ تہا آس رودک کتگ ات ءُ تین ءِ سرا گوں رودپگ ءَ ساپ کنگا ات

بہرام ءِ رسگا گوں آئی ءَ وتی پیشانی کرچک کت، چہ آرت ءَ چانگے جوڑے کت ءُ یک نانے پتک ءُ بہرام ءِ دیما دورداتءُ گشتے بہرام تو وتی مات درگیتگ ۔ بہرام ءَ ہچ نہ گشت، نان ءَ رازرت ءُ دیم پہ پلان ءِ ہوٹل ءَ کہ اودا آئی ءَ را چاہ ءِ پیالگے دینت ۔ پلان ءِ ہوٹل ءِ رسگا گوں آوتی ہماجاگہ ءِ سرانشت کہ مدام نندیت ۔ مرچی آئی ءِ نزیک ءَ دوکس نشتگ ات ءُ گپ ءَ اتاں من تراہماروچی گشتگ ات اے ملاشرین یے نہ انت اے پیسرا سولبند ءِ ملا بوتگ بلے ہے بدکاری ءِ سبب ءَ چہ کشگ بوتگ نوں وَ تو وتی چماں گوں دیستگ کہ دوشی شپ ءَ سے بج ءَ چہ یکڈول گونڈ وقرآن وانینگا بوتگ ۔ بہرام ءَ نچکند ات اے سیمی نچکند ات کہ بہرامے جنگ ءَ ات اولی امید پلان ءِ ہوٹل ءِ تہا سگریٹی دوتانی گندگا گوں دومی یک جاگہے کہ دوکس چاہ ءِ ورگا اتاں کہ بہرام ہموداوشتوک ات کہ مردے ءَ دہ کلدار چہ کیسگ ءَ کش ات ءُ بہرام ءِ دست ءَ دات بہرام ءَ دہی دست گپت ءُ پداہما مرد ءِ کٹ ءَ چگل دات، نچکند تے۔

بہرام ءِ چاہ آرگ بوت نانے ہچ کت ءُ گوں چاہ ءَ ورگا لگ ات ۔ بہرام ءَ انچو وتی دیم دیوال ءِ نیمگا کت پرچا کہ آئی ءِ دیمی نیمگا دو گونڈو پیداک ات ۔ بہرام ءَ را گونڈوانی کراسک ترسیت ۔ بہرام ءَ نان وارت ءُ چمپلے کو پگ ءَ کتت دیم پہ جینانی چارگا دراتک لھتیں مردماں زانتگ ات کجام جنین ءِ شوہاز ءَ انت آدرستیں بازار ءَ گردات بلے آئی ءِ شوہاز ءَ سوب مند نہ بوت۔

مگرب شپ ءِ گوپتگیں میداں پر ریچگا ات ۔ تہاری مانشانگ ءَ ات ۔ بہرام تنگ ات آدیم پہ قادر پان والا ءِ کبین ءَ رہادگ بوت ۔ مردماں ہر دہد کہ بہرام قادر ءِ کبین ءِ دپ ءَ دیستگ آہاں زانتگ کہ بہرام تنگیں ۔ قادر ءَ بہرام ءَ را آپ دات ءُ بہرام ہموداایک کنڈے ءَ نشت ۔ دیما دو مرد پیداک ات یکے ءِ چم بہرام ءَ کپتاں ”ہاں بہرام مات درگیتگ“ ”آ وَ ہربیگاہ ارباب ءِ کا پر ءِ چیرا نندیت ارباب ءِ کباباں شیک ءَ مان کنت“ اے نہ شتاں دگہ لھتیں مردم اتک ”ہاں بہرام مات درگیتگ“؟ آ وَ سہی بشیر ءِ دکان ءِ دپ ءَ اوشتاتگ ات ءُ ہے جست ءَ ات کہ منی سارنگیں مرد ءِ شعر بلوچی ماہتاک ءَ مان؟ ”ہاں بہرام مات درگیتگ؟“ ہے جست آئی ءِ گوشانی تہا ڈہل جنگ ءَ ات ۔ بہرام انچو جہسر ات آئی ءِ نزءَ درستیں مردم آئی ءَ را آس ءِ تہا دوردیگا پیداک انت ۔ بہرام تچگا لگ ات دیم پہ داب جاہ ءِ نیمگا، تہنا ہمودا آئی ءَ را تاہیر رست کنت بلے آ اودا اوں بے تاہیر بوت۔

اے اولی رندات کہ بہرام ءَ را نان گون نیست ات ۔ وتی چمپلے گارکتگ اتنت ءُ کچک دمب ءَ نہ سرینگ ءَ ات۔

سیاہیں شپ

حسن جاناں بادینی

زمستان ءِ سیاہیں شپے انت، گرند ءِ توار انت ءُ ہور گوارگ ءَ انت۔ گروک وتی ڈول ءَ ڈگار ءَ رژنا کرت۔ من واب ءَ پاداتءُ وتی دومنزلیں ماڑی ءَ ڈن ءَ چارات من دیست کہ ٹیٹ ہور کنگا انت ءُ ہر نیمگا سیاہی یے ءَ گپتہ۔ اے سیاہی ہمے ڈول ءَ ات کہ یک مردے قبر ءِ تہا و پتہ ءُ آئی سراہر نیمگا تہار ماہی ءَ گپتہ۔ گروک ءِ روشنائی روچ ءِ ڈول ءَ انت کموکیں روچ درابوت۔ ءُ وتا چیر دات یے۔ اے شپ ترسوکیں شپ یے ات۔ گروک ءِ رژنائی ءَ گوں منی چم ءَ یک سیاہی یے درابوت ءُ من ہمانیمگا چارات ءُ گروک ءِ رژنائی ءَ پدا من یال کرت کہ اے چی یے بلے من ہچ سرپد نہ بوتاں۔ اے سیاہی یک مردے ءِ ڈول ءَ ات ءُ انچوش درا کرت یے کہ یک مردے نندوک انت۔ بلے من آ ءَ را نہ شت اُن ءُ شت وتی لیپ ءِ تہا وپت اُن کہ اے مردے نہ انت ٹینبو یے، بلے منا واب نہ یات ءُ من وتر الیپ ءِ تہا اے نیمگ ءُ آ نیمگ ءَ کرت بلے منی چماں واب زارات۔ ءُ ہر رنگ ءَ منی چماں اے ٹینبو ات۔ من دل درت بوتن ءُ اُشتات ءُ واپس کھڑکی ءَ شتن ءُ ڈن ءَ چارات۔ گروک ءِ رژنائی بوت ءُ واپس ہمے ٹینبو ءَ دیست ان۔ وتی دل ءِ تہا گشت اے مردے ہچ بوت نہ کنت۔ اینکس ہور ءِ تہا اے مردم چوں ڈن ءَ نشت کنت بلے دومی نیمگا منی دماغ ءُ دل ءِ جنگ ات۔ دمے ءَ رند من دل ءَ را ہنچیال جوڑ کرت ءُ ڈن ءَ روگا دل ءَ راضی کرت اُن کہ من یال بکنیں اے چی یے۔ من چتر ءَ رازرت ءُ ڈن ءَ شت ان۔ کراہ کراہ من ٹینبو ءِ حد ءَ سر بوت اُن۔ اے چہ گس ءَ ۴۰، ۴۵ گام ءِ سرا ات۔ من کہ ٹینبو ءِ حد ءَ سر بوتن ءُ دست ءَ بے چادر ءَ دور داتن، چادر ءَ برز کرتن۔ من دیست کہ یک جنکے ءِ چم ترانت ءُ بیہوش انت۔ من حیران بوت ءُ اے پنچ سالگ ءِ جنک ءَ بڈ کرت ءُ گس ءَ آورت۔ اے لرزگا ات، جنک ءَ سک تپ کرتت۔ من زوت زوت جنک ءَ ہچ گوراداتءُ ڈاکٹر کولو دات کہ تو بیا کہ منی کرا یک زہگے ناجوڑ انت۔ ڈاکٹر اے ہور ءِ تہا منی دوستی ءِ خاتراتءُ گوں جنک ءِ چارگا حیران بوت کہ کئی جنک انت۔ من گشت کہ من اے شہ سڑک ءَ آورت اُن۔ ڈاکٹر یال کنگ ءِ پد ءَ دارو جشنگ کرت ءُ زوت زوت وتی گس ءَ شت۔ من حیران بوت کہ اے ڈاکٹر باز شُگلی سنگت یے ات بلے مروچی پرچے پریشان پریشان انت۔

من جنک ءِ خیالداری ءَ لگ اتن ءُ تن سہب جنک ءِ سرون ءَ نندوک اتن۔ سہب ءَ آئی ءَ ہوش آت ءُ منا گندگ ءَ حیران بوت کہ من کجا آتاں۔ من جنک ءَ مچیں کسہ ءَ گشت ان۔ گپ ءِ ختم بیگا گوں جنک ءَ اشتاپ ءَ گشت من رین۔ بلے من آ ءَ را نہ اشت ءُ جست کرت کہ تو شام ءَ پرچے سڑک ءَ نشت ئے۔ جنک ءَ گریوگ شروع کرت ءُ گوں وتی براہداریں چماں شہ ارساں یلہ کرت ءُ منا گشتے منی پس ءُ منی دومی ایں ماس منا شہ گس ءَ کش اتگ انت، منی ماس مرت ءُ پس ءَ دگہ آروس یے کرت۔ منی دومی ایں ماس ءُ منی پس منا شہ گس ءَ کش اتگ انت۔ من سوج کرت کہ تئی پس ءِ نام کئے انت، گشتے منی پس ءِ نام آسکو خان انت۔ من حیران بوتن پر چیکہ آسکو خان منی سنگت ءِ نام انت ہمے وخت ءَ دروازگ ءِ توار بوت من جال ءَ شتن کہ ڈاکٹر انت۔ من وش بوتن کہ بیا جنک ءَ بچار کہ ہوش ءَ

آتہ۔ڈاکٹر مناگشت کہ تو شر، جنک ءِ آئی پس ءُ ماس ءُ گس ءِ بار وا سوج مہ کنے اگہ تو سوج کرت تو جنک گنوک بیت۔اے گپ ءِ ختم بیگا پد گشتے کہ منی بدلی بوتہ ءُ من دگہ جاگہے ءَ روگا اُن۔ڈاکٹر شت ءُ من پدی گس ءَ آتن، جنک ءِ ارساں پاک کرتن ءُ جنک ءَ گشت ان کہ نوں تو منی جنک بیئے۔جنک ہم وش بوت۔آئی ءِ نام سمین ات، من آئرا اسکول ءَ داخل کرت۔سمین وشی ءَ اسکول ءَ شت ءُ کات۔دہ دوازدہ روچ ءَ پد اسکول ءِ استانی (باجی) منی گس ءَ آت ءُ منا گشتے تئی باز وانندہیں زہگے۔وانگا باز تکڑا انت۔دہ روچ ءِ تو کا پہلی ءُ دوسری ءِ کتاب ءِ وانگ ءَ زانت ءُ پوہ ہم بیت یے۔منا گشتے کہ تہ وتی جنک ءَ ڈن ءِ ملک ءَ دیم بدے، تئی جنک شریں مردمے بیت۔اے گپ منی دل ءَ وش کرت ءُ تال ہم کرت۔پرچیکہ گو من اینکس زر نیست ات کہ من آئرا ڈن ءِ ملک ءَ دیم بدیں۔اے گپ منی دل ءَ گران کپت۔من کوشست شروع کرت کہ زر مچ بکنیں ءُ سمین ءَ ڈن ءِ ملک ءَ وانینگ ءِ واستا دیم بدیں۔بلے چیزے روچ ءَ پد من زانت کہ گو من اینکس زر مچ نہ بیت۔من دعا کرت کہ خدا تو منی دل ءِ ارمان ءَ پورہ بکن۔چیزے روچ ءَ پد من وتی سنگت دیدگ ءِ حد ءَ شتن۔آ کمپیوٹر ءِ استادے ات۔آ منا گشت تو باز جوانیں وخت ءَ آت ئے۔من گشت پرچے؟ من تئی نام ءَ انٹرنیٹ ءِ تہا دیم دیں گڑا ڈن ءِ ملک ءِ لاٹری ءِ ٹکٹ ءِ سرا ہر کس ءِ نام آت گڑا آئرا لوٹنت ءُ تعلیم دینت۔اے حبر منا باز وش لگ ات ءُ من وتی ءُ سمین ءِ نام ءَ دات کہ بلکہ کسے ءِ نام در کیت۔دیدگ ءَ وتی ءُ وتی دگہ سنگتانی نام دات۔چیزے وخت ءَ پد دیدگ منی گس ءَ شام ءِ وخت ءَ آت ءُ منا گشتے کہ تو منا شیرنی بدے پرچیکہ تئی جنک ءِ نام لاٹری ءِ تہا آتہ۔من باز وش بوتن۔دیدگ منا گشت کہ تو آروس نہ کرتگ اے چوں تئی جنک انت۔من آئرا مچ کسہ گشت ان۔سمین باز زیبداریں جنکے ات۔دیدگ ءُ سمین دیست گشت اے پری تراچوں رست۔من لوٹیں کہ تو وتی جنک ءُ منی بچک ءِ نام ءَ بکن کہ تئی بچک ءِ نام ءَ آسکو ءِ جنک انت۔دیدگ منا گشت آ شتمن باز زر لوٹیت ءُ دومی آئرا استیں رگ ئے ہم است۔ہمیشی من وتی بچک ءِ رشتہ ءَ پروشین۔من دیدگ ءَ گشتن کہ تو شہ زر ءِ بازی ءُ کم نسلی ءِ سورت ءَ وتی سانگبندی ءَ پروش ئے۔بوت کنت من ہم شہ ترا زر باز بلوٹیں ءُ سمین ہم یک کم نسل ءِ جنک ئے ہم بوت کنت۔دیدگ گشت بل اے گپاں دیدگ ءِ بازاری ءَ پد من سمین ءِ جست کرتن۔سمین منا گشت بابا! تو ہر فیصلہ کنے منا منظور انت ءُ من دل ءَ حیر کرت ءُ دیدگ، حال دات۔ماہ ءِ تہا سمین امریکہ ءَ شت ءُ من سمین باز پنت داتن کہ تو وتی گس ءَ ءُ وتی زند ءَ اچ دل ءَ مہ بر۔دہ سال ءَ پد سمین واپس ملک ءَ آت۔آنوں مزنیں وانندہے بوتگ ات۔سمین ءِ پس ءِ دل ءِ ارمان پورہ بوتنت۔سمین ءَ گشت کہ تو وتی اقرار ءَ نوں دیدگ ءِ بچک ءَ آروس بکن۔سمین ءُ دیدگ ءِ بچک چاکر ءِ آروس بیگی ات۔سمین ءِ پرخی ایں پس وتی سنگتان ءَ لوٹ ات۔سمین ءِ پس وتی ڈاکٹریں سنگت ہم لوٹ اتگ ات۔ڈاکٹر ٹیلیفون ءِ تہا گشت کہ منی جنک ءِ سورا انت من ضرور کائیں۔آروس ءِ روچ ءَ ڈاکتر گوں وتی جنین ءَ آت بلے مچ حیران بوتنت کہ تو دگہ سور ئے کرتگ۔دیدگ ءَ جست کرت کہ تئی جنک ودی نہ بیت۔ڈاکٹر گشت کہ شما آروس ءَ بکن ات۔ڈاکٹر ءَ شہ دومی جنین ءَ چ زہگ نہ بوت۔نکاح بوت ءُ نکاح ءَ پد ڈاکٹر دیدگ ءَ را سوج کرت کہ تئی بچک چاکر ءِ آروس گوں منی جنک ءَ بیگی ات تو پرچے گوں ساچان ءِ جنک ءَ آئی آروس ءَ کرت ئے۔آئی ءَ گشت کیے ایش کہ تو شتمن زر باز لوٹ ات ئے ءُ دومی ایش گوں تو کم ذات ءِ رگ است۔ہے گپ ڈاکٹر ءَ سک بدلگ ات۔ڈاکٹر ءَ گشت آ وخت ءَ تو پہ وتی بچک ءِ آروس ءِ خاترا آت ئے، آ وختی منی جنک گوں من نہ ات ءُ من ہمے وجہ ءَ شہ ترا زر باز لوٹ اتن۔پرچا کہ من وتی جنک ءَ شہ گس ءَ کش اتن ءُ تئی دومی گپ کم نسلی ءِ، منی جنک نوں ہم تئی نشار انت۔دیدگ حیرانی ءِ تہا گشت آ چوں؟ ڈاکٹر ءَ گشت منی جنک ءَ ساچان ءَ مزن کرت۔☆☆☆

نافرمان

عارف محمود

آوتی کرگینیں لوگ ءِ تہاسستک روتیں تصت ءِ سرادراج ات ۔ آئی ءِ چم لوگ ءِ تیرءِ سک اتاں لوگ ءِ دیما موکواں پہ مکسکانی شکارءَ وتی دام چیر کتگ اتاں آلوگ انچو گندگ اتک گشے کہ سے چار سال بیت اے لوگءَ روپگ ءُ چنڈگ ندیتگ ...آئی ءِ چم ارسءَ پراتاں بلے تنیگہ ارس چہ آئی ءِ چماں ایر نہ رتکگ اتاں ءُ آئی ءِ جیگ یے مچل نہ کتگ ات ۔ آوتا اے جلکہیں دنیاءِ تہا ایوک مارگا ات ۔ آئی ءِ درستیں دوست ءُ سنکتاں آیل داتگ ات ۔ آئی ءِ مات ءُ پت ءُ کہول ءِ ایند گہ مردم آئی ءَ چہ بیزاراتاں ۔

آوہدی کہ آئی ءَ ہیروئن نہ کش اتگ ات آدرستاں دوست داشتگ ات ۔ آئی ءِ دوست ءُ سنگت آئی ءَ چہ سہت یے جتا نہ بیتگ اتاں ۔ آئی ءِ مات ءُ پت ءَ آوتی چمانی وڑا دوست داشتگ ات ۔ آوتی وانگ ءِ زمانگ ءَ اسکول ءِ تہا دراہیں بچکاں چہ ہر پڑءَ دیما ات ۔ آئی ءَ وتی میٹرک ءِ چکاس شریں نمبراں گوں پاس کتگ ات ۔ آئی ءَ وانگ ٹپ زانگ ءِ ھب سک باز ات ۔ آئی ءَ لوٹ ات کہ آ دیمترا بوانیت دانکہ وتی مات ءُ پت ءِ پیری ءِ عصا جوڑ بہ بیت ۔ بلے چہ غریبی ءُ نیزگاری ءِ سوب ءَ آئی ءَ دیمترا ونت کت نہ کت ۔

مرچی آئی ءِ پت آئی ءَ گشگا ات ''منی چک! تو دہ جماعت در برتگ مارا انچو قدرت نہ کت کہ ترا دیمترا بوانین ایں، بس انت تو کاگدے ءِ لکھگ ءُ وانگ زان ئے نی بروو تی پت ءُ پیری کارءَ دز بگر وتی مستریں برات ءِ بارءَ سبک تر بکن گوں''۔

پت ءَ تنیگہ وتی گپ سرجم نہ کتگ ات کہ آئی ءِ مات ءَ تہا دور کت ءُ گشت ''ہو، تئی پت راست گشیت ماتئی سانگ بندی ءَ دلمانگیں نی تو مزن ئے قرباناں''۔ آئی ءَ گشت بلے ات انی سانگبندی ءَ من انی سیر نہ کناں ۔ آئی ءِ مات ءَ گشت ''انی ماحسک ءَ تئی حمرءَ شہنیں دانکہ ہما جنکے کہ تو یکوئی چیر وکائی آئی ءِ نام وتی دست ءِ سرا لکھتگ ءُ اگاں تئی مستریں برات ءَ دیستگ ترا جستی کتگ کہ کئے انت؟ گڑا تو ہما دمان ءَ کور کتگ ءُ ڈن ءَ در اتکگ ئے من زاناں آ جنک چوں ترا دوست بیت ءُ تو گوں آئی ءَ دوستی ہم کنے پر چا کہ آ ہشتمی جماعت ءَ وانگا انت ءُ پدا رنگ ءُ دانگ ءَ ہم حراب نہ انت منا ہم سک دوست بیت غریبیں جنکے، ما ہمائی ءِ پت ءُ

ماتءِ کراتئی حمرءَ بریں دانکہ دگہ یکے آئیءَ چہ تو مہ پلیت''۔

آئیءَ وتی ماتءِ اکپاس مہرءُ محبت دیست گشتئے شریں اماں ہر چی شما کن ئے ہکن ات بلے منی حمرءَ الّمیءَ گوں ہے جنکءَ بہ تھیں ات۔ بلے من یکبرے دریاءَ نہ رواں ہمد ابرزءَ پہ وتا کاروبارے شوہاز کناں بلکیں حدا انت نوکری ایے برسیت۔

آئیءِ پتءَ گشت مارا غریباں اداکس نوکری نہ دنت تو وتی وہدءَ۔ زوال مکن، کسی پُشتءَ مہ تچ۔ ما غریبا اداہما شپانکءِ میشانی وڑا انت کہ آ ہمروچ وتی میشاں ہے دلبڈیءَ دنتءُ واپیئیت کہ ''بوپس ات میشاں بہارے کیت''۔ اے ہم مارا ہے وڑا دلبڈی دینت کہ مرچی ناں باندا، باندا ناں پوشی انچو انچو تو پیرے ءَ قبرءِ تہا مئے ہڈ سڑانتءُ ہمیش ہم مدامی واب کپنت بلے ناں بہار کیتءُ نیکہ ترا نوکری رسیت۔

آداں سے سالءَ لیڈرءُ چیئرمین، وزیرءُ گزیرانی پُشتءَ تتک بلے آئیءَ نوکری نہ رست۔ انچو وہدءَ انچو چکرگا گوں آئیءِ لانچءِ روگ تورات۔ آئیءِ جانءَ کار نہ زرت آئیءِ نزیکءَ کارءَ کارچءِ نام پہ ات۔ ہے کہ آئیءِ کرا کسےءَ کارءِ نام گپت آئیءَ گنوکی پنتءُ راہ کت۔

نی ہرکس چہ آئیءَ بیزارات۔ ہرکسءَ چہ آئیءَ وتا دیر داشت آئیءَ ہلکءِ تہا نوکیں نامے درآورت۔ ہرکس چہ آئیءِ نامءِ اشکنگءَ گوں گردات۔ بلے کس آئیءِ دردءَ سرپد نہ ات آئیءِ ''کینک'' ہم چہ آئیءَ پلک بیتگ ات۔

آوت ہم چہ وتی جندءَ بیزارات آوتا راچاگرد ءِ تہے دراہیں مردماں چہ کمتر زانگات۔ آئیءَ وتی پتءِ کتگیں گپ گیر آیگ اتاں۔ آئیءَ وتی دلءَ گشت دریکئے من وتی پتءِ گپ بزرتیناں مرچی من پرے حالءَ نہ بیتگ اتاں۔

آئیءَ پیسرءَ چہ ہیروئنءَ نفرت کتگ ات۔ مرچی آوت ہیروئنءِ عاشق جوڑ بیتگ ات۔ اگاں آئیءَ ہیروئن مہ رستیں گڑا آئیءَ گنوکی پنتءُ راہ کنت۔ وتی مات گوں لکتاں ماں بست کہ مناں کلدار بدئے۔ آئیءِ پت پیریءَ پیسر وتی ہرجاں کتگ ات نی آئیءِ گماں، آئیءِ دنیا گندہ تر تہار کت۔ آئیءَ سھت یے وتی چم بند کتاں آئیءِ وابانی کینک کہ نی آدگہ یکیءِ لوگبانک جوڑ بیتگ ات۔ آئیءِ حیالءَ اتک آئیءِ چمانی ارس تہ مپ ترمپءَ ایر رچکءَ اتاں ءُ آئیءِ جیکءَ مچل کنگا اتاں۔

''سھتےءَ رند آئیءِ چم مدامی واستا بند بیتاں''۔

☆☆☆

برف ءِ سلّاج

رفیق رحمٰن

ہے من ہیجگاں کہ منی لوگ ءِ دپ ءَ روچ یے روزگارے کس ءَ چہر نہ جتگ ءُ منی گپ کس ءَ گوش نہ داشتگ انت پر چا کہ مئے میتگ ءِ گیشتر یں مردم دبئ ءَ اتاں ۔بس پورئیں میتگ ءَ منی بدنصیبیں پت ات کہ مزنیں جہد ءُ جکان سری یے پہ دبئ روگا کش اِت یے بلے کامیاب نہ بوت ءُ وتی ملک ءُ ڈگارانی سرا کارءَ ات ءُ پت ءُ پیرکی پشت پدءِ داشتگ ات من ہے گپ ءِ سرا ہر روچ فکر کت کہ مئے میتگ ءِ مردم چو چیالا لچی انت کہ ابید ءِ دبئ والا آں دگہ کسی کارسواری ءَ نہ کنت ءُ اگاں غریب بمریت آ پہ قبر جنگ ءَ لوٹگ ءُ تا چک کنت بلے ہر کس گوشیت کہ مردم باز انت بلے اگاں دبئ والہ گس ءُ سیادے بیت گڑا اوشتگ ءَ جا گہ نبیت ۔ چوش پر چا زاناں امیر وارنہ بیت ءُ غریب سیر نہ بیت اگاں حیال بکن ءَ چوش نہ انت من ہر روچ ہے بارہ ءَ فکر ءُ حیال کت ءُ وتی پت ءِ سرا مناسک زہراتک کہ آ پر چا دبئ ءَ نہ شتگ کہ آئی ءِ دبئ ءَ نہ روگ ءَ ماہ چو ذلیر ءُ واریں اگاں آ دبئ ءَ بہ شتیں مئے حال اے نہ بیتگ ات ہے حیالانی تہا یکرد چے منا نمدی یے دست کپت کہ منی ناکوءَ چہ دبئ ءَ دیمداتگ ات ۔من وانگ بنا کت داں نبشتہ ات کہ وتی پاسپورٹ ءِ نقلاں دیم بدئے من پتو ویزا یے دیم دیاں ۔گڑا دو روچ ءَ پد من وتی پاسپورٹ ارجنٹ تیار کت ءُ نقل دیمداتنت ۔ سئے ماہ پد منا حال رس ات کہ تئی ویزا والا ناکو کار ءَ فِنش بیتگ ءُ پیداک انت نی من دو بدتر غمانی آماچ بیتاں ءُ وتا یک بدنصیبے زانت کہ ہے ناکوءَ انگت پیسر امارا گد ءُ پچ یے داتگ ۔ نی مارا کئے جست کنت ۔ ہے حیالانی تہا کہ مئے میتگ ءِ مستریں دبئ والا ءَ دلیل کہ دبئ ءَ بلدیہ ءِ کار ءَ ات، اتک چاراں کہ انچو گاڑی رست، تو گلت دے مناں کہ من لگت دیاں تراتو بچ کہ من تچاں دبئ والا ءِ لوگ ءِ دپ ءِ مُچ ءُ میڈی چہ واجہی چکے ءِ سیر ءَ کتر نہ ات ۔ نی منی دل ءَ چے گوست ۔اے دمان ءَ من انچیں جُہلیں دریایے ءِ تہا اتاں کہ گوں غماں دریا ءِ جُہلیاں ایر روان اتاں کہ ہمنچو کہ منی چم ڈن ءَ اتاں کہ دبئ والا ءِ لوگ ءِ دپ ءِ مُچی ءُ میڈی ءَ گندگا اتاں ۔اے دمان جہل عصرات کہ من وتی لوگ ءِ دپ ءَ تھت ءِ سرا نشگ اتاں باریں کے ءَ گوں گپ ءَ اتاں ہمنچو کہ منی بَلک ءَ منا گوابک جت کہ تو بروباریں حالے بگر، وتی ناکو ءِ جست ءَ اوں بکن وتی ویزا ءِ حال ءَ ہم بگر۔ بیچار گیس بلک، انی آ مئے جست ءِ پسہ ءَ کجا دنت ڈراہیں دبئ والہانی دوست ءُ دوستدار آئی دیما نشتگ ءُ وتی مردمانی حال پرسی کنگا انت ۔ ہے گڈ ءُ منج ءِ تہا منا یکے ءَ نمدی یے شہادرت، من نمدی پچ کت نبشتہ ات کہ من ہمیش انت کارءَ پنیش ہیجگاں پہ تئی ویزا ءَ زر ءُ نقل آں تئی ناکو چاوش ءَ دیگایاں کہ تئی ویزاءَ کشیت ۔گڑا منی روچ ءُ شپ پہ ویزا ءِ ودار ءَ گوست انت بلے اچ بوگا نہ ات ۔منی پنیش

بوتگیں ناکوا تک ءُ مناتسلا یے دات کہ انشا اللہ تئی ویزا درکیت ۔ ہے روچاں منی میٹرک ءِ رزلٹ ہم اتک کہ من پاس بوتگ اتاں ۔ کالج ءِ وانگ ءَ دل لوٹگا ات ۔ بلے مالی نزوری ءَ منی وانگ وتی ہرجان جت ۔ نی من وتا اے دنیا ءَ پہک ءَ ایوک زانگ ءَ اتاں ۔ ہے ناکو ءِ برکت ءَ من دہ جماعت پاس کت ۔ اے وَ پلیش بیت آناکو کہ دبئ ءَ انت منی پاسپورٹ ءِ نقل یے ہم گوں انت، آئی ءَ پانزدہ سال انت کہ دبئ ءَ انت ءُ منی نیمگا دست یے ٹال نہ کتگ ۔ آمنا کجا کالج ءَ وانیییت ۔ ہے ڈول ءَ منی روچ ءُ شپ گوں غماں گوزان اتاں ءُ من دل ءِ دارگا دمبرت، نہ ویزا ءِ حال یے نہ احوالے ۔ کے ءَ ملامت بکناں کئے کنگیں انت ۔ ہر کس گیش ءِ وت نہ انت ۔ دوسال ءَ پد وہدے منی ناکو چاوش اتک من دل ءَ وش اتاں کہ منی ویزا یے گون انت ۔ گڑا من رگران بیت ءُ شتاں، دانکہ ناکو چاوش لوگ ءِ دل ءَ نشتگ ءُ جیناں آئی ءَ اُنگر ءَ کتگ ات سلام ءُ علیک ءَ پد منی جست ءَ پیسر آئی ءَ وت درائینت کہ رُفل ترا اچ بحت نیست، من چچو جا گہ تئی پاسپورٹ ءِ نقل داتگ انت ۔ بلے تئی بحت ءَ جہہ نہ جتگ ۔ واجہ ترا امیار نیست، من دل ءَ گشت کہ تو کجا وش ئے ۔ بلے من انگت پہ تو کوشست کناں من گوں ہے گپاں چہ لوگ ءَ دراتکاں ءُ وتی لوگ ءَ اتکاں ۔ شپ پہ آگہی روچ کت، سہب ءَ مہلہ من واجہ اشرف ءِ باگ ءَ چُنڈ ءِ زمین پچ گپت ءُ باگ ءِ کار شروع کت ۔ من اودا داں دوسال کار کت دل ءِ دارگ ءَ دمبرت بلے منی ویزا در نیاتک ۔ من ہے حیال کت کہ منی ویزا ءَ وَ نہ کش انت ۔ نی من وام ءُ بدل یے زیراں پہ ترگا دبئ ءَ رواں ہے حیالاں گوں یک روچے منا سنگتے ءَ زر وام دات ءُ من پانزدہ روچی ویزا پہ بہا گپت ءُ دیم پہ کراچی ءِ ایئرپوٹ ءَ دبئ والا سنگتے ءِ سرا ٹیلیفون کت کہ من پہ پانزدہ روچ ءِ تر ءُ تاب ءَ دبئ ءَ مرچی شپ نو بج ءَ پیدا کاں تو منی ودار ءَ دبئ ءِ ایئرپورٹ ءَ بکن ۔ سنگت ءَ دپ ءَ کندت ءُ دل ءَ گریت کہ اے مئے سرا وبال ءِ جان بیت تر ینگ لوٹیت ۔ وہدے شپ ءِ نہہ بج ءَ چہ کراچی ایئرپورٹ ءَ مئے جہاز ایرو ایشیا ءَ بال کت ءُ آسمان ءِ بُرزی ءَ چو بالی مرگ ءَ بال کناں شپ ءِ دوازدہ بج ءَ ماں دبئ ءِ میاں استمانی بالی پٹ ءَ نشت ۔ جہاز ءِ تہ ءِ مسافر ایرکپاں بیتاں من اوں ہمیشانی پشت ءَ دیم پہ ایئرپورٹ ءِ تہا شتاں، گوں ایئرپورٹ ءِ تہ ءِ پترگ ءَ ہر مسافر ءَ وتی پاسپورٹ دست ءَ ات ۔ وہدے من ایئرپورٹ ءِ گیٹ ءَ ڈن درتکاں دانکہ منی سنگت کمار سانو منی ودار ءَ نشتگ ۔ سلام ءُ دعا ءَ پد آئی ءَ منا یک ٹیکسی ءِ تہا نادینت ۔ گوں ژندیں بالاد ءَ من دبئ ءِ شہدگ ءِ اے کش ءُ آکشاں چاران دیم پہ العین ءِ نیمگا روان اتاں کہ منی سنگت کمار سانو ءَ گشت کہ دبئ ہمیش انت، زیدے چہ جنت ءِ زید ءَ کمتر نہ انت بلے پہ ترگ ءَ، پہ کار ءَ آخر زمان انت انچو کہ ٹیکسی اوشتات من ءُ منی سنگت چہ ٹیکسی ءَ ایرکپتیں ۔ منی چم روڑ ءِ کش ءَ مکیں بورڈ ءَ کپت انت کہ نبشتہ ات "الہیر" ۔ اے جاگہ ءِ نام انت من ہمدا کار ءَ آں ۔ ماہ سر پہ رند دیم پہ برزیں ریکانی برزی ءَ چاران ءُ روان اتاں کہ دیما یک گیٹ یے ظاہر ات ما ہے گیٹ ءَ پترتیں دانکہ کمپان ءِ تہا چار ءُ پنچ پکائیں لوگ انت ۔ گونڈیں سہتے ءَ ماہ یک پنچ یے ءِ سرا نشت گپ ءُ تران کت ۔ اڑے رفل گپ وش انت بلے سہب ءَ منا مہلہ کار ءَ روگی انت آئی ءَ یک لوگے ءِ درواز گ پچ کت ۔ ماہ پترتیں اودا چار تہت است ات ءُ سے مردم وپتگ ءُ کمبلانی تہا وتا پتاتگت اش، ایئرکنڈیشن وش وش ءَ توارات اے لوگ چو برف ءَ سرد ات ۔ ماہ ڈُزیں لپشی ءَ سراپ کنان اتیں ۔

آئی ءَ دست یک تھت ءِ یے ءِ نیمگا اشارہ کت کہ تو آ تھت ءِ سرا بوپس من چوڈز ءَ سراپ کناں ءُ تھت ءِ سرا دراج بوتاں۔ گوں ہے غماں کہ اے سئیں مردم کہ وپتگ انت باریں چونیں مردم انت من ہے زانت کہ اے باریں ٹنڈیل ءُ مُدیر انت کہ اد ءَ گپ چوچر س ءَ بند انت گوں ہے غماں من کمبل وت ءَ راپاتات ءُ واب کپتاں دانکہ سہب ءَ پاد اتکاں۔ ٹیم چارت نہہ بج ات منی کش ءُ کر ءِ تھت حالیگ اتنت۔ گڑا من پاد اتکاں جان ششت ءُ یک بج ءِ یے ءِ سرا نشتگ اتاں کہ منی سنگت کمار سانو اتک منا ارزبندے وار ینت، من جست کت کہ اے دوشیگیں مردم مئے لوگ ءَ وپتگ اتنت اے شمے ٹنڈیل اتاں؟ نا ڈے اے منی ھمکار انت کہ کارانی ژندی ءَ کس کسی نہ انت۔ اڈے تو بہ نند کہ من بیست منٹ پچ گپتگ کہ تراچاہ ءُ آپ بواریناں بلے نی من رواں کہ من دہ منٹ ءَ انگت لیٹاں۔ شُر انت برو۔ آئی روگا من یک بنچے ءِ سرا نشت ءُ وتا دگہ دنیا یے ءِ مردم لیگگ ءَ اتاں، پرچا کہ اے ملک سک وش انت بلے پہ مانہ انت۔ یکرو چے انگت منا نہ گوستگ ات کہ منا وتی ''وائے وطن ہشکیں دار'' دل ءَ دم پہ سہت بے قرار کناں ات۔ ہے حیالاں گوں منی سنگت گوں وتی ہم کاراں اتک، یکے ءَ نان پتک ءُ یکے ءَ نارشت گراست۔ کمو دیر ءَ پد ورگ تیار بیت انت۔ ما ورگ وارت۔ منی حیال ءَ من اگاں بے حیال نیاں گڑا بیگاہ ءَ منی سنگت کمار سانو ءَ دو روچ وتی ٹنڈیل ءِ گورا پنڈت۔ ما سر پہ رند دیم پہ مین روڈ ءَ اتکاں ءُ یک ٹیکسی یے ءَ سوار دیم پہ العین ءِ نیمگا رہادگ بوتیں۔ ما اے کش ءُ آ کش ءَ برزیں ریکانی ءُ روڈ ءِ سرءِ پُلانی نظارہ کنان ٹیکسی العین شہر ءَ سر بوت۔ ما ایر کپتیں دیما ہوٹل ءَ چاہ وارت ءُ العین شہر ءِ جلوانا کیں بلڈنگ، شاپنگ سنٹراں چاران دیم پہ گیٹ یے ءَ پترتیں۔ اڈے تو زان ئے اے جاگہ ءِ نام شرگی انت کہ تئی ناکو چاوش ءُ ناکوز تک اللہ داد ہمے باگ ءَ کار ءَ انت۔ ما یک لوگے ءَ پترتیں۔ اے لوگ ءِ تہا منی ھند ءِ بازیں مردمے است ات کہ ایشانی تہا منی ناکو چاوش ءُ ناکوز تک اللہ داد ہم ہوار اتنت۔ سلام ءُ علیک ءَ پد اللہ داد ءَ ماراچاہ ءُ آپ کت۔ اے مردمانی گندگا من پہ دا وتی حیالانی دریا ءَ بڈا تاں پرچا کہ اے مردم وہدے کہ چھٹیاں مئے ملک ءَ اتکگ اتنت من ہر چُند کہ چاراں گشے اے مردم آ نہ انت منا انچو گمان بیت کہ اے مردم من دیستگ انت، نز من اے آ نہ انت ہر کس ءَ آنجگ یے دست ءَ ات ءُ گوپگ ءَ ات۔ من اللہ ءِ شکر گپت کہ شگر انت منی ویزا در نیا تک، اللہ ءَ مناوثر نام کت کہ من پانزدہ روچ ءِ واستا اتکاں۔ نی من کسی زنگ ءَ نہ جناں کہ منی ویزا ءَ نہ کشیت پرچا کہ من اگاں واراں،۔ بلہ وتی ماتین وطن ءِ ہر نیک ءُ بدیں کار ءَ چم وت گنداں ءُ من اے گپ ءَ دل ءَ نیاراں کہ منا کسے گلیئیت یا کہ ملک ءَ درکنت ایشانی وَ دل لاپ ءَ نہ انت، اے ہمے دبئ والا آں کہ ایشانی مردم چومگرور انت۔ ہمے وڑا منی ناکوز تک اللہ داد ءَ منا بازیں جاگہانی بتر ءُ تاب کنائینت ءُ بازیں مرد ماں منی چارگ کت۔ دانکہ منی پانزدہیں روچانی تہا یک روچے است ات گڑا منا ناکو چاوش ءَ العین ءِ شاپنگ سنٹراں تریناں کت لہتیں چمپل ءُ سینٹ زرت ءُ دات، مغرب ءَ ما وتی ہنکین ءَ واتر بوتیں گڑا آئی ءَ ''برف ءِ سلاج'' آ ورت ءُ منی دیما دات کہ وتی سامان آں مان بکن، وہدے لوگ ءَ سربئے گڑا وتی ساماناں درکن ءُ سلاج ءَ منی لوگ ءَ رسین کہ وہدے من چھٹیاں کایاں برف یے مان کناں سردیں آپ یے وراں۔ سامان من مان کتاں شریں ریشم ءِ سادے زرت ءُ دپ شری ءَ

ٹکات ءُ مُہر بست چیا کہ سلاج ءَ گُبل ءِ جاگہ پر نیست ات ۔ ہے ترس ءَ کہ ساماناں کسے مہ کشیت ءُ مبارت۔شپ من پہ آگہی روچ کت۔روچ ءِ دو بج ءَ ''منی ناکوزتک اللہ داد ءَ منی سلاج'' چست کت ءُ ٹیکسی ءِ تہا سر دست کت۔من ءُ ناکو چاوش ٹیکسی ءَ سوار بوتیں دیم پہ دبئ ءِ ہیمگا ٹیکسی جنزاں بوت۔راہ ءَ یک جاگہ یے ناکو چاوش ءِ اشارہ ءَ ٹیکسی ءَ راہ تاب کت ریکانی تہا جنان دیم پہ یک کمپان یے ءِ دپ ءَ اوشتات کہ اُودءَ منی میتگ ءِ دو مردم است ات۔ایشانی تہا یکے ءَ وتی سامان شریں بریف کیسانی تہا بستگ اتنت۔من جست کت کہ تو کائے گوں ملک ءَ ؟ ہو، ما ہے ءِ چھٹی رستگ مردم کیت گوں گند ءُ گدار یے کعت۔اے گپ ءِ اش کنگا من سک غمگیک بوتاں کہ اے دروگ بند منی ہمسفر انت باریں منی حال چے بیت حداوت حیر بکعت۔گڑا پہ ناکامیں دل یے ما آئی نوکیں بریف کیس چست کت ٹیکسی ءِ تہا ایرکتنت ءُ دیم پہ دبئ ءِ ایئر پورٹ ءِ ہیمگا جنزاں بوتیں۔ہے حیالانی تہا ٹیکسی ایئر پورٹ ءَ سر بوت۔ما سامان ایرکتنت ءُ ایئر پورٹ ءِ تہا پتر تیں وتی سامان تور کنائینت انت۔منی ''ناکو چاوش ءِ داتگیں سلاج گوں ساماناں چل ءُ پنچ کلو بوت، منی کیسگ ءِ زرد ءَ سے سد درہم اتاں کہ دو سد پنجاہ درہم من وزن ءَ دات، نی دست کُٹ ءَ کت ءُ جہاز ءِ ودار ءَ اتیں انچو کہ جار جنگ بوت کہ ایرو ایشیا ءِ مسافر گیٹ نمبر۹ ءَ وتا برسین انت من ءُ منی دروگ بندیں ہمسفر گیٹ نمبر۹ ءَ دراتکیں، جہاز ءِ سیٹریاں سر کپان وتی سیٹانی سرانشتیں۔دمانے ءَ پد ایرو ایشیا ءِ جہاز ءَ بال کت دیم پہ مئے ماتیں وطن ءِ ہیمگا جنزان بوت داں شپ ءِ 3 بج ءَ جہاز اتک ءُ کراچی ءِ ایئر پورٹ ءَ پہ سلامتی نشت۔من اللہ ءِ شُکر گپت کہ جہاز ءِ سفر پہ سلامتی گوست، اے دروگ بند انگت منی ہمراہ انت ءُ بسانی سفر انگت است انت، اللہ تو اینچو کا رحم کتگ انگت رحم بکن۔کراچی ءِ ایئر پورٹ ءَ ما دراتکیں دانکہ مئے کراچی والا سنگت نوکیں سبا مئے ودار ءَ نشتگ ات۔آئی ءَ مئے سامان چست کت ءُ ٹیکسی ءِ تہا ایرکتنت مارا برت یے وتی لوگ ءَ۔شپ وَ ہلاس ات دوئیں گھنٹہ ما پہ آگہی گوازینت انت، سہب ءَ سہلہ بس ءِ ٹکٹ گپت ءُ سندھ ءَ دراتکیں دیم پہ بلوچستان ءَ۔سرگیں کوہاں بس سر گوزکنان ءَ سہب ءِ ۹ بج ءَ اتک ءُ تربت ءَ سر بیت۔من ڈبل ڈوریں گاڑی ءَ وتی سامان مان کتنت ءُ میتگ ءِ ہیمگا جنزان بیتاں۔من دل ءَ ہے زانت کہ منی جوڑی ءَ زاناں کہ کس نعیت پر چا کہ منی مال متاہ یک ''برنی سلاجے''۔ہے غماں گاڑی ءَ مئے میتگ ءِ کراس ءَ تاب کت دیم پہ منی لوگ ءِ دپ ءَ داشت یے۔من وتی ''برف ءِ سلاج'' ایرکت ءُ گاڑی والا رزا دات۔انچو کہ من کاپر ءِ چیر ءَ سر بیتاں کہ منا بازار ءِ مردماں سرا زرت۔من چارت وتی برف ءِ سلاج ءُ چارتاں مردم۔''سلاج'' انچو پریشان پریشان ءَ لوگ ءِ دپ ایرات۔بازیں سلام ءُ تیار جوڑی ءَ من بیزار اتاں، بلے نی مناں اچ فکر نیست ات کہ منی میتگ ءِ مردم منا جست نہ کن انت پر چا کہ من وتی میتگ ءِ مردمانی اندر ءَ سئی ءُ سر پد بوتاں۔بلے انگت میتگ ءِ نیم مردم منی جوڑی ءَ نیا تک انت، من زاناں کہ چیا؟ اول سر ءِ مردم وہدے منی جوڑی ءَ اتک انت آہاں منی ''سلاج'' ءِ حال زرت ءُ بازار ءِ آسر ءَ بُرت ءُ سر کت کہ رنل ءِ پیتی ءِ بدل سلاجے، سلاجے، سلاجے..........

☆☆☆☆☆☆

”گاریں منزل“

ندیم بیوس

ہر شپ ءِ وڈا مر چیکیں شپ ءَ منی چماں اوں واب ماں نیست ات من یک مزنیں سوچ ءُ فکرے ءَ کپتگ اتوں گشئے چو سیا پس ءَ واڑے ءَ گوں آسنانی سانکلاں قید ءُ بند اتوں، بلے چہ وتی فکر ءَ مناں زیادہ گیشتر فکر ءُ پریشانی وتی بے زبانیں ہمراہ ءُ بیل ءُ سنگتانیگ ات آہاں وتی دل ءِ ھب ءُ واہگانی چہ وتی ءِ مرضی ءُ رضا ءِ وڈا پوراکنگ ءِ زور ءُ تاگت نیست ات آہانی دراہیں ہمراہ دیماءُ میتگ ءُ شتگ اتاں بلے آ بیچارگاں گوں وتی گنگدامی ءُ بے زبانی ءَ دیمروی کت نہ کت۔ پرچا کہ گنگدامیں پس ءُ مرگ وتی چہ بے اگلی ءُ کم زانتی ءَ وتی راہ ءُ رہبنداں ہم زانت نہ کنت۔ آ کجا لوگ ءُ منزلے زانت کنت ہے حیال ساہتے ءَ پد منی چماں چہ گوست ءُ دل ءَ شت ءُ سربوت ءُ من گوں چم پچی ءُ آگہی ءَ واب ءُ حیالانی یک سرسبزیں باگ یے ءَ درکپت اوں۔ اودا من چو یک شوانگ یے ءَ گوں رمب ءِ اسپیت پساں گردان گردان یک جنگل یے ءَ گشت ءُ سربوتوں۔ لڑا تگ اورود ءَ سرسبزیں پٹ ءُ میدان یے دیست چو گش ءَ گومازاں لیڈیتگ اتاں من چہ گل ءَ بال بوتوں ءُ چہ وتی وشی ءَ یک سارتیں ءُ بزیں ساہگے ءَ درچک ءِ چیر ءَ نشت اوں اودا منی رنگ ماں سبزیں کشار ءَ چرگ ءَ لگ ات۔ من یک شوانگ یے دیست کہ لھتیں پس یے گوں ءُ درچکانی حسکیں شگراں چنڈگ ءَ ءُ وتی رنگ ءَ دیگا انت ءُ چاگلے گوں انت۔ روچ ءَ گل انت وہدے چم یے پر مناں کپت انت گڑا من مارات کہ دردشم کنگ ءُ پچا آرگ ءِ وڑا ات ءُ گوں من گپ جنگ ءَ دلما تگ ات۔ وہدے من شنزارگ ءُ بلبل ءُ شاتلی گال ءَ لگت اوں کہ ”اومنی برات تو منی پیمیں یک بلوچے ءَ، بلے کہ تو یک جنگلی بلوچے ءُ من یک شہری ءُ بازاری بلوچے آں۔ بیا کہ منی ءُ تئی لبز ءُ زبان یک انت، تو اے گپ ءِ سرا شک مکن ءَ چہ من چہ گستا ءُ دورمہ بو!۔ تو یک ویرانیں اوحسکیں جنگلے ءِ تہا کپتگ ءُ تہنا ءُ حیران ءُ ملورے ءَ من اوں لاچار بیوس ءُ بیکس آں تو اوں گوں وتی رنگ ءَ شلنگ ءَ من اوں تینگ ءُ تئی بزگیں ہمراہ اوں او راہ رنداوں تُن ءَ دلاپ انت۔ اوتہاریں ءُ تُرس ناکیں جنگل ءِ ہمراہ! منی ءُ تئی بس ہے چاریں پس آں۔ بیا ہمراہ بئیں ءُ دیما درکپیں ءُ روان بئین۔ پرچا کہ اے جنگل ءِ دراہیں مہلوک دیم پہ وتی منزل ءَ شتگ ءُ رستگ انت پشت کپتگیں بس من تو ایں۔ ءُ مئے ہمراہاں، او منی اسپیت پساں تو اسپیت پس مہ لیک اوں سیاہ پس گنگدامیں دلوت انت اے گوں وتی یکیں توار ءُ آواز ءَ پلینگ انت ایشانی پُرمہریں گالواراں بس من ءُ تو سرپد باں ءُ فہم آں بلے اے دگہ چشمیں پلینگ آں گوش ہم نداراں پرچا کہ من ءُ تو سہداراں من ءُ تو تُن ءُ گونگی ءَ زانت کنیں ہمیشکا ما ایشانی دردپُریں گریوگاں سہیگ بوت نہ کناں ہے واستا کہ ما ایشانی دردمند ءُ درد ہواریں۔ من ءُ تو یکیں ناہ ءِ سر ءُ بُن ایں چہ یکیں مچکدگ ءِ مچاں ودی بوتگیں، اے دراکیں درچک ءِ برانت کہ برے سُرمیگ انت ءُ برے دانگ انت۔ شوانگ ءَ درائینت! اے گپ ءِ بس تو زان ءَ اے لہڑیں زانت ءِ لوہیگ ءَ بس تئی سرگزشتگ ءُ ترا اے بے زبانیں گنگدامانی گونگی ءِ گم پرانت تو ایشانی ترانگ ءَ کپ ءَ ایدگہ دراہ بیزانگ انت تو ہم یک دگمیں شوانگے ءَ انچش کہ منی دردپہ اے بے راہیں رنگ ءِ زند ءَ۔ تئی دل ءَ ہم یک انچیں گے پہ وتی ہمراہ ءُ وتی بیل ءُ ہمساہگاں بیا ہمرا بئیں اے سیاہ ءُ تہاریں جنگل ءَ بے وہدیں سیاہیں شپاں چہ درکائیں ءُ دیما درکپاں ءُ روان بیں اے جمپ ءُ ڈوکپ ءُ کوہسراں سر کپاں ءُ دیم پہ وتی بنجاہ ءُ منزل ءَ رواں بئیں۔ نوں مئے منزل دور نہ انت ءُ ماوتی گاریں منزل ءِ لوگ ءِ روگ ءُ سربوگ ءِ راہ ءُ راہ پداں گندگا ایں۔ نوں ماتہنا نئیں بازینے مئے ہمساہگ انت۔ مانوں وتی تنگیں رنگ ءِ ءُ گیمر تگیں بست ءُ ڈگارانی ءُ درچکانی آپ واری ءِ ءُ تن سند وکیں چمگ درگیتگ نوں مئے گیمر تگیں درچکانی تاک سرسبز بنت نوں مئے چماں ارس ءِ بدل ءَ آپ شلیت ءُ مارا پدمردگیں گلباگ گلزار ءُ بہارگاہ بیت اے ویرانیں پٹ ءُ دراں آپ تلی ءُ اے چمگ چوکور جوء بست ءُ ڈگاراں سیرآپ کنت۔ ☆☆☆

زمین جمبیت نہ جمبیت گل محمد

پلان موج

بوسگ دیگ ردی یے، ایوکا چماں گوں چارگ رزاات ۔ آئی ءَ اوں ہے حدءَ تک دپ ءَ چے ہچ نہ گشت ۔ توسیفی'' جملہ'' ناقابل ءِ برداشت اتاں ۔ زاہ ءُ بدیں گپ ءِ سرا یک طوفانے اوشتاتگ ات ۔ آئی ءِ مقابلہ کنگ آسان نہ ات عقل حیراں ات کہ چے بکشاں ۔ ترس ءُ لرزمن جواب دات ۔ بوسگ ءَ چہ چے نقصان بیت ۔ آئی ءَ دپ سر ینت گشت ۔

کجاتا ترا بہ سمجھناں ۔ ءُ کجام کجام گپ ءَ ترا بہ سمجھائیناں ۔

اے گپ ءَ پک چکے اوں فہمیت کہ ہر چیز ءِ دست جنگ ءَ آ چیز حراب یا پروشیت اے پیم نہ بوت آئی ءِ قدر ءُ قیمت کم بیت ۔ من مزنیں لہمیں لجے ءَ گوں آئی ءَ گشت بچار یک رندے چیزے دیئے آئی ءَ چے حرابی بیت دوبارہ بوسہ ءِ چے زلور انت ۔ آنا راز بوت گشتے اداچیزے سوال نہ انت کہ بلکن عکس ءِ گپ بوگا انت من زیادہ دگہ گپ گوشدارگ نلوٹاں ۔

ہزار ہزار رندءَ من گشتگہ، منی عکس ءَ دست مہ جن وہدے منی گوراکائے بہ نندوشیں وشیں گپ بکن منی ناناں بہ ور برو۔

''اناں، اناں منا گپ قبول نیاں'' من گشت شرانت ہمودا بچار پیشگاہ ءِ کونہ ءَ چے بوگا انت'' آئی ءَ لنکک چست کت ءُ گشت، ''اودا دو کبودراں دان چنگ ءُ ورگاں آں'' منی جواب ات ''ہورت بچار ءُ بہ گش کہ چے کنگا انت'' آئی ءَ حکم دات منی حیال ءَ آلا گر ءُ نزوریں کبودری آ کہ زنڈ ءُ تازہ انت کبودرے، کبودری اوشتاتگ کبودر آئی ءِ چپ ءُ چاگردءَ ناچ ءَ انت غٹرغوں غٹرغوں کنگا انت ۔ آئی ءَ زیادہ کشک شروع کت ۔ وہدے تو اے کسان ءُ ادنائیں گپ ءَ فہم ئے تو منی گشک ءِ چے فائدہ، وہدے تو اے فہمے کہ مرغ اے وڑ کعت پدا ما دوئیں انسا نیں ۔ ''بلکن'' تو اے گشک لوٹ ئے کہ من تئی چپ ءُ چاگردءَ گول گول ءَ بہ تراں ناچ بکناں'' ۔ آ کبودر ءُ کبودری آں من جنیں تو مرد'' آئی ءَ کندگ ءِ تہا گشت'' آحرتو چے لوٹ ئے ساپ ساپ ءَ بہ گش'' من درائینت ۔ بہ اش کن ۔ اے یک عامیں اصولے کہ وہدے ما تابعدار باں تو آ مئے حیال ءَ کنت مئے سرا مہربان بیت مئے گو ما دوستی کنگا لگ ایت کسے دل ءَ وتی کنگ ءِ واستا ہمائی ءِ بوگ لوٹیت ۔

بہ اوشیت ۔۔۔ بہ اوشیت دیما مروا اے دراہ کوہن ءُ گہ اتگیں حیالاتاں نوں آ وہد مارا چے باز دور انت ما ہما وہدءَ ساہ زوراگانیں اداتئی اے حیالانی ہم گنجائش نیست، نوں وہد بدل بوتگ اے بدلگیں وہدءِ زلورت انت ہما چیز مئے واستا شرانت ما کارمرزے کناں ۔ منی اے لبز آئی ءَ اش کتاں چہ زہرءَ پُر بوت منا ملامتے کت گشتے پر چا اے عکس کارمرز ءِ واستا انت اگں دو بارہ تئی دپ ءَ لبز کارمرز من اش کت، ترا یک ساعتے اداا وشتگ ءَ مس نیلاں ۔

اے زلوری نہ انت ہر چیز کارمرز بہ بیت ہما چیز کارمرز ءِ واستا جوڑ بوتگ ہمائی ءَ کارمرز کناں ۔

من روگاہاں بلے تو گشت کلئے کہ جنگ، دریا، غار، کور برہنگیں درچک، تاک، شکار، آ مگیں گوشت والا کسہ دروگے نو آ اجبیں فکرے ءَ کپت وتی دوئیں دستاں گوں سرے داشت باز دیرءَ سوچانی تہا گار بوگا پدسرے برزءَ چست کت ءُ گشتے تو اوشتاتگ ئے چیا بہ نند ۔ ☆ ☆ ☆

یک رَدئے وارتگ

مہیم صابر

ساجد منی راستی کش ءَ دراج ات ءُ مردمانی گلگ ءَ کنگا ات کہ مردم گوں منا نفرت کن انت ءُ منی سراز ہراش کیت، مناں حراب حراب ءَ چارانت ءُ بدءُ بل گشنت۔

مردمانی گلگ ءَ چہ پد آ مرچی پدا گوں پرارسیں چماں منا جست کنگا ات کہ "اماں کدی اے مہلوک گوں من مہر ءُ دوستی ءَ پیش کیت ءُ گش ءُ کند کنت" ساجد ءِ اے ہمیں جستانی پسوءَ، من ہر وہد دروگیں اوست ءُ امیت ءِ سہارا زیران آئی ءَ را دلبڈی دیاں کہ کیت یکروچے کہ اے مہلوک منی ءُ گوما مہر ءُ دوستی ءَ پیش کیت ءُ گوما گپ ءُ تران کنت۔ آخرا اے مہلوک چوشیں بدیں مردم نہ انت بلے تو صبر بکن حدا خیر کنت۔ من ہر وہد گوں انچیں دروگیں تسلا ہاں آئی ءَ دلبڈی دیان ءَ سہڑ یناں، منی جہد ہمیش انت کہ ساجد مہلوک ءَ چہ وتا دِیر بداریت۔ ہوٹل ءُ بازار ءَ کم کم ءَ بروت۔ بلے من ہم زاناں کہ اے منی ناکامیں جہدے۔ پر چا کہ آ ہم مردمی چکے آ چتور وتا مہلوک ءَ چہ دِیر داشت کنت آخر یک ءُ دو روچ ءِ حبر نہ انت۔ آئی ءَ وتی سرجمیں زندہے چا گردءِ تہا گوازینگی انت۔ من ہم پہک ءَ کارے شوہاز کناں۔ مرچاں منا انچیں پگر ءُ حیال گیر کاینت کہ سک پریشان باں۔ حدا مکنت منا چیزے بہ بیت گڑا منا چہ پدا اے بیچارگ ءَ کئے است۔ اے سرجمیں جہان ءَ یکیں مناں کہ من آراوتی مہرانی کاپرءِ سارتیں ساہگ ءَ نادینگ دگہ ءُ ہر کس پرائی ءَ دنتان درشیت۔ ہر وہد اے بیچارگ ءَ گوں بدءُ بل ءُ شگاناں دلریش کنان انت۔ آخر کہ مردم ہم مرچی باندءَ پہک ءَ کوہ جگر جوڑ بیتگ انت۔ غلطی دگرے ءِ ءُ سزا دگرے ءَ، من ہم انسان یے آں ءُ غلطی چہ انسان ءَ بیت۔ ملا ءُ عالمانی گُشتءِ تل بازیں واز ءُ نصیحت آں چہ کپتگ کہ بابا آدم ءُ بی بی حواءَ ہم غلطی سرز د بوتگ بلے واجہ حداءَ وتی توبہ ءُ بخشش ءِ در پہ انسان ءَ بند نہ کتگ انت ءُ آ دوئیں بخش اتگ ءُ معاف کتگ انت۔ بلے مرچگیں مردم چہ واجہ حداءَ ہم وتا مستر ءُ بُستر لیک انت۔ منی گناہ وَ ہمیش انت کہ من یک ردئے وارت ءُ نادانی یے کت۔ بلے منی مات ءُ پت ءُ ملک ءِ مردماں منی سرا ظلم ءِ کلات پروشت انت کہ من دومی مستریں گناہ ءَ، کتگ ءَ رازی بیاں۔ بلے من اے بلاہیں گناہ ءِ کنگا چہ پہک انکار کت۔ من ساجد جان ءِ واستا ہر سکی ءُ سوری سگ ات ءُ وتی زندءِ تیوگیں وشی ءُ راحت پہ آئی ندر کتنت۔ وتی پلیں جوانی ساجد ءِ کولیگ کت ءُ وتی مہرءِ تیوگیں نڈی آئی ءِ نام ءَ کت۔

مرچی پدا کہریں زمستانی شپ یے۔ گرندءِ آواز انت گہ وک ہم شہم کنگا انت۔ آ ہم یک انچیں شپے ات۔ آئی ءَ منارا کورچاتے ءَ دورداتءُ شت۔ دیگہ من ہما جان ءَ چہ دراتک نہ کتگ آئی ءَ منی رددیگا چہ پد ہے وعدہ ءُ قول ءُ قرار کت کہ من باندا وتی ربالوءَ دیم دیان ءُ تئی سانگ ءَ لوٹاں ءُ زیت تراوتی بانور کناں کہ اے زند بیدءِ تو ناتوام انت۔ بلے آ باندءُ آ بانوری ءِ سہت تنیگہ پمن نیاھتگ۔ ساجد منی لاپ ءَ تخم کپت ءُ نہہ ماہ ءَ چہ پد پیدا کبیت مرچی آدہ سالی چک یے ءُ کدی کدی منا جست ہم کنت اماں! منی پت کدی کیت ءُ منی واستا لیبو کاریت؟ اماں! منی پت منا پچاہ کاریت؟"

آئی ءِ اے ہمیں جستانی پسوءَ منی چمانی ارس گلگل انت ءُ چہ انارکانی راہ ءَ شیپ گرنت بلے من زبان ءَ چہ ہچ گوشت نہ کناں کہ نوں دروگیں تسلاہ ہم ہلاس بوتگ انت۔ ☆☆☆

نیک

نثار ندر

جون ءِ ماہ ات موسم سک گرم ات بان ءِ توک انچو گرم ات کہ وپسگ ءِ وڑا نہ ات ہمیشکا من بان ءِ دیما یک آسنی تہت یے جنگ ات کہ شپ ءَ منی وا بجاہ ات ءُ روچ ءَ ہمے تہت من کارءِ چیرا جت. بُونڈوکے پچ کت ءُ وپتاں اے حال ءَ ہر یکے سہی سرپدات کہ نثار ءِ لوگ ءَ یک نیک ءِ بزاں نیکیں جن یے است انت کہ شپ ءَ دوازدہ ءُ یک بج ءَ پد گندگ بیت اے حال منی سنگت ءُ بازار ءِ مرد ماں چہ ابید منی سیاداں ہم معلوم ات ہمیشکا آ وہدے منی لوگ ءَ اتکاں گڑا شپ ءَ وپسگا اوں وتی لوگاں شتاں ہمے بازار ءَ منی سیادانی میتگ ءَ وتی شپ اش روچ کت منی سنگتاں منا باز براں جست گپت کہ نثار تو وہدے نیک ءَ گندے چو اسپیت اسپتیں تو نہ ترسے؟ منی پسہ ہر وہد ءَ ہمے بوتگ کہ ”وہدے من اسپتیں مرد ءَ گنداں گڑا من سرپد باں کہ اے نیک انت ہمیشکا من دو، سے دعا واناں، چادر ءَ سرداں پاداں پردیاں وپساں داں سہب بہ بیت دل ءَ کمو بیم کیت بلے انچو واناں کہ پاد بیاہاں پادگاں بلانچاں ءُ حسک ءِ سیاہ برداں، وہد گوزان بوت دو سے ہفتگ ءَ پد یکرو چے من مارات کہ مرچی چار شپ انت کہ من نیک نہ دیستگ ءُ ہمے حال من بازار ءَ وتی سنگتاں ہم دات اے حبر دراہیں بازار ءَ شنگ بوت کہ نثار ءِ نیک گار انت۔ بلے سیمی شپ ءَ کساس یک ءُ نیم ءِ وہد ءَ من بست کت منی سر ءِ ہوش شت چہ ترس ءَ منی جان ءَ یک لرزگے زرت من چہ بنڈاں دراتکاں پادگ لانحکاں یک گامے تہت ءِ دیما گڑا دومی گیٹ ءِ دیما پہ سیادانی میتگ ءَ۔ پرچا کہ مرچی یک نیکے ءِ بدل ءَ من حسک ءِ سیاہ شتاں من شپ سیادانی لوگ ءَ روچ کت بلے اے وڑ نہ گشت کہ مناں چہ نیکاں ترس اتک گڑا بنامی بوتگ ات۔ کساس سہب ءِ نہہ ءَ من وتی میتگ ءَ واتر کت وہدے بان ءِ توکا پتر تاں منی چم تہار بوتاں اندام ءِ جان ءَ لرزگے زرت پرچا کہ اودا منی واستا ہچ پشت نہ کپتگ ات۔ ٹی وی، وی سی آر، رسیور، ریڈیو یک ءُ دو سہر ءُ دو سے ہزار کلدار کہ پیٹی ءِ توکا بوتگ انت من وتی دست سرا کت انت ءُ نشتاں نیک ءَ وتی کار کتگ ات۔

☆☆☆

زورین گنوک

میرداد غالب

شہداد ءُ شمبے دوئیں برات ات انت شہداد ءَ وتی بچکیں چک پیردوتی برات شمبے ءِ جنک ءِ دشتار کت ۔ تو اے گپ ءَ شمبے سک بازوش بوت کہ منی جنک منی جندءِ برات زہگے ءِ لوگ بانک بوگا انت شمبے ءِ جنک اے دوران ءَ وتی میتگ ءِ اسکول ءَ وانگ ءَ ات ۔ میتگ ءِ اسکول ءَ چہ ہشت جماعت ءِ در برگ ءَ چہ رند دیمتر ءِ وانگ ءُ زانگ ءِ ہاترا بزاں دہمی جماعت ماں شہر ءِ مستریں اسکول ءَ دتگ پدا کالج ءَ داخلہ یے زرت ۔

وہدیکہ شمبے ءِ جنک شارو کالج ءَ وانگ ءَ آتک گڑا آئی ءَ وتی زندگی ءِ ہمراہ ءِ شوہاز کت ہرچ وہدی کالج ءَ چھٹی بوت کہ شارو ءِ سنگت بزاں شرف آئی راہ ءِ سرا نشتگ ات کدی شارو کالج ءَ چھٹی بکت ءُ بیت ما یکے دومی ءِ گوں گپ ءُ تران بکنیں ۔ ہے پیا دوئینانی دوستی وداں بوت یکے دومی ءَ گوں سانگ ءُ سور ءِ قسم ہم ورگ بوت ۔

شرف ءِ مردم ڈنی ملکاں ملازم اتنت آہاں شرف ءِ ہر طلب ءُ واہگ پورا کت شرف ءَ وتی شارو ءِ واستا بازیں چیز زرت ءُ دات ءُ پدا سور ءِ بازیں سامان یے گپت ءُ دات وہدیکہ شارو ءَ دوازدہ جماعت دربرت ءُ پدا وتی ہلک ءَ واتر بوت ۔ شہداد ءَ وتی برات شمبے ءَ را گشت من وتی چک ءَ رانوں سور کنگ لوٹاں؟ تو چے گشے؟

شمبے ءَ گشت مناں ہچ گپ ءَ گوں تواناں نیست ۔ ہرچی کنے بکن دوئیں تئی چک انت ۔ وہدیکہ شمبے ءَ وتی جنک ءَ را گشت تئی آروس منی برات زہگ پیرو ءِ گوما بوگا انت ۔ تو سرپد بو بلے اے وہد ءَ شارو ءَ وتی پت ءِ ہچ گپ ءِ جواب ندات ۔ پیرو ءِ آروس ءِ تیاری بوگا ات پیرو ءَ وتی آروس ءِ دراہیں چیز زرتگ اتنت گدءُ پچ ، بوٹ ، چوٹ ، لوشن ، سابون دراہیں تیاری اش کتگ ات ، پیرو ءَ وتی سنگت پہ آروس ءَ حال داتنت کہ سنکتاں منی آروس زوتاں بوگی انت جلدی تیاری بکنت ۔ ءُ لازم منی آروس ءَ وتا رابیارات دانکہ منی دل ءَ ایر بکنز بیت کہ منی دوست ءُ ہمبل منی آروس ءَ گوں انت ۔ پیرو ءِ آروس بنا بوت سالونک ءِ لوٹوکاں بازار ءَ تر ءُ گرد کت ءُ بازار ءِ مہلوک ءَ را حال دات کہ شہداد ءِ بچک بزاں پیرو ءِ آروس بوگا انت شالوٹ اتگ ئے ۔ ایندگہ روچ ءَ پیرو ءِ لوگ ءِ دپ ءَ چاپ ءُ نازینکانی توار بوت ۔

دومی روچ ءَ سالونک ءِ مردم پہ بانور ءِ جل بندی ءَ شت انت اے وہد ءَ شارو وتی کاپر ءِ چیر ءَ نشتگ ات ءُ گدءِ دوچک ءَ ات شارو ءَ وہدیکہ اے رمب ءِ جنین گوں نازینکاں دیست انت تہ حیران ءُ ابکہ بوت دست ءِ گدے وتی یلہ دات ءُ آہانی نیمگا چارگا لگ ات ۔ سالونک ءِ سرگوپ گوں آئی مات ءُ گہارانی ہمراہی ءَ شارو ءِ مات ءُ گہار آئی کرءَ شت انت ۔ شارو ءَ را گشتے مرچی تئی جل بندی انت پادا بریں ترا جل کنیں شارو ءَ گشت کئی جل بندی انت؟ پدا ہے گپ ءَ بگوش ات من شے گپ ءَ الکاپ ءَ سرپد نہ بوتاں گڑا پیرو ءِ گہار ءَ

درائینت کہ منی برات پیرو ءِ آروس گوں تو بوگا انت زاناں سر پد نئے۔

شاروءَ درائینت من گوں پیروءَ سانگ نہ کناں ۔تو سالونک ءِ دراہیں مردم حیران ءُ ابکہ بوتاں اے چونیں کارے بوت ایشاں شاروکشاں کت ءُ جت ۔ ماترا ضرور مرچی جل کنیں پیروتئی جندءِ ناکوزتک انت چہ ترا چہ حراب تر نہ انت جندے سرکاری ملازم یے پیروءِ جند اسپیت یے سیاہ نہ انت شاروءَ پداگشت من زانیں منی ناکوءِ زتک انت ہر دوہدءَ مئے کارءَ کیت انوں شاروءِ پت شمبےءَ شاروءَ سک جت ءُ جست کت تو پرچا پیروءِ گونا سانگ نہ کنئے ایشی ءِ وجہ چی انت؟

شارو درائینت مناں مہ جنے من وتی زندءِ ہمراہ وت شوہاز کنگ من ءُ آئیءَ وعدہ ،قول قرار کنگ ما یک دومیءِ گوما سانگ کنیں من پیروءِ ہچ وڑا زورگ ءَ تیار نہ اوں شاوتی مستر دت ات ۔تو پیروءِ گہاراں گریت ءُ کوکار کت آ کجام شوم انت منی برات ءِ دشتارے برتگ؟ شاروءَ گشت شوم مکش بردبس من آروس نہ کناں شرف منی زندءِ ہمراہ انت شرفءَ منی آروس ءِ واستا بازیں چیز زرتگ ءُ منا داتگ اے وہدی منی پیتی ءِ تو کا ایرانت ۔مہلوکءَ بازگشت شرف تئی ہچ نہ انت ترا نزوریت شوم مہ بو ،تو وتی ناکوزتکءِ گوما سانگ بکن ترا کجام شومیءَ جنگ ۔ بلے شارو ہچ گپ ءِ زورگءَ تیار نہ ات دراہیں جنین گوں حسکیں دستاں پدا سالونک ءِ لوگءَ سر بوت انت تہ سالونک ءُ مات ءُ گہاراں سالونک ءِ ہمراہی ءَ گریوگ بنا کت گشے پیروءِ لوگءَ یکےءَ وفات کتگ انچوش کوکار بوت تو اے وہدی پیرو چہ استءُ پستاں ہلاس ات آئیءَ را آپ پرپچگ ءُ گوات کنگ بوت بلے پیرو ہچ وڑا ہوشءَ نیاتک ۔پیرو وہدیکہ ہوشءَ اتک گڑا وتی دراہیں سنگتاں گوں گریوگی چم ے گشت؟ سنگتاں منی آروس نہ بوت۔

ہے گپاں گوں یکرندے پدا ستءُ کپت سنگتاں چست کت ءُ لوگءَ برت بلے پیرو چہ پیروئی کٹ ءُ کارءَ شتگ ات روچے سدرندءَ گیش پیرومیگ ءِ دمکاں چکریت ءُ گشیت منی آروس نہ بوت منی آروس نہ بوت۔

آزمانکک

اللہ داد عابد ملانٹی

ہوٗ ،منی جان تو منا سک باز دوست بئے ۔من تئی سک بازلوٹو کاں ہر جاہ رواں من ترا وتی ہمراہ کناں منی لہتیں دوست گشیت کہ تو ایشیءَ یل دے من دوستانی گپاں نزیراں ۔منی مات ہم گشیت تو ایشیءَ یل دے ، بلے منا بے ترا نہ بیت ۔منا دُنیاءِ ہچ پروا نیست ،تو منی زندگیءِ بہرے ئے ،شریں دوستے ئے ،منی ایوکیءِ ہمراہ ئے ،منا ملوریءَ نیل ئے ۔یک روچے من وتی بانءَ نشتگ اتاں ،من چارت سوب ہمیش انت ،انچو من ترا وتی لنغانی سرا ایر کرت منی مات اتک ،منا ترا ایوکیءَ دیست کہ منا شہمات یے جت کہ ترا چہ من ستءُ جتا ئے کت ۔ہوٗ ،منی گولڈ لیف ،سگریٹ

نشہ ءِ بہا

لیاقت جوہر

رمضان المبارک ءِ ماہ ات ۔ درستیں مرد ماں ظہر ءِ نماز ءَ راونت ءُ دیم پہ مسیت ءَ ڈن دراتک انت ۔لہتیں مردم وتی کارانی نیمگا شت ۔ چیزے ءَ وتی لوگ ءِ ورگ بہاز رتنت ۔ چیزے مردم جمعہ ءِ ہوٹل ءَ فلم ءِ چارگا شت کہ وہد دیما بُروت ۔ ءُ سلیم یات ءُ رفیق کھوسو ءَ درستیں سنگت گپت انت ءُ دیم پہ والی بال ءِ واستانوک آباد ءِ شہر ءَ شُت انت ۔

بلے اکرم ءُ جمیل درستاں چہ چیروت ماں وت اڑگا اتنت ۔آجمیل ءِ کراشت ءُ آئی ءِ کوپگ ءَ رادستے پرکت ءُ گوشگا لگت ۔جمیل مرچی ترا چے انت ؟ تو منی گوما پرچہ گپ ءُ تران نہ کنئے ؟ بگندے تو منی گو ماوش نہ ئے ۔ بریں والی بال ءَ چاراں سلیم یات وش لیب کنت ۔وشیں والی جنت ۔اکرم ءَ بچکندات ءُ گشت لہتیں ساعت ءَ پد جمیل ءَ درائینت ۔منی ءُ تئی سنگتی ہلاس انت منی ہمراہ مبو ءُ منی نزیک ءَ ہم میاہ گڑا شر نہ بیت اے منی گوں تو آخری سلاہ انت ۔جمیل ءَ زہر ءَ زہر گشت ۔ بلے پرچا ؟ منی گناہ چے انت ؟ منا اے وڑیں سزا مہ دئے یار اکرم گمباد بوت ۔تو مرچی پدا جوا جنگ ۔منا تئی حال ءَ کپتگ مرچی منا فیروز ءَ دگہ حالے تئی بارواداِت کہ تو دگے ہلکے ءَ چرس کارئے ءُ مئے نیمگا بہا کنئے ۔منا فیروز ءِ گپ باور نہ بوتاں بلے آئی ءَ قرآن شریف ءِ سوگند وارت ۔من ترا ساری ءَ ہم سرپد کتگ بلے منی گپاں تو کدی ہم نہ زورئے ۔

آخر من یک انسانے آں درستیں مردم ، درستیں سنگت مناں گشنت کہ جمیل تو وتی سنگت ءَ پرچا سرپد نہ کنئے برے تو چرس ءُ شرابیانی ہمراہ ئے برے تو جوائی جنئے تو وت کامیاب زاناں کہ نئے ،کاراں بے سوبی ءُ بے شرپی است تو بگش اے کاراں کئے کامیات بوتگ ! آ مردم کہ اے بدیں کاراں کناں ، اے سلیں کاراں کناں ۔آہانی پشت مزن انت ءُ آہاں بلائیں مردم است کہ آہاں بہ رکیناں کم بحت ترا کئے است تئی مردم کئے انت بلے ترا کئے سرپد بہ کنت ۔اکرم ءَ مزنیں حاموشی ءَ چہ پد پسو دات اناں اے درستیں گپ دروگ انت کئے گشیت کہ اے کارانی تہا منی نام است انت ۔مردم دروگ بندانت ۔اکرم ءَ گشت پرچا مردم دروگ بنداں ، اے ہلک ءِ دراہیں مردم جہنا تئی دشمن ءُ بدواہ انت ۔پرچا مردم مناں نہ گشاں تئی کستریں برات راشد ءَ نہ گشاں ،ترا ہزار لعنت اکرم ،تو بہہ شر نہ بے ءُ جمیل ءِ چماں ارس دات ۔آئی ءَ اکرم ءِ نیمگا چارات ءُ پدا والی بال ءِ واستانوک آباد ءِ نیمگا چارات ءُ گشت یے ۔یاحدا منا معاف بکن مناں معاف بکن من جمیل ءِ نارازی ءَ را برداشت کت نہ کناں ۔آئی ءِ دل ءَ دریگلے جت ءُ وتا را گشگا لگ ات ۔جمیل منی برات منی سنگت ءِ گوات ءَ جست بکن کہ من نوکری ءِ کوشست نہ کتہ اے آزمان ءَ جست بکن کہ من یک شریں ءُ عزت مندیں بچکے نہ بوتگوں ساعت ءُ وہد ءَ را

جست بکن کہ منی ہمراہ انت ۔ من یک زانت کاریں وانوکے نہ بوتگاں اڑے مزنیں مردم کہ وتاراوتی ہلک ءِ خدا الیک انت مئے وڑیں غریبانی حال ءَ ہم جست نہ کناں گشے درستیں غریباں لاپ ءُ پچ کناں الیکشن نز یک بنت گڑا ہر کسی لوگ ءَ پنڈوک ءِ پیما گرداں ءُ ہر کس ءَ ہے گشنت شماوتی ووٹاں منا بدی ات اگں من کامیاب بوتاں گڑا ترا یا تئی چک ءَ رانوکری دیاں ۔ کم بخت ، بے ایمان سوگند ورنت بلے پدا بے حال بنت ۔ اکرم ءِ چم ارس بوتاں آ خاموش بوت پدا اینگو آنگو چارگا چہ پد دیم پہ جمعہ ءِ ہوٹل ءَ شت ۔

دومی روچ ءَ جمیل وتی پاسپورٹ ءِ واستا تربت کیچ ءَ شت آئی ءَ دو روچ کیچ ءَ لگ ات ، وہدے آ واپس وتی لوگ ءَ واتر بوت تو آئی ءَ معلوم بوت کہ دوشی اکرم لہتیں مردم ءَ جنگ آ ہسپتال ءَ انت ۔ جمیل حیران ءُ پریشان بوت اکرم ءَ بے شرپی جواب دات جمیل جان! من آ مردمانی وام داراوں گل شیر کہ چرس ءُ ایند گہ نشہ بہا کنت آئی ءِ مناسہ ہزار کلداربِد ۔ آئی ءَ گشت کہ ما پدا کائیں ۔ اے ہمے مردماں کہ من آہانی کرا چرس بہا زرتگ ءُ وتی بازار ءَ بہا کتگ ۔ جمیل خاموشی ءَ اکرم ءِ گپاں گوش دارگا ات آ جیڑگا لگ ات کہ آخر اے مسلہ ءَ چے پیم شر بکناں پر چا کہ اے مسلہ ءِ شر کنگا پریشانی ہم است ات ءُ بدنامی ہم ۔ ☆☆☆

منجول

الٰہی بخش ساجد

منجول چی یے ایشی بارواہر بلوچیں چک زانت ۔ منجول وہدی مردماں زرتگ تراشتگ ءُ لیب ءُ گوازی کتگ ۔ مجول ءِ سرا مردماں ہشتی ءِ لیب اوں کتگ ۔ مئے ہند ءَ پیر بخش مجول ءِ لیب ءِ بادشاہ لیکگ بوتگ ۔ پیر بخش ءَ کنڈاں گشتگ ءُ مجول ءِ لیب کتگ آ مجول ءِ بلائیں واہگدارے بوتگ ۔ یکرندے زمستان ات ءُ مانچ ءُ شش مردم ءَ شال مانپوشتگ ءُ روتاب ءَ نشتگ اتیں ءُ وت ماں وت ءَ گپ ءُ رپ ءَ اتیں کہ اے سال چوش آ سال ءِ وڑا ڈکال انت ۔ دیوان ءِ نندوکیں مردماں چہ یکے ءَ درائینت کہ جلال بلاہیں دہکان کارے آئی ءِ بنجاہ ءَ یک کاریگرے بوتگ کہ پہ کار ءَ کشگ نلوٹیت ۔ آئی ءِ بنجاہ ءَ دو اُشتر ءَ ابید ، کاریگر ءُ سے تاہ گوک اوں است ءُ یک بندے مگ یے اوں است ۔ یک بندے میش یے داشتگ ءُ آئی ءِ امبار ہر وہد ءَ چہ دان ، کاہ ءُ ہوش ءُ پگ ءَ پر انت اگاں دو سال ءَ ڈکال بہ بیت آئی ءِ امبار "گدان" داں دو سال ءَ ہالیگ نہ بیت ہر مرگ بال ءِ وت ، بلے جلال وتی گنجائش ءِ پدا اسیریں مردے ۔ پیر بخش اوں دیوان ءَ نندوک ات پیر بخش ءَ پسہ دات کہ جلال ءِ گورا گوک ءُ پس ءُ میش ہچ نیست ۔ دیوان ءِ مردماں درائینت پلانی دروگ بندیت ۔ پیر بخش ءَ گشت اناں دروگ نہ بندیت بلے من گشاں جلال ءِ گورا حاک نیست ۔ مردماں گشت چوں پیر بخش ءَ پسہ دات جلال بلائیں دہکان کارے آئی گورا پس ءُ گوک ءُ مال درست است ۔ آئی گورا یک چیزے است مرماں گشت چے پیر بخش ءَ پسہ دات جلال ءِ گورا نچ سدا نگ مجول درکیت ۔ درستیں مردم اپکہ ءُ حیران بوتاں کہ جلال ءِ گورا نچ سدا نگ مجول درنیت پیر بخش ءَ گشت گڑا جلال ءِ دہکان کاری ءَ سوچ ۔ ☆☆☆

درآمد

نعیم وفا

اے آئی ءِ دیریگیں واھگے ات بلے پیلو بوگا نہ ات بازیں جھدے کت یے بلے انگت بے سوب بوت آ وتی منزل ءِ چم ءِ وت گندگا ات بلے اے سفر ءِ آئی ءِ پاد دیما برگا نہ انت ۔ آئی وتی منزل گوانگ جنگ ءَ ات بلے آئی ءِ قدحانی دیما مجبوریانی کوھیں دیوال چو سہگیر ءَ آئی ءِ دیما مک اتاں، آہاں آئی ءِ دنیا بے رنگ کتگ ات آئی ءِ چمانی نور بیگواہ ات، آسک ٹکانسرات آمدام بیچاڑ گندگا آھگا ات آئی ءِ چمانی تو کازرے چول جنگ ءَ ات ءُ باطن ءَ آسے روک ات ۔ آزند ءِ ہر چکاس ءَ بے سوب بوتگ ات ۔ نوں اے دنیا ءِ تہا پر آئی ءَ ہچ پشت نہ کپتگ ات ۔ آ وتی جند ءَ چہ بیزارات، آ بے وت ات آئی ءِ دست ءَ ہچ بوگا نہ ات ۔ آئی ءَ وتا راسک ملامت کت آ وتی سراوت یک بوجے ات ۔ آئی ءَ نوں وتی جند ءِ سرا بدآھگا ات ۔ آئی ءَ نوں آدم ءِ بو سگ ات نہ کت روچ پہ روچ آئی ءِ بالاد ڈران ات آ ہر وہد ءَ وتا تہنا گندگا ات آ چاگرد ءِ آدینک ءَ عجب عجبیں ندارگ گندگا ات ۔ آئی ءِ زبان گنگ ات آئی ءِ پاد دودانی سانکلاں ٹھا تگ اتاں ۔ آئی ءَ مدام چمانی زبان ءَ حبر کت آ وتی قوم ءِ بزگی ءِ ہاترا سک بو نیگ ات انچو روچ ودان بوت انت آئی ءِ بے تاہیری چدو گیش ودان بوت ۔ آئی ءَ حیالانی برزیں بانڈے گپت ءُ چیہانٹ کنگا لگ ات بلے آئی ءِ دل ءِ آسیں چیہانٹاں کس پوہ بوگا نہ ات باز ءَ گشت گنو کے ابدالے حیروتی اے پیرکاری چاروگے دزے ڈنگے دوست ءُ دژمن چاریت پہ وتی نف ءُ پائدگانی وا استاہنر کنگا ات بلے کس آئی ءِ حال ءَ سی نہ ات کس آئی باطن ءَ نہ پترتگ ات کس آئی ءَ پجار گ ءَ نہ ات کس ءَ آئی ءِ حال پرسی نہ کت ۔ آبس وتی باطن ءَ بن ات ۔ بلے آ بلاہیں ہستی ات ۔ آئی ءِ فکر آزمان ءَ گردگ ءَ ات ۔ آئی ءَ ہر کسی غم پرات ۔ آئی ءَ ہر کسی باروا فکر کت آمزنیں زاھکار ءَ ءُ کواسیں مردے ات ۔ آ یک قوم دوست، وطن دوست، ترقی پسند، زبان دوست ءُ کامریڈیں مردے ات ۔ آ یک ایمانداریں راجی سروک یے ات بلے آئی قوم تیگہ واب ءَ پادنیا تگ ات ۔ آئی ءِ قوم وتی بزگی ءَ ہجر مارگ ءَ نہ ات ۔ بس ہے یکین ات کہ وتی قوم ءَ چہ واب ءَ ناولگ ءَ ات بلے آ کس ءَ مان نیاورت، آ کس ءَ پجاہ نیاورت، آ درآمدے ات بس درآمدے ۔ ☆☆☆☆

زردءِ واہگ

اصغرداد

راشدءَ مرچی پنچ روچ انت وتسرا اَ پتیت ۔ مردماں بدءُ ھیلینگی دنت ۔ وتسرا گریت ءُ وتسرا کندیت ۔ دراہیں بازارءِ مردم ءُ راشدءِ مات ءُ پت ءُ گہار ہم سک پریشان اتاں کہ راشدءَ چون بوت انا گاہءَ پرے حال ءَ بوت ۔ شریں چکے ات پنچ وہدءِ نمازے ہم وتی قضا نہ کتگ ۔ وتی کاروبارءَ ہر وہدءَ دلگوش بوتگ ۔ دگہ دو سے روچ گوست بلے راشد انگت ہما پیم ات بلکیں گنتر بوان ات ۔ گڑا بازارءِ مردماں درناز بزاں راشدءِ مات ءَ گشت اش کہ راشدءَ بر ملا حدا بخش ءِ کرا بلکیں ملائی تِک ءُ ٹاکے ۔ ایدگہ روچ ءَ دُرناز ءَ وتی چک راشد دست ءَ گپت ءُ دیم پہ ملاءِ بیمگا ۔ ملا نشتگ ات ءُ وتی کاراں گوں دلگوش ات درناز ءَ راشد دست ءَ گپت ءُ شُت مُلاءِ کرءَ نشت ، سلام ءُ دُعاءَ پد ملاءَ درائینت ہاں شما پہ خیری ۔ دُرناز ءَ درائینت مُلا منی چک ءَ مرچی دہ روچ انت کہ انچو بے وت ءُ گنوک انت برے گریت ءُ برے کندیت ۔ مردماں وتسرا زاہءُ بد دنت ۔ یکے چہ لوگ ءِ پہوگاہءَ بگوزیت چو کچک ءِ پیارندءَ کپیت اش ۔ شریں ساریں چکے بوتگ ۔ ہر وہدءَ وتی کارءَ گوں دلگوش بوتگ پنچ وہدءِ نمازے ہم وتی قضا نہ کتگ ۔ من نزاناں ایشی ءَ ناگت ءَ چون بوت ۔ تو باریں ایشی ءِ حساب ءَ گش باریں بے بلاہ جن یے یا دگہ وڑءُ پیم یے ۔ ملاءَ وتی کتاب ءِ دپ پچ کت ءُ گونڈیں دمانے ءَ رند ملاءَ کتاب ءِ دپ بند کت ءُ بچکند گا لگت ۔ منی مات تئی چک اش سحر کتگ ۔ سحراش کتگ ؟ دُرناز ءَ درائینت ۔ ہو سحراش کتگ ۔ مُلا باریں منی چک گوا کےءَ سحر کتگ ۔ ملاءَ پدا درائینت ہماہاں سحر کتگ کہ منی چک ہمودا زامات انت ۔ گڑا آہاں چی واستا منی چک سحر کتگ ۔ ملاءَ درائینت تئی چک اش ہے واستا سحر کتگ کہ تئی چک ہے وڑ بہ بیت ۔ گنوک ءُ بے وت بہ بیت وتی جندءِ ہم سُدّ ے مہ بیت پرچا کہ ایشاں پہ وتا دگہ سیریں زاماتے درگپت ۔ ہمیشکا راشد اش اے پیم کتگ کہ تانکہ دنیا مارءَ میار یگ مکنت کہ شما راشد نہ زرتگ ءُ دگہ سیریں مردمے ءِ چک زرتگ ۔ دُرناز ءَ درائینت مُلا پہک ءَ انچوش انت ۔ ہو منی مات پہک ءَ انچوش انت بلے خدا خیر کنت ۔ درناز ءَ مُلاءَ دست ءَ کے شہار دات ءُ راشدءِ دست ءَ گپت ءُ دیم پہ وتی میتگ ءَ شت ۔ درناز سجہیں راہ ءَ نرنڈاں بوت منی چک اش زورگی نہ ات پیسرا بگوشتین اش ماتئی چک ءَ نزوریں منی چک اش پرے حال ءَ مہ کتیں درناز ءَ انچو نُرنڈان ات وتی لوگ ءَ اتک ءُ سر بوت ۔ تا وہدءَ جمشید بزاں دُرناز ءِ لوگ ءِ واجہ ءَ اوں کار بوج کتگ ات ءُ لوگ ءَ اتگ ات ۔ لوگ ءِ پُترگ ءَ گوں درناز ءِ چماں چہ ارس شیپ گپت انت ۔ لگت گوں نرنڈگ ءَ ۔ بے نصیباں مردم چوشیں کار کنت ۔ مردیں چک اتنگ ءُ ہے یکیین انت پرے حال بوت ۔ جمشید ءَ انچو پہ حیرانی درائینت مُلاءَ زاناں چے گشت ۔ مُلاءَ شر گشت دُرناز ءَ درائینت تئی چک اش سحر کتگ ۔ سحراش کتگ ؟ جمشیدءَ درائینت ، کےءَ سحر کتگ تئی وہیگاں کہ راشد گنوک بہ بیت ۔ انچوش بے وت ءُ بے سُد بہ بیت دگہ سیریں زاماتے پہ وت ءَ درگیتگ یے ہمشکہ راشد اش اے وڑ کتگ تانکہ دنیا مارا میار یگ مکنت کہ شما راشد نہ زرتگ ءُ دگہ سیرین یے زرتگ ۔ درناز انچو دپ ءِ پُرءَ بدءُ ھیلینگی ات جمشیدءَ درائینت مُلا دروگ بندیت اے مُلاءِ کار ہے دروگ ءِ

بندگ انت ۔ ہے دردگانی پُشت ءَ ایشی ءَ بلاہیں لاپے روددیگ ۔ درناز ءَ درائینت مُلا ہجبر دروگ نہ بندیت ۔ اے آملا آں چہ نہ انت ڈن ءُ گوز ءِ مردم درست ہے مُلا ءِ گورا کاینت چٹ ءُ بندگ انت کاراش ہم شُر بنت ۔ مئے ہاریگاں مُلا دروگ بندیت ۔ جمشید ءَ درائینت خیر راست وت پدر بیت اید گہ روچ ءَ جمشید دیم پہ وتی برات ءِ میتگ ءَ شت ۔ جمشید وہدے شت ءُ سر بوت کمالان بزاں جمشید ءِ مستریں برات لوگ ءِ لاپ ءَ نشتگ ات ءُ وتی ریشاں ساہگا ات ۔ کمالان ءِ لوگ بانک ملکوگد ءِ دو چگا ات ۔ جمشید ءَ سلا ہے دات ءُ لوگ ءَ پترت ۔ کمالان ءَ درائینت ہاں جمشید مرچی ترا کجام گوات ءَ اینگو آورتگ سے ماہ پُرانت تو اینگر نیاتکگ ئے، ماتئے رنگ پہک شمشتگ ۔ ملوک ءَ رودے چہ آپ ءَ پر کت آورت بلے جمشید ءَ آپ نہ وارت سہتے ءَ رند چاہ آورت بلے جمشید ءَ چاہ اوں نہ وارت ۔ کمالان ءَ درائینت جمشید مرچی سے ماہ ءَ پد مئے لوگ ءَ اتکگ ئے پدا ہم نہ چاہے ورئے نہ آپ ئے ترا خیر انت ہومنا خیر انت مرچی من اتکگاں باریں چہ راست ءُ چہ دروگ ۔ کمالان ءَ درائینت چہ راست ءُ چہ دروگ خیریں گپے؟ تناوہد ءَ کمالان ءِ ددئیں جنین ہم اتک انت اے دوئیناں چہ مستریں جنک جمشید ءَ وتی نشار نامنیتگ ات، جمشید ءَ درائینت مرچی راشد ءَ دوازدہ روچ انت کہ انچوش بےوت ءُ گنوک انت برے گریت ءُ برے کندیت گڑا زیک مات ءَ برتگ مُلا حدابخش ءِ کرا کہ منی چُک ءِ حساب ءَ بہ کش کہ باریں چون انت ۔ مُلا حساب کشتگ ءُ ہے گشیت کہ تئی چک اش سحر کتگ ۔ گڑا کے ءَ سحر کتگ ہما آں سحر کتگ کہ تئی چُک راشد ہمو داز امات انت ۔ گڑا آہاں چہ واستا سحر کتگ ۔ آہاں ہے واستا سحر کتگ کہ چہ شما پد آہاں پہ دتا یک میر ءُ امیریں زاماتے درگیتگ ات پمیشکا راشد اش اے وڑ کتگ کہ پہک گنوک ءُ بےوت بہ بیت وتی جند ءِ ہم سُد ءَ مہ بیت تانکہ دنیا مارا امیاریگ مکنت کہ شما راشد نہ زرتگ دگہ مردے زرتگ ۔ من پمیشکا مرچی اتکگاں باریں چہ راست ءُ چہ دروگ ۔ درستاں دپ یک کت اے کدی باوری گپے مارا راشد دل بیت ما اے وڑے بکنیں ءُ اے مُلا ہم شریں مُلا یے پہ دروگ مردم ءَ پلیت ءُ وارت ۔ دومی تو کہ اے گپ کوار ءَ بستگ ءُ اتکگ ئے شما بزانتیں ما کدی اے وڑ نہ کنیں بائدانت گپ ءِ جند گار کتیں ہر کس زانت کہ ناباوری گپے بازار ءِ دراہیں مردم اتک ءُ بیت انت کہ چونیں کوکار ءُ جاکے ۔ جمشید ہے گپ ءَ درد بوت کہ دومی بےغیرت من بوتاں ۔ پہ زہریں دل ءُ پاد اتک ءُ دیم پہ وتی میتگ ءَ شت ۔ زہری روچ پہ روچ ودان بوت تانکہ اے درمیان ءِ نزیکی ہم شت چیزے وہد گوست کمالان ءَ وتی جنک دگہ درآمدیں جاگہے ءَ دات یکروچے جمشید ءَ کار بوج کتگ ات ءُ دیم پہ وتی لوگ ءَ پیداک ات نزیک ءَ اتک تاں دیستے منی لوگ ءِ کرا ءُ کشاں مردمانی مُچی ءُ میٹری انت، اللہ وت خیر بکنت باریں چہ گپے ۔ نزیک ءَ اتک تاں بازار ءِ دراہیں مردم گل ءُ شات انت کہ راشد مرچی پدا ہما پیشی راشد انت ۔ جمشید انچو اتک ءُ وتی چکے بگل ءَ کت راشد جان انچو وہد انت ترا چے بوتگ تو پرے حال ءَ بوتگ ئے ۔ راشد ءَ درائینت منی پت اصلیں گپ چہ شما چیر نہ انت من وتارا وت چوش کتگ دراہیں مردم حیران بوتنت تو وتارا وت چوش کتگ ہومن وتارا وت چوش کتگ ءُ مُلا ءَ ہم من چیزے زرداتگ ءُ ٹھیکتگ کہ من وہدے اے وڑ کناں وہدے منی مردم کاینت ترا جست کن انت تو ہے جواب ءَ بدئے کہ راشد اے وڑ کنگ بوتگ ۔ تانکہ مئے نزیکی ءِ روتگ بہ سدانت درمیان ءَ سند ءُ سیدے بہ بیت پر چا کہ اے جاگہ ءَ شما منا زامات کتگ منی دل ءِ تب ءَ نہ بوتگ بلے منی ہچ نگوشگ ءِ سبب ہے بیتگ کہ من چہ شما مجبور بوتگاں ءُ ہچ نگوشتگ پر چا کہ منی زرد ءِ واہگ دگہ ءِ ۔

☆☆☆

بلوچی بتل

نادل مجید

1۔ میرءِ میتگ ءَ نندے میرءِ عادتاں زورے۔

2۔ گولوءَ کبگ ءِ رواج نہ زرتنت وتی بھال کتت

3۔ آس کہ کپیت ترءُ حسک نہ چاریت۔

4۔ چک دانکہ نہ گزیت مات پہ نہ میچین ایت۔

5۔ دستے حرءَ نہ رسیت گرگ ءَ پالام کنت۔

6۔ چکُ کونڈءَ انت گوانزگ ءَ دزموش کنت

7۔ زھم ءِ ٹپ روت بلے زبان ءِ نہ روت

8۔ چہ حسکیں نندگاناہ ءِ گڈگ کنگ۔

9۔ ہرمرگ بال ءوت۔

10۔ ڈہل ءِ توار دوروش انت

11۔ مال ءمپت دل ءبے رحم۔

12۔ گنر کہ بر کنت لٹ ءَ ماں سرءَ دارت۔

13۔ سنگ ءُ سرمیٹر ینگ نہ بیت۔

14۔ دروگ ءِ بُن ٹنگ انت۔

15۔ دُز ءِ دل جنت۔

16۔ چہ دگر ءِ بچ ءَ وتی کوڑیں جنک شرترانت۔

17۔ پادینک ماں حرءِ پادءَ دُرماں گرُبگ ءِ گوش ءَ۔

18۔ جن ءَ رامرد داریت۔

19۔ چہ نیستی ءَ شمبوگہہ انت۔

20۔ دزُ ءِ مات ہرروچ پیگ نہ پچیت۔

21۔ بے شام بباتاں بلے بے برات مباتاں۔

22۔ نامرد ءِ دوستی ءَ مرد ءِ دژمنی گہتر انت۔

23۔ زبان ءَ ہروڑا تاب دیئے روت۔

24۔ زامات دارے حر مدار۔

25۔ گوک ءِ رؤت انت سُند ءَ نہ ادشتیت۔

26۔ آکارءَ کہ زرنہ کنت ہچ مردے شرنہ کنت۔☆☆☆☆

سچکان راست

سازگر

منیر مومن

وپتکیں سازءِ چمانی غم
وہدے درچکانی چیرءَ گوزیت
مُرغ آگاہ نہ بنت
زندءِ رندءَ تچان شپ نوں مینءَ کمتگ
گواتءِ ارواح درچکےءِ ٹالاں اڑیت
سازگر تو منا جنگلءَ سرکتگ

ساعتے پیسرا
اچ وتی بےتواریءَ تاسے ترادا تگ ات
من کہ ہورکیں دستانی سحرءَ
پہ نامے شوہازان اتاں

مہرِ بے نامیں دمکانی درداں پہ دستی سارےنہ انت
رنگاں پوشاک نیست انت گورءَ
دردءِ بستار،
شہرءَ شنکیں ہماکسہءِ دزگہارءِ وڑا
کوہنیں بچکندےءِ دِرتکیں ساہگءَ
روچءِ زیمانءَ درمان کنت
سازگر آسءِ ارمانءِ رنگءَ بہ ڈس
اچ ترا، اچ تئی ساہگءَ
دوراوشتاں، بُچاں
زہر آسودگیں وابےءِ مانزماں بوتگاں
زندءِ نیمسوئیں سترءِ ہمک اگّڑی
من چو تائیتءَ پہریزاتگ

☆☆☆

ھونیگ

منظور بسمل

بند ءَ نہ جنت ہر کس پہ دیم
ڈک ءَ نعیت ہر کس پہ دیم
گرتءَ نہ گیپت ہر کس پہ دیم
کاتار ءِ حون ءِ سیادی انت
آسر نہ بیت گوں ہالواں
گوں موتک ءِ جیڑگ ءِ زاراں
نئے پہ ادارو کی غماں
نیکہ طبیانی زبان
نیکہ ربیدگ ، نیکہ دود
نئے زانگ ءِ نیکہ ہنر
نئے مہروانیں حاکے
نئے کار سازیں رہنچے
نئے وت سمائیں شاعرے
" ھونیگ پہ سانگ ہور نہ بیت "
کاتار ءِ حون ءِ سیادی انت
ھنی بکعت دستاں وتی
تالاں بکعت بانجیگ ءِ وان
ہلکاں پہ زمین ایت ثری
کینگ نہ کنزیت چہ دل ءَ
زہرگ نہ شکیت دیدگاں
کوہیں جگر آپ نہ بیت
کاتار ءِ حون ءِ سیادی انت
" ھونیگ پہ سانگ ہور نہ بیت "

☆☆☆

16-9-03 گوادر

پدکرد

میر عمر میر

''وہدرژن ءَ راتہاری جوڑ کنت
تئی دل ءِ درداں پہ درمانے نہ ینت؟''
''چو بگندے اے حمر
کہن انت انچو
کہ تئی گپانی فرمان ءَ توئے
میگ ءُ تئی وہد ءِ جتائیں حاجت انت
تو نگردے گوپتگ ءُ دنیا وتی ملما کتگ
من پہ امروز ءِ غماں تو جیلے ءِ شوہازیاں''
''ہو تو دروگ ءِ ساہگ ءَ
انچیں جہ اگے ءِ وتی آس ءَ پچ ئے
چو مگش کہ میگ ءُ تئی وہد ءِ جتائیں حاجت انت
''پل کہ من گنداں وتی ورنائی ءَ
تئی لنکک ءِ یات ءَ کپاں
ہو! ہے بازار ءَ من گریتگ پہ نائی دانگے
تو منا راز رتگ ءُ امباز کتگ''
''من پہ وتی باندات ءِ گمجیں نیت ءَ
سہب ءُ بیگاہ گوں ترا گوازینگ اَنت
تو منی باندات ءِ راستیں کوپگ ئے
(ہو ڈے امروز تئی اِدءَ اوں کارگیگ انت
کس کس ءَ رانزانت بےمتلب ءَ)
اے منی متلب نہ انت حق انت دل ءَ سر پد بو
انچو اے میدانی رنگاں گوات چوں آوار جنت
انگت تئی اوستانی پُل بند انت ماں شاہانی سرا
انگت ءَ ورنائی تئی گوں تو شریدار انت بلے
انچیں روچے کیت کہ آ دینک ءِ دیما اوشت ئے
تو
گندے منا یا تاں کپ ئے
وہدرژن ءَ راتہاری جوڑ کنت
مئے ءُ تئی درمان یک اِنت درد یک''

آس پچ

ارشاد پرواز

جنین یے است پچ آس

نگاہ ءِ تینک ءِ سرا

گوں ارس ءِ روگن چو چرپ

شکم چہ پُر تراول ءَ

جنین یے است کہ زندگی ءِ راستیں دروگیں

کسہے

پہ باور ءَ پہ ستکے ءَ

چو گوات ءَ ملپد اں برے

چو پُل ءَ ماں زمین ءَ کل

برے دراتگ چو نہال

برے برے خدائیں شپ

برے برے اپیتکیں گپ

جنین یے است کہ روچ ءُ شپ

جنین یے است کہ بے کساس

جنین یے است پچ ایت آس

☆☆☆

مولوی عبداللہ روانبند

ما بلوچیں ما بلوچیں ما بلوچ

ما بلوچستان ءِ نوکیں ماہ ءُ روچ
تاک تاک انت زند ءِ دپتر تئی بلوچ
زِیرِ تپاک ءِ رشتگ ءَ ہور ءَ بدوچ
پرچیا کارواں پد منتگ ءَ
زاہر ءَ پیش کنزگ مادن چو روچ
ہمبلان دوشی مزن بانگواہ کتگ
منزل اش گپتگ آرام انت مروچ
روچ در اھتگ انکتہ وابینگ ءَ
شنگ ءُ شانگ انت بار ءُ بی پگر ءَ چہ کوچ
کامیابی کار ءُ کوشست آں بر انت
امب لوٹ ءَ چوں کشتگ کروچ
گوہرے پٹ زر ءِ لنج ءَ بہ بڈ
لعل ءِ لوٹ سلگی ایں کوہ ءَ بلوچ
روم ءُ شام ءِ حسرت ءَ پرچیا ورءَ
روم ءُ شام ءَ اڑ بکن چامپ نکوچ
لاگری عذرے نزانت پہ تازی ءَ
لاگری ءِ بہتر بتاچ بل پگر ءَ سوچ
گوں بلوچی غیرت ءَ میان ءَ بہ نند
میش چم جہلی مکن پادا کہ کوچ
نے ترا زیب ایت گشگ نے پہر شان
دیم ءِ دیوان ءَ گشے ما استیں بلوچ
ما بلوچیں ما بلوچیں ما بلوچ
ما بلوچستان ءِ نوکیں ماہ ءُ روچ

☆☆☆

شوہاز: شیخ عبدالباسط۔ کمبیل دشت

چاکرءِ نامءَ

استاد عبدالمجید گوادری

بلوچ ءِ رواج ءِ مُڈھداری ءِ
پھ ءُ زات ءُ زامانی رھبند ءِ راہ
ربیدگ ءُ دودانی گل میھیں ستک
رسم ءُ وزمانی جلاّتگیں ربیت ءَ
تن سکیں شیشلکیں بلوریں دل ءِ
ھانی ءِ زرد ءِ لبزاں زبان دات نہ کت
نیکہ آتراپ ءُ چاگرد ءِ گوشاں کسی
اشکت زیمیں توارانی برمش ءِ توار
''نزور پزوش وارت'' راستیں گپے، گوش انت
دل ءِ ارس ءُ پاھاراں مان نیست توار
بلے بے تواریں توار آس ءُ جلھار بنت
لگل وار ءِ ماندارگ ءِ جار بنت
ھِیلہ ءُ رکس ءُ مندراناں انگار کن انت
زالم ءِ رند پدءَ ، ھش گم ءَ گار کن انت
رھدگ ءَ زندم ءِ، گوست ءِ روچ شوے ات

گیدی پھک پرشتگ ات جاور ھیران ات انت
زنگ بوتکین ءُ پرگ بوتگیں
ھنجگیں چاملے ءِ سما گار ات انت
مارشت ءُ سسا یے بیگواہ ات انت
بے وسے درد ءِ ساساتاں بانوری ءِ
تلملے ناست اش گوں مھلب ءُ ھِدیاں
سرگوپ ءِ نازینک موتکانی چیھال ات انت
مَنجو ءُ بزم ءُ بالشت ءِ آس ءِ چَر ءَ
کوٹ ءُ بادگیر ءِ روکیں ترون ءِ تہا
بکشت اش، پُل اجگیں، یک بے کدرے ءَ!!
چاکر ھانل ءِ ماھیں بالاد ءِ درور نہ بیت
بلے زور برءِ زورءُ زوراک ءِ سرپُروش کہ ات؟
بے وسیں ھانی ءِ پشت ءُ پارات گُج ات؟
گُشّ انت راجی کسہ ماں راج دپترءَ
روچ پوھام ءُ تبد ءُ لوار چاھڑ ات
چہ شکار جاہ ءَ واتر ات ھلک ءِ کماش

نیکیں چاکر آتک ھانی ءِ میتگ ءَ
ھانل ءَ راج ءِ پت لیک ات سردار وتی
گھارانی پیم ءَ گدان ءَ درآتک
رِند ءِ نامداریں میرانی پیشوکی ءَ
تاسے آپ ترونگلیں داتے میر ءَ وتی
بلے ساہ گریں تلک ءِ آماچ بوت چاکر ءِ
آجویں شانتلے زیمیگ بندیگ بوت

دل من ءَ دائم جیڑ ایت ءُ پُرس ایت مجید
پرچی ءَ ھانل شرنگیں کاڑات، نزوریں پت ءِ؟
پرچی دستارات بے راج ءُ براتیں شھ ءِ؟
ھلکو بوُن ات بلے گنگ اتنت ھر زبان
ترانگانی تہا ات مرید ھر کسی
کس مبات دھر ءَ بے برادل ءُ کم گشاد
ھانل ءِ پیم ءَ بیت بے مراد گیدی ءَ
چو شیھ ءَ بیت دراں ڈیہہ چہ ملک ءَ وتی

بلے زلم ءِ پولنگ ءَ زالم نہ رکیت کدی
مھر آمیگ بہ بیت ھجبر بیگواہ نہ بیت
شئر ءِ دیوان بہ بیت کسہ وھدی مجید
نمیران انت شھ گوں گلیں ھانل ءَ
چاکر ءِ نام پولنگ انت راج کسواں

حیال ءِ درگت

ھوت ستار

سہی حیال ءِ درگت ءَ من گوں سمین ءَ تران کت یک ساعتے دیوان کت ، جست کت سمین سھب ءِ سرا کائے کجام کشک ءُ درا ، راہ ءَ نہ گنداں من ترا من نشتگاں جوہ ءِ سرا ، تھنا سمین تئی ھاترا حالاں بدئے سھب سمین ، راہ ءَ نہ دیست تو ماجین پلاں چہ آ گل یا سمین، داتگ جواب چوکہ سمین پیدا کاں من چہ گوادر ءَ باتیل ءِ برزیں کوھسر ءَ، سورگ دل ءَ چہ پدی زر ءَ مانتر اتاں لال ءِ در ءَ، آنشتگ ات تھت ءِ سرا گوں ھمسراں وت ماں وتا سہی حیال ءِ درگت ءَ وھدے من شیگگ مان کتگ ، لال ءَ چو جی ءُ جان کتگ گپتگ منا دستاں کتگ، ساتے ما گپ ءُ تران کتگ درد ءُ غمی درشان کتگ، چو گشت منا لال ءَ بلے تو کاسدے نیک ءُ بد ءِ، اے حالاں ستار ءَ مدئے ندیت ءُ جیڑیت گوں وتا سہی حیال ءِ درگت ءَ

☆☆☆

Nostalgia or Aftermath ?

قاسم فراز

ہے کہ گوات:

چو مسافرءَ منی درءِ کہ زمریلا دست جنت

منی چم چو آچش ءَ زرد باں

من ملائیکتانی رم ءَ کپاں

منا گوست دنیائی یات نئیت

منا یات نئیت کہ کسانی ءَ

منا کسے واب ءَ چہ پاد کنت

منا پُشت ءَ بستہ یے سنج دنت

. منا سوج دنت منا حال دنت

"تو کہ دیست چھتّی ءَ ایوک ءَ

ہے راہ ءَ تچک ءَ بگر بیا"

نوں من اوں ہے کہ پہ موج ءِ دل

گوں اسکول ءِ گونڈواں ہور باں

دمے شور بیت، دمے جاک بیت

پداُ راہ پہ چھتّی نگان بنت

من اوں لوگ ءِ نیمگے سرگراں

ہے ساعتانی پدءُ ردءَ

منا یات نئیت کہ کسانی ءَ

من کجا پشت کپتاں، کجا شتاں

ساہگ کہ درگیگ ءَ رست:

منی جان ءِ کرماں شپین بوت

منی اندرءِ

ہماباب چہ کسہ ءَ سستگ ات

تئی گورانی زیل سمارگ ءَ

ہے ساعت ءَ

دمے جمبری ءَ مانشانت

تو چوکورءِ بتکیں لوگے ءَ

وتی پیرگاہ ءِ کچک یے ءِ

دوئیں دیدگانی

درآمدانی میارات ءَ

منا یات اتک:

منی قبرءِ ساہگ ءِ ھوری ترمپ

تئی پداءُ نہ تئی شپینگاں

دگہ کسہ یے

دگہ شہرے، میتگ یے، جنگل یے

منا اے اوں حال اش نداتگ ات

منا گوات ءَ دیگرءَ حال دات

"تو چوڈونڈ ءَ رہسرے کپتگ ءَ"

☆☆☆

لاکوٹے جَل ءُ چنکے پُر

مجید عاجز

لاکوٹے جل ءُ چنکے پُر
زند ءِ متکیں ٹڈی انت
لاکوٹے جل ءِ مانا روچ
رژن ءُ ایمنی ءِ باندات
موجانی زریں ورنائی
بدہڑمیں بچکی ءِ برانز
زرد ءِ بے قراریں مارشت
چیریں واہگانی زرمبشت
جونیکیں انارکانی بام
رکانی گلابیں دیگر
روزردگ سریگ ءِ لمب ءِ
ارسانی ملوریں مہکان
شپ بہ مشیں چراغ کلانی
بیگاہ ءِ ملاریں کنجل
نیمروچیں غم ءِ نودی شل
لاکوٹے پُر ءُ چنکے جَل
چنکے پُر منی مال ءُ مت

زرد ءِ ستکیں ھنکین ءِ
چتکاں پچ کناں گوات ءِ بارت
مثل ء جنتری دنزے آرت
چنکے پہ تہاریں مانش
سیاہیں عاقبت بچانی
ماتانی شہیدیں لولی
ارس ءِ بے زبانیں بولی
مہر ءِ بے مرادیں منزل
دردانی تہا گاریں دل
لاٹور ءُ مچ ءُ دنز ءُ لوڈ
جہد ءِ ناامیتیں آسر
جان ءِ رتکیں ھید ءِ مز
گون ءُ لنگڑ ءُ لاچاری
اُفارگ حدا مرزی اوں
لاکوٹے جل ءِ بے بستار
چنکے پُر کجام زہم ءَ جنت

☆☆☆☆☆.

منا اے شریات نہ انت کہ اے شعر منا وتیگ ءُ سید ظہور شاہ ہاشمی ءِ 1956 ءِ بلوچستان ءِ سفر ءَ پنجگور ءَ دست کپتگ دگہ جاہے ۔ اے شعر پر بندا نت ماسٹر شوکت علی شوکت ءِ کہ آئی ءَ برے گوں حسرت ءُ برے گوں صحرائی ءِ پنام ءَ (Taxallos) ہم شاعری کتگ ۔ اگں چہ شما کسے اے شاعر ءِ زند ءِ بارہ ءَ چیزے زانت ءُ منا اے پٹ و پول ءَ کمک کنت من آئی ءِ باز منتوار باں ۔ چرائی ءِ گالوار ءَ زانگ بیت کہ آ پنجگوری مردے بیتگ ۔

من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال

شوکت علی شوکت ☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆ شوہاز: ع ص امیری

من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
من کنیں یک نقطہ یے اظہار پہ عقل ءُ حیال
چہ مہ بنت تاراج مئے ملک ءُ دیار ءُ جاہ ءُ مال
چو مہ بیت انت قہر ءُ ظلمت مئے سرا جاہ ءُ جلال
چہ مزورنت مال ءُ دولت بد رگیں شوم ءُ شگال
نئے منا مال ئے نئے مئے ہمدلیں براساں کمال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
اے منا درد انت ءُ دلگیریں حرابیں ماجرا
اے منا افسوس ءُ ارمان انت حیال ءُ ہاترا
اے منا سد درد ءُ کولنج انت وتی بھت ءِ سرا
اے منا توریت بلوچاں پا شپاد ءُ جاندر ءَ
تاخت ءُ تاراج اش کتگ مئے کشتگیں دل ءُ نہال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
اے منا شکر انت پما چونیں ءُ شاہیں قادر ءَ
اے منا فخر انت پما ختم الرسل پیغمبر ءَ

اے منا ہتک انت کہ سی جز کلام انت زاہر ءَ
اے منا شان انت کہ مومن بوتگوں پہ باور ءَ
اے منا سوچیت کہ مئے ملک ءَ ورنت انت بے مجال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
پر حیالے من کتگ آباد نوک سریں چمن
پر مصیبت سگ اتگ من رنج ءُ دلگیریں مھن
اچ گم ءُ درداں گوشیں من نالگ ءُ تیریں سخن
اچ وتی دست ءَ بپوشیں مِسک ءُ عنبریں کفن
اے منی حال انت ءُ مئے دردانی تدبیر ءُ کمال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
من نہ ترسیں ہجبر ءَ اچ زاگ ءُ رنگریں زغن
سد ہزاراں مکر داریت حیلہ ءُ گہگیریں فن
پہ گور ءُ امباز گران موت ءَ پہ شیریں خندہ زن
اچ دل ءِ حوناں بہ بیت شاداب ءُ تنوریں وتن
زرتگت ما اے سبق از گوستگیں مرداں مثال

من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
آسمان ءَ کجروین ءَ گوں من غداری کتگ
کوڑویں دہر ءَ منا شہمات چو کاری جتگ
ناکسیں دور ءَ منی بھت ءِ بیداری زتگ
اچ بلوچی غیرت ءَ من درد ءِ داری سگ اتگ
چو منی بھت ءَ منی اے تالع ءَ زرتگ زوال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
اے منا رنج انت کہ قوم عہد ءِ قرار ءَ بج اتگ
شِل سریں تیرے دل ءِ بندوک ءَ مارا لگ اتگ
سدمنیں بار ءَ منی عقل ءِ دل ءَ را کج اتگ
ما وتی زحم پہ وتی نام ءِ توار ءَ سج اتگ
سر نہ چنڈیت دل ندنت گواہی پہ ہر رنج ءِ ملال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
اے بلوچ مئے گوشگیں گالاں سرا پہ گوش کن
غافلیں واب ءَ وتی ءَ بل ءِ پدا ہوش کن
زندگیں مردم وتی غیرت ءِ ننگ ءَ جوش کن
مردگانی مال ءَ ہرکس وارت ءِ عیش ءِ نوش کن
بہا گیں مرد بلوچ وار ءِ عذاب ءِ در تہ شال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
من ترا حالے دئیں پر زانگ ءِ عقل ءِ بصر
شوم ءِ غداراں کتگ ملک ءَ شمارا در پہ در
یک پہ یک مچ کن یلیں براتاں وتیگاں بے خبر
اے بدیانی سرا جلدی بیار روز حشر
پر بدیگانی سرا چو گوات ءِ ہیروپ ءِ شمال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال
تئی وتن تئی کوچگ ءِ تئی ملک ءِ برزیں گٹ ءِ گر
گپتگ انت دست ءَ وتیگ ءَ نابکاریں سر بہ سر
نئے ترا علمے ءِ نئے زانگ ءِ نئے مال ءِ زر
نشتگ ءِ حیران ءَ چارئے چو کہ مشل کور ءِ کر
چون بیت شوکت ءِ دنیا ءِ حرابیں مکر ءِ چال
من چوشیں ملک ءَ چیا بیائیں بہ نندیں سال پہ سال

☆☆☆

سوج:۔ یک گالے ءِ تہا یک لبز/عبارتے ''چماچون'' ءِ دیما من (؟) ءِ نشان جتگ کہ آ ''ہمایون'' ہم وانگ بیت۔ صاف نہ انت اگں کسے چہ وانوکاں آئی ءِ پچکیں شکل ءَ زانت ءِ مناسھیگ کنت آئی ءِ منت وار بیاں۔ امیری

لچہ کار ءِ ہر لچہ باید انت کہ آئی ءِ وتی جند ءِ راستیں باھندانی بے کچھیں آدینک بہ بیت۔

سید ھاشمی

زبادیں حیال

عباس علی زیمی

شپ ءِ دومی پاس انت ــــــ من
چنال ءِ بُن ءَ نشتگوں
تئ وداراءَ ــــــ چموں راہ ءَ انت
وشیں حیال وداراءِ ہمگر نچ انت
تو مروچی دیر کتگ ــــــ پرچا؟
من زاناں
تو کا شیں ملگوراں مھلباں ہوار کنگاءِ
تو وتی کا ملیں بالاد ءَ زباد مشگاءِ
تو وتی وشرنگیں دستاں ھنی رجگاءِ
من زاناں پہ انشپیکیں نیادءَ ــــــ تو
زھمت کشگاءِ
من زاناں ــــ بلے بیا ــــ بیا ــــ زوت بیا ــــ کہ
نوں دلوں دارگ نہ بیت
بیا وتی امبازاں منا بزور
وتی واساں پمن شات بکن
بیا کہ مروچی چنال ءِ وشیں بو ءَ تئ سمبھگ ءَ
تئ بو باس ڈیک بورانت ــــ ءَ من
گوں وتی پر لذتیں حیالاں
مہر ءِ وشدر وشمیں بہشت ءَ جاہ منند بیاں

تئ غم مسافرے نہ انت

جاوید سعید

مسافتاں عمر دئے

دوریانی ذِیل ءَ گیش دراج کن ئے

راہ ءُ دگاں سنگ میل مِک کن ئے

ترا روگ ءِ غم پر انت مدامی ءَ

تو پہ سفرءَ مھتل ئے

مسافرئے

سرماں سرتئ سواس

زندگی انت سفر در سفر تئ

چوانا گہ وشبوءَ

گوات ءِ لنکاں گرئے ءُ کائے تو

یک انا گہ گار بئے

مسافرے ئے تو سمل !

بلے تئ غم مسافرے نہ انت

سواریانی انتظار ءَ چوں بکنت !!

آ پہ روگ ءَ بیقرار چوں بہ بیت !!

☆☆☆

من

عصا بجار

من گوں آیاں
انچو جتایاں
چو کہ یکیں درچک ءِ
پُل ءُ بر

☆

من گوں آیاں انچو ھواراں چو کہ
شیر ءِ تو کارو گن

☆

من زیر آپ زرءَ آس
بلے
گد منی تر نہ انت

☆

من تن آپیں گیاب ءِ مسافراں
بلے
سیر آہاں

☆

من زندگیں جونانی میان ءَ
گٹ ءُ حیران
کہ درتگیں جیگاں بدوچاں
یا
قبر آں بکوچاں
من
رولہ ءِ پرشتگیں بلورنیاں
کہ اینچو زوت سرر چاں
پہ منی ہنی ایں
تن ءِ پروشگ ءَ ترا
شپ ءِ روچ کنگ لوٹیت

☆☆☆

بلوچی مئے وتی
شھدیں زبان انت۔

شپ دست

خالق ارمان

سنگے سیاہ بیت قرنانی
تہل آپ ءِ تلیت شہجواں
مرغ ءِ جنگل ءَ شیزاریت
دیدوکاں گشے تنی کعت
امروزے غم ءِ سیہ سکہ
چے پہ نوبت ءُ باریگاں
چے پہ داشتگیں اُمیت ءَ
اُمیت نشتگیں ارواہ ءَ
قولانی غزل چوں پرشتہ
سیل ءِ گوں وتی چماں کنت
اوستانی بدل حاک ءُ پر
کے چہ واھگاں آجو بیت
کے پہ ماہل ءَ پد کنزیت
دُنیا رُستگیں بند گاہے
جونگیں لکیر دستانی
نورانی اجب رنگیں تب
تنیگاں گشے ماہ ءُ روچ
عیب ءِ پہ نئے شپ دستاں
مرچگیں بدل پہ باندات

کلبرءِ گیر

فضل حیات

سہی من کپتاں ترانگاں
باگ ءُ ہشتیں کلبر ءِ
کہ من کلبر ءِ ڈن ءُ بکاں
جیتو ءُ چچی ، وروکی
ٹلا گوزی ءُ کپگی
گوں ہمبلاں پہ گل کتگ
شُراں چہ برز ءُ برز تریں
شیر اچکو وارتگ مدام
یات انت ہما دور کلبر ی
کہ ماں سیر گگ ءُ ماں پراھگاں
پراہیں گدان ما بتگ انت
بیٹاں ءُ وشیں کوہ کشاں
مئے میتگ ءُ جاہ بوتگ انت
سہب ءِ ندارگ کلبر ءِ
انگت منا یات انت شَر
کہ سہب ءِ سرا ہر نیمگا
پینگ انت شِنک
بار انت گورگ
کاڈ گوں کہی لڈگاں
ہیگاں انت رنمیں بزگل ءِ
شوانگ گوں بڈ ءِ چاگل ءَ

وائی کنان انت بزگل ءَ
دنزگ آھرِ ءُ ڈاچی ءِ
ٹوپ ٹوپ سہریں ھنزک ءِ
انگت منی گوشاں کپ انت
آشیر ءُ شیلانچ ءُ پنیر
سموز ، کبڈ ءُ کلیر
گیشتر ، لانٹو ءُ شمل
کرتوسگ ءُ کلمیر ءُ رگت
کلپر ءُ شلیں ھالکو
تلانی گور داگ ءُ مدگ
سیسی ءِ ماتکینک چرگ
کوکو کپوتانی توار
زرداں کن انت ءِ تار تار
کلبر گو ں داز ءُ کونزاں
سبزیں کہیر ءُ شنگراں
سک گیر کیت مرچی من ءَ
باریں کدی گنداں فضل
باگ ءُ ہشتیں کلبر ءَ
کوش مئے زبادیں کلبر ءِ
زرد ءَ کدی تاہیر دنت

☆☆☆

Swiss Canal

لیاقت امین

چوشیں موسم سبحان اللہ
بکند چونیں ندارا ہے
متا ہے دیدگاں بخشیت
دل ءَ لہڑیں حیالے چست بیت انچو
پرشیت چولے
گلیں دریاءِ دلبندءَ
دوجاڑیں ڈمپگاں مک انت چوکوہءَ(۱)
تیاب ءِ آپ لڈّ ان ءَ گوزیت انت
ہے دوئیں تلاہیں ڈمپگانی درمیان ءَ
متا ہے دیدگاں بخشیت
چوشیں موسم

☆☆☆

(۱) مصرءَ دریاے ءِ میانجی ءَ دوڈمپگ انچو مک چو کہ کوہ ءَ۔ آپ ہے دوئیں کوہانی درمیان ءَ چہ گوزیت۔

مسلم ممتاز

بیا! تئی ودارانت
بیا! تئی ودارانت
چنت کرن بیت من چو
وتا ندرکتہ
ءُ چہ دنیاءَ وتا بےحال کتہ
تئی واستا
بیا! تئی ودارانت
من بانوری داب ءَ نشتگ آں
دستانی ءُ پادنی آں
تو چو سالونکی وڑا بیا
ءُ بہ نندکش ءَ منی
من چچو ابیک آں پہ ترا
چیا دلگوش نہئے
من تئی تہنا دلبراں
تو انگت نیائے پہ من ءَ
چیا چوش کنئے تو گوں منا
بیا! تئی ودارانت
بیا! تئی ودارانت

☆☆☆

منی چماں مناں پد اسر کن

سحر احمد

تراوَیات بیت
زمستان ءِ ہمابرف بتگیں بیگاہ
وہدے گوات ءِ ترس ءَ
بازار ءِ دراہیں مردم
وتی لوگانی تہا بنداتاں
تو چیر وکائی منی کوہنیں بان ءَ اتکے
مناں آگہیں چراگے دات
ءُ بدل ءَ منی چم برتاں
ہماروچ ءَ چہ پد من لوگ ءَ چہ ڈن دراتکگاں
ناں وتی پرشتگیں تہت ءُ کوہنیں گندل دیستگاں
اگاں بوت کنت
بیا وتی آگہیں چراغ ءَ بر
ءُ منی چماں مناں پد اسر کن

☆☆☆

ماھیا

برکھا بلوچ

انسان ءِ سد رنگ
اسپیت گوں سیاہ ءَ
پر چیا کنت جنگ

☆☆☆

آزمان ءِ بدٹپ انت
زر ءِ دیم سہرانت
زمین ءِ جگر کپ انت

☆☆☆

ماہ کہ بیت جوان
اپسوز بلے دلبر
دو برنہ بیت جوان

☆☆☆

زدگ ہوس

صادق وفا

شپ انت
تہاری انت ءُ من
غمانی کاشیں کڈک ءِ
امانتاں چو موجر ءَ
نئے پہ من
روچ ئِک دنت
نہ ماہ پہ ترانگے
بلیت
نہ کوشی برمش ءُ ہلوت یے
نہ پل ءُ درچکی وشبوے
نہ زندگی ءِ
مہلبانی بوہ ءُ بُس
نہ آدمی شپنگے
من انچو ایوکاں
گوں وت
حداءِ قدرتانی کیف

ماں دیدگاں
زدگ ہوس
گُمان ءِ داگ وار تگے
حیال ءِ نود
آزگ انت
پہ ستر ءِ نوبت ءَ زرانت
زرانت پہ
ایمنی زرانت ءُ گیمر انت
من
ذات ءِ درد
دروہ اتگ
درامدانی غم کتگ
کہ جان ءِ ٹپ
چومیت ءَ دوکرزن انت
ہِکرم کپتگ انت

☆☆☆

من ءُ منی تہنائی

حنیف شاہ

زندگی ءِ ہما شہر انت
کہ ہما شہر ءِ تہا
"من ءُ منی تہنائی"
ہمراہ انت، شہر ءِ دمک ءُ دراں
اپچش گشئے من
ہما کپوت ءِ کوکوءُ
شاشلانی نارگاں
ہواراوں
کہ ہما جنگل ءِ تہا کہ ہمودا
دہ سال، کساس ءَ
کہ ترمپے آپ نہ کپتگ
من ہما شہر ءِ تہا
ءُ زندگی ءِ ہما شہر ءَ
بے ساہگیں دمکانی اپچکی ءِ ہما مردم
ابید چہ من
نہ گواہیت کس
"ءُ من ءُ منی ـــــــ تہنائی"
جنزی ایں جیڑ ءُ جزم
پاد، دانکہ ہمسفر
من ءُ منی ہے ـــ تہنائی ـــ تہنائی

☆☆☆

هنی رج

ساچشتی لبزانک ءُ آئی ءِ پجار

محمد مظہر الزمان خان/ جاوید سعید

لبزانک چیریں زندگی ءِ نازرکیں مارشتانی یک کاملیں صورتے ۔ ہما صورت کہ گندگ نہ بیت تہنا مارگ بیت پرچا کہ آ تہنا مارشت ءِ ہما حساسیں چم ءَ چہ گندگ بیت ہما چم ماراگندگا نئیت بلے آگاہ انت ءُ آئی ءِ رژن دنیا ءِ رازاں پدر کنت تہ تمامیں چیریں پردہ رِگستا بنت ءُ ساچست ءِ اندر ءَ چیریں دنیا زبان جوڑ بیت ۔

بلے مردچاں مئے جوانیں ساچشتی لبزانک ءِ چارگ ءُ تپاسگ ءِ، ءُ آئی ءِ رازاناں پدر کنوکیں ءُ مارو کیں آ چم بند انت بلے ماوتی ظاہری چماں چہ اے چیریں ءُ جوانیں ساچشت ءَ را کہ یک دُنیائی گسے ، ہچ کنگ ، چارگ ءُ تپاسگ ءِ ناروائیں جہدانی تہاریکانی اندر ءَ گٹے گٹے ءَ داں بڈا تگیں ہمیشکہ ظاہر انت کہ آبادیں ساچشتی لبزانک ءَ را چارو کیں چم وہدے مئے تہا نیست انت یا بند انت تہ گڑا مئے ظاہری چم کہ ماراوت دیست نہ کنت ، پُریں ساچشتی لبزانک ءَ را چتور دیست کنت بزاں کہ ماچ آبادیں ساچشت ءِ پدریں جان ءِ سراما نپوشتگیں قباہاناں دزموش کنگ ءَ لگ ات تہ اے دزموش کنگ ءُ چارگ ءِ تہا لبزانک ءِ ظاہری رنگ مئے چماناں تہار کن انت ءُ ما اے رنگاناں وانوکانی دیم ءَ کیک ءِ سرا شنگیں وش رنگین کریم ءِ صورت ءَ پیش کنیں ءُ وت دلجم بئیں کہ ما اے مزنیں کار آسر کتگ کہ ما لبزانک ءِ پاریکہ انت ءُ وت جوڑ کتگیں پاریکہ ءِ اے درانگازی ءَ چہ عام فہم ایں وانوک دلجم بیت پرچا کہ آئی ءِ گوڑ ءَ ایشی ءَ چہ دیم ءَ روگ ءِ نہ ہمت بیت ءُ نہ آ چم کہ ساچشتی لبزانک ءِ بدن ءَ چہ سر پکشیت ءُ آئی ءِ اندر ءِ آبادی ءَ را بچاریت ۔

بلے عام وانوک ءَ چہ ابید یک خاص وانو کے ہم بیت ءُ اے خاص وانوک ءِ آ چم کہ آئی ءِ اندر ہم نہ وپسیت بس آگاہ بیت آ دراں تکیت ءُ آئی ءَ را گشان بیت کہ آ گاہ بوکہ اے دت جوڑیں ءُ جہدرد چی بار یکہ ءَ ہر چی کشتگ آ ساچشت ءِ اندر ءِ

آبادیں دنیاءِ درانگازی نہ انت بلکیں آ ؤ ساچشت ءِ جان ءِ سراتالانیں، ظاہرءِ وش رنگیں ءُ کچائیں پوشاک انت بلے آ حاموش بیت کہ آئی ءِ زبان ہچ کنگ پار کیھءِ دیم ءَ جُرم انت پر چا کہ آئی ءَ راپار کیھ ءِ ظاہری زانتکاری ءِ ناروائیں ترس انت یک انچیں ترسے کہ یک شیرمچیں نادانیں بزرگے ءَ چہ یک زانتکارءُ لائقیں زہگے ءِ اے گشگ کہ واجہ شما ہما حرکت ءَ کہ کنگا ئے آشماراز یب نہ دنت کہ اے کارءُ منی پیمیں زہگانی انت پر چا کہ شمئے اے زہگی حرکت شمارادیم ءَ روگ ءِ واستا ہاٹیگ نہ دنت۔

پمیشکا مئے مردچکیں چندے ناسر پدیں پار کیھ ہم چیریں ساچشتی لبزانک ءِ گون ءَ چیزے انچیں لیب کنگا انت انچیں کہ آبزرگ گیش شرمندگ بوگ ءِ بدل ءَ پہ نازے گشگا انت کہ ماہما کارءَ کنگا انت کہ پہ آؤ کیں اوبادگ ءَ یک آدینکے بیت۔ حالانکہ آ آدینکے ناں بلکیں سیم ءِ یک زنگی ایں ٹکرے ءِ کساس ءَ ام نہ بیت بلے آ ہھدانت یات بہ بیت کہ ہر چیز ءِ تہنا معلوم بوگ آئی ءِ است بوہگ ءِ واستہ بس نہ انت بلکیں علم ءِ ہوری ءَ قدرت رسیت تہ آ چیز نوک ودی بیت پر چا کہ علم ءِ ہوری ءَ قدرت ءِ دز کپگ، خالق ءِ دز کپگ انت ءُ خالق ءِ دز کپگ ساچشت ءِ دز کپگ انت ءُ ساچشت ءِ دز کپگ خالق ءِ پچا آرگ انت ءُ خالق ءِ پچا آرگ ساچشت ءِ آدینک بوگ انت کہ علم عقل ءِ صورت انت ءُ عقل علم ءِ چم انت ءُ دوئیں یک دومی ءِ تہا ہوارانت پمیشکا مالوم بوت کہ ہر آبادیں ءُ پُریں ساچشت ءَ راسر پد بوگ ءِ واستا جست ءُ پرس الّمی انت۔ ءُ وہدے ذہن پاکیں ارواح ءَ چہ کمال حاصل کنت تہ ساچشت آئی ءِ دیما آدینک جوڑ بیت۔ پر چا کہ انسان ءِ حیال ءَ را حیال ءِ فعل، حیال ءِ مطلق، مثال ءِ انسان، حیال ءَ انسان گشنت۔ ہے وڑا انسان ہر چی نبشتہ کنت ءُ وانیت، گپ جت ؤ کنت پیسرا آ آئی ءِ حیال ءِ تہا بیت پدا دنیاءِ تہادرا بیت کہ آ حیال ءِ تہا قید بیت ءُ اے قیدءَ چہ آزادی معبیہ ءَ چہ کیت بلے شرط ایش انت کہ معبیہ انسانی ذہن ءِ حیال ءِ آگہیں چم جوڑ بہ بیت ءُ وہدے آ چم آگاہ بیت تہ مالک ءُ ساچست ہر دوئیں آئی ءِ دیما پدر بنت ءُ دوئینانی پدر بوگ اصل ءِ دز کپگ انت۔

بلے اے یات بہ بیت کہ جوانیں نبشتانک پہتائیں ساچشت انت کہ حیال ءِ ھزانگ انت ءُ حیال ءِ ھزانگ تچوکیں آپ انت کہ آئی ءِ ہچ آسر نیست بلے مئے چندے نگدکار یا خودساختہ ایں پار کیھ حیال ءِ ھزانگ ءَ راچم ءِ بدل ءَ بے سریں حیال ءِ چماں چہ پُریں ءُ نخی ایں ساچشت ءَ راپدر کنگ ءَ لاچار انت کہ آ چہرءُ شبین، نشان ءُ علامت ءَ چہ دور انت پر چا کہ ہر جوانین ءُ آبادیں ساچشت ءِ اندرءَ بے شمار ہلک واب ءِ وڑا چیر انت آ واب ءُ ہلک اصل انت واب ءُ ہلکانی اصل حاصل کنگ ساچشت ءِ اصل حاصل کنگ خالق ءِ شوہازگ انت بلے مئے پار کیھاں ساچشت ءَ را چارگ ءِ واستاوتی

چماناں کیمرہ ءِ چم جوڑ کرتگ کہ آہاناں ساچشت ءِ اندرءِ چیریں آبادیں دُنیا گندگا نیاانت آ وَ چشیں نبشتا نکاں نوک دختر ءِ گشان ءِ وڑا پر نچ انت ، آہانی رنگ کچھ ءُ راز داریں قصھاں چہ ہورک بنت بزاں کہ اگاں ہر خالق وتی ہر ساچشت ءِ باطنی چیزانی یا کردار ءِ درانگازی ءَ چو بکنت کہ ۔۔۔ ایشی ءِ تہا توامیں جہانانی علم است انت کہ آئی ءَ گوا تاناں دیستگ ات ، تُم ءِ تہا چیریں جنگل ءَ گردگ ءَ لگ اتگ ات ، زمین ءَ گوں تران کرتگ ات تم ءَ راوتی لاپ ءِ تہا رودینتگ ات ءُ جوان کرتگ ءُ وہدے آئی اندر ءَ بر ، ءُ پُل پیدا کرتگ ات تہ آئی ءَ ایشی ءَ راوتی وراک جوڑ کرتگ ات ۔ گشنت خالق ادءَ وتی ساچشت ءِ تہا اے گشگ لوٹگ ءَ ات کہ زمین ءِ علامت چہ آئی ءِ وتی ذات ءَ انت ءُ آ وتی ذات ءِ اندرءَ چیریں علم ءَ راوت وتی واستا کارمرز کنت کہ ایشی ءِ علم ءَ چہ کس فیضیاب نہ بیت ۔

نوں اے نبشتا نک گندگا خود ساختہ پار یکھ ءِ چمانی تہا ابہام پیش ٹال جوڑ بیت ءُ چک جنت ءُ آ ایشی ءَ را یک معمہ یے سر پد بیت ءُ دومی نبشتا نک ءِ نیمگا چارگ ءَ لگ ایت کہ چوش بیان کنگ بوتگ ۔

آ مزنیں عالمے ات کہ ہر چیز آئی ءِ دیما پدرات بلے آئی ءَ وتی علم ءَ چہ دگہ کس ءَ را فائدگ نہ داتگ ات البتہ آ وت فیضیاب بوتگ ات ، نوں اے ویرانین نبشتا نک ءِ وانگ ءَ رند نگد کارگشیت کہ مصنف ءَ چُشیں لاجوابیں چیزے نبشتہ کرتگ کہ آئی ءِ وانگ ءَ چہ چم رُژنا بنت ۔ وہدے کہ اے نبشتا نک ءِ تہا ہچ اسرار نیست ءُ نہ اے تعبیر لوٹیت بلے بے چمیں نگد کار ءِ دست رس ءِ تہا انت ءُ اولی نبشتا نک ایشی ءِ دسترس ءَ ڈن انت کہ آ ایشی ءَ دیست نہ کنت ۔

نوں اے گپ یات کنگ بہ بیت کہ ہر مشکلیں ءُ پیچیدئیں ساچشت ءِ پٹ ءُ پول ءِ واستا آئی ءِ ذات ءِ بذات وت است بوگ المی انت ءُ ذات وہدے بذات وت است بیت تہ خالق ءُ ساچشت یک جان ءُ دو قالب بنت ءُ نوں ساچشت ءُ خالق ہر دوئیں آ دینک بنت اگاں ناں ساچشت ءُ پٹ ءُ پول ہر دوئیں الا الذی نہ الا الذی ، درمیان ءَ درنگ بنت بزاں کہ نہ خدا ءِ نزیکی رست ءُ نہ دوست ءِ آسر کنگ ءُ ماھی!!!

☆☆☆☆

بلوچی ءِ کوہنیں ماہتاک سوغات کراچی ءَ پد ماں پدءِ چھاپ ءُ شنگ ءِ بیست ءُ پنچ سال سرجم کتگ کہ وشی ءِ حبرے ۔ ادارہ

سرجمیں رِکسہ

طاہر آفریدی/عبدالحکیم امبر

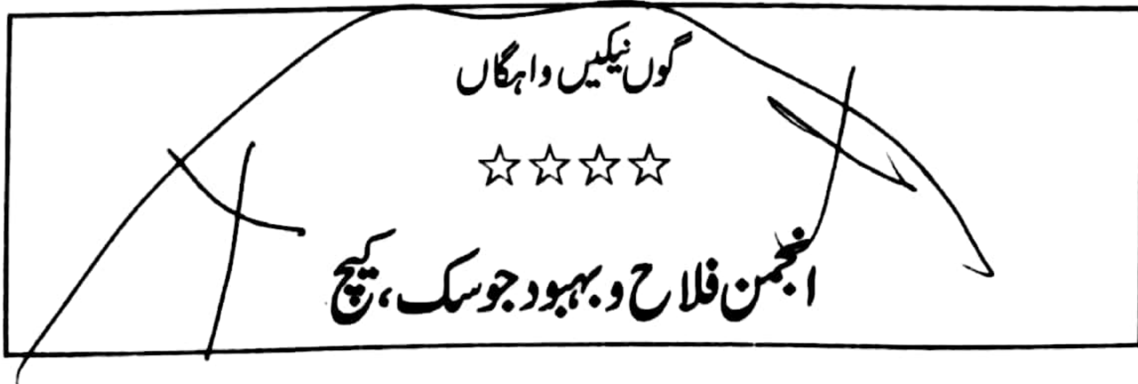
چلو ءِ کراند و کیں مرد ماں چے یکے ءِ پُرس ات۔ ''پدا پدا آ'' آئی ءَ گپ نیم بند کت ءُ وتی دست چو کذب ءَ شستگیں ریشانی سرا اِر کت ءُ کپچینگ ءِ لگ ات، چپی دست انچو بنٹ ات گشے زاناں گوز و کیں وہدے ہے دست ءَ انت ءُ داشتگے ءُ پدا درا جیں گین سارتے کش ات ءُ گپ جنگ ءَ ساجو بوت بلے زبان ءَ گشے زاناں گل میہہ یے لچتگ ات لبز چہ آئی ءِ دپ ءَ گاجیل بیان اتاں۔ پدا یک درا جیں بے تواری و دی بوت آئی ءِ چم برز ادرنگ بوتنت حون ءَ دراہیں بدن ءِ اندام یل دات ءُ آئی ءِ چہرگ ءِ سرا اوشتات ءُ جم بوت۔ وہدیکہ بے تواری ساعت ءُ دمان ءَ مرد مانی بے تاہیر کنگ بنا کت تاں آئی ءِ انچیں ٹہکے جت گشے آئی ءِ زبان ءَ لچتگیں میہہ بن ءَ کپت ءُ آئی ءِ لبزانی بندیں کشک پچ بوت وہدیکہ حیران ءُ ابکھی ءِ قدرح سر ریچ بوت گوش پہ اشکنگ ءَ تکیگ بوتنت تاں سوال ءِ گوات ءَ پدا سر کت۔ آرنگ ءَ سک شر بوتگ؟ ''سک شر'' آ انچو شر و ڈولدار بوتگ کہ رنگ آئی ءِ دیماوت پشل بوتگ ءُ آ اگن چار دہی ماہ ءِ وڑیں رژنائیں شپاں ڈن ءَ درا تکیں تاں ماہ پشل ءُ شومان بیتگ ات ءُ سیاہیں جمبرانی پشت ءَ نذگر رتگ ات ءُ استالاں چہ شرم ءَ وتی سر بُرزا چست نہ کتگ ات۔ اگن باگ ءَ شتگ ات تاں پلاں چہ آئی ڈولداریں دورشم ءَ الکاپیں ورنائی ءَ گمان کت ات آئی شررنگی ہمیچو سیف ءُ ستا بکناں کم انت چرائی ءِ لنگاں چے شراب ءِ کیف ءُ مستی ءَ ہم لج بیتگ ات ءُ آئی ءِ چم چم بیتگاں۔۔۔ آ چمانی تعریف ءَ انچو مد ہوش بوت کہ اشکنو کانی سر ءِ ہوش برگشت ءُ دمان یے ءَ آ گوستگیں یات ءِ زرءَ چے دراتک نہ بوت تاں گوشدار ونکاں جست ءِ تہتگے تیاب ءَ ڈوردات تاں آ ہے تہتگ ءِ سرءَ بہ بیت ءُ دتا چرے جہلیں زرءَ بہ کشیت ءُ تیاب ءِ چولانی دپ ءَ سر بکنت ءُ آ حیال ءِ آدینک ءِ دیما ورنائی ءِ گوستگیں ساعتاں گندگا ات، آئی ءَ ہمایا تانی عکس یک یک ءَ دیما آیگا اتاں ہما عشق ءِ عکس چو کتاب ءَ آئی ءِ دیم ءَ تالان اتاں پدا آئی ءَ کوہنیں عشق ءُ دوستی ءِ لیگاریں عکس ساپ کنت ءُ دماگ ءِ تہا شری ءَ جاگہ داتنت ءُ کسہ دیماو دینان کت۔ من اولی برءَ کہ آئی ءَ دو چار کپتاں تاں منا انچو مالوم بوت کہ من اچ وتا چے بے سُدءُ ساا وں انچو کہ رژن ءِ دیما تہاری ءِ حاکمی نہ مانیت انچو منی حاکمی ءَ گشے بال کت۔ منا انچو گمان بوت بس دنیا ہمیش انت دگہ کس نیست پدا من ہے رژنائی وتی اندرءَ مارِات منی سیاہ ءُ مرد ماں منا پہ سیر و سانگ ءَ گشتگ ات بلے من پادہ مر کتاں کہ منی بیت گڑا ہے بہ بیت پرچا کہ آئی ءَ شررنگی ءِ دراہیں یکسر گواز کتگ اتاں۔ وہدیکہ آئی ءَ کندات تاں آئی ءِ لنگاں چہ مارگ بوت کہ گشے بانورے سہریں حہت ءِ روان گوں سہریں پلاں سمبھینگ ات، آ یک انچیں ڈولداریں عکس یے ات کہ قدرت

پاک ءَ ابید دگہ ہچ نقاش چوشیں عکس جوڑ کت نہ کنت ۔ آئی بالاد چو چنارا بُرزات ، ناں ناں من رددارت آئی ءِ بالادءَ گوں چنارءَ ہمدپ کنگ آئی ءِ بالادءِ بے احترامی بیت ۔ آئی ءَ وہدیکہ وتی سیاہ بزیں مید شنگیغنگ اتاں تاں شپ ءِ سیاہی آئی ءِ مہرانی چیراواب کپتگ ات ءُ وہدیکہ آئی ءَ وتی گشان لیٹیغنگ تاں انچو پدر بوتگ گشے روچ ءِ گومانپوشتگ اے گپاں رندآ پدا حاموش بوت گوستگیں یا تانی جنگل ءَ انچو سرگرداں بوت گشے ہما گوستگیں دورءُ باری آں ہے بے آپیں جنگل ءِ تہا پدا شوہازءَ انت ۔ آئی ءَ گوں تو دوستی کتہ؟ آئی ءَ سر چست کت ءُ چم بُرزا انچو شانک داتنت گشے ہے جست ءِ پسہ بُرزءَ لونجان انت ’’دوستی‘‘ ، دوستی یک انچیں سرڈگارے کہ آئی ءِ تہا ہزاراں انسان جہگیر بیت اگں اے زمین مہ بوتیں انسان ءِ زندگی نہ مٹگ ات ۔ وہدے کہ من وتی ءُ آئی ءِ ہمدپ کتاں تا پوہ بوتاں آئی ءِ دوستی ءَ درائیں جہاں ہدو کی انت ءُ من کجا ، فرق بس ایش ات کہ آئی ءِ دیم ءَ لج ءُ حیاز اہرات ءُ منا وتی بے مڑائی ءَ در برتگ ات ، آئی ءَ گوں ترا اسیر پہ چیا نہ کت جست ءَ پداز بانک دات ۔ مناں آئی ءِ دوستی ءَ بد آہتگ ات مناں اے کونج ات کہ آئی ءِ دوستی ءِ شاہیم ءِ کاشہ چہ منی ءَ پر چاتمرد ءُ پزورتر انت بلے وہدیکہ شپ ءَ من سر بہ واب ءَ دوردات ات تاں منی دل ءَ چو گرندار یک در یک کتگ ات آمناں بازیات آتکگ ات ۔

زردبے تاہیر بوتگ ءُ من وتی نپادءِ سرا اے دیم آدیم ءَ چو مارالیٹ وارتگ ات چماں استالانی حساب کنگا دم نہ بُرت ءُ واب ءَ منی نزیک ءِ آیگ ءَ بیم اتکگ منی زندے آئی ءَ ناسر جم ات منی زندے آئی ءَ زندے نہ ات ۔۔۔ ءُ باریں پدا؟ یکرندے پدا آ گوستگیں یات ءِ بازار رہادگ بوت دمان چو سال ءَ اوشتات وہدے کہ اشکنو کانی کسہ بند بوت ’’پدا چے بوت؟‘‘ ’’پدا پدا‘‘ چوش بوت کہ یکرو چے اوست ءُ ایمانی دراہیں راہ ءُ در بند کنگ بوتنت رسم ءُ دودانی مہریں دیوال چہ مئے سرکپگ ءِ حدءَ بُرزتر بوتنت تاں من وتی دل ءَ پیسلہ یے کت ءُ دیم پہ آئی ءِ لوگ ءَ رہادگ بوتاں من جزم اتاں چوں کہ آئی ءِ دل ءِ قدر چہ منی دوستی ءَ سر ریچ انت اے بیت نہ کنت کہ آمنی حبر ءَ بہ گڑایت گوں من الم ءَ ہم شور بیت من آئی ءِ سرا پہر بست ۔ منا آئی ءِ دوستی ءِ سرا بھیسہ ات ماہر دو یک اتیں ماست ءُ سیدنہ اتیں مئے ساہ یک ، بگر یک ءُ شور ہم یک ات حاموش زرگ یکبرے پدا تیاب ءَ دورد یگ بوت بلے چلوے اشکرانی گٹ کٹ ءُ کسوءِ گوشدار دکانی نپس ءِ توار ہر کس اشکنگا ات ڈن ءَ سارتیں ءُ اسپتیں جمبر چو ٹکی ءِ پیار چگا اتاں سردی چو زوم ءَ ڈنگ جنگا ات آئی ءَ گوستگیں یات ءِ چلوءِ آس انچو کٹیت گشے وتی ہما ورنائی ءِ مست ءُ پرکیفیں برانزاں پگ ءَ ات بلے اودا حسکیں یات ءُ سارتیں واہگانی برانزاں ابید دگہ ہچی نیست ات وہدیکہ آ گوستگیں یات ءِ زرءَ اوژناگ کنان ات ، تا اودا آئی ءِ چمانی دیما آہ ءُ افارگ ءِ کندیل روک ات پدا ہے کندیل ءِ رژنائی ءَ آ گوستگیں وہدءَ شوہاز کنگا ات ، ترا انگت آیات کیت آئی ءَ وتی چم انچو بہ زہر کنگی جست کنوک ءِ نیمگا سک داتنت گشے زاناں آ چہ دشیں واب ءَ گڑاتگ آئی ءِ چم سہر بوتنت ءُ چہرگ ءِ سرا انچیں کشک ودی بوتنت چو گشے کسی ءَ آئی ءِ عزت ءَ راڈا میچ کت محبت راستیں دوستی ہما انت کہ دہرءِ بند ءُ قیداں آ جو بہ بیت راستیں دوستی ءِ برانزاں دہرءِ توپان ءُ شرتگ ءِ آپ پلیت ءُ میچل کت نہ کنت آ مہرءِ آس ءِ برانز اگاں برپ ءِ چیرا بہ بیت تاں آئی ءِ آس مرگ ءِ نام ءَ نزانت مہر و دوستی یک انچیں باگے کہ آئی درچک ہچبر حسک نہ بنت ۔ گڑا تو وتی پیسلہ

گوں آئی ءَ گشت چلوءِ تریک ءَ نندو کیں مرد ماں آئی ءِ دلگوش کسہ ءِ ئیمگا تر ینت ءُ پرس ات من پر آئی ءَ سہریں منگلیک ءِ تحفہ آورت آئی ءِ اسپتیں دست گوں سہریں منگلیکاں سک زیبدار بیتگ اتاں، مناں ہے چوڑیانی توارانچو دوست بیتگ ات کہ گشے من میوزک ءِ تہرانی تہا بڈانگاں بلے آئی ءَ اے چوڑ یگ نہ زرت انت ءُ گشتے اے کانچ ءِ منگلیک انت جلدی پرشنت من اے گپ اش کت پدر دبوتاں بلے آئی ءِ ہُدءُ مہریں نچکند دیست انت تاں من وتی رنج ءُ گمان شموشت۔ آئی ءِ گل ءُ شادہاں مناوتی امبازاں زرت من اے وہدءَ آئی ءِ چہرگ ءِ سراہماوش بوئیں پُل دیستت کہ چہ آہانی بواں درائیں جہاں آتارانت۔ اے وہدءَ من کجام حیالانی بورءَ سواراتاں منی مارشت چی ات؟ من وت زانت نہ کناں منی چم آئی ءَ چولیٹ ءِ وڑاسک اتاں آمنی دیما چوتازگیں پُل ءَ نچکند گاات، آئی ءِ وشیں بومنا آتارکنگاات۔ من کیف ءُ خمار بیگ ءَ اتاں۔ آتاں دیراں منی دیما چوشر رنگیں بُت ءَ مِک ات۔ پدا ہے بُت ءَ گشے ساہ کپت آئی لنٹ سُراتاں آچیزے گشگاات من آئی گپانی پہمگ ءِ باز جہد کت بلے سر پدنہ بوتاں آئی ءِ زبان ءِ لبز منی اشکنگ ءِ تاگت ءَ ڈنگ جنگا اتاں۔ اے اولی برات کہ آئی ءِ گپاں منی جان ءِ سراسہریں انگرار یکت اے اولی رندات کہ آئی ءَ منی جگر ٹپی کت ءَ پدا ہے ٹپانی چک ءَ واد چنڈات من اولی بَرا آئی ءِ نفرت ءِ آس ءِ تپر یزک وتا للگ ءَ دیست انت۔ پدا ہے ترپیزکاں ءَ وتارانچو بُرزءَ بُرت کہ مئے دیما چودیوال ءَ مک بوتنت بلے من بُرزیں آس ءِ دیوال ءِ پشت ءَ ہم آئی ءِ توار اشکت آگشگاات ''منی سور بیگی انت'' ''سور'' ''چونیں سور''؟ ''چے گشگا ئے تو''؟ من اکبی پرس ات سور چون بیت تر اانچو زانگ ہم نیست انت آئی ءَ کندات ءُ آئی کندگانی زہر منی جان ءِ رگانی تہا تچگا لگ ات باندا من بانوری حہت ءِ روان ءَ سوار بیاں ءُ چدا چے رواں۔ آئی ءَ وتی گپ سر جم کت گڑا تو گوں اے سیرءَ ''گل ئے'' من اولی براکینگ ءِ جمبلا سکیں آس چم وت دیست۔ ہو، ہو، پر چا گل مباں من انچو وش ءُ گلاں چو کہ جنک یے پہ وتی سورءَ چوں گل بیت من پہ زہر کنگی ءُ حسدی آئی ءِ ئیمگا چارات تاں انچو مارات ہوالم ءَ اے پہ سیرءَ سک ھب انت، پدا پدا چوں باریں آئی ءِ سیر بیت کہ ناں آئی ءَ وتی دست چلوءِ تو کاماں دات ءُ انگرے چست کت ءُ چیلم ءِ سر کیل ءِ سراار یکت ترندیں کش یے چیلم ءَ گپت ءُ زپتیں دوت وتی دلبند ءِ تہا بُرت انت ءُ انچیں حلگے جت کہ آئی چمانی ارساں دور کت رچک ءَ لگ اتاں ''سیر'' ''کئی سیر''؟ کجام سیر''؟ لاش ءَ کدی سیر کتہ۔

☆☆☆

گلّڑءِ ماسٹر روغن

مظفر حسین تارڑ/حمل امین

مئے اردوءِ ٹیچر رحیم بخش روغن یک طالبےءَ چے سک بیزارات ۔ آئیءِ نام غلام حسین گلڑات ۔ گلڑءِ کمال ایش
ات کہ ماسٹر روغن آئیءَ ہر چیزے بنشتہ کنگا بدنت تو آئیءِ توکا آ'' دادمحمد بچکند'' لازم مان کنت ۔ مثال ءَ گپ ءَ اگاں کسے
حرءِ سرا بنشتا نکے بنشتہ کنگ ئے بگوشیت تہ آ اے وڑا شروع کنت ۔
'' من ءُ منی پت ءَ یک نودءُ پنچ ماڈل ءِ حرئے زرت ۔ آسکیں وفاداریں حرے ات ۔ آئیءَ دو ٹیلگ پرات ءُ دو
گوشے ہم پرأت ۔ پانزدہ انچ ءِ لٹکے پرات یے ۔ آسک ڈولدارات، آ چار پادءِ مالک ات ۔ یکروچے من وتی حرءِ آپ
دیگا شتاں من دیست حرءِ بنجاہءَ منی شرچیزیں سنگت دادمحمد بچکند نشتگ ءُ چنا سیہ لاپ کنگا انت ۔ بچکند سکیں شریں مردے
آئیءَ یک اشترے است انت ۔ آ منی کسانیءِ سنگت انت''۔
ہے پیا آ وتی ہر بنشتہ ءِ توکا دادمحمد بچکند ءِ نام ءَ مان کنت ۔ یکرندے ماسٹر روغن ءَ گوشت کہ تو ریل گاڑیءِ سرا
بنشتا نکے بنشتہ بکن ۔ آئیءَ اے وڑا شروع کت ۔
'' من ءُ منی پت ءَ یکرندے جاگہے ءَ روگی ات ما ریل ءِ اسٹیشن ءَ شتیں ۔ آ جاگہ ءَ باز ریل اوشتاتگ ات ۔ ما
ریل ءَ سوار بوتیں تہ من دیست کہ بچکند ریل ءِ توکا نشتگ ۔ بچکند باز جوانیں بچکے ۔ آئیءَ یک پت ئے است انت ۔ پت ءِ
حلوہ ورگ ءِ باز شوق داریت ۔ ءُ دگہ چے چے''۔
ہے وڑا اگاں پکنک یا کرکٹ لیب ءِ سرا بنشتہ کنگا بگش ئے ئے تہ دادمحمد بچکند سجہاں پیسر انت ۔ ہے وڑا گلڑءَ ماسٹر روغن
تراک ءَ دل داتگ ات ۔ یکروچے ماسٹر زہرگپت ءُ گوشتے باندا تو بالی گراب ءِ سرا بنشتہ بکن بلے اے رندی بچکند بالی پٹ یا جہازءِ
توکا نہ انت ۔ گلڑءَ گوشت شرّ انشاءاللہ بچکند بالی پٹ ءُ جہازءَ توکا نہ بیت ۔ ایدگہ روچ ءَ گلڑءَ بنشتا نک آورت کہ اے پیم ات ۔
'' من ءُ منی پت ءَ یکرندے جاگہے ءَ روگی ات بالی پٹ ءَ شتیں ۔ من اینگر آنگر چارات بلے دادمحمد بچکند من نہ
دیست ۔ جہاز اوشتاتگ ات ۔ ایشیءَ دو بازل پرات ۔ ما سوار بوتیں چارات کہ بچکند ادا ہم نہ انت ۔ من سیٹانی چیرا چار
ات بے من بچکند نہ دیست ۔ باز پریشان بوتوں ۔ جہازءَ بال کت من چہ دریگ ءَ جہل ءَ چارات ۔ مردم چومورءِ پیا گندگا
اتکاں ۔ کمے دیرءَ پد جہاز مئے لوگانی سرا گوست من لوگ ءِ دمک چارات گنداں کہ مردےءَ پس ئے مہارءَ انت ءُ پیداک
انت ۔ من چم شریءِ سرا پچ کتاں چارات دانکہ بچکند انت کہ پیداک انت ۔ بچکند منی سنگت انت''۔
ماسٹر روغن ءَ ہے بنشتا نک ءِ وانگ یلہ دات ءُ گوشتے '' ڈھیل روت عادت نہ روت''۔
پداوتی '' سیہ مار'' (لٹ ءِ نام ات) زرت ءُ گلڑءِ جلوس کش ات ۔ ☆☆☆

میان استمانی لبزانک

قیدی ءِ واتری

بثینہ الناصری/ فدا احمد

درستاں چہ مستریں حبر ہمیش انت کہ آ واتری ءَ پد ہما لوگ ءَ کہ اتک ءُ سر بوت، آئی ءِ جند ءِ لوگ نہ ات، نہ جنیا دم آئی ءِ زال ات ءُ نہ گونڈو آئی ءِ چُک اتنت۔

گاڑی ءَ آ یک دو طبقی ماڑی یے ءِ کرا ایر کت۔ آئی دیوالانی رنگ اسپیت ات ءُ چپ ءُ چاگرد ءَ بلاہیں باغ یے است ات ءُ آ شہر ءِ تو کا یک انچیں جاگہے ءَ ات کہ چد و پیسر اودا، آہجبر نہ شتگ ات۔

لوگ ءِ تو کا یک برز بالاد ءُ لاگریں جنینے نشتگ ات۔ نزوری ءِ سبب ءَ آئی ءِ گردن ءِ بُنگر تکیں رگ جنگا اتنت۔ پیشانی ءِ سرا انچیں نہ وشیں لکیرے پر ات کہ آئی ءِ وش اتکی بچکند ءَ ہم دور کت نہ کت۔ انچو کہ آئی ءَ پادلوگ ءِ تو کا ایر کت، آ، ہمائی ءِ نیمگا سِست، بلے چد ءُ دیم گشے چیزے ءَ آئی ءِ جوش ءُ جذبگان ءَ مانتر کت، پمیشکا آ دتی جاگہ ءِ سرا اوشتات ءُ دست کِے دیما داشت۔

چکانی حال اِش ات کہ آ ترس ءَ کوٹی ءِ تو کا توک ایریں صوفہ سیٹ ءِ سرا نزا اتگ اتنت، چم ءُ ظاہر ءَ انچو زانگ بوت کہ آ پہ ادب پیش آ ہگ ءِ پنت ءُ سوجانی سرا کار ءَ اتنت چو شکہ یک مہمانے ءِ آ ہگ ءِ وہد ءَ، کہ پدا زوت روگی بہ بیت۔ آئی ءَ ہر سہیں پچاہ آورت انت اگں چہ آہانی نامانی زانگ ءِ واستا کے دل کِے حیال کت ءُ ہورت ہورت چارگا پد درد شے کتت کہ کئے ءُ کئے انت۔ ہما کہ چہ درستان کستر ات، آ کِے ہجبر ندیتگ ات ءُ نیکہ نامے زانت چیا کہ دہ سال پیسر آئی ءِ مات ءِ بلہ دیگ ءُ روگ ءِ وہد ءَ آ (مات ءِ) لاپ ءَ بوتگ۔ کسانیں جُست ءُ پرساں آ دت ماں وت ءَ نزیک کتت، گڈ سرا آ یکپارگی بےتوار بوتنت آئی ءَ چارات کہ جنین چم چست کنگ ءُ چارگ نہ بیت تہ جست کِے کت ''تو اے لوگ ءُ جاگہ کدی بہاز رتگ انت؟''۔

آئی ءِ گالواراوں بدل اتگ ات، گالوارے ترندات وہدے آئی ءَ پسودات کہ ''اے بستگ ءُ تیاریں لوگے نبوتگ

کہ مازرتگ، کم کم ءَ بستگ ۔ من وتی لوگ بہا کت، بنک ءَ وام زرتگ ءُ مزورانی سراوت پانگ بوتگوں ۔ سکیں گرانیں وہدے ات، ءُ پدا اے چاریں پوڈگ ءُ رودینگی بوتگ انت''۔

''تو بلاہیں کارے کتگ'' آئی ءَ زال ءَ راگشت ءُ دیوال ءُ بان ءِ سرءِ یمکا چارات ئے'' وامانی گڈی قسط پاری داتگ''۔ آئی ءَ گپ دیما برت۔

''منی دَ ہجبر دل ءَ نہ جتگ کہ تو چو وتی پادانی سرا اوشتات کنئے آ جنین کہ منا یات انت آ دَ ہر گپ ءَ منی واز مندگ بوتگ ۔ آ وہدی کہ من اُودا بوتگوں، ساعت ءُ دمان شمے بابت ءَ جیڑا تگ ءُ چہرے جیڑگاں مناسک اذیت رس اتگ''۔

''سکیں گرانیں وہدے ات ۔۔ دہ سال بازانت''۔

''ہو''

''ءُ وہد ءِ ہمراہی ءَ مردم ءِ جنداوں بدلیت''۔

''ہو''

''لوگ ءَ چارے''؟ آئی ءَ شوق ءِ گوں ماجست کت۔

''ہماوڑ کہ تو بلوٹ ئے''۔

وپسگ ءِ کوٹی ءِ تو کا یکیں چیز ہست اتنت کہ نہ بدل اتگ اتنت، ءُ آئی ءَ پچاہ آورت انت ۔ گدانی الماری ءُ پلنگ ءِ دار ءِ چہت کہ آئی ءِ سرائیل ءُ مرگانی نقش درچنگ بوتگ ات، چارکنڈیں آدینک والہ سنگھار میز کہ، آ دمان ءَ آئے دیما اوشتا تگ ات؛ آدینک ءِ تو کا ہماشکل ئے کہ دیست، آ ہمات کہ دہ سال پیسر دیستگ ات یے ۔ آلاگرات، آئی ءِ شا گورانی ہڈ ظاہر اتنت، ءُ میدے اسپیت اتنت ءُ کوپگے چہ ہمارنج ءَ جہل کپتگ اتنت کہ ہمائی ءَ، آئی عمر ءِ تو کا دگہ لہتیں سال جوڑ بیتگ ات

وپسگ ءِ وہد بوت تہ گندل ہما اتنت آ دو ہینانی واب آن ءَ یک ءُ ہوار توارے کتگ ات ءُ ایشانی سرا دو بر وپسگ ءِ ارمان ئے بوتگ، بلے اے گندلانی سرا وپسوکیں مرد ءُ زال درامد جوڑ بوتگ اتنت ہے نپاد ءِ سرا وپسگ ءِ وہد ءَ آئی ءَ اے حمر ءِ حیال داشت کہ آ جنین ءِ بدن ءَ گوں ڈیک مہ وارت ۔ آئی ءَ زال ءَ راہے وڑ یک بر بوگ ءِ کوشست کنگا دیست ۔ آئی ءَ چم برز ءَ سک داتنت ۔ دریگاں چہ ماہ ءِ رژن کوٹی ءِ تو کا تالان ات، ءُ آئی ءِ حیال ءُ لیکہ تر ڈان، ہمسراں چہ گوزان ہزاراں میل دور قیدیانی کیمپ ءَ سر بوتنت ۔ قید ءِ زمانگ ءَ وتی کر ءِ زندگ ءَ پشت کپتگیں دوست ءُ سنگتانی دیم، آئی ءِ دیما ظاہر

اتنت آئی ءِ نزءَ آزمین ءِ سرا تچک اتنت ٹچیں روچ کارکنگا پدآسک واب اتنت ۔لوگ ءَ واتری ءِ واب ءِ گندگا گوں آہانی دیما کئے بچکند تالان ات ۔

ناگت ءَ آسن ءِ درواژگ توار کنت ءُ سپاہیگ آہاں گُردنت ''پادا ات!'' آ چہ واب ءَ جہمرّ انت ءُ گندانت کہ لٹانی گوں ما آسر دیگ ءُ کیمپ ءِ پڑگاہ ءَ برگ بنت ۔آ یک دراجیں لین یے ءِ تو کا نزاتگ ءُ ٹھنگ ءُ دوئیں دست یے بُرزءَ چست انت ۔یک افسرے کہ آئی ءِ دیم ظاہر نہ انت، آہانی درنیام ءَ روان انت ۔آ یکیں وڑا گپ کنت ''شمے ملک ءَ شمارا یلہ داتگ نوں شمادا نکہ نہ سَرو ئے مئے کرا ات'' روچ ءِ ترندیں برانز چدءُ گیشتر ترند بنت ۔آ ہے ماریت کہ آئی ءِ دست ءُ پادسک دردءَ انت ءُ نک خُشک بوان انت ۔نوں آ اے اذیت ءَ یک دمانے گیشتر سگ ات نہ کنت ۔آ زمین ءِ سرا کپیت ۔سپاہیگ گوں لٹاں آئی ءَ مان بندانت، داں ہماوہدءَ آئی ءَ پانچلان رُگرانت کشّاں کنت دانکہ آئی ءِ بردست چہ کوپگاں جتا بنت ۔قبر گوئنگیں کوٹی یے ءِ دپ ءِ پچ بیت ءُ آئی ءَ تو کا مان بُرانت ۔آسن ءِ درواژگ گوں ترندیں توارے ءَ بند بیت ۔اے توار داں دیرءَ آئی ءِ دماغ ءِ تو کا ٹلینکیت ۔آلوئیت سرا چست بکنت بلے سرپد بیت کہ کوٹی ءِ چھت انچو پٹک انت کہ نشت ہم نہ کنت ۔ تہارونکی ءَ آ چو گرنچ یے ءِ وڑا کپتگ ءُ زدگ ءُ ٹپی ایں دلوت ءِ وڑا پُر دردیں پریات جنت ۔

ہمادمان ءَ آوتی نام ءِ توارءَ اشکنت ۔آ تہارونکی ءَ چماں درلگوشیت ءُ چاریت ۔ پدا سکیں ترندیں رژنے تو کا سر بیت ءُ آ چماں نز کنت ۔

''تو برابرے؟''

''پُر جازاناں''

''تو پریات ءَ ات ئے''

''واب یے دیستگ''۔

آوتی حسکیں لِلک ءَ دپ ءِ تو کا ترینیت ''ورگا چیزے رس ات کنت؟''

جنین گلاس یے آپ کاریت ۔آ یکیں گین ءَ وارت اش ءُ پدا پلنگ ءَ تکہ بیت، نوں آئی ءِ واب ءَ تراس کتگ ات ۔

''تو حیال کت کنئے؟ وہدے من آنگر بوتگوں ہرّ وچ لوگ واب ءَ دیستگ ءُ نوں اِداوتی نپادءِ سرا کہ اتکگوں کیمپ ءَ واب ءَ گندگاؤں ۔منی حیال ءَ منی عذاب انگت سرجم نہ انت''

''اگس تو گپ کنگ لوٹ ئے تہ من گوشدار گا اوں''۔

''من تئی جست ءِ دلما نگ اتوں کہ بار یں اینچو وہد ءِ تو پر چا پمن کا گدے یا کارڈے دیم ندا تگ؟''

''مانزانتگ تو زندگ ئے''۔

''تو ریڈکراس ءِ کمک ءِ جست ءُ پرس بکنا ئیتیں انچو کہ اید گراں کتگ ات؟''

''شروع ءَ من جست پرس کت بلے منا گشت اش کہ تئی نام مئے کرا نیست انت''۔

''اگس تو گیشتر جہد بکتیں'' آئی ءَ ترندیں گالوارے ءَ گشت ''گڑا ترا منی بابت ءَ مالوم بوتگ ات بلے شما درستاں منا یلہ داتگ ات''۔

''تو منا میار ریگ مکن'' آئی ءَ گشت، آئی ءِ توار بُرزات ''جاور سک نلگیگ بوتگ انت ءُ منا وتا بازیں جنجالے سرا کپتگ۔ درستانی حیال بوتگ کہ تو گار ئے''۔

''اے حبر پدرانت کہ منی واتری ءَ کس وش نہ انت۔ اِدا تو منی سرا دپ ہچ لگوشتگ اودا چک منا پچاہ نیارنت ترا منی بابت ءَ آہان ءَ سر بیدکنگ ءِ موہ نہ رس اتگ۔ تو وَ لوگ ءُ جاگہ ءِ بندگ ءَ گٹ بوتگ ئے۔ آخر زاناں کوہنیں لوگ ءِ حرابی چی بوتگ؟''

آ چہ تہت ءِ سرا پاداتک ءُ ہکمیں گالوارے ءَ گشت یے ''من تئی ہچ گپ ءِ پسو ءَ نہ دئیں''۔

آ چہ کوٹی ءَ دراتک ءُ زراب ءَ زراب درواز گے بند کت۔

آئی ءَ وتی چپ ءُ چاگرد چاراتنت گمان ئِے بوت کہ آ قیدی یے ءُ گشیگاں آئی ءَ را کوٹی ءِ تو کا اش تگ۔ آئی ءَ مارات کہ دیوال نز یک ءَ آہان انت ءُ چہت اوں جہل ءَ آہان انت۔ داں ہمنچو کہ آ سر ءَ چست کت نہ کنت۔ آ نپاد ءِ سرا دتل بوت ءُ وپت، آئی ءَ انچو مارات کہ چہ قید ءَ درنیا تگ ءُ کش ءُ کرِ ءِ چیز حقیقی نہ انت۔ اے ہے حساب ات گشے ترسناکیں وابے گندگا ات، یک مزن ءُ شاہگانیں لوگے کہ اودا آئی ءِ دم پُر بوگا نہ ات، چک کہ پرائی ءَ درامد اتنت ءُ جنین کہ آئی ءَ دست ئِے پر کت نہ کت۔

سہب ءِ رژن ءِ تالانی ءَ گوں آ چہ کوٹی ءَ دراتک ءُ حیالے داشت کہ ہچ برمش مہ بیت آ دراتک ءُ باغ ءَ شت۔ آئی ءَ وتی نزیک ءِ درچکے ءِ تاک چنڈا تنت تہ شپ نمب ءِ ترمپ آئی ءِ دیم ءُ گدانی سرا رتک انت وہدے آدومی بیمگ ءَ پرِتر

ات تہ وتی کستریں چکے بان ءِ پدا نکانی سرا نندگا دیست آئی ءِ دوئیں دست سرءَ اتنت ، بلا ہیں پگر یا غم ءُ رنج یے ءِ زرءَ اوژناگ ءَ ات ۔

آ، آئی ءِ کش ءَ نشت ۔ چک ءَ سِتَ کت ءُ ہمائی ءِ نیمگا چارات ۔ آ کے کنزات ءُ چہ ہمارد ءَ گستا نشت کہ جُست یے کنگا ات ''تو سہب ءَ مہلہ اِداچی کن ئے؟''

''جیڑ گا اتوں''

''تو زاناں اسکول ءَ نہ روئے؟''

''مرچی اسکول ءِ روگ منی دل ءَ نہ انت''۔

''گڑا مہ رو۔ من ہم گوں شما وہد گواز ینگ لوٹیں دانکہ شمار اشری ءِ سرا بزانیں''۔

''بلے منا وَ دگہ واست یے روگ دل ءَ نہ انت''۔

''گڑا ضرور سبب یے بیت، منا نہ کشئے گوں؟''

''وتی سنگت ءِ سبب ءَ''

''پرچا، آئی ءَ چون انت؟''

''آ مئے ہمساہگ انت ءُ آ سر پد بیت کہ تو واتر اتنگ ئے گڑا اسکول ءَ درستاں حال دنت''۔

''پریشی ءَ چی بیت؟ ایشی ءَ گوں اسکول ءَ نہ روگ ءِ چی؟''

''بچک ءَ سر جہل کت ءُ وش وشکو گشت'' اے واستا کہ آ درست زانت کہ تو دہ سال پیسر شہید بوتگ ئے''۔

اے حیران کنوکیں حبر ءَ آ گنگ ۔ کت دیراں حاموشی ءَ پدگشت یے'' اے گپ تو آ ہان ءَ گشگ ات گوں؟ جنگی قیدی بوگ زاناں حرابیں گپے؟''

بچک ءَ ہچ نہ گشت ۔

''زاناں تو وش ترئے کہ من بہ مُرتیناں؟''

بچک ءَ دپ پچ کت ءُ ترندترند ءَ حبر ءَ لگ ات انچو ھکہ کیے رَٹہ جنگیں سبق ءَ بوانیت ''منی سنگت گشت کہ بہادر وتی وطن ءَ پہازان، شہید بنت ءُ قیدی بزدل بنت کہ وتی جان ءِ رکینگ ءَ سلاہاں دور دینت''۔

آئی ءَ وتی دم داشت ، پدا گشتے ''اصلی جنگاں اے وڑ نہ بیت ۔ ہر کس بزدلی ءَ سلاہاں دور نہ دنت برے کماندار ردی یے کنت ۔ یا سلاہ ءُ از باب ہلاس بنت، یا برے وہدے دژمن چہ تئی اندازہ ءَ گیشتر بنت''۔

بچک ءَ وتی کو پگ سر ینت انت ءُ گشت ''منی واہگ بوتگ کہ منی سنکتانی دیما تو بہادرے بہ بئے ۔ مرچی ءَ پدمن آہانی دیما سرکش ات نہ کنیں'' ۔

''ترا منی ہرگ وشتر بیت ؟'' آئی ءَ سر سُر ینت ، وتی اشلکیں گپ ءِ منگ ءَ چک ءُ پد بوت ۔ آئی ءِ نا دلکشی ءُ دلپروشی ودان ات ۔

اے آئی ءِ کستریں چک ات کہ دل ءِ تو کا بلکیں ہے ارمان ات یے کہ آ واتر میا تکیں ، آ قید ءَ بوتیں ۔ یکپارگی بے یال ءُ شموشتگیں ، دانکہ آئی ءِ واتری ءَ وتی ہم سبقانی دیما پشل مبوتیں ۔ نوں آ چوں بکنت ؟ آیا نوکیں جنگ یے ءِ شوہاز ءَ بہ بیت دانکہ مڑان بہ بیت ءُ وتارا بکوشار ینیت ؟ انا گت ءَ آ پاداتک ، زاناں فیصلہ یے ءَ سر بوت ۔ پدا نکاں سر کپان بوت ءُ کنوری کوٹی ءِ دروازگ ءِ نیمگا شت ۔ آئی ءِ چم پہ وتی جنین ءَ کپت انت کہ دروازگ ءِ دپ ءَ اوشتوک ات ۔ آئی ءَ ، آئی ءِ اوشتگ ءُ چارگ ءِ وڑ ءُ پیا چہ زانت کہ آ دوئینانی حبرے گوشدا اشتگ انت ، چریشی ءَ آئی ءِ پشلی ودات ءُ اے مارشت کہ منی ، اے لوگ ءِ تو کا بو گا کس وش نہ انت ۔ آ چہ کنور جاہ ءَ گوست ءُ بُرز ءَ دپسگ ءِ کوٹی ءَ شت ۔

آ چہ وتی چک ءِ کراپاداتک ءُ کنور جاہ ءِ نیمگا اتک ۔ آئی ءِ چماں گوں منی چماں ڈیک وارت ۔ منا آہانی تو کا ملامتی ءُ بنامی گندگا اتک ۔ پدا آ چہ کنور جاہ ءَ گوست ءُ وتی دپسگ ءِ کوٹی ءَ شت ۔ من گوں وتا حبر کت ''ایشی ءَ انچو وتی وڑا ایلہ بدی ئے کم کم ءَ شر بیت'' ۔ چک اسکول ءَ شتگ اتنت ، تہنا چہ درستاں کستریں لوگ ءَ ات ۔ پدا من سبارگ ءِ کنور ءِ تیاری ءَ بوتوں ءُ مس دگہ حاصیں گپے نہ مارات ۔ وہدے چک چہ اسکول ءَ اتک انت تہ ورگ درکنگ بوت ءُ پیش ءِ وڑا درست نشت ءُ ورگا لگ اتنت ۔ ما آئی ءِ ادا نہ بوگ نہ مارات دانکہ منی چک ءَ جست نہ کت کہ ''آ کج انت ؟'' ۔

آئی ءَ ''ابا'' نہ کت ۔ من گشت بر وتو ارے بکن ۔ ساعتے ءَ پد آئی ءَ اتک ءُ حال دات کہ کوٹی ءِ دپ بند انت ءُ تو کا کس ہچ نہ گشیت تہ من پریشان بوتوں ءُ منی دل ءَ اے حیال اتک ــــ نزانیں پر چا ــــ کہ آئی ءَ گوں وتا کارے دا شتگ ، چیا کہ دانکہ آ واتر اتکگ ات ، گور ءُ گیگ گندگا نیاتگ ۔ من پہ تچگ بُرز ءَ شتوں ءُ چک منی پشت ءَ ۔ من دروازگ تیلانک دات تہ ہچ بوت کمرہ خالی ات ۔

''چکاں شمے پت کج انت ؟''

''جانشودءِ تو کا بیت''

''یک چکے ءَ جانشود ءِ تو کا ئسُرک دات ۔ اوداوں کس نیست ات'' ۔

''چکاں شمے پت کج انت؟'' من پدا جست کت۔

''ہمائی ءَ کہ سوٹ کیس یے گون ات ءُ اتنگ ات آ اوں گارانت'' مستریں چک ءَ گشت۔

''بلکیں چمودا چی اتنگ پدا ہمو داشتگ'' کستریں ءَ گشت۔

آہانی مستریں برات ءَ زہر گپت ءُ گشت ''بس کن بے وقوف!''

آ، سرءَ سرینان چہ منی کراپاداتک۔ مات کنور جاہ ءِ دروازگ ءِ دپ ءَ اوشتا تگ ات۔ آئی ءَ، آ، دروازگ ءِ نیمگا آہگا دیست تہ من یک رکر بوتوں ءُ آتو کا پترت۔

ساعتے ءَ پد من ہم تو کاشتاں۔ آ اودانہ ات من وتی کوٹی ءَ شت ءُ وتی مدامی وتنگیں تا کبند در کتنت ءُ نشت ءُ آہانی تا کانی پنگ ءُ لیٹینگ ءَ مشکول بوتوں چیا کہ دگہ کار نیست ات۔ دمانے ءَ پد برز ءِ کوٹی ءَ یکے ءِ پاد برمش منی گوشاں کپت۔ پدا برمش گار بوت۔ من خیال کت بلکیں نشتگ یا وپتگ۔ بلے ساعتے ءَ پدا نچیں برمشے منی گوشاں کپت گشے یکے چہ پدا نکاں ایر کپاں انت۔

من وتی دروازگ ءِ دپ کے شم کت ءُ یک چم ءَ چارات، آئی ءَ وتی ہما کسانیں سوٹ کیس کہ زیک گون ات یے دست ءَ انت ءُ جہل ءَ ایر کپگا انت۔ کنور جاہ ءِ رکرارس ات کے اوشتات، پدا چہ پشتی دروازگ ءَ ڈن ءَ دراتک۔ من پسیل ءِ بُن ءَ گران گشادگشاد آئی رند ءَ کپتوں۔ باغ ءِ دروازگ ءِ نتک ءَ چہ من دیست کہ آ سڑک ءِ درنیام ءَ بے بیہی ءُ بے اوستی ءِ رنگ ءَ اوشتا تگ ءُ اے دیم ءُ آ دیما چارات یے۔ پدا سوٹ کیس یے انچو سُر ینت گشے یک فیصلہ یے کت یے، آراستیں کش ءَ پر ترات ءُ مزنیں سڑک ءِ نیمگا جہلاد بوت۔ منی چم آئی ءَ راسک اتنت۔ ہمالا گر جان ءُ اسپیت میدیں مردءَ روگا گندگا اتوں کہ زیک بیگاہ ءَ مئے کرا اتگ، شپ ءَ مئے لوگ ءَ داشتگ یے ءُ سہب ءَ گوں من لجتیں گپ یے جتگ۔ من آئی ءَ چاران اتوں دانکہ آ چماں چہ اندیم بوت۔ ☆☆☆☆

بثینہ الناصری (Buthaina-Al-Nasiri) بغداد ءَ ودی بوتگ ءُ بغداد ءِ شہدر بر جاہ ءَ انگریزی لبزانک یے وتنگ۔ آئی کسہانی اولی کتاب 1974 ءَ شنگ بوتگ۔ چہ ءُ پد دگہ 4 کتاب یے شنگ بوتگ، آئی ءِ کسہ بازیں یورپی زبانے ءَ رجانک کنگ بوتگ انت مرچاں قاہرہ ءَ جاہ منند انت۔

انگریزی ءَ چہ اردو رجانک: اجمل کمال

منت :۔تا کبند ''آج'' نمبر 40 جنوری، مارچ (جلد اول)2003

حداءِ نام ءَ

گرگیری فیونٹس (میکسیکو)/علی گوہر

سبزءُ شادابیں کلگ ءَ مکئ ءِ ڈگارانی نیام ءَ یک گونڈیں لوگے ات لوگ ءِ کرءَ ساپ ءُ سلھیں آپ ءِ شیپ، سکیں آوازءِ گوماہر وہدءَ تچگا ات، بلے ڈگاراناں بس ہورءِ آپ ءَ سیرآپ کنگ ات، اے دورءُ دراجیں کلگ ءِ نیام ءَ یک کسانیں ڈمبگے ءِ سرالینچو ءِ لوگ ات۔لینچو مرچیکیں سہب ءَ چہ وتی لوگ ءِ دپ ءَ نشتگ ات آزمان ءَ چم ئے سک ات انت۔نیمروچ ءِ وہدءَ گوریچانی دومگ ءَ ہنیں سیاہیں جمبرانی گندگا آ چہ گل ءَ لڈگ ءَ لگت۔

جنین! لینچو ءَ وتی زال ءَ راتوار کت: بچار حدا بھیلے نہ انت آئی ءِ ہزانگ ءِ دپ پچ بوگی انت:

''حدا ابلوٹیت تہ دراہیں کارحیر بنت؛ جن ءَ پسہ دات ءُ پداوتی چم مُہر ءَ مہر بند کت ءُ کننگ ءُ اشکریں داراناں ھَپ کنگ ءَ لگت۔

''ہو۔۔حداءَ اگں لوٹ ات تہ۔۔۔۔لینچو ءَ بچکندات ءُ ہے گپ پداگشت ءُ ورگ ءِ وڑ بوءِ سراوتی گرانزاناں پراہ کنگا لگت گوں۔

لینچو ءِ مستریں بچک دہلانی تو کارسکیں تاوان دیوکیں کاہءُ بوچاناں ترندی ءَ گوما گوجگ ءُ دوردیگا دزگٹ ات ءُ کستریں بچک ءُ جنک لوگ ءِ کرءَ یک ہورکیں جاگہے ءِ سرالیب ءَ اتنت۔

''بیائے چکاں ورگ جاڑی انت۔۔۔۔''لینچو ءِ جن ءَ دروازگ ءِ دپ ءَ اتک ءُ توار پر جت ءُ تو امیں کٹم ءَ وتی دزگلیاناں کپی یلہ دات ءُ ورگ ءِ پرزونگ (میبل) ءِ سراپُج بوت انت۔

ورگ ءِ وہداں تاک ءُ دروازگ ھورءِ ترمپاں چہ ترک ترک ءَ لگت انت لینچو ءَ چہ گل ءَ ورگ نیم ءَ یلہ دات ءُ لڈان ءَ ڈن ءَ دراتک۔سیاہی یے ءَ مانشانت آوتی جان ءِ سرا ھورءِ شنزگ ءَ رامارگ لوٹگ ات،کمودمانے ءَ رندآواتر بوت ءُ اتک تہ گل ءَ چہ آئی ءِ آواز درہگا ات۔۔۔۔اے ترمپ نہ انت سئی ئے۔آئی ءَ وتی جن ءِ گلاناں دوئیں لنکانی سرکانی گوما گپت ءُ گشت۔آزمان ءَ چہ ٹکہ گوارگا انت۔ہزانگ حیرات کنگ بوگا انت۔

آتاں دیرءَ تاک ءِ کرءَ اوشتات مکئ ءِ کشارءَ را یک شلیں ھورءِ دزءِ تو کاپتا ہگ ءَ دیست ءُ وشی ءَ چہ شیزاراتے۔

بلے پداناگت ءَ گوات ترند بوت،ءُ ہنیں دمان ءَ پدترمپانی گوماترونگل ہم رچگ ءَ لگت،چکاں چہ گل ءَ چیھال کت ءُ ترونگل ءِ پچ کنگا لوگ ءَ چہ ڈن ءَ دراتک انت، بلے لینچو ءِ دیم ءِ سرا جھلیں گے تالان بوت۔جنین! آئی ءَ دیم ترینت ءُ گوں وتی لوگی ءَ درائینت۔اے سک تاوان دیوک یے۔حداوتی جمبراناں نوں بہ پتاہیت تہ شرتر انت۔

ہو بہ پتاہیت یے شرترانت۔جنین ءُ پرزونگ (ٹیبل) ءِسرءِ کاشیاناں چست کناں ءُ جواب ترینت۔ بلےاے وڑ نہ بوت یک کلا کے ءُ شری ءِسرا ترونگل ءُ گورت ہاگ، ڈگار، دلوتانی کش ءُ کرءُ لوگ ءِسرا ترونگل ءُ چہ پُر بوت چاریں ہمگ اسپیت بوت انت انچو للگ ءُ ات کہ گشیگاں یک زورمندیں دست ءُ توامیں کلگ ءِسرا اوشا نک داتگ ات۔ تو امیں درچکانی تاک ءُ بررتک انت مکئی ءِ کشار تباہ بوت۔لیچو ءِ دل دردءُ چہ پُر بوت ءُ آئی ءِ چماں چہ ارس شیپ گپت انت۔ترونگل ءِ زور کہ پُرشت تہ آئی ءُ وتی چکاں گوں گشت کہ مدگ اگاں ماں بشانیت تو ہم چیزے نہ چیزے پشت کپیت بلےاے وَ۔۔۔آئی ءِ کُٹ ارس ءُ چہ پر بوت ءُ آتریں حاکانی سرا نشت۔ءُ بلے ایش تاں سرا آدرہی ایت گونڈیں دمانے ءُ پد آئی ءُ وتی سرچست کت ءُ گشت۔''اے رندءُ ماپہ نانے ءُ چم داریں''۔

آ جھلیں گمیگیں شپے ات۔تو امیں لوگ ءِ مردماں داں سہب گمیگیں گالوارے ءُ ہلوت کت یک دومی ءِ گوما۔

اینچو جان کشی۔۔۔درہ اے حدا

دیم ءِ کشارءُ تاں شدءُ چمداری بلے دیم ءِ کشار ءِ توم جنی اوں حدءُ درنت۔

اے ویرانگ ءُ کئے پہ مدت ءُ کیت

حداءِ وَ است۔

ہو حدا ے است۔

کس ھُدءُ نہ مریت۔

گشنت وَ ہمیش کس ھُدءُ نہ مریت۔

لیچو ءُ سجہ اشکت انت آئی ءُ حداءِ ذات ءِسرا بھیسہ ات آکسانی ءُ چہ اشکنان ءُ پیداک ات کہ ھُدا دلانی حال ءُ زانت آکسی حال ءُ چہ بے یال نہ بیت وت کہ پیداک کت تہ آشموشیت چتور؟ لیچو پراہ ءُ مزن سینگیں مردے ات ءُ کسانی ءُ چہ ڈگاراں سک کار کنگا ھیلدار ات بلے آکمو دانندہ ءُ زانتکار ات۔دومی روچ ءُ آئی پیسلہ کت کہ آحداءُ کاگدے نبشتہ کنت ءُ مزنیں بازارءُ روت ءُ کاگدءُ وت ڈاک ءُ دور دنت۔وہدے حداءُ دگنیا جوڑ کتگ تہ ہما ایشی ءِ حیالداری ءُ ہم کنت۔اے چہ پیم بوت کنت کہ لیچو ءُ آئی ءِ کود کیں چک اے کلگ ءِ للکی بجنت ءُ بہ مرنت ءُ حدا آرام ءِ گوما بہ نندیت۔بیگہ ءِ وہدءُ آئی ءُ حداءِ نام ءُ کاگدءِ نبشتہ کنگ بندات کت۔

''اَے حدا! آئی ءُ نبشتہ کت ءُ اگں تو منی ءُ منی کٹم ءِ مدت نہ کت گڑا ما اے سال ءُ شد یک ہاں من جان کشی ءُ چہ تچو کیں مردے نہ اوں۔منی دا ستا یک ہزار پیسوز رکلدار دیم بدءُ، تنکہ من توم بزوریں ءُ پدا توم جت بکنیں اگاں تو لوٹے تو من کشار ءِ رنگ ءُ پہ تئی دامانی دیگا سازی اوں۔من ہر وہدءُ حق ءُ ہلاریں رزق وارتگ۔ بلے اے کہ تو آزمان ءُ چہ ترونگل گواریِنت۔۔۔''

لیچو ءُ کاگد پورہ کت ءُ لفافہ ءِسرا حداءِ نام نبشتہ کت ءُ مزنیں بازارءُ رہادگ بوت، ڈاکخانہ ءُ رست ءُ ٹکٹ ءِ بہا زرت لفافہ ءِ

سرلچینت ءُ کاگدٹپال پیتی ءِ تہادوردات ءُ پہ گلی لوگ ءَ واتر بوت ۔ ڈاک خانہ ءِ کارندہ ءَ لیچو ءِ لفافہ دیست گڑا آمہر ءِ جنگ ءَ اوشتات ءُ سک کندگا لگ ات ۔ کمودیراں ہے حساب ءَ وتی بالاد ءِ وڑنود کنگا رند آئی ءَ لفافہ زرت ءُ ڈاک بابو ءِ کوٹی ءَ رست ۔۔ ایشی ءَ بچار ۔ آئی ءَ بچکندان ءَ گشت یک کوہیگے ءَ حداءِ نام ءَ کاگدے نبشتہ کتگ ۔ زنڈ ، چرپ ءُ بچکندوکیں ڈاک بابو ءَ ہم لفافہ ءِ سر ءِ ڈس ونت ءُ بے کساس کندگا لگت ۔

بلے پدا یکدم خاموش بوت ءُ گشت یے کمو ایمان ءِ پختی ءِ سرا چارگ بہ بیت کہ ہرکس ءَ اے کاگد نبشتہ کتگ ۔ آئی ءَ حداءِ ذات ءِ سرا ہچو بھیسہ انت ۔ اپسوز من ہے وڑیں وش عقیدہ ہے بوتیئوں حداءِ وجود ءِ سرا اے رنگیں بھیسہ بوگ یک نیامت یے ڈاک بابو پُجّیں سادگیں ءُ عقیدہ ءِ پختہ ایں مردم ءَ راگمیگ کنگ نہ لوٹگات آئی ءَ سوڑگ کت کہ آ اے کاگد ءِ پسہ ءَ وت دنت بلے کاگد وانگ ءَ چہ آئی ءَ مالوم بوت کہ لیچو ءَ را جواب دیگ ءِ واستا بس کمو ہدءُ یک کاگد ءُ قلم یے ءِ زلورت نہ انت بلکیں یک ہزار پیسوز کلدار ءِ زلورت انت بلے پدا ہم ڈاک بابو وتی پیسلہ ءِ سرا اوشتات ۔ آئی ءَ وتی پگار ءَ چہ بے سد پیسوز تہادوردات ءُ مگیں زرانی واستا ڈاک ءِ توامیں کارندہاناں لوٹائینت ءُ مدت لوٹ ات ۔ ءُ آہاناں سمجھائینت کہ ایشی ءَ چہ مستریں ہچ حیریں کار بوت نہ کنت ایمان ءِ واہند ءِ ایمان ءِ سلامت دارگ سکیں بلاہیں نیکی یے ۔ دوروچ ءَ چہ پد آئی ءِ کرہپت سد پیسوز جمع بوت آئی ءَ توامیں زر یک لفافہ یے ءَ مان کتت ءُ آئی ءِ سرا لیچو ءِ کلگ ءِ نام نبشتہ کت ءُ وتی کراار یکت ، لفافہ ءِ تہا کاگدے مان کت ءُ آئی ءِ تہا انچو نبشتہ کت ، اچ نیمگا حداءِ ۔ یک ہپتگے ءَ رند وہدے لیچو ڈاکخانہ ءَ اتک ءُ وتی ڈاک ءِ بابت ءَ جست یے کت تہ ڈاک بابو ءَ وتی دست ءَ چہ لفافہ آئی ءِ دست ءَ دات ، ایشی ءِ گندگا گوں درہ حیران بوتنت کہ کاگد ءِ رسگ ءِ سرا لیچو ءَ راہچ ابکہی نہ بوت آچہ ڈاکخانہ ءَ ڈن ءَ شت یک سنگے ءِ سرا نشت ءُ تاہیر ءِ سرا حساب کتت حساب یے پیلہ کت ءُ آئی ءَ زہر اتک حداءَ چہ ردی ءِ سوالے پشت نہ کپیت ۔۔ تہ پدا ہزار ءِ جاگہ ءَ ہپت سد چوں بوتنت ؟ لیچو دمان ءَ ڈکخانہ ءَ واتر بوت ءُ سرکاری ٹیبل ءِ سرا کپتگیں کاگد ءُ قلم ءَ چہ آئی ءَ دگہ یک کاگدے ءِ نویسگ بندات کت ، کاگد ءِ نویسگ ءِ وہداں آئی ءِ پیشانی برابری ءَ کرچک ات ۔ آسک زہرات ۔ کاگد ءِ پورہ کنگا رند آ تاک ءِ دپ ءَ اتک ٹکٹ یے بہا زرت ءُ ایشی ءَ وتی للک ءِ گوما ترکت ءُ مشت یے جت ءُ لفافہ ءِ گوما لچیت یے ءُ بکس بزاں ٹپال پیتی ءَ دوردات ءُ پدا وتی دست ءَ راچنڈان ءَ ڈن ءَ دراتک ۔ انچو کہ لیچو ڈن ءَ دراتک ڈاک بابو ءَ ٹپال پیتی پچ کت ءُ لفافہ درکت ، کاگد ءِ تہا نبشتہ ات اے حدا من ہزار پیسوز (کلدار) لوٹ اتگ ات منی کراتہنا ہپت سد سر بوت پشت کپتگیں زراں اشتاپ اشتاپی پہ من راہ دئے ۔۔۔ بلے اے رند ءَ ڈاک ءِ گوما ہچبر دیمہ مدئے ڈاک خانہ وَ ہے لکیت ، درہ دزانت بھرتی بوتگ انت منا ایشانی سرا ہچ بھروسہ نہ کت ۔

تئ بندہ لیچو

☆☆☆☆

اگلہ مندیں کچک

خلیل جبران/ غلام جان نواب

(خلیل جبران ءِ کتاب ''دیوانہ'' ءِ منت ءَ)

یکروچے یک اگلہ مندیں کچکے پیشیانی یک ٹولی یے ءِ کرا چے گوست وہدے آہانی نز یک ءَ رست تہ دیست یے کہ آ گوں آئی ءَ زہرانت ۔آئی ءِ آہگ ءِ کس ءَ پرواہ نیست، آسک اجکہ بوت ۔ ءُ آئی ءَ وتی پاد داشت انت آہانی باروا پگر ءَ کپت ۔آئی ءَ آہان ءَ چم سک داتگ اتنت، چرآہاں یک پزوریں پیشی یے چست بوت آئی ءِ پیشانی ءَ گراں تبی ءُ مزن مرّی نقش ات ءُ وتی دزگوہارانی نیمگا چارِات ءُ گشتے :

''دینداریں گوہاراں ! دعا کن ات، مں گوں شمار است گشیں کہ اگاں شما دعا لوٹ ات ءُ ایمان ءِ گرمی ءَ گوں ایشی ءَ را دوار چارکت تہ شمے دعا قبول بیت ءُ ہما وہدءَ آزمان ءَ چہ مُشکانی ہور بیت''۔

اگلہ مندیں کچک ءَ وہدے اے وشیں گپتار یا وعظ اِشکت تہ دل ءِ تو کا پرآہاں کندات یے ءُ گوں وتا چوش گشان واتر بوت :

''چینچو جاہل انت اے پیشی ءُ چینچو کور اِنت ایشانی زانندگی، کتابانی تہا نبشتگیں گپتارانی زانت و پہم ءَ چہ لکھگ نبوتگ بلکیں من وت نہ وتگ ءُ منی بزرگاں منا چے نہ گشتگ کہ دعا ءُ دزبندی آنی مستجاب بوگا گوں آزمان ءَ مُشک ناں بلکیں ہڈ رچیت''۔

☆☆☆

واجہ ناگمان ءِ آزمانکانی اوّلی کتاب

''دارِءِ اسپ''

ءُ واجہ انور صدیق ءِ شعرانی اوّلی کتاب

''گال ءُ ھیال''

شنگ بوتگ انت

درگال

مبارک قاضی

شپ کہ سرء چہ لیٹیت مرادانی بام دنت
تئی زلف ءِ سیاہی ء را زمانگ چہ نام دنت

اے نیادی ء کہ نگدیں زہیرانی قدر نیست
مارا کئے انت وتی دل ءِ ارماناں وام دنت

اے ساہ ءُ دیدگاں کہ منی پڑشکیں دل ءَ
ہر چی کہ تو طلب بکن ئے تئی غلام دنت

موسم ہمیشچو دلکش انت تئی شہر ءُ میتگ ءِ
ہر درچک چم پہ راہ اِنت ہمک پل سلام دنت

ہر لبز گوشاں اِیر رچیت مثل ء بینگ ءَ
تئی نام مہربانیں دپ ءَ چنچو تام دنت

قاضی من عشق ءِ راہ ءَ بہا دات ہمک متاہ
اے لج بریں جہان منا چے ملام دنت

★★★

منیر مومن

روشنائیں دلے سچگ لوٹیت
انگریں تُنّ ایر برگ لوٹیت
بار کہ گرانءَت ساہگ ءَ ئے بہ نند
راہ دور انت تہ دمبرگ لوٹیت
پلّے چو دژمن ءَ مئے ہمراہ انت
دل چو دوستے ءَ زرد دیگ لوٹیت
برف شنزان انت دمکاں بالاد ءِ
آس پدیانکے ایر کپگ لوٹیت
زَیم چمانی چار نیم ءَ سزپ اَنت
نوں اے آدینک مٹّ کنگ لوٹیت
گوں تئی ھلک ءِ کاروان ءِ پداں
دل چو بندیکے ءَ اڑگ لوٹیت
چم ءِ میراث بلوریں عکس ے
چو سروز ءِ دل ءَ نزشگ لوٹیت

★★★

میر عمر میر

تو منا پہ ثواب گردیغیں
گوں وتا ماہتاب گردیغیں
وس بہ رست ایں تئی پہ شوہاز ءَ
آگاہ کرتیں من واب گردیغیں
ساہت کہ پکر ءَ دم بالا بہ کتیں
ما ترا تئی کتاب گردیغیں
ہوُ اگاں روچ بزاننیناں وتی
زندگی بے حساب گردیغیں
دل اگاں واجہ ءَ پہ بد بوتیں
ما وتا بے نقاب گردیغیں
کنڈگاں وہدے یل بداتیں ترا
گوات ءَ تئی رنگ گلاب گردیغیں
مردے اچ وتا چوں زہر کناں
کوہے بیتیں جواب گردیغیں
ما بزانتیں تو میرؔ پیداک ءَ
روچ ءِ یک راہے باب گردیغیں

☆☆☆

گل محمد وفا

مجتی همراہی ءَ کہ دمبرے
تو کجام درد ءُ غمانی آسر ءَ
ماہل ءُ مهگونگ ءُ مهہ درورے
بیگہ ءِ ساهیل ءَ زہیر ءِ زیمرے
کنجلیں چماں دلوں بہر بہر کت
چو گشے آہوگے کہساراں چرے
شے مرید ءُ چاکری قرن ءَ جنگ
انگت ءَ مہرانی بالشت ءَ زرے
دیوگیں بانگواہے ءِ آدینک ءَ
جمبرانی ترپے استین ءَ پرے
تل کنگ بے سارے ءَ جنڈیں قبا
وہدوہدے شار مہلنج ءِ درے
من پما پاساں وفا کولیگ باں
لہسیں گیوار ءِ کشک ءَ سر گرے

☆☆☆

علی بخش دشتیاری

محتانی گنجیں جاگاہ ، اے منی زیبیں دل انت
پہ منی بربادی ءَ ، کلیں جہانے شامل انت

کوڑوئیں امروز ءِ کار انت ءُ مدام بیت ءُ گوزیت
چیز کے درداں گوں جیڑ ایت ، چیز کے دائم گل انت

نود بند ایت ھر سباہ ءُ کوش کشیت بیگھاں
چمن ءَ آسیں لوار ءُ ، یا گُش ئے گرم ءُ جل انت

گوں ترا ما زند گوازینت راستی ءُ گوں دوستی ءَ
تو کہ مارا در نہ بُرت اے تئی و جند ءِ مشکل انت

چے منی بستار ءُ بالاد ، چے تئی زور ءُ توان
کہ متاہ ھرجا مروچاں ، مئے نھر ءُ ھکل انت

راہ دو انت زند ءَ علی پہ آدم ءِ آوُبادگ ءَ
یا گوش انت شیتان ءِ بیل ءُ یا حدا ءِ ھمبل انت

☆☆☆

30-01-2003

زبیر مختارؔ

کرپاس اجگیں دستاں ھنّی تلام کھیت
بازار ءَ مہہ لقا ءِ گواتے مدام کشیت

واہگ خمار بیت چو بے وابیں زہگ ءِ پیا
نیادانی گوش لہمیں سرشپ داں بامؔ کشیت

سہباں کہ نود کاینت زرکوہ ءِ دامن ءَ چہ
دل چو نلینٹؔ ءِ امب ءَ پشیت ءُ تام کشیت

جالار ءِ پیچ و تاباں سوچن مہ لگ ایت دستاں
نشتگ زہیری دوچاں سہب ءَ داں شام کشیت

بدنامی ءِ خماریں لذت نصیب ءِ گپ انت
کئے زاں ، زبیرؔ ءِ پیمیں مردم اوں نام کشیت

☆☆☆

ارشاد پرواز

تہاریں دمک حاموشاں من تہنا ءُ دل تہنا
چڈ کہے نئیت گوشاں من تہنا ءُ دل تہنا

تئی شہر ءَ مئے یکیں ساہگ اوں پچ مکپت کسے
گر ءُ دار ءَ اے دلگوش ءِ من تہنا ءُ دل تہنا

من دراہیں روچ ءِ ہمراہانی ہوشاماں سرا زوراں
شپاں سک باز شراب نوشاں من تہنا ءُ دل تہنا

تئی زلف ءِ زعفرانیں کوش ءِ وشبو شنگ انت بازار ءَ
مئے پلاں زہیر مان پوشاں من تہنا ءُ دل تہنا

تئی دو روچکیں عشق ءَ کجا مارا رسینت ارشاد
مہ گش پرچا چیا چوشاں من تہنا ءُ دل تہنا

☆☆☆

غلام رسول رھگوز بمپوری

دل ءِ باگ ءَ مھر ءِ منی آپ لوٹیت
منی تروئگلیں جان تئی باپ لوٹیت

من پلگار اتگ دل گوں زمزم ءِ آپ ءَ
ھمے رنگ ءَ تئی ھم دل ساپ لوٹیت

تئی رنگ ءَ زر انت ماہ ءُ استار ءُ کلکش
ترا چونیں سینگار ءُ گوناپ لوٹیت

دل ءَ دیریں دلبر ، ترا کہ نہ دیستگ
تئی گندگ ءَ بازیں اشتاپ لوٹیت

تئی دزگھار کہ مہرک ، ماھو ، سدو انت
ترا سوھوئیں انچیں سرگواپ لوٹیت

تو بل کہ بہ بئے روچے بانور ھانل !
پدا ڈھل ءُ سرنا پدا چاپ لوٹیت

گناھاں کتگ بیرگ ءَ زند پولنگ
گوں مھر ءِ ثواب ءَ تئی الکاپ لوٹیت

گوں گلباگ ءَ سودا نہ بیت گلزمین ءِ
دتی مارا ڈکال ءُ تاھاپ لوٹیت

من رھگوز شدیگان ءُ تو ھم شدیگ ئے
من ءَ مھر ءُ دوستی ترا لاپ لوٹیت

علی جان داد

اے زندگی پہ ہوش کجا پہ اِنان بیت
ہر پُل ءِ گندگ ءَ مئے دل ءَ تئی گمان بیت

مرچی جہان ءِ توں ءُ شگاناں مکن دل ءَ
باندا بکندے وہد پتو مہربان بیت

سسی نئے! کہ کیچ ءِ شُہاز ءَ دراتگگ ءَ
تئی شار کنڈگاں گوں چیا ماں اڑان بیت

روچ ءِ مسافر ءَ کہ شپ ءِ یات گوزجن انت
درچکانی ساہگ ءَ گوں دل ءَ رددَیان بیت

تئی کندگانی پل سرپنت سہب ءِ گواڑگاں
لنٹانی رنگ رولپی ءَ ایرچان بیت

تو یکبرے ببکش کہ منا دوست بیت دل ءَ
تئی دادؔ گوں ہزار غماں شادمان بیت

☆☆☆

سعید صدف

وانگ ءَ انت پہارے پہار ءَ جتا
جیڑگانی ملارے ملار ءَ جتا
لڈگ ءَ انت گواتانی بے حاجتی
کپچرے کپچرانی کِشار ءَ جتا
شودگ ءَ انت وتی شنزکاں نوبتی
مہپرے مہپرانی شِپار ءَ جتا
بندگ ءَ انت مُجویں ترانگاں بیگھی
جمرے جمرانی غبار ءَ جتا
گریوگ ءَ انت ودارجاہ ءِ بے ساہگی
ہمسرے ہمسرانی ودار ءَ جتا
نالگ ءَ انت مروچ شاغل ءِ ایوکی
زیمرے زیمرانی توار ءَ جتا
سبزگ ءَ انت گلیں گور ءِ لمب ءَ وتی
زامرے زامرانی کتار ءَ جتا
چنڈگ ءَ انت دل ءِ واہگاں کودکی
کوکرے کوکرانی قلار ءَ جتا
مارگ ءَ انت سعیدؔ لذتاں وشبوئی
حجرے حجرانی شہار ءَ جتا

رفیق عاجز

شپ جتیں روچ بے ءِ رند ءَ نہ کپّین
پل من ہر گام ءَ وتی داب ءَ رودین

نود پاداں گوں گلاباں کاریت
کنت سباہ ءَ وتی پندول ءَ سمین

نود ءِ برمشاں گوں نہ لڈیت ھارے
چِل ءِ سارتی ءَ کجا تپسیت تین

شان تئ بواں بہ چکیت عرش ءِ
من وتی جند ءِ نگاہاں مہ کپین

تئو اوپار ءِ وتی کئیل ءَ بکش
چے نہ سکیت پہ انسان ءَ زمین

تئ صدق انت منی اوستانی بہشت
تئ پیوگاہ منی بالاد ءِ زمین

عشق مارشت ءِ منی ھل ءُ طلب
درد انسان ءِ منی مذہب ءُ دین

ھول عاجز اے نپاد ءِ جنڈ ءَ
پاداں چیر گیجاں درا بیت سَرین

نزیر ناصر

دست مان انت مئے جند ءِ پہ بربادی ءَ در پہ در بوگا
مارا وہد ءَ ہزار رند ءَ موہ داتگ ات، گیگ ءَ گور بوگا
چہ کے ءَ جست کنئے کہ چیا گوں منا بیوفا بوتگ ئے
مرچاں مہر ءَ وفا ءِ کہ ہر نیمگا بے ءَ شر بوگا
شہرءِ دمکاں مہ تر بے سریگ ءَ کہ دنیا حراب انت جنک
سہی نئے تو نزان ئے تئی باپشت ءَ چونیں حمر بوگا
ما داں حیوانی ءِ سیمسراں چہ ہما دیما سر بوتگیں
مارا وہدے پکاریں دو بر آہگ ءَ پہ بشر بوگا
شہد ءَ شیر ءِ ادا کور ءَ کورجو تچیت نیستیں حاجت بلے
ما کہ ٹنیگ اتیں مارا ترمپے نہ رست لنٹ ءِ تر بوگا
ما چو سنگ ءِ بت ءَ حسک ءَ خران اتیں دیما درداتگ ءِ
اتنگ ات آ پہ وہدے وتی دزگہار ءِ نپر بوگا
بیدءِ تو دوست نہ بوت پہ وتا مارا کسے جہان ءَ نزیر
چو تیار ات ہزاراں گوں بچکندگاں ہمسفر بوگا

اشرف زہیر

گلہ انت ماہ ءِ در انتظار بیگہ انت
واب نشتہ نپاد ءِ سرا آگہہ انت

لہتیں سہب انت کہ زلپانی استار ءِ بو
گوں منا چو کہ آ پیش ءَ بوتہ ، نہ انت

جمبرانی نگاہاں زِر انت رنگ دنت
گوات ءِ تُن ءَ کہ گچیت ،اے ساہگ کا انت

ملپدانی چڑتہ تہار ءِ سفر
بس خیال ءِ نگاہ ءُ غم ءِ بُجکہ انت

ایوکی ءَ نیست انت پہ دیدارے ءَ
تئی زہیر ءِ وڑا ارس اوں گلہ انت

☆☆☆☆

تڑن ءُ بچکندی غزل

سئے سین سئیکی

(1)

نزان ئے تو منا را لالو آں من
چکڑاں شہر ءَ شالو بالو آں من
کٹگاں تڑپش ، پھتہ شر کن ءُ وش
ورنت پیر ءُ جوان زرد آلو آں من
بلوچی ءَ منی نام سیاہو انت دوست
ءُ اردو والہانی کالو آں من
بگراد گوں سبزی ءَ گوں بتءُ گوشت ءَ
منا را زانت ہر کس آلو آں من
منا را پچاہ نیارئے نیتگ بلکیں!
شے بازار ءِ شوانگ ٹالو آں من
بچار گوں کیت انچیں دور ءُ باریگ
گشیت گاڑی کہ واجہ چالو آں من

(2)

دلبر وہدے گیٹ ءَ بیت
شُومیں دل مئے ریٹا بیت
ثقلین مشتاق ہالنگ کنت
ٹنڈولکر گوں بیٹ ءَ بیت
مہکانی ءَ سک تریپ ایت
سُوئیں سر چو لیٹ ءَ بیت
چلگ کاینت ہمپسرکیں
گرمیں بیٹ ہم کوئٹہ بیت
باریں کدی ما عیش کنیں
پاد ءِ چیرا ٹوئیغا بیت
وہدے مسک ءُ دُناں مُشیت
بوئی وشتر سینٹ ءَ بیت
جزم دل ءَ شر کیت مدگ
وہدے پڑک ٹیٹ ءَ بیت
باندات ءِ تئی وشیں توار
شنگ ماں انٹرنیٹ ءَ بیت
کیت کدی آ روچ منا
لانچ گوں وائر نیٹ ءَ بیت
مستری چُنڈیت کاربیٹر
مسٹیک دراہیں پینٹ ءَ بیت
گنجے سئیکی یات کنگ
بزگ گل چو ٹیٹ ءَ بیت

غلام حسین آزار

چے مئے بستار ءَ زمانگ بندیت
تون ءِ گیوار ءَ زمانگ رندیت

موسم ءِ دیدگ ءِ تہا دیستگ
چمن دلدار ءَ زمانگ سندیت

مئے وفاہانی عوض ءَ مارا
پاہو ء دار ءَ زمانگ درنجیت

من چو عیسیٰ ءَ پدا پیداکاں
منی دیدار ءَ زمانگ سندیت

گیش آزار ترا جہاں کنئیں
تئی کش ءَ مارا زمانگ گندیت

☆☆☆

گوہراقبال بالی

گلیں گیدی ءِ انارکاں جل ءُ انگراناں بستگ
زِر ءِ آزمان ءَ نودی شلیں امبراناں بستگ

اگن دشت گیمریتہ وتی زید ءِ حاک ءِ آساں
بلے کہسرانی بنداں ہمک جمراناں بستگ

تب ءِ سرگوپیں شمالے وتی سرگوپی ءَ ناز انت
دَہ ءِ بانکیں اے ماہ ءَ شپ ءِ مہپراناں بستگ

مجیں یات ءِ کلکشان ءَ تئی نام ءِ ہار کماتگ
بُجیت گوست ءِ شیریں جوہے گرءُ گُھدراناں بستگ

پرے شیشگیں گُمان ءَ پزوشیت مئے حیال ءِ ساہگ
تئی شکلیں زبان ءَ، سنگ ءُ سراناں بستگ

دل ءِ گلگے بیابہ بوج ءُ بہ گشّ مُہرگیں تو رازے
وتی جیگ ءِ تزونگلاں گوں کجام گوہراناں بستگ

یاسین مجروح

اے زند مشکل انت نہ مرگ گران بیت
تئی نام بیت دپ ءَ ،ساہ مئے سدان بیت

ہَو! مئے ڈگار ءَ آدرہیں بیا تو برے برے
بلکیں تئی پاد ءُ رپتاں ٹِلّے زُدان بیت

اے زند ءِ کاروان ءِ سفر برجھہ اِنت مدام
من کہ بیاں پیر ، منی ذہگ جَوان بیت

دنیاءِ بہ بیت غم کہ بہ بیت زندگیءِ غم
ہر غم منارا غم تئی جندءِ گمان بیت

مجروح بیاں من وھدے تہناءُ ایوکا
پہ من کسے گشئے کہ پداں گران بیت

☆☆☆

سلیم ہمراز

تران ءِ عکس ئِے ماں نگاہانی سَرِشک ءَ روک انت
دل وتا چون ترھیت تئی عشق ءَ روک انت

سوچیت آس ءَ چو منی باتن ءِ درچک ءُ داراں
روچ مرچاں منی مہگونگ ءِ پشک ءَ روک انت

شپ تہاری تئی بیکانی کمار ریچیں ساچ
ماہکانی تئی انارکانی جلشک ءَ روک انت

گوپش ، جوپاگ منی زند ءِ متاہ ءُ مڈی
زندگی بس ہے بے اوتی ءِ کشک ءَ روک انت

بال باتاں گوں گوما مُرگ ءُ کُلیانی دِرچ ءَ
کہ پرآہاں اے گیابان چو درچک ءَ روک انت

تبلیں ارمان منی دل گشے شاگیں گوانزگ
ہر گم ئِے پمن چو چیر گیتگ تیچک ءَ روک انت

" باگچیں پل منی پرچیا بھت ءَ کپت انت؟"
ہر کسی بِتک گشے چو منی بِتک ءَ روک انت

پہ کے ءَ نشتگ ءُ ارسانی کماہ ءَ گوہر
تو ہمراز ہمو موسم گشے دزشک ءَ روک انت

☆☆☆

مجید واھگ

اے ثُن ءِ آس دل ءِ زید ءِ ملپد ءَ کپتگ
کہ کہرین روچ زمین ءِ گشے سر ءَ کپتگ

برے چہ ساہگ ءَ ترساں توار ءَ پادانی
چے پیمیں بیمے منی وت سرا دل ءَ کپتگ

نہ روچ ءُ ساہگ ءِ کسہ نہ آپ ءُ گوات ءِ حمر
چہ رنگ ءَ باریں منی مرچی سر ادا کپتگ

من ہر کجا کہ رواں تئی حیال ہمراہ انت
تئی دردباریں چیا چو منی پد ءَ کپتگ

من بے چراگاں منی عاقبت تہار دیم انت
ءُ شپ نہ انت کہ مج ئیے چم ءِ اندر ءَ کپتگ

دراں چہ زند ءِ وتی زانگ ءُ حیالاں من
جہاں پرچا منی انگت ءَ سر ءَ کپتگ

مجید ءَ دار وتی واھگانی درگاہ ءَ
شہاز ءَ مہر ءِ تئی میتگ ءِ درا کپتگ

غلام حسین زدگ

روچ باں ساچاں شنگ باں مھپرالم ءَ
بیگا ہاں سیل ءَ درکپاں دلبر الم ءَ
کَیمرے وتا پہ من تو وتا کولیگ بکن
من مراں پتوساھتے سد بر الم ءَ
دژمناں شہر ءِ نشتگ ءُ شرگپی کنے
تئی دل ءِ راز ءَ اے کتنت پدر الم ءَ
ہارکنت ارسانی نہنگ ملیت ڈوبر ءَ
بند ورانت دردانی دل ءَ جمرالم ءَ
پہ کنے پُشت ءَ تو روئے بازارے دگہ
ہورک بیت نیادانی تئی کاپر الم ءَ
سر مجن بے براتیں منی دہرءِ شئے مرید
نوں ترا دشتار ءَ ندنت چاکر الم ءَ
ترند نبت برنچ کافریں وہدے ماتو ءِ
چورئیں چکاں گیر کیت مادر الم ءَ
تو ہما نابودیں منی شہر ءِ شاتوے
سمی ءُ زینب ، تو نہ بئے گوہرالم ءَ

☆☆☆

مجید توکل

کبندیں روکیں جل ءِ سر شپ ءَ حساب بیت
من لوٹاں شپ بیت چماناں کے واب بیت

جنئے! اے تپل ءِ دل ءِ لیب ءَ تو نزانئے چیا
کزا پہ یکے ءِ بھت ءَ ہے گلاب بیت

دلانی مہر ءِ پلگ چو نہ انت منی مھگل
منوش تو کچل ءُ زہراں کسے عذاب بیت

منا بزیر ءُ ہبر دژمنانی دیناں دئے
تئی کہ قسمت ءَ امروز ءِ تر ءُ تاب بیت

جواریں بیلی ءِ چکاری ءُ آپ بریں کشک ءَ
ہمنچو گیگ نداتگ کہ راہ تیاب بیت

لوار ءُ تبد ءَ مجید گوات ءِ کول ءَ کاپیتگ
پہ نک ءِ حری ءَ کے "حیات ءِ آپ" بیت

☆☆☆

غزل نما

علی صابر

منی شاعری تنیگ انت پتو شاعری کناں من
بلکینا تو بمانئے بلکینا گل مہ باں من

کدی سخت باں چو آپ ءَ
کدی برف ءَ آپ باں من

تئی ظاہر ءَ من پولاں، منی باطن ءَ تو گندئے
منا دل نبئے تو ہچی ترا بلکیں دل مباں من

آزمان کیت زمین ءَ
تئی ترانگاں کپاں من

وتی شور ءَ باطن ہیگ ءَ درگیتک نہ کنت وتارا
آوازے دور کیتیں پیت گشیت کجاں من

☆☆☆

غین نون گل

دل پتو چوں بیاریں دنیا ءَ
ماکہ پجہ نیاریں دنیا ءَ

ہر کس ءَ گندئے چم ئے ارسیگ انت
باریں چے بیتگ کاریں دنیا ءَ

چو گشدت مرتگیناں نازین ایت
ما مریں کے چاریں دنیا ءَ

شادہ ءِ مرگ ءَ اوں نہ بیت پرسیگ
ما ہمائیں گوں زار دنیا ءَ

کد پہ آئی ءَ کیت بہشت باریں
آکہ سک باز واریں دنیا ءَ

ماروئیں گوں ما کیت دُنیا یے
ما اگاں داریں، داریں دنیا ءَ

☆☆

کچکول دشتی

گشے دنت منی جبین ءَ تئی یات آس ءُ انگر
وتی زند ءِ راز ءَ مرچی کناں شاعری ءِ پدر

تئی چم گندی ءَ چہ، منی گیش بیت گناہے
منا کنت پدا ملامت منی زانت ءُ جند ءِ اندر

وتی زندگی ءِ میلاں شپاں دمک دمک ءَ ویلاں
تئی میتگ ءَ زہیر ءِ منی زند مثال ءِ شپچر

پدا سرگرانیں مرچی دگہ منزلے ءَ نوکیں
ہے کاروان کجا روت پدا کنت روچے واتر

رواں روچ شپانی رنگ ءَ رواں ماہ سال درنگ ءَ
منی زانت ہم نزانتیں کجا زند بیت آسر

بیا مرچی شرط بندیں بچار چیچو زورمندیں
منی دیدگاں قلم گون تراگوں قہر ءِ خنجر

☆☆☆

نور غمگین

بیا ات مہر ءِ چوگان انت
دوست ءِ پہر ءِ چوگان انت

نیکی ءِ مہر ءَ پمنی
بخت ءَ بہر ءِ چوگان انت

لنگانی بچکند ءَ گل ءِ
ہر جاہ دہر ءِ چوگان انت

چو آ سقراط ءِ نام ءَ
مرچی زہر ءِ چوگان انت

چماں ہر جاہ شانک دیاں
زگر انت شہر ءِ چوگان انت

نور دل ءِ ہر بند ءَ منی
دوست ءِ قہر ءِ چوگان انت

☆☆☆

رفیق راہی

سینگ گل ءِ کہ کرپاس گنبد ءِ نرمی ءَ نچاراں
سنگ ءِ سیاہ دیدگاں بت ءِ گنگی ءَ نچاراں

کوثر، طہور، گرکاپ، ترنداپ، ستر بنوشاں
حاوند ءِ کل دپ ءَ من گل ءِ کاشانی ءَ نچاراں

جلواہ سہیل شہم ءِ استال برمشیں ہلوت
جس گونگیں جہان ءِ شانکامی ءَ نچاراں

اریہت ءَ ماہکان ءِ درد گورتکیں رگامیگ
شہدتامیں رک ءِ حاجت بوسالی ءَ نچاراں

ہانی کیہوی مہر ءَ اوماتگ ات مریدی
دریا چمیتگ ارساں اڑناگی ءَ نچاراں

اندیمیں پردگانی روش جمراں پتاتگ
مزواک چکیں ھوائی متراسی ءَ نچاراں

☆☆☆

راشد معراج

آس گوات ءِ تہا گوات آس ءِ تہا بنگرانیں گشے
روچ ماہ ءِ غماں ماہ روچ ءِ غماں گیمرانیں گشے

شپ گلاساں میپروش انگت ماہیں گل ءِ موڈ سر جم نہیں
چم واہینگ انت لنٹ بچکندگاں دزگرانیں گشے

بیک شنگیتگاں مرچی دراہیں جہان بوآں آتار کتگ
بیست ءُ نو ءِ شپ انت لال ءِ جیگ ءِ سرا ماہکانیں گشے

دوشی واب ءِ تہا گلزمین چاک بوت آزمان راڑ بوت
مرچی دراہیں جہان اتکہ راہ ءَ منی مہربانیں گشے

تو نزانتگ کئے انت من نہ گشتگ ترا تو ملامت نئے
مرچی یک مردے راشد ہوش ءَ میگ ءَ برانیں گشے

☆☆☆

غلام نبی کمال

منارا مدام ءَ تئی رنگ ءِ طلب
انچش کہ مہلوک ءَ بھنگ ءِ طلب

پہ آجوئی ءَ چو ں کسے سر ہتیگ
نہ بیتے دل ءَ تنکہ جنگ ءِ طلب

کپوت سرجمیں روچاناں چنت چینک
روزرد ءَ بیت آئی ءَ درنگ ءِ طلب

داریت ناموس ءُ چوں غیرت ءَ
کسے ءَ مبیت داں کہ ننگ ءِ طلب

شکار غلام شت مروچ سیدل ءِ
پدا اتکگے مرچی دنگ ءِ طلب

☆☆☆

شہزاد نور

یات ءِ کانچیں ہادگیر ءَ مردے
لیب کت گوں تئی زہیر ءَ مردے

من ہما روچ ءَ سر ءَ بے سار باں
چہ منا چہ روت دیر ءَ مردے

واہگانی لاش ایر انت مانش ءَ
مہتل انت پہ لال ءِ سیر ءَ مردے

کودکیں ارواہ مئے کار ءَ حیر کت
بس بشانکیت چم ءِ تیر ءَ مردے

ہانل ءِ ماہیں لقاہ ءِ زیارت ءَ
گردیت شہر ءَ چو پکیر ءَ مردے

چو کپوت ءَ ترانگاں الہان کت
درنگیں تئی یات ءِ کہیر ءَ مردے

باریں شہزاد کئی غم ءِ سازاہگ ءَ
درنیت مرچاں چہ ہیر ءَ مردے

واحد شوہاز

توکہ ماراگوں دشمناں ھور کت
ماوتی دیم چو بام ءَ پر نور کت

ماکہ نامیخگ پہ وت ءَ ہاٹل
چاکری سیاداں سسی ءَ سُور کت

مئے مرادانی وش تبیں منزل
بے سریں ہمراہاں منی دور کت

چاغی منداشت ءُ گوادر اِش بخشات
ہر دوکیں دیدوکاں مناں کور کت

ایمنیں وش کوشیں وکائی مئے
وہد ءِ پاتراپاں دنز ءُ لاٹور کت

شہر ءِ شوہاز ءَ زیبل ءِ شری
مہر ءِ شاہیم ءَ سد بر ءَ تور کت

☆☆☆

شریف قاضی

منا پہ ٹیکیاں راہ دئے وتی تو جیگ ءِ ہیرانی
مناں منجار چو پیر ءَ تئی گنجیں زہیرانی

بہار ءِ موسم ءَ چون انت نعیت مئے کوچگ ءُ زیداں
نگنداں کوکوے وشیں وتی زید ءِ کہیرانی

دل ءِ زہمیں کدنتیں ٹپ دینت تیرک چو درد ءَ
کتگ مارا زدگ کیگد وتی چمانی تیرانی

حدا ءِ بندہاں نیکیں وتا گوں نشتہ مشکول انت
مہ چیڑینیت دلاں مومیں غم ءُ درد ءِ فقیرانی

غریبیں مردمے آں قاضی وتی بستار ءَ کہ شرز زاناں
نہ نندان مجلساں ٹوہیں نئے ہمراہ باں امیرانی

☆☆☆

حفیظ رؤف

ہتیں زند ءِ آپار ءَ بچاریت
کجام حال ءَ ایں ما مارا بچاریت

آگوں من کیت گوں یا گوں جہان ءَ
وتی گیگ ءَ وتی وار ءَ بچاریت

نہ کنت سگت حدا ہم ساعتے ءَ
گاں انسان ءِ اوپار ءَ بچاریت

دل ءِ یک واہشے است ات نہ سبز اِت
کجام امیت ءَ تئی شہر ءَ بچاریت

ہما روچ ءَ کہ آ وت مردمے بیت
ہما روچ ءَ مئے بستار ءَ بچاریت

حفیظ کہ ہر کس ءَ گوں ھور ءُ تورانت
منت بچکند ءُ اقار ءَ بچاریت

☆☆☆

شاکر شادپرومی

منی پگر ءُ دائم حیال ءِ تہا
منی شعر ءُ پر بند ءُ گال ءِ تہا

تو روچ ءُ شپاں گوں ہوار ءِ منی
تو گون ئے منی ماہ ءُ سال ءِ تہا

چو دگنیا ءَ پرچا بدل کت وتا
منی پروشتاں بانزل تو بال ءِ تہا

او شیر دروشم ءُ چم کنجل منی
منا دور تو داتگ زوال ءِ تہا

تئی رنگ ءُ صورت چو سنج ءِ وڑا
ترا چوں من بیاراں حیال ءِ تہا

لگشتگ دلوں شاد چہ دست ءَ منی
دل ءَ بند وتی زلف ءِ ٹال ءِ تہا

☆☆☆

جاوید اسلم

بہ بیت چوں ماہکان شپ رژن ءِ ہمسفر نیاتکہ
شپ ءِ چراگ ءَ مکش روچ انگہ در نیاتکہ

کجام روچ ءَ منی زرد کپّ نبوتہ بگش
کجام روچ ءَ تئی ترانگ ءِ تپر نیاتکہ

من سہب ءِ کوش ءَ گوں پہ تو سلام راہداتہ
مکش تو چوش کہ پتو منی نپر نیاتکہ

ہمائیں سکہ منی واہگانی گنجیں دیار
ہمائیں ساہ کہ دراتکہ پدا دو بر نیاتکہ

چیا من انگتہ دلمانگاں بگش جاوید
کہ قرنے گوستہ تئی واہگ ءِ ثمر نیاتکہ

☆☆☆

مقبول دیدگ

جند ءَ بندیت دیدگاں آزات کنت
زندگی داں چیچک ءَ پریات کنت

مرچی بے یالیں اگاں دنیا بلے
باندا بلکن ءَ منا رایات کنت

کار پہ مہر ءِ منی چکاسگ ءَ
آ بلوٹیت ہر وڑیں پرمات کنت

زندگی ءِ راہسراں چو مئے وڑا
باز انگت نشتگ ءُ پریات کنت

من ہما چاگرد ءِ لوٹوکاں مدام
شعری دیوانے اگاں بندات کنت

مرگ پُشت ءَ کنز اتگ دیدگ چیا
زندگی بلکیں منا شہمات کنت

☆☆☆

جمیل دیدارنگوری

گال گال انت دلءِ لبز لبز انت شکر باریں تو چے گشئے
دردءِ دیوان بہ بیت ساچ سہبءِ سحر باریں تو چے گشئے
آس روکے بلیت شپ چراگے وتا نز نیاریت شپءِ
پچھوں آسر نہ بیت زندءِ بامءِ سفر باریں تو چے گشئے
شنگیں زلفاں وتی ماہءِ اندیم بکن ماہکانی توئے!
ترائے گوں جمراں مہرءِ گپءَ حبر باریں تو چے گشئے
نودبُو ہان کتہ مئے دلءِ ڈنگءَ، گوشءَ ایرگوات بکن!
دل گشیت دیدگاں آسءِ توکا بہ بر باریں تو چے گشئے
دل تئی عاشق انت من تئی شاعراں زرد گوں تو منی
وت من بیاہاں کدی یا کہ پلاں نپر باریں تو چے گشئے
زگریں نیمروچےءَ گوش، دلکش بیت دشتءِ دمک ودراں
پُل ماں کش بنت، نودساہیل بیت بیا منی ہمسفر باریں تو چے گشئے

شاہد شاکر

زہر وارنیت یا کہ زمزمے شر نہ انت
ما را نیم راہءَ دروہیت مردمے شر نہ انت
عشقءِ آسءَ مہ سچ کہ در آہگ نہ بیت
بلکیں بیاریت دلءَ تئی غمے شر نہ انت
بلّے اوپار کشیں نہ سہڑیں جہانءَ
چو منءَ مستیں ملنگاں دمے شر نہ انت
تو مئے ٹپ ئے دواءَ طبیب ئے دلءِ
روچ روچے کنئے تو شمے شر نہ انت
یا کہ نازانتیں شاہد نزاں قیمتءَ تئی
یا کہ جمءِ تہا انت ہے شر نہ انت

عارف حسن آپسری

گور کن وتی حیال منی یار میتگءَ
پورا نہ بنت سوال منی یار میتگءَ
پہریز بکن وتا کہ ادا کور چم پچاں
گنج انت ادا موال منی یار میتگءَ
کسے چو مریدءَ کسے چو مئے وڑا!!!
ہر کس نہ کنت کمال منی یار میتگءَ
آ گنجیں نوبتانی آ پیشی ترانگاں
عشقءَ کتگ شگال منی یار میتگءَ
کستءَ بدار کینگ ہاترا آ سملءِ
عارفؔ بکن دمال منی یار میتگءَ

ناز بلوچ

چی مناں داتگ حدا یا گوں منا راز انت
تو اگاں کہ بلیک ئے پہ منا باز انت
سیر نہ کرتگ سوبتءَ او من تئی ہچی نہ گوشت
دریکتیں لہہ تو مپروشتیں بس منی ساز انت ہے
دل تئی ترکیت بہ ترکیت ما بلے راست گشیں
ے سدءَ شستیں رگانی یکیں آواز انت ہے
تو دلءِ بورءَ بتاچیں من وتی کاشءِ قلم
بارت مناں شالءَ رسیت پمنءَ جاز انت ہے
دتوری توریت منا را درد کہ الھان کن انت
حق پہ حقدار رسیت نازؔءِ بس واز انت ہے

☆☆☆

بشیر مسافر

مہر ءِ منزل ءَ من موکاں
عشق ءُ عاشقی ءِ سوکاں
مرچی چم زریں ارسیگاں
سرگ پیم نہ بنت دیدوکاں
جستے ہم نہ کنت ماہیں گل
آپ ءِ کپتگیں من ڈوکاں
دل ہم پدّ رہیت چار پاس ءَ
شپ جنت ترانگانی جوکاں
مہر ءِ تو بشیر سیہ ڈن ءَ
دل بندیں دردیگاں ٹوکاں

☆☆☆

حنیف آزات

گون جنت شاتل زہیری موسم ءَ
یات کنت دل مدام تئی دروشم ءَ
من پکیر ہلک ءَ تئی کشاں صدا
پنڈگ ءَ مہر ءِ تئی کایاں روشم ءَ
آ گش ئے بمپور ءِ کاڑے ٹیٹلیں
گون انت مئے ڈیہہ ئے جنکانی رم ءَ
گردیت چو روچگوارچک ءِ پل ءِ وڑا
آ ندنت راز ءَ وتی چو دلجم ءَ
پہ تو پیداک انت نہ وشیں موسمے
نفتگ ئے تہنا حنیف چو بے غم ءَ

مقبول مہر

جہان ءَ بل کہ پما سنگ زار ءَ دستاں کنت
حدا حدائیں دلاں چوں ہواریں گستا کنت
مکن گوں عشق ءِ فقیراں وتیگاں وت گاراں
ہؤ روچے کیتیں ترا رب ایشانی جست ءَ کنت
چتوریں شہرے نزاناں اے عشق ءِ سوداگر
نہاداں مہر ءُ وفاہانی چیچو ستا کنت
دل ءَ چہ کشیت جبین ءَ مئے ہما وہد ءَ
شپاریں مہراں آ کوپگانی پشت ءَ کنت
گشیکہ آخر زمان انت کس نہ انت کسی
چتور بیتیں گڑا چاپ ؤ دو دست ءَ کنت
چو شے مرید ءِ وڑا کش اتگ صدا بلکیں
کہ دیما در کیت مئے زیتل دستے دست ءَ کنت
گنوکیں یکیں تئی مولماں گوں بیوابیں
شپاں تواہیں مہر نفتگ شعر بختہ کنت

☆☆☆

رستم میاہ۔کسردشت

تو چیا زہرئے گوں منا سمل
چے کتگ باریں من خطا سمل
شر منا یات انت آ نوبت ءُ باری
لیب کتگ من تو ہر شپ ءَ سمل
عکس تئی ایر انت مئے گورا انت
جند تئی باریں بوت کجا سمل
تو منا راہ ءِ نیم گورا دروہ ات
کس نکنت دھوکہ تئی وڑا سمل

مجیب آسکانی

زند ءَ درد ءِ عذاب شنگیت
مہراں پچ ءُ تاب شنگیت
مئے نصیب کنڈگاں گوں لیب ءَ ایں
تئی حیالاں گلاب شنگیت
باز چہ منزل ءَ گسر بوتگ
باز ءَ مہرنگ ءِ داب شنگیت
عشق ءِ راہ ءِ بچار چکاس ءَ
لال ءِ حسن ءِ کتاب شنگیت
چو مہی تو مجیب بے وت بے
دیدگاں تئی شراب شنگیت

ظہور مارگ

لنٹ گلاب انت ءُ رک اناراں تئی
اف پہ درجیں دپ ئے تواراں تئی
تئی ودار ءَ من ماہکانیں شپاں
نشتگاں من گوں دزگوہاراں تئی
دل سچیت آس ءُ انگر ءِ پیا
چیچو سوتگ منا ودراں تئی
دل گشیت در مکن ترا چہ دل ءَ
ماہیں دیما مدام بچاراں تئی
روچ ءُ شپ یات ءُ ترانگانی تہا
من ظہور چہ غماں گاراں تئی

☆☆☆

واحد کمال چاہسری

استال منی ہمراہاں ماہ دست ءِ دل ءَ انت
امروز منی چماں گشے ٹلّ ءِ وڑا انت
اے شہر ءَ ہمک کس ئے دل ءِ گپ ءَ من زاناں
یکیں تئی دل ءِ باروا دل شک ءِ تہا انت
کئی عشق ءِ کمان تیر بگش پہ ترا گواریت
کئی عکس بگش باریں تئی چم ءِ تہا انت
سجدہ کنت مدامی کماؔل یک تراشگیں سنگے
آ گندگا مئے مذہب ءُ دین ءَ جتا انت

☆☆☆

ماجد شاد

لال ءَ وتا سینگار اتگ
زرد ءَ مئے درداں نار اتگ
وہدے نہ یتگ ماہ لقا
نفتگ من عکس اوں چار اتگ
تئی آہگ ءِ کہ وہد گوست
مئے دیدگاں حون گوار اتگ
داتگ منا تو ٹیکی بے
دستاں گوں پلیں شہار اتگ
امروز ءَ مہر ءِ سرجمیں
ماجد چیا ڈوبار اتگ

☆☆☆

امین صادق

کجائے تو دوست من غمیگاں ادا
وتی عشق ءِ آس ءَ تو سوتگ منا
کجام مطلب ءَ تو شتے چمن دور
تو کائے من نندان تئی ہاترا
بچار یکبرے تو منا را اہل
من گل باں تو وہدے بچارئے منا
نہ آرام روچ ءَ نہ واباں شپ ءَ
منی زرد ءِ درداں نہ پہم ئے شما
منا درد بخشاتگاں تو امین
کہ بلکیں ہمے درد اتاں قسمت ءَ

☆☆☆

عبدالجبار دلپاک

کولیگ باتاں من لال ءِ نام ءَ
بے در ور ءُ بے مثال ءِ نام ءَ
اے زند ءَ قرباں کناں وتی من
مروچی ماہ رنگیں ماہل ءِ نام ءَ
گرانیں شانتل چوں وش وش ءَ
کہیر ءُ سبزیں چنال ءِ نام ءَ
کجا چہ پیداکاں کئے بزانت انت
اے پل تئی حسن ءُ جمال ءِ نام ءَ
دراتکگاں زرد ءِ زمین ءَ سبزیں
ثمر تئی برزیں حیال ءِ نام ءَ

امیر بخش واڑیلہ

گراں بہائیں موسانی راز داراں نشتگاں
من وتی دوست ءِ سرا دست ءَ ساراں نشتگاں
مرتگیں مہرانی پرس ءِ ہتر ءَ تہنائی ءَ
بے توار ءَ تو شت ئے من بے تواراں نشتگاں
اے جہان ءِ گوہریں غم چوں نصیب ءَ پاد کپت
من تئی بے قیمتیں درد ءِ میاراں نشتگاں
تئی وڑا چوں نا رزا انت تئی وڑا انت گپ نہ جنت
ماہ ءَ جیڑاں بے وسی ءَ دور چاراں نشتگاں
واہگانی جنگ ءُ جیڑاں دل تہار انت ساہ منی
تو تیار ئے اتک کئے بیا من تیاراں نشتگاں

ظریف زدگ

جی تئی لہمیں بدن آس امباز دلمانگ
اگاں تو بیائے دمانے شوہاز دلمانگ
تئی صورت چہ چاردہی ماہ ءَ درپشیت
مناں غماں ہما وشیں بجتانی بیناز دلمانگ
اگاں تو سینگارئے وتا مہلب ءُ بو ءُ بساں
من گال پربنداں پہ تو ساز دلمانگ
ہما روچ ءِ مناں بس انتظار انت تو بیائے
کناں روح ءِ دیما ترا ناز دلمانگ
جند ءَ وتی ملار مکن ملاراں من
تو بیا گوں منا نندونیاد بکن راز دلمانگ

☆☆☆

عزت آزات

تاہیر منی جبین ءِ شنگ لال ءِ دوری ءَ
زہیرانی ارساں ہار کتگ کیچ کوری ءَ
زوراکیاں بچار نپ ءَ دست ءَ پچ گر انت
نیلنت جہاں ءِ مردم مناں گوں تو ہوری ءَ
تہنا ئیں سیاہ شپاں کہ درد گوْر جن انت
زیراں گلاس ءَ شیشگے تہنگاں من زہری ءَ
بیا نیست بگندئے مئے ہلک ءَ آلے
کسے غریباں جست نہ کنت اوہ پہ واری ءَ
عزت کجام حال ءَ سر کتگ ترا مہرانی موساں
درستان چہ پیش یل کتگ ترا ہوش ءَ ساری ءَ

☆☆☆

نبی بخش غریب

گم ءِ آس ءَ منی پاہار کنت دل
کپیت یاتاں گل ءِ انزار کنت دل
منی کہ واب آگائی نہ گندیت
من زاناں کہ منا بیمار کنت دل
منی نام ءَ وتی لنغاں نیاریت
منا سوچیت وتا سنگار کنت دل
نماریت انت منی آزمانیں درداں
منا گندیت وتا دیمدار کنت دل
وتی نبی بخش غریبی ءَ نہ چاریت
امیری ءِ تب ءَ آجار کنت دل

طارق بسمل ہوت

چہ زند ءَ ہر کس وتی شزار انت اے دنیا ءَ
غماں گوں بے ترک ءَ بے توار انت اے دنیا ءَ
پہ لاپ ءِ شوہاز ءَ شُد جتیں اِے نبی آدم
بچار چچو عذاب ءَ وار انت اے دنیا ءَ
تمامیں راجاں وتارا برتگ پہ آپسرے ءَ
مئے راج انگہ چمدار انت اے دنیا ءَ
ہمک گور ءَ سر ماں پاہو ءَ انت بے میار ءِ
میار ءِ ولجہ بے میار انت اے دنیا ءَ
ملنگیں شے یے وتی پہ ھانی ءِ عشق ءِ سوک ءَ
شنگ چہ سد ءَ بے سار انت اے دنیا ءَ
مہ سوچ مپت ءَ وتارا بسمل چو عشق ءِ آس ءَ
گشنت مہر ءِ نوں نام گار انت اے دنیا ءَ

☆☆☆

نزیر احمد شاب

چیا چمن چو دُورے تو
ترا گنداں ملُورے تو
منی دلبر توئے بانک
منا چہ بے کمارے تو
منی حال ءِ کنے جست ءَ
دل ءِ . بندوک ءَ ہارے تو
نزیر نشتگ ودار ءَ تئی
چیا گو منا بے وفائے تو

قدیر فدا

بیوانک کنگ مارا وتی اندر ءِ نقاب ءَ
اے موسم ءِ حاجت نہ پزوشت تہنا شراب ءَ
اے باریں بری مارا کجام نیست ءَ زور ءَ
سد رند ءَ کنگ گیش تو وتی مارا حساب ءَ
سک چمن ءَ بیزار انت منی واب ءَ نعیت انت
مرچاں منا بے یال کنگ سک آ جناب ءَ
سرّ ہچ انت زمانگ مس تو امیں تئی درداں
من تہنا نیاں رنگ وتی آس ءِ عذاب ءَ
اے اوست حیالاں گوں پشیمان بۓ رو چے
تو شر نہ دیستگ تو نزان ءَ اے گلاب ءَ

☆☆☆

سہیل مہر

مشکول گوں وتا ہر کس دوستاں چے گلہ نیست
منا تہنا غم انت تئی بس دوستاں چے گلہ نیست
دنیا ءِ رسم ءِ دوددور بیدگ ہلاس نہ بنت
اگاں ہر کس انت ناکس دوستاں چے گلہ نیست
پہ واھگے بدنتیں مہرل منا را سوگات
مین زیراں پون ءَ پوگس دوستاں چے گلہ نیست
اے عشق انچیں آس یے نہ بخشیت کسّے ءَ
زاناں کہ سچیت ہر کس دوستاں چے گلہ نیست

☆☆☆

لیاقت درد یگ

عشق گوں کس ءَ دارگ نہ بیت
دل کشگ ءَ پشدارگ نہ بیت
تو چو مہ لڈّ ءَ ناز مکن
بالاد تئی چارگ نہ بیت
دردے دل ءَ پچیت منی
کسہ غم ءِ آرگ نہ بیت
بیا تو غماناں دور بکن
گوں من مدام نارگ نہ بیت
لیاقت مناں شئے بزگیں
ہانل منی بارگ نہ بیت

☆☆☆

نزیر یعقوب

دنیا گوں کلنگاں راہ ءَ بندیت چیا
دل بیاں دو جڑک آ اش سندیت چیا
بوتیں سوہیں وتی مکر ءَ گوں ہلتاں
مہر ءِ بد واہ منی زاناں کندیت چیا
شری ءَ سر پدوں روت ءَ کیت انت کجا
گوں کے ءَ پاد کیت گوں کے نندیت چیا
وہدے پرواہ نداشت تو منی واھگ ءِ
غمزدیں دل منی پھر بہ بندیت چیا
من نزیر پیسرا عشق ءَ آئی گنوک
تاب دنت نگیش ءَ زلفاں رندیت چیا

عبدالواحد شوہاز

اندر ءَ زرد ءِ تہنائی گم انت
دیریگیں یک واہگے نا سرجم انت
چوں نہ نالیت شانتلے گوں کوکواں
آ دل ءِ ہانیگ ءُ تاگت سک تم ایت
ایرکپیت آس یے دل ءَ سوچان کنت
دیریگیں دمبرتگے سک بے دم انت
سر منی ریتائیں مرچاں ترک اتگ
واری ءُ بے مہری ءِ نوں موسم انت
کہ منی درداں دل یگاں سر پدیں
واحد ءَ بے وابی ءِ نوں مولم انت

☆☆☆

این اے شناس شے تگر

تو چہے نور زرد ءِ بہر پہ مسکرا حمر حمر
پہ گپ یے ءَ کن ئے تو زہر پہ مسکرا حمر حمر
نگنداں چم زنزراں دمان ءِ پر تو من مراں
روئے کجا تو دور ءُ در پہ مسکرا حمر حمر
حیال ءَ گور دل ءُ جگر زکات پر تو ساہ ءُ سر
بچار مہیت راز در پہ مسکرا حمر حمر
من سر جنگ حمر جنگ گنوکی ءَ کہ گودجنگ
تئی چو عشق ءَ در پہ در پہ مسکرا حمر حمر
تو دلبرئے دل ءِ منی تو ماہیں مہگل ئے منی
مہ در دل ءَ دل ءَ مہ در پہ مسکرا حمر حمر
نہ بیت پہر ترا مئے سرا بدئے دل ءَ پدا ہر
نہ انت چو کہ بختاور پہ مسکرا حمر حمر

غفور محتاج۔ کیچ

نمارئے مئے غم ءُ درداں ترا چونیں دل یے گونیں
تئو پیداکاں مرچی من ، منا حونیں دل یے گونیں
زمانگ کنٹگاں شِنزیں منی ارواہ ءَ ماں کشیت
نہ بیت پرواہ منا یک انچیں انشونیں دل یے گونیں
نیائے تو اگاں مستاگ ءَ حونین کاگدیے گوں کن
ودار ءِ دیدگ ءِ ارساں کہ رہشونیں دلے گونیں
منی بد حالی ءُ بدقسمتی ءِ روچ نہ بنت کمتر
گشے چو مردگ ءِ پیا منا جونین دل یے گونیں
غفور سر پد نبے پرچا تو عشق ءِ راہ ءَ بیگواہ ئے
وفا گوں تو نہ کنت کسے ترا چونیں دل یے گونیں

☆☆☆

وزیر ویران

من غم ءِ اشکراں اے وڑا ستکگاں
زِنداوں موہے نذنت باز دَمبرتگاں
قسمت ءِ گاری انت کیت دنتیں سکین
بیا کہ تئی درد ءُ غم راہسراں کپتگاں
وہد ءِ دنزاں پتارت گشے مطلب یے
اچ ترا سسِت ءُ واتر پدا اتکگاں
رہگور جَل ءُ یاتاں کوار ءَ بکِن
پاد منی تراول ءُ کشک ءَ دبت بستگاں
بس وزیر ءَ جنگ مرچاں نیزگاری ءَ
آ کجام کار ءُ کرِد بوتگ پشتکپتگاں

اسحاق اکبر

تنگیں نگاہاں گوں منا پرچیا چارئے
نوں پرچا منی دوری ءَ اے رنگ ءَ تو مارئے
تئی داتگیں مہراناں شمشکار نہ باں من
تو باریں چیا مرچاں وتی جند ءَ شنزارئے
من عشق ءِ تئی آس ءِ تہا انگہ سچاناں
تو گو سکگیں پاساناں چیا مان نیارئے
تئی یات ءَ منی زند ءِ ہمک پاس نمیران
قاصدتوکدی نوکیں غم بے پہ منا کارئے
اسحاق ترا وہدے تئی دوست نلوٹنت
دردیگ کنئے پر چا مدام ارس تو گوارئے

☆☆☆

عظیم بیزار

اگاں دل مئے بازیں ہلاہوش کنت
بزاں لال ءِ گیشیں گماں نوش کنت
اے تنگیں دل پہ ترا تلوسیت
ترا سہب ءُ بیگاہ ءَ دزموش کنت
کتگ قول ءُ باریں قرار دوتی ءِ
ہماروچ ءِ گپ تئی منا ہوش کنت
مروچاں منی ہچ حیاراں نہ انت
من زاناں منا دوست فراموش کنت
گوں کس ءَ نکت پاشک رازاں دل ءِ
وتی راز ءَ بیزار کہ ما نموش کنت

غفور وفا

چونیں رخسار تئی ما شا اللہ
مہر ءِ بازار تئی ماشااللہ
اے جوانی گوں بارگیں ڈیل ءَ
بو ءُ آتار تئی ماشااللہ
تئی دپ ءِ کندگ ءُ اے بچکندگ
وشیں گفتار تئی ما شا اللہ
زمیں بروان ءُ دیدگاں آسکی
سر گگ ڈولدار تئی ما شااللہ
اے تئی بھت ءُ تالہہ انت وفا
چونیں بستار تئی ماشا اللہ

☆☆☆

موسیٰ قاضی

تئی دست ءِ چاہ سک وش انت
بداتیں زاہ سک وش انت
کہ سنگ ءُ ڈوک ءُ چیپ ءُ چوٹ
تئی مہر ءِ راہ سک وش انت
گل ءِ زہیرانی ایر گوات ءَ
گلیں بیگاہ سک وش انت
منا گشتگ خدا بخش ءَ
شپ ءَ حلواہ سک وش انت
برو آمئین ایرھت ءَ
شپانی ناہ سک وش انت
بو ہمزان گوں موسیٰ ءَ
ہما بانگواہ سک وش انت

ریاض راشد۔ ہوچات

ترا کہ آپ ءَ دپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ
زہیر ءِ دراجین کپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ
منی وَ دور نہ ات اینچو غمانی کڈک
ترا کہ وہدے شپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ
نہ شنز ات نوداں سرا مئے چراگیں دردانی
منا کہ عشق ءِ تپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ
ترا کہ وہدے وتی شپ گنوک ءِ دیدارءَ
زہیر ءِ آس ءِ چپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ
ترا من مرچی ریاض دیستگ مہر ءِ بازار ءَ
چی یے پہ دُرج دپ ءَ گپتگ ات بیاتکین ءَ

☆☆☆

رؤف حیدر

بچار مناں تو چار ات نہ کنے
منی گماں تو مارات نہ کنے
نیاں میاریگ من ہلک زانت ایں
تو ارس پہ من گوار ات نہ کنے
کتگ من گوں تو ہمنچو نیکی
تو مناں ڈوبار ات نہ کنے
کتگ تئی من ہمنچو اوپار
بلے تو اینچو اوپار ات نہ کنے
بلہ دئے حیدر نوں بے وفاہاں
ایشاناں تو پچاہ آر اِت نہ کنے

اعجاز زہیر

جلوہ ءِ وہدے تئی گروک بوتگ
دل چتو باز اے ہدوک بوتگ
دل تئی مہرانی برکت ءَ ہانل
دست ءَ چکانی ژانگلوک بوتگ
تئی مچاچاں ماں ستارہ دزپشیت
تئی کہ پیشانی ءَ را نوک بوتگ
من وتا لیلیٰ ءِ کتگ مجنون
دست ءَ ہر یکے ءِ کہ ڈوک بوتگ
تو وتا سمی ءَ چو سینگار اِت
تئی اعجاز مست ءَ چو گنوک بوتگ

عبدالرزاق ارمان۔ وشدی بل

ماہکانیں شپے من وتی دلبر ءِ رہسراں نشتگاں
بے وفائی کتگ یار ءَ نیاتکہ منی چنت براں نشتگاں
تو کجا گوں وتا دزگٹ ءَ دوست چمن بے ترانگ ءَ
بیا کہ شپ کٹ اتگ من واہ اتگ تئی گوں گماں نشتگاں
ٹہل ءِ نازاں وتی یل دئے پیش ءِ وڑا چما گستا مرو
مرچی تئی ہاترا من چہ گستا وتی ہمسراں نشتگاں
کپ انت شہر ءَ تئی چاپ ءِ نازیناں گوں سرگراں دزگہار
تئی کہ بانوری ءِ کاراں مسک ءِ دُن ءِ مہلبان نشتگاں
چمن گل مبو یار گوں تو مناں انوں آ ہگ نہ بیت
بل دمانے منا کہ منیر گوں وتی سنگتاں نشتگاں

سید ہاشمیؒ

نازک

چارمی بہر

در ۔۔۸

روچ جہل روان ات ءُ پشت کپتگیں راچن ءُ بیدار یک یک ءَ پیداک ات انت ۔ ھر کسی لوگ ءِ مردم کہ اتنگ ات انت آیانی مردم پہ گل ءُ شادھی آیانی چاگردءَ ندر ءُ کولیگی ءَ اوشتاتگ ات انت ۔

دانکہ بیگاہ ءَ درستیں سنگارا تک بلے میرین ءِ راچن انگت ھم زاھر نہ بوت ۔ نازک گوں چکاں تیاب ءِ کرءَ ریک ءِ سرءَ نشتگ ءُ چم پہ گوں زرءَ ات انت بلے ہیکہ سبزیں زرءَ کہ انوں گوات ءَ پُنہ پُنہ کرتگ ات کہ گوش ءَ زاناں ٹپ اتگ دگہ ھچ پہ دیست نہ کت ءُ آچوگنگ ءَ نشتگ ءُ ھمے دریاءِ گورمان ءَ انچُش چارگ ءَ ات کہ گوش ءَ انی میرین ءِ راچن چہ یک گورے ءِ پُشت ءَ درکیت ۔

نازک ءَ ماھل ءِ پت سک دوست ات پرچا کہ آ پہ لوگ ءُ چکاں سک شرّ ات چو کہ دگہ میداں زرلیب (کمارءُ ا) پہ ھم نہ کتگ ات ۔ ءُ ناکہ بیکارءُ ناشریں مرد مانی دسبرادرات ۔ نازک ءَ یات اِنت کہ یکروچے یک جان ءَ پریں ءُ پگیں مردے ایشانی لوگ ءِ دپ ءَ اتک ءُ پدءَ پہ گوانک جنگ ءَ چترت ۔

ماھل ءِ پت ءَ سک بدبرت ۔ ھما دمان ءَ پاد اتک ءُ آمردءِ دست پہ گپت ءُ گوں وت چہ لوگ ءَ دنّ برت پہ ۔ چہ ادارکے ءَ رند پدءَ تھنا ترات ءُ اتک بلے مورک پہ مُچ اتگ ات ۔ نازک ءَ جست کت :

'' ماھل ءِ پت باریں ؟ تراچون انت ؟ سردرد کنت ؟ ''

آئی ءَ یکبرے ھچ نہ گوشت ءُ تھت ءِ سرءَ نشت ۔ نازک حیران ات کہ مرچی گوں اے مردءَ چے گپے بیتگ ۔ اوپارءُ تاھیرءَ نہ اشت ، پدءَ جست پہ کت ءُ پہ پسوءِ اشکنگ ءَ آئی ءِ دیم ءَ شت ءُ اوشتات ۔

چہ دمانے ءَ رند آئی ءَ درائینت :

'' نازک ! اگاں اے مرد دگہ رندے اے لوگ ءِ دپ ءَ ھم بگوزایت ایشی ءَ پہ لوتار بجن ءُ کلین '' ۔

'' پرچا ؟ پرچا زاناں _ ؟ '' نازک ءَ پہ بے میاری جست کت ۔

'' تو ایشی ءَ بچاہ کارءَ کہ گئے انت ؟ ''

'' اناں ! بلے چوناھیگاں یک ءُ دو برءَ تئی جندءِ ھمراھی ءَ من دیتگ کہ دانکہ ھمدءَ مئے لوگ ءِ کانٹ ءَ اتنگ ءُ پدءَ شتگ '' ۔

'' برابر تو پہ شری اے مرد بچاہ آورتگ ! من مزنیں ردے وارتگ کہ دتی ھمراہ کتگ ءُ تو یکرندے ھم من ءَ جست نہ کتگ کہ اے گئے انت ؟ '' ۔

'' زاناں من تراکدی جست کناں کہ تو چے کن تئی یا چوشیں جستے من تراکدی کتگ ؟ ''

بلے نازک ! دگہ رندے من ءَ جست بکن کہ بھا دونیاں تادان مہ بیت ۔ اے بےتوارءُ بےھبریں مردءَ گندئے کہ پہ ہچ ءُ لیس انت ! اے کارءِ پاندات ءَ آزات انت بلے چہ ھرکس ءَ گیشتر زرپہ رس ایت ۔ تو وتی میتگ ءِ ورنائیں کماش واجہ گزابیگ ءَ گوں میتڈئیں چماں وتشر زان ئے ءُ پچاہ کارئے ، اے میتگ ءَ ھچ جنینے نیست کہ آئی ءَ پچاہ نیارایت ءُ ھچ چوشیں جنینے نیست کہ آ پچاہ اش نیارایت ۔ نی ھمے مرد کہ انی مئے لوگ ءَ اتنگ ات ناں ! اے ھمے واجہ ءِ ربالوانت کہ تر ایت ءُ لوگ پہ لوگ آئی ءِ ھزمت ءَ جنین شوھاز کنت ۔ دوسے ھپتگ انت

کہ بازارءِ گوں من وشا تنک ءُ درھباتی ہچینک کہ نی منی گٹ ءَ کپتگ۔ یہ زورمنی ھمراہ بیت ءُ دانکہ لوگ ءِ کرءَ کیت کہ بلکیں من گوشان کہ بیا لوگ ءَ پتے آپ نور۔ بلے من زاناں دا بوئے یاں؟ ہمیشکا من ھروھد چمودءَ یلہ داتگ۔ مرچی ایشی ءَ ھمنچک دل کتگ کہ منی لوگ ءَ پتر تنک آھم بے جست ءَ۔ زان ئے یتمون کہ چے ہچینک کہ زکیں بیگاہ ءَ من ھوٹل ءَ نہ شتگاں ءُ واجکار گش ایت کہ بلکیں من نادراھاں''۔

''گڑا تو چے کشتگ __؟''

''من چے کشتگ؟ من دگہ چے کشان کہ، شگرءَ بگر کہ تو ھمد ءَ ہچینک ئے کہ اے بمیا اتنگ اگاں ناں من چو پا گاس ءَ تل کتگ ءُ ایشی ءِ جگر کش اتک ءُ یدار چلی ءُ موش کتگ ات''۔

''وَے وَے! ہاریں ماھل ءِ پت چوشیں گپاں جن ئے، سرد بہ بے! او پارکن، سوچ کہ، جھندم کہ کن''۔

''سوچک ءَ من انچوش سوتگ ات کہ آئی ءَ وت بزانتیں بلے من ءَ کشتگ تو ءُ ماھل ءَ، اگاں ناں یکبرے من وتی دست ایشی ءَ پر کتگ ات ءُ رندءَ ھر چے بیتیں بہ بیتیں''۔

''من زاناں چوں کشاں، من کشاں بلی کہ یلہ کہ بدے، جنگ ءُ جنجال شریں کارے نہ انت''۔

''یلہ کہ بدیاں کہ دگہ برے پدءَ دگہ انچیں نباشدیں کارے بکنت، من نازک! من آئی ءَ کشتگ کہ اگاں دگہ رندے اے کشک ءَ بگوز ایت من اگاں پہ کائزءَ آئی ءَ نہ جناں وتی پت ءِ کمر ءَ نہ کپتگاں۔ نازک! تو ایشی ءَ بچاہ نیارے ایشی ءَ سر جمیں میتگ رزوا کتگ، ایشی ءَ ءُ ایشی ءِ واجہ گزابیک ءَ۔ بلے ھچ مہ ترس من وت گوں ایشی ءَ رامے رواں''۔

نازک ءَ یات اتک کہ چہ ماھل ءِ پت ءِ اے رنگیں گپاں چتور آئی ءِ جندءَ لرزگے زرتگ ات ءُ آئی ءَ ماھل چتور وتی دل ءِ پُشت ءَ داشتگ ات کہ ماھل ءِ پت ءَ آگلائیش کت ءُ تسلا دات ءُ گشت:

''نازک! دانکہ من زندگاں من چہ وتی پُشت ءُ پیرانی برکت ءَ چہ ھدا ءِ گنجیں دراں ھروھد ھمے امیت کشاں کہ ترا ءُ ماھل ءَ ھچ رنگیں بدی ءُ پیرانی نہ گند ایت بلے اگاں من مرتاں......''

یک انا گہ ءَ نازک ءِ سساءِ کڑی ست۔ چار ایت دانکہ آ چہ ھیدءَ جانشودانت ءُ آئی ءِ جان ھم لرزگ ءَ انت۔ پہ بے تامیری چہ آئی ءِ چماں ارس ھلک گپت انت ءُ بے سمائی دست کہ دراج کت ءُ ماھل کہ وتی نیمگ ءَ کش ات ءُ گلائیش کت ءُ چو گنوک ءَ آئی ءِ سرءَ دیماں چگک ءَ لگ ات۔ ماھل حیران ات کہ مات ءَ چے انت بلے وھد یکہ دیست کہ کہ مات ءِ چم چہ ارس ءَ پُر انت ایشی ءَ ھم سگ ات نہ کت۔ ارساں گپت ءُ ھچ گشت کہ نہ کت۔

ھدک ءَ چارات کہ مات ءُ ماھل وتی بگل ءَ کپتگ۔ ھماد مان ءَ پاد اتک ءُ چہ پُشتی نیمگ ءَ وتی دوئیں دست کہ مات ءِ کوپگانی سرءَ پر تر ینت انت۔ ماھل پدءَ کنزات ءُ یک کرءَ نشت ءُ گوں پیرل ءَ لیب ءَ لگ ات۔ ھدک ھم مات ءِ پُشت ءُ ماھل ءِ دیم ءَ نشت ءُ ریک ءِ چنڈگ کہ بنگیج کت بلے انا گہ وتی دست کہ داشت انت۔ گردن کہ چوٹ کت۔ یکبرے ماھل ءُ پیرل کہ چارات انت ءُ پدءَ چک کہ پہ مات ءَ تر ینت گوں چکی بے میاری گالوارے ءَ گوشت کہ:

''اماں __!''

مات ءَ ھم پہ بے سمائی جواب دات:

''جی اماں __!''

ایشی ءَ چست ءَ گوشت:

''ابانمیت انت!''

گوں ھدک ءِ اے گپ ءَ نازک ءِ دل یکبرے ایرمرت ۔ ماھل ءَ سہکیں شمماتے ھدک ءِ دپ ءَ جت ءُ گوشت:

''چوش مہ گش کم بختیں شوم __''

ھدک گریوگ ءَ لگ ات ۔ مات ءَ وتی چک نہ ترینت بلے دست ءِ دراج کت ءُ ھدک ءِ زرت ءُ وتی گٹ ءَ نادینت ءُ پدءَ ماھل ءِ پت ءِ ترانگ ءَ کپت کہ انچوشیں شرتگے ات کہ ماھل ءِ پت زرءَ شت ۔ نازک ءَ وتی دل ءِ دیم لیٹینت بلے آئی ءَ نہ من ات ءُ گوشت ءِ:

''سیکی، مراد، پیرنداد، سُوتی ءُ کلیر درست روائنت ءُ تو من ءَ گش ءِ کہ مرد باندا من ءَ کلاگ بگرانت کہ من چہ ترس ءَ زرءَ نہ شتگاں!''

''ترا ئیے ءَ کشتگ کہ آشتگ انت؟''

''زیکیں بیگاہ ءَ ھمے گپ ءِ چیگ ءُ ماسک مان اتکگیں ۔ آیاں کشتگ کہ من پہ بذءِ ریچگ ءَ شترا اں ۔ چوشیں شگان من سگ ات نہ کناں ۔ من رواں، تو ری چہ آیاں کس مہ روت کہ من رواں''۔

نازک ءَ اے درستیں گپ پہ شری یات ات انت ءُ اے ترانگ ءَ آیکبرے پدءَ بے ساہ کت پر چا کہ ماھل ءِ پت چدءُ رند آئی ءَ ھجبر نہ دیست ۔ دانکہ سے روچ ءَ چہ ساہ ءَ بگر دانکہ بیگاہ ءَ ھمے حتیاب ءِ ریکانی سرءَ نشتگ ءُ چم کپہ دریا ءَ ات انت، بلے ماھل ءِ پت ءَ آیگی نہ ات ءُ آتک ۔

<*><*><*><*><*><*><*><*><*><*>

در __۹

چہ ماھل ءِ پت ءِ بیگواہی ءَ سالے رند یکرو چے نازک وتی لوگ ءَ نشتگ ات ۔ زرک کہ آئی ءِ کوھنیں دزگوھارات آتک ءُ آئی ءِ کش ءَ نشت ۔ آئی ءَ وتی برات جامی ءِ ھبر آورتگ ات ۔

نازک ءَ جامی ھم پہ شری زانتگ ات ۔ ورنائیں مردے ات، آئی ءِ کدءُ بالاد ھم چہ ماھل ءِ پت ءَ نزور تر نہ ات ۔ انگت ھم جامی کمیں جان ءَ پُر ترات ۔

جامی ءِ ھاسک زنڈات انت ءُ زورمند ۔ آئی ءِ چہ نسرین ءَ برزءِ بھر چہ جمل ءِ بھرءَ تیار ترات ۔ جامی ءُ ماھل ءِ پت ھم کوھنیں سنگت بوتگ انت ۔ ھردوکیناں یکیں سال ءَ سیر کتگ ات بلے جامی وتی لوگی کلک ءِ سون پہ اے گپ ءَ دات انت کہ یک شپے آئی ءَ جامی جست نہ کتگ ءُ دزگوھارے ءِ سیر ءَ شتگ ات ۔

چونا ھیگا جامی ءِ جن کلک وتی لوگواجہ ءِ میل ءُ آدت زانتگ ات انت ۔ چوش کہ ھم شر زانتگ ات کہ اگاں جست کہ ھکت پہ اے دزگوھار ءِ سیرءُ روگ ءَ کہ نیل ایت ۔ پر چا کہ جامی پہ جوانی زانت کہ اے سیر سیرے نہ انت رزوائی یے کہ سیر یانی لوگ ءَ بے سیرءَ بچک ءُ بازاری انت نی بلی کہ سیرءِ نام کے پرانت ۔ پدءَ سترءُ پردگ ھم نیست ۔ اے دیم ءَ جنین نشتگ انت ءُ چاپ ءُ آلوانت اش ءُ آدیم ءَ مردینانی دیوان انت ۔ ایشانی میانجی ءَ کوھنیں لوگے ءِ کرزی دو برمنگیں ھِکہ انت ۔

چہ جامی ءِ سونانی دیگ ءَ رند جامی ءِ اے اشتک واجہ گزابیک ءِ لوگ ءَ نیر بوت ءُ گوں واجہ گزابیک ءِ جنک ءَ سک حمدل ءُ همرازءُ رنک ءُ ریچ بوت۔ یکروچے آشتک ءُ دان ءِ در چنگ ءَ ات ءُ آئی ءِ ہانکیں دزگوھار آئی ءِ دیم ءَ نشتک ءُ گدد و چک ءَ ات کہ ھمے گپ ءَ کپت انت۔ بانک ءَ جست کت:

''گلک! راستیں گپ ءَ بجن کہ جامی ءَ تئی سون پر چا دات انت؟''

''بانک! کجام گپ ءَ بجناں، من وتی دزگوھار ءِ سیرءَ شتاں، پدءَ کہ آتکاں گشت ئِے کہ بیکہ منی جست ءَ پر چا شتگ ئے، من گشت تو ادءَ نہ بیتگ ئے بلے منی گپ ئِے گوش نہ داشت ءُ چست کت ءُ منی سئیں گڈگ ئِے دات انت ءُ چہ لوگ ءَ در ئِے کت''۔

''ھاھاھا_!'' بانک ءَ وتی ربودگ ءِ پدءَ ھکولے جت ءُ گوشت:

''کم بھت ترا ابر گڑا اسے گڈگ ئِے داتگ؟''

''اناں بانک! تو مارا کلاگ مکر، یک پادلی ءُ دوھشت آنائی بیتگ انت''۔

''تئی جھاز ءُ گدءُ ریچ۔؟''

''ھدا اسلامت کنات تئی واجیں پت ءَ کہ منی جھاز ءُ گدءُ ریچ درست ئِے ریچ گپت ءُ من ءَ دات انت۔ انگت ھم وتی لوگ ءَ ایش انت کہ پہ ھزمتکاری ءَ ھم داشتگ ئِے''۔

''شرانت،__ گلک تو چوش ئِے نہ گشتگ کہ ترا پر چا سیرءَ روگ ءَ نہ اشتگ ئِے؟''

''اناں بانک! بلے مردینانی کار انت کہ جنینانی سرءَ شک کن انت، وت چہ سرشپ دانکہ بانگواہ ءَ باریں کجام چنڈانی بگلاں وپس انت ءُ انگت وتی جنینانی پارسائی ءَ لوٹ انت۔ بانک ترا گشاں اے مردین انچیں شومیں مکے کہ اگاں جن ءِ جیگبند چو ماھوءَ پاک بہ بیت آئی سرءَ گیشتر شک کنت بلے چہ روچے کہ جن دار دستی ءَ زیر ایت مرد چوتر دنگل ءَ بیت ءُ چہ جن ءِ نیمگ ءَ ایمن بیت''۔

''چو چتورگلک؟'' بانک ءَ پہ حیرانی گشت ءُ گد ئِے چہ کونڈ ءَ ایر کت ءُ دلگوش ئِے گوں گلک ءَ کت۔

''بچار بانک! اگاں جنین بدکار نہ انت آئی ءَ مرد ءِ شکوئیں گپ سک تورانت ءُ گوں مردءَ یک ءُ دوئی ھم کنت ءُ مرد گش ایت کہ جن چہ بھیائی ءَ دپ ءَ ریچ کنت۔ رندءَ جنین چارایت کہ آ کنگ ءُ نہ کنگ ءَ دزانت گڑا پر چا دزمہ بیت۔ پدءَ مرد ءِ کاراں ھم زانت کہ ھر شپ چوک انت۔ نی کہ جن بے راھاں کپ ایت گڑا مرد ءِ تون ءُ شگان ءُ بد ءُ ٹل آئی ءَ نہ تورانت ءُ پہ بے تواری اشکنت اش۔ مرد ءِ دل ءَ نی جن ھانوادگ ءُ پارسا انت کہ گوں آئی ءَ ھم جوابی ءُ دپ کشی نہ کنت''۔

''گڑا تو ھم انچوش بکتیں شوم''۔ بانک ءَ پہ دوستناکیں زھری ئِے گشت:

''بانک! جامی اے رنگیں مردے نہ انت۔ آئی ءَ چوشیں شک ءُ شمبہ نہ بیتگ بلے یک ذڈتے ءَ زاناں ایشی ءِ گوشاں جنگ۔ پر چا کہ رندءَ من سمیگ بیتگاں کہ ھمے دزگوھار ءِ کہ سیر بیتگ ایشی ءِ ستریں گوھار شر جامی ءِ رند ءِ کپتگ کہ بکپیت ئِے بلے جامی ءَ نہ من اتک ءُ آئی ءَ ھم سوگند وارتگ ءُ گشتگ کہ دگہ جن گوں تو اگاں سالے بجت گڑا من چاراں ہاریں''۔

''اے گپ ءَ سوچ! نی بیا کہ کارے منی سرءَ کپتگ''۔ بانک ءَ پہ رازداری گوشت۔

''چہ کارے بانک! کارو ماگریبانی سرءَ کپان انت''۔ گلک ءَ پہ حیرانی گوشت۔

''منی سیادے ءِ سیرانت''۔

''گڑا؟''۔

''بلے تو زان ئے کہ مئے اے سیادءِ کار چے اِنت؟''۔

''کجام سیاد، بانک؟''۔

''ھمے شھری''۔

''اُوو! بیزار، بیزارئُ بریگ، ایشی ءَ شمے نام ہنام کنگ، اے سیہ روئُ الم شھرانت!''۔

''راست انت بلے منی پت پہ ایشی ءِ نام ءَ ھچ نہ من ایت''۔

''تئی پت زاناں کجام چنڈءِ نام ءَ پہ بدی من ایت کہ اے درست آئی ءِ مُگلانی گھا دانت!''

''چوش من زاناں، بلے ایشاں من ءَ ھم لوٹ اتگ''۔

''گڑا تو روئے بانک؟''۔

''اے چہ من نہ رواں، منی مات اش ھم لوٹ اتگ۔ مات ھم گش ایت کہ آئی ءِ بدل ءَ من برواں پت پہ سرءُ چم وش انت بلے ھمے شومیں مردے کہ مئے سرءَ پورئُ اگرب انت''۔

''اناں بانک! پورئُ اگرب تئی دژمنانی سرءَ بات!''

''بلے گلک ترا اِبرے بکشاں! من ءَ اے بھیائیں مردداشت نکنت۔ ایشی ءِ بستار چے انت۔ چوشیں دہ مردمن سریگ ءِ لمب ءَ بندان ءَ کورءَ ھمادست باں''۔

''بچار بانک! چو کہ ماگریاں وت ءَ بازاری کمن ات''۔

''مہ ترس گلک! زرلھتیں مردم ءَ بھیا کنت۔ اے منی مردم چمیشاں یکے۔ شمئے گریانی راھے دگہ۔ تئی مردءَ ترا ایلہ دات بلے آ وت کسی محتاج ءُ چمدار نہ انت۔ وتی جان ئے کشتگ ءُ چار پیسہ ئے جم کتگ ءُ سیر ئے کتگ۔ بلے اے منی مردءَ وتی گوھار پہ وتی سیرءِ دیم ءَ چوکہ وتی جندءِ پیمیں بھیائیں مرداں دات انت۔ پدءَ پہ سیرءَ ایشی ءَ سیاھیں گازے نہ ہیتگ ایشی ءِ گدھم منی پت ءَ داتگ انت۔ چوشیں بےلجیں مردم سک بھیابیت۔ آئی ءِ بستار چے انت کہ من ءَ مَیل ایت، من ترا گشان ءُ وت گندئے کہ چتو رمن ءَ اے داشت کنت''۔

چہ اے گپ ءُ تراناں سے چارروچ ءَ رند، چہ شام ءَ رند گلک ایران ءُ منجلاں شودگ ءَ ات کہ آئی ءِ گوشاں وتی بانکیں دز گوھار ءِ مردءِ جاکانی توار آتک۔ وتی دست ئے داشت انت کہ پہ شری آیانی گپاں اشکت بکنت۔

''من ترا اشش رندانت کہ جست کنگ ءَ یاں کہ تو چو بانوری سمھ اتگ ئے پہ کجاروگ ءَ؟''۔

''من ترا چے بکشاں! تو وَ بنگ دارتگ ءُ چومست ءَ ئے، گوں تو ئے گپ جت کنت!''۔

''من اگاں بنگ دارتگ کہ شراب، بلے من ترا جست کناں کہ تو کجا سرگپتگ ئے؟''۔

''سیر ءَ رواں دگہ کجا!''۔

''ھاں! ھمے کمبگ ءِ لوگ ءَ ھمے دڈت ءِ سیرءَ، ھمے بھیاءِ لوگ....؟''۔

''ھوش بے، وتی دپ ءَ بدارءُ چدءُ گیشتر زاٹءُ زکت مکن!''۔

''تو ھاجاگہ ءَ رس اتگ ئے کہ گوں من ھم جوابی کن ئے؟''۔

''ھاھاھا! اناں واجہ! من آجاگہ ءَ نہ رس اتگاں، بلے تو کمیں وت ءَ بچارءُ من ءَ بچار''۔

''بس کن، دپ ءَ پروشان اِت''۔

''اِے اباتو نہ ئے اے ھمے بنگ انت کہ تئی سرءَ آتگگ انت دگہ تئی دل زانت کہ تو کجام مردئے''۔

''بس کن تراگشاں کہ بس کن ءُ کش گداں، اگاں تو پاداں دوبکن ئے بچار من گوں تو کجام راہ ءَ رواں''۔

''اوہ سدکہ! مرچی مزنیں گپ جن ئے زاناں امیتے رس اتگ۔ بلے انگت تراگشاں کہ تو وتی راہ ءَ ءُ من وتی راہ ءَ، ھرکس وتی بودناک ءُ نابودی ءَ وت شرتر زانت۔ من چوکہ تو مھتاج ءُ چمدارے نیاں کہ چماں اریناں ءُ تئی ھرگپے بمناں۔ بلے چم کورانت تئی کہ بھیائی ءِ نگن ءَ ورگ ءَ ئے بلے اگاں اے جریدگیں اِت چہ دپ ءَ ہکپ انت دپ اِت ماں ھاکاں سک بیت، ملک ءَ ایرّ دیئے۔ من ایش انت کہ پہ سیرءَ شتاں چاراں باریں تو چوں من ءَ داشت کن ئے''۔

چہ بانک ءِ درآ ئیگ ءَ رند آئی ءِ مرددراتک ءُ وتی گوھار ءَ توار ئِے پرکت:

''اومھتاپ! اومھتاپ! شاکجا گرک ات؟''۔

''چہ ھبرے کہ تو ملک پہ سر ءَ زرتگ!''۔

''من گشاں شاھم سیرءَ روگ ءَ ات؟''۔

''مابے تئی جست ءَ زاناں کدی شتگیں''۔

واجکار نشت ءُ چوجنوزامیں جنین ءَ بوربور گریوگ ءَ لگ ات ءُ گوشت ئِے:

''مردم راست گش انت کہ من بھیایی یاں، چم جھلے یاں، اگاں ناں من ءَ منی جن ءَ اے رنگ ءَ سیہ رُوءُ رزوانہ کتگ ات۔ منی گپ ئِے پہ بوتے ھساب نہ کت انت۔ چے بکناں، من چے بکناں، کجا برواں، نی من زاناں کہ..... ھھموں.... ھھاں.... ھھموں! ہتّے انت من ءَ، من....''۔

''باریں تراچون انت کہ چوجنین ءَ گریوئے!''۔

''شرانت شاھم توری برواِت۔ من کسی مستر نیاں، من کس ءَ داشت نکناں''۔

''تراچون انت، ماپرچا بروئیں، ماھچبر نہ روئیں!''۔

''بس، شاباش، مہ رواِت! اے دوُت ءِ سیرءَ، اے بھیاءِ سیرءَ، اے.....''۔

''شرنی بس انت، نہ لوٹ ایت انچو گریوگ ءُ پنگ ءَ زاٹءُ زکت''۔

''تو گش ئے نہ لوٹ ایت انچو ھبر؟ آانت کہ شمے نلّیں نشار ءَ وت ءَ سمکیت ءُ شت، من داشت نہ کت من ءَ رزوائے کت۔ من نزاناں من چے بکناں، چے بکناں.....''۔

''نی تو انچو مہ گرے مارا بنام مکن، نشار ءِ بنامی مئے دتیگ انت شرانت کہ کارے نہ بتیں نی کہ بیتگ چے کنگ بیت مادت

چہ وتیگ ءَ گاریں''۔

گلک ءَ زیت زیت ءَ وتی ایران ءِ شت انت پر چا کہ آئی ءَ ہم سیر ءَ روگی ات۔

☆☆

نازک یکبرے بھ ءُ ہکو بوت کہ زرک ءَ چے جواب بدنت۔ زرک ہم نازک ءِ کوھنیں دز گوھارے ات۔ چہ نازک ءَ سندءَ مستر ات۔ پیسرءَ ایشانی لوگ ہم کر پہ کر بوتگ انت۔ چہ ناز ک ءِ مات ءِ مرگ ءَ رندزرک ءَ ناز ک چو کہ کستریں گوھارءَ پہ لاڑ کی رودینتگ۔ زرءُ ملکت ناز ک ءِ پت ءَ بوتگ۔ آئی ءَ زرک ءِ چارگ ہم کتگ۔ ءُ چہ زرک ءِ میل ءُ آدتاں ہم زاہکار بوتگ ءُ پہ ناز ک ءِ بارہ ءَ ھر رنگ ءَ دلجم بوتگ۔

چہ ناز ک ءِ بے تواری ءَ زرک ءَ شک بوت کہ بلکیں دگہ کسے ءَ ھبر آورتگ ہمیشکا گوشت ئے:

''ماھل ءِ مات تو کسان نئے! چکے ءِ مات ئے۔ ءُ من ہم درامدے نیاں۔ تئی مستریں گوھارءِ بدل ہیچگاں بلکیں باز برءَ وت ءَ پہ تو یک ماتے زانتگ، چمن وتی ھچ چیز چیر مدے ءُ تو من ءَ ھر جوابے کہ بدئے من پتو گلگدار نہ باں۔ پر چا کہ من ترا پہ شری زاناں۔ لج مکن من ءُ تو دو پہ دوئیں اگاں دگہ کسے ءَ ھبر آورتگ ءُ تو من اتگ ہم من ءَ بگش کہ من ءَ کول انت کہ چو کہ اولی رندءَ یک برے تراوت پدءَ بانورکناں''۔

گوں زرک ءِ اے گپاں ناز ک ھما گوں تکیں کسانی ءِ ترانگ ءَ کپت کہ زرک ءَ چتو چو چک ءَ رودینتگ ءُ چو گوھارءَ ساٹ اتگ ات۔ ناز ک ءَ انا گہ یکپارگی وت ءَ زرک ءِ گٹ ءَ دوردات ءُ ھیکارگ ءَ لگ ات ءُ گوں ارس گیریں توارے ءَ گشان ات:

''زرک! زرک! منی گوھار، منی مات ءِ بدل''۔

''بس کن، بس کن ناز ک۔ ترا چون انت؟ اماں تئی چک دلاپ بیت، بچار کہ لنٹ کنگ ءَ انت!''۔

زرک ءَ گوں ارس گیریں گالوارءَ گوشت ءُ ناز ک ءِ سرءُ دیم ئے چک ات انت ءُ ماھل ئے زرت ءُ وتی گٹ ءَ نا دینت۔

<*><*><*><*><*><*><*><*><*><*>

در -- ۱۰

چہ دومی سیر ءَ رند ناز ک ءَ دیست کہ جامی ءُ ماھل ءِ پت ءِ گند ءُ چار ءِ تہ ءَ ہم مزنیں دگری یے نیست۔ جامی ءَ وت ءَ ملکت نیست ات۔ پنچ دشش ماہ رند ناز ک ءَ ھمے سما کپت کہ گوش ئے زاناں جامی جامی نہ انت بلکیں ماھل ءِ پت انت۔ وتی لھتیں سھر ئے پر دشت ءُ را پنے بست ءُ جامی ءَ دات ئے۔

جامی بندرءَ ہم آبادیں مردے نہ بوتگ۔ البت جامی ءِ پت سپری بوجیگانی جوانیں ناھدا یے ات۔ آئی ءِ گٹ ءُ پیدائش ہم بدنہ ات۔ پدءَ آئی ءِ لوگی باز جوانیں جینے ات ءُ مزنیں کاردے ات۔ پہ وتی لوگواجہ ءِ کوپگ ءِ سبک تر کنگ ءَ ھر ساہ ءَ وتی لوگ ءِ تہ ءَ تنی نگن ءُ ماشینک ئے بھا کتگ ات گور ءِ موسم ءَ گور بوئی یے پگگ ات ءُ مر بہ ءِ وھد ءَ مر بہ۔ بزاں اگاں جامی ءِ پت داں سال ءَ میتکیں ایشی ءَ چہ بوجیگ ءِ ھدابند ءَ پہ آئی ءِ نام ءَ دام نہ زرتگ ات۔ ءُ وتی لوگ ءِ ھرچ ئے انچوش کش اتگ ات۔ چک ھمے دوئین ات انت، زرک ءُ جامی کہ آئی ءَ چو ساہ ءَ دوست ات انت۔

یک سباھے آئی ءَ چلں ءِ سرءَ داراں گا سلیٹ پرَ یتگ ءُ ڈیلے جنگ ات ءُ گا سلیٹ ءِ ڈبی یے دست ءَ ات کہ پادبیت ءُ دریگ ءَ ایر ئے بکنت کہ بوجیگ ءِ واھند ءِ نچ ءَ شومیں حال آورت کہ بوجیگ چہ کراچی ءَ درآتگ ءُ بمبئی ءَ روگ ءَ بوتگ کہ آئی ءِ لوگ ءِ واجہ ءَ دردے ءَ گپتگ ءُ یکیں شپ ءَ ھدا ءَ وتی مال کتگ۔ ءُ چارروچ ءَ رند بوجیگ بمبئی ءَ رس اتگ ءُ چہ اودءَ سیم اش دیمدا اتگ۔

گوں اے حال ءِ اشکنگ ءَ آئی ءِ دل ئُست ءُ گا سلیٹ چہ آئی ءِ دست ءَ لگشت انت ءُ آئی ءِ جند ءِ سر ءَ رچان ءَ دانکہ آس ءَ رس ات انت کہ آس ءَ باھند کت ۔ جنین بے ھوش کپتگ ات کہ آس ءَ پیلوشان کت دانکہ مردم آتک انت جنین آس ءَ چہ کٹ ءَ برتگ ات ۔ جوانیں زانتکار تو ءُ درمانکارے نیست ات چارمی روچ ءَ اے ھم ھماراہ ءَ شت ۔

زرک ءَ پیسر سیر کتگ ات پمیشکا وت ءُ مردھردومات ءِ لوگ ءَ آتک انت کہ جامی تھنا مہ بیت دانکہ جامی ءَ سیر نہ کت اے ھمد ءَ ات انت ۔

جامی بازشریں ءُ آدتیں ورنا یے ات ۔ دگہ کھتیں ،ننگت ءُ پچاروکاں باز زور جت کہ جامی ءَ ھم چو کہ وت ءَ بے راھاں بہ پرین اَنت بلے ریپینت اش نہ کت ۔ میتگ ءِ کماش ولجہ گزابیک پہ جامی ءَ پرے ھبر زھرات کہ پرچا چو کہ دگہ مردماں ھروچ آئی ءِ سلام ءُ درھباتاں نہ روت ۔ ءُ اگاں کارے ھم کپ ایت ئے پہ آئی ءَ نہ روت ۔ ولجہ گزابیک ءَ نہ زانتگ ات کہ اے درست زانتکاریں زرک ءِ کار انت ۔ ولجہ گزابیک بے ترانگ ات کہ زرک ءِ تری زتک آئی ءَ پہ کجام رزوائی ءَ رسینگ ات کہ بنگیج ءَ رپینگ ءُ گوشتگ ات ئے کہ ترا گراں ۔ رند ءَ لاپ ئے پر کت گڑا پہ چیر ءُ اندری گوں وتی یک رُبال ءُ دلارے ءَ سیر ئے دات کہ بزگیس زال چکی درداں وتی مال کت کہ تامردچی ھم زرک چہ آئی ءَ بے ترانگ نہ انت ۔

چوناھیگا زرک ءَ وتی بیرانی ءِ بھرے کپتگ کہ گزابیک ءِ جند ءِ گوھارئے ماں دگرانی امبازاں دور داتگ ءُ پد ءَ ایشی ءِ جنک ءَ ھم وتی مات ءِ رھبند گپتگ بلے زرک ءِ دل انگت ھم پہ وتی دتکیں تری زتک ءَ زھیرنال ات ۔

زرک ءَ اے گپ گوں دگہ کس ءَ نہ جتگ ات انت بلے چہ جامی ءَ ھچ چیر ئے نہ داتگ ات ۔ یکرندے وَ اے بے جیڑہ ءُ بے پساتیں جامی ءِ ھوناں ھم لھڑ زرت بلے پد ءَ ھمے زرک ءَ سارت کت ءُ گوشت:

''اڈا جامی! ھرکس وتی مستر ینانی ھبر ءَ نہ زیرایت انچوش بیت ۔ مئے تری زتک ھم کمیں بازمیار یگ ات ۔ ماوس کت کہ آئی ءِ سٹ ءُ دور ماراوش نہ بنت بلے مارا پہ دپ ئے وارت ۔ آسر چوش بوت ۔ البت اے گپ ءَ تراگشاں کہ اے زردار، مالدار ءُ کماشانی سر ءَ ولجہ ھدا وت یک انچیں دور ءُ باریگے کار ایت کہ نہ پہ ایشاں لج پشت کپ ایت ءُ نا نکہ گیرت ۔ اے گریبانی ھکاں وت روچ نیمروچ ھچ دینت ۔ چیزے ءُ ھچ اش داتگ کہ من ءُ تو وت گندگ ءَ ایں ۔ پمنی نز ءَ چپ ءُ گندہ ترھدا کس ءَ مکنت بلے انگت ھم چاریں باریں دیمتر ءَ چے بیت ۔

☆☆

چہ جامی ءُ نازک ءِ سیر ءَ رند یک شپے نازک ءَ شانگے سر ءَ کپت کہ جامی یے ھیران کت کہ چے بکنت پمیشکا ڈرک ءَ شت ءُ وتی گوھارئے زرت ءُ آورت ۔ زرک ھیران ات کہ چہ گپے بلے وھد یکہ نازک ءِ چم پہ زرک ءَ کپت انت آئی ءَ بچکند ات ۔ جامی ءَ درائینت پہ بھانگی:

''اڈا زرک! اے مرتگ ات پہ شانگ بلے انی گنداں کہ شرّ شرّ ءَ نشتگ ءُ بچکندگ ءَ انت ۔ زاناں ایشی ءِ درمان توئے!''۔

زرک ءَ آئی ءِ گپ کمار نہ کت ءُ گوشت ۔

''شرانت تو بر ومنی واست ءَ چاھے بیار''۔

''وَے؟ چاہ ایوک ءَ پر تو، من ءُ نازک ءَ بزاں کجام میارز رتگ؟''۔

''تو وت درے بیار گوں، بلے پہ نازک ءَ من وت روان ءُ درمان کاراں''۔

چہ جامی ءِ روگ ءَ رند ھر دوئیں گوھاراں سیرے کند اِت ۔ رند ءَ دانکہ دیراں نشت ءُ دیوان اش کت ۔ گپ ءَ ولجہ گزابیک ءِ ھبر درآتک ۔ زرک ءَ گزابیک ءِ چادر مرچی شرّ شست ءُ تاپ ءَ دات ۔ زرک گزابیک ءِ گپاں جنان ات ۔ نازک ھم ترانگ ءَ کپت کہ چتور

آئی ءِ رہالو آئی ءِ لوگ ءَ آتک ءُ چتور ماحل ءِ پت ءَ آگازے ءِ مال نہ کت رندءَ زرک ءَ دیم گوں جامی ءَ تر ینت ءُ جست کت:

''جامی! مرچاں گزا بیک گوں تو چون انت؟''۔

''گوں من چون انت! ھما پت گشتو ئی انت کہ پیسرءَ بیچگ بلے تو زان ئے کہ اے پُرنگیں سالے بیت کہ اگاں یک ماھے ادءَ انت دگہ چار ماہ ءَ درملک انت نزاناں چہ جنجالے ءَ گیچگ بلکیں نو کیں کار ءُ روزگارے ءَ گلائیش انت''۔

''ایشانی کار ءُ روزگار دگہ چے انت بیکہ دگرءِ مال ءِ پشت ءَ کشگ۔ زیکیں روچ ءَ گازے ءَ تلک اش جنگ ءُ زامات ءِ چمدار ات انت۔ یکیں شپ تو ک ءَ گوست کہ مالدار ءُ مکیم بیت انت۔ نی وَ کسی پرواہ اش نیست''۔

''ھوھدا ءَ پہ کس ءَ زھر نجیت''۔ ناز ک ءَ درائینت۔

''ھدا ءُ اگاں دیگی انت پہ شرپ ءُ ازت بدنت، دزی مہ پر ماایت''۔ جامی ءَ گوشت۔

''ماراابا تو بہ انت، اے جامی وَ برے برے کپر کنت۔ اے نی بزاں گپے کہ تو ئے جن ئے؟''

''ھواژ! ھاں نازک شرانت تو بکش، اگاں کسے دزی بکنت ھم بزاں ھدا ءَ داتگ؟''۔

''اناں! ھدا دزی پر ماایت؟ مارا ابا بیزار ءُ بر یگ انت!''۔

''نی شما پہ راہ ات! ابا گوش دارات! اے شپ ءِ گوزگ ءُ دومی ساہ ءِ مکیم بیک ھمے دزی ءِ سئے انت۔ پہ دگر ءِ مال ءِ چیر کشگ ءَ ایشان چے بیت۔ مردانی مال مات ءِ شیر اش کت نی اگاں ھر چے بکن انت پہ آیاں روا انت''۔

''چوش مگش کسی ءِ گوشاں کپ ایت''۔

''زاناں تھنا من گوشاں، درستیں ملک سھیگ انت۔ اے ھمے دزی مال ءِ سئے انت کہ اے پرے جاگہ ءَ رس اتگ انت۔

<*><*><*><*><*><*><*><*><*><*>

در -- ۱۱

یک زمستانی شپے ءَ نازک ءَ واب دیست کہ ماحل ءِ پت اتک ءُ جامی ئے گوانک جت ءُ چہ واب ءَ پاد گئت ھر دو سر ءُ رندی ءَ دیم پہ تیاب ءَ گشت انت۔ ماحل ءِ پت ءَ گوں نازک ءَ گپ نہ جت بلے نازک آ دو ئینائی رند ءَ کپت ءُ گوانک ئے جت۔ جامی ءَ چک جت بلے ماحل ءِ پت ءَ آئی ءِ دست گپت ءُ وتی ئیمگ ءَ ژپ ات ءُ ھر دوئیں گوش ئے زاناں دریا ءَ ماں دیان ءَ گار بوت انت۔

واب ءِ تہ ءَ نازک ءَ کو کار کت۔

''ماحل ءِ پت! پیرل ءِ پت!!''

چہ نازک ءِ کو کار ءَ جامی چہ واب گو اِت ءُ نازک ھم چہ واب ءَ آگاہ بوت۔ نازک ءَ گوں آگاہ بیگ ءَ جامی گلائیش کت۔ جامی ءَ سا کپت کہ نازک چو زندگیں ماھیگ ءَ ذرھگ ءَ انت۔ دست ئے مان تر ینت، بگل ءَ ئے گپت ءُ گوں دومی دست ءَ آئی ءِ زنوک ئے گپت ءُ دیم ئے چست کت ءُ گوشت ئے۔

''نازک! نازک! چے بیگ ترا! باریں چو درھگ ءُ لرزگ ءَ ئے، کما بلکیں وابے دیستگ۔''

نازک ءَ وتی سر سر ینت ءُ وتی ھر دوئیں دست ئے جامی ءِ بیگ بند دات انت ءُ ھیگ ءُ ھیکارگ ءَ لگ ات گوش ئے زاناں

کہ دیرانت پہ دلا پی گزیوگ ءَ بوتگ جامی ءَ گلائش کت ءُ پہ سھو یگ گوشت:۔

''نازک! تو کمبا کدی مزن بے؟ تو زاناں چکے ئے کہ داب گندئے، گوئے ءُ گزیوے۔؟''

نازک ءَ لوٹ اِت کہ آئی ءَ بگوش ایت کہ سکیں بدیں داب دیستگ ئے بلے پدءَ دتی دل ءَ ئے گوشت کہ اگاں بگوشان ئے بلکیں دل ءَ بہ زیر ایت کہ منی دِل انگت ھم گوں ماھل ءِ پت ءَ انت ءُ من آئی ءَ دوست نداراں۔ پدءَ دومی گُرس ایش انت کہ اے داب ءَ پہ دت بدیں پالے بکنت کہ اِے بدپالی ءَ ھم بلکیں منی نیت ءُ مراد ءُ واھگ بزانت۔

نازک ھمے گوءُ منج ءَ اَت کہ جانشو ءَ ناھد اگوانک جت ءُ نازک جامی ءَ بگل ءَ گپت ءُ ھردوئیں چہ تھت ءِ سرءَ ایر کپت انت۔ یک برے پدءَ آئی ءَ نازک تسلا دات بلے نازک ھیران اَت ءُ اوشتاتگ اَت ءُ زانت ئے کہ چے بکنت۔ جامی دتی چرنیاں پر کنگ ءَ اَت ءُ نازک ءَ ماھل ءِ ٹپر برابر پردات، پیرل ءِ چادر ھم برابر ئے کت ءُ جامی ءِ نھاری ءِ سُند ئے زُرت ءُ اوشتات کہ ماں اے بے تژک ءُ توار یں زمستانی شپ ءَ بے کہ گوات ءِ تژ ندکشگ ءِ توارءَ گہ ھچ اشکنگ نہ بیتگ اَت۔ اَدار کے جامی ءَ چرنی پر کُت اَنت۔ دست ئے شھارت کہ نھاری ءِ سُند ءَ چہ نازک ءِ دستاں بزیرات بلے نازک ءَ گوں ھردوئیں دستاں سُند دتی دل ءِ پُشت ءَ داشتگ اَت۔ جامی ءَ سُند دست جت بلے گوش ئے زاناں نازک ءَ نہ دنت ئے جامی ءَ بچکند اِت ءُ گوشت:۔

''ترا گوھرءَ کشتگ اسُند ءَ من ءَ دَے برونپا دءَ پردَے ءُ بوپس کہ سارتی یے ترا بجنت کمبا داب گندئے چوش گوئے کہ چِت نیائے۔''

جامی ءَ چوش گوشت ءُ سُند ئے زُرت ءُ لوگ ءِ دپ ئے تِکا ئت ءُ گوں دراَ یگ ءَ گوشت ئے:۔

''لوگ ءِ دپ ءَ بگر کہ چُکاں گوھر کنت۔''

نازک ءَ اے گپ ھم اشکت کہ جانشواں گوشت کہ مرچی سک سارت انت ءُ گوات ءَ سرکتگ اگاں مرچی زرءَ نہ رویں ٹُرتر اِنت۔ ایشانی گپ ءَ جامی زھر گپت ءُ گوشت ئے:۔

''ناھد الشمابات کہ من؟ آ کسے ءَ کہ آ یگی نہ اِنت گوا ھچ برمییت۔ زاناں من ءَ دتی ساہ دوست نہ انت۔ چوشیں گوات ھر شپ کش ایت۔ زمستان ءَ بے گوات ءُ گورم ءُ ھور ءَ بیت؟''

جانشو بے توار بوت انت۔ جامی پدءَ لوگ ءَ پترت۔ نازک ءَ گوشت ئے کہ آئی ءِ گداں بشود ایت کہ باندا شپ آ دیگ ءِ شپ انت ملا سیپل ءِ نیچ ءِ ھنیاں روگی انت۔

نازک ءَ آئی ءِ دست گپت ءُ میزان میزان ءَ گوشت:۔

''پیرل ءِ پت جانشو چے گُش انت؟''

''دگہ چے گُش انت، گُش انت کہ گوات اِنت ءُ سارت انت زرءَ نہ رویں! ایشانی دِل ءَ من وَجَتءُ کورے آں۔ اِے ھم من ءَ ناھد ائی ءُ دریا وردی سوج دینت!۔''

''نازک ءِ دِل ءَ دَر یلکے بجت ءُ گوشت ئے:۔

''اے چے گوانہ زدات۔''

''تو جینے ئے ترا میار پرنیست بلے آمردین اَنت ءُ چوش گُش انت! اے آیانی جان دُژی ءُ ٹپری انت کہ دام کنگ ءُ ورگ اش

میل ئنگ ۔ تو وت بکش دنیگا زمستان ءَ بے گوات ءُ ھور ءُ شر تنگ ءَ بیت ۔''

گوں ھمے گپاں جاآمی چہ لوگ ءَ درآ تک ۔ ناز ک ہُت ءَ ہُت اوشتا تگ ءُ ھیران ات کہ چے بکش ایت ءُ چے بکنت ۔ تر انگ ءَ کپت لوگ ءِ دپ ءَ نیچ اِنت ۔ درد وازگ بے گپت ءُ وتی تھمت ءِ سرءَ دراج بوت کہ بلے پس ایت ۔ بلے گوسکیں تر انگاں ماں آئی ءِ زردءَ مانشانت ۔

چہ ماھل ءِ پت ءِ سیر ءَ بگر دانکہ آئی ءِ بیگواھی ءَ درستیں گپ ءُ دارگ آئی ءِ دیم ءَ ماں تر ان بوت انت ۔ گوں ھمے تر انگاں وتی نشپگیں واب ءِ تھتال ءَ کپت ءُ یک انا گہ چوگنوک ءَ جیر گے جت بے ءُ درک ءَ دیم پہ تیاب ءَ شت بلے جاآمی ءِ راچن ءِ جاگہ ھست اَت ناز ک ءَ پہ بے ساہی یک گوانکے ھم جت بلے پدءَ ساہے کپت کہ شر بے نہ گرت ءُ پدءَ کسے کہ پہ کارے ءَ روت آئی ءِ پُشت ءَ گوانک جنگ ھم مردم ءَ پال کنت ۔ ھیران بے ئنگ اَت کہ چے بکنت چم بے برے گوں زمستانی نیاھیں آزمان ءَ ءُ برے گوں جھان اوگاریں دریا ءَ اِت اَنت کہ گوش ءِ زاناں پہ نوکیں بد ءُ بیرانیانی پرداچک ءَ چن ءُ لانچ ءَ ات آئی ءَ سا نیست ات کہ یک پیم ءَ آدیم پہ تیاب ءَ روان اَت دانکہ انا گہ ءَ ئزشکیں گورے ءِ تلانیں تر ونگلیں آپ گوں آئی ءِ پاداں وِل پہ وِل بوت ءُ ناز ک پُٹ ت بے آورت ۔ دمانے ھمدءَ اوشتات کہ چہ آپ ءِ رو ءُ آءَ آئی ءِ پادانی چاگردءَ زمین کُلّ بیان بوت ءُ یک برے پادانی چیرءَ ریکی ڈنگ بوت انت ءُ پدءَ آپ ءَ ڈریت اَنت کہ دانکہ مُچّاں آئی ءِ پادگُل ءَ بوت انت ۔ وتی پادءِ نے چہ کُل ءَ در گِت انت دیم بے پہ میتگ ءَ تر ینت ءُ میزان میزان ءَ راہ گپت سر یگ ءِ ھر دوئیں لمبَ ھر دوئیں دستانی مُچّان اِت انت ءُ پہ دنتان بے انچو ش کچگ ات کہ تو گوش ءِ کہ ذر ستیں بیراں چہ سر یگ ءَ گپت ۔ نی ارس بے ھم داشت نہ کت انت ءُ یکبرے پدءَ چک بے پہ دریا ءَ تر ینت ءُ اوشتات ءُ آھستہ آھستہ گوں گرمتگیں چم ءُ پُر ارسیں ھٹے ءَ گوں گزیوگ ءَ عوار گوشان اَت ۔

''منی سر ءِ ھوش چوش شتگ اَت کہ من وتی واب ھم آئی ءَ نہ گشت !''

پدءَ گوش ءِ زاناں آ گوں ماھل ءِ پت ءَ دیم پہ دیم انت ءُ گوں آئی ءَ گپ ءَ انت :۔

''ماھل ءِ پت ! جاآمی ءَ مَہ بڑ ! تو وت دُشت ءِ ءُ جاآمی ءَ ھم برے ؟ زاناں تر اوش نہ بیت کہ منی وتی چُک ءِ سرءَ ساھیلے ھست ؟ بلے من زاناں کہ تر اوش نہ بیت ! ماھل ءِ پت ! من جاآمی ذُرتگ کہ تئی سنگت ءُ دوست بیتگ ۔ اگاں تر اِ اے کاروش نہ بیتگ ... گوا .... گوا منی ئُٹ ءَ بگر ! من ءَ پہ کش ! من ءَ پہ کش کہ پیرل ءِ پت ءَ میارے نہ ذُرتگ .... اناں ! اناں ! پیرل ءِ پت تئی سنگت انت ۔ من من ....''

دگہ رندے پدءَ گوں وت دلگوش بوت سر یگ بے وتی ئُٹ ءَ لوپ ئت ءُ سر درءَ دیم بے پہ آزمان ءَ چست ئت ءُ پہ گزیوگ ءُ زاری گوشت بے :۔

''یاھدا ! ! پمن بڑگ بکن ! بڑگ بکن ! بڑگ بکن ۔''

دیر یک کچکے ءَ اُڈلاس اِت ۔ ناز ک ءَ چہ ترس ءَ وت ءَ نز آورت ، پدءَ تر اِت کہ لوگ ءَ بروت کہ گوات ءِ سارت ءُ تندیں شھماتے ءَ آئی ءِ دیم گوش ءِ زاناں پر تر ینت ۔ نی آئی ءَ سا کپت کہ سک سارت اِنت ۔ گوں اِے ساءَ گوش ءِ زاناں یکپارگی سارتی آئی دل ءَ پُترت ءُ چکانی تر انگ ءَ کپت ، گوھر ءَ در ھیناں ءَ وت ءَ پہ لوگ ءَ رسینت بے ۔

ماھل ءُ پیرل ھر دو واب اِت اَنت بلے ناز ک ءَ واب نیتگ ۔ چہ ردچ ءِ نک ءَ پیسر گوات تر ات ۔ واکائی ءَ چنڈینگ بنگیج ئت ءُ دریاپُگہ پُٹھ ءُ سرءَ چیر اَت ۔ دانکہ بیگاہ ءَ سرجمیں یذ ار ءُ راچن پہ تیاب سر بوت اَنت بلے ابید چہ چار راچن ءُ یک یذارے ءَ کہ چہ آیاں یکے جاآمی ہیگ اَت ۔ بڑاں ماھل ءِ پت ءَ جاآمی چہ ناز ک ءَ پہ بنگی نِئل اِت ۔

<*><*><*><*><*><*><*><*><*><*>

در-- ۱۲

دانکہ پُرکیں چارسال ءَ نازک جنوزام اَت ۔ نازکؔ ءِ پت شرّیں ناھدا ایے بوتگ ۔ پت ءِ ھمے یکّیں چُک اَت ۔ مات ئے کسانی ءَ بیران بوتگ اَت بلے چہ نازکؔ ءِ دوستی ءَ آئی ءِ پت ءَ دگہ سانگ نہ کُت ۔ وھد یکہ نازک ئے سانگ دات گُڑا ایک شرّیں یذ ارے ھم دات ئے کہ ماھل ءِ پت ءَ گون اَت ءُ گوں ھمائی ءَ سرءُ ال بوت ۔

چہ نازکؔ ءِ پت ءِ مرگ ءَ رند آئی ءَ یک یذ ارے، یکّ بانیں لوگے ءُ چار پیلم ماورءُ سے رُگ کہ چہ ایشاں دو ''ھست،، ءُ یک ''گشادے،، اَت، درست نازکؔ ءَ رس اِت اَنت ۔

نازکؔ ءِ پت ءَ یک براز تکّے ھم ھست اَت کہ آئی ءِ نام اومرؔ اَت بلے آئی ءِ پت نازکؔ ءِ پت ءِ جِد مادریں براتے اَت ۔ نازکؔ ءِ پت ءِ مرگ ءَ اومرؔ اِدءَ نہ اَت کہ چہ نازکؔ ءِ سیر ءَ رند کراچی ءَ شتگ اَت ءُ بازیں سالے ھمودءَ گوازینگ اِت ئے ۔ چہ جاتیؔ ءِ بیگواھی ءَ رند اومرءَ پدءَ واتر کُت ءُ مُلک ءَ آتک ۔ لہتیں مردماں آتک ءُ اومرؔ سرُ منت کہ نازکؔ ءَ بازیں مالے اِتک ءُ نازکؔ ءِ پت ھم تئی ناکو بوتگ ءُ مردیں چُک ءِ بدل ھم تو ئے بایدانت کہ مال ءِ بھرے ترا رس اِیت ۔ تو برو پہ واجہ گزابیکؔ ءَ وتی زنگ ءَ ببر ءُ نازک ءَ ھم بگش کہ اگاں گوں تو سلاہ کُت گڑا شرّ ترانت ۔ مردمانی سرُ بیگ ءَ آئی ءَ واجہ گزابیکؔ حال دات ءُ پدءَ چہ نازکؔ ءِ جند ءَ ھم وتی مال ءِ بھرے لوٹ اِت ۔ نازک ءَ گوشت :۔

''تو گوں من اڑکُن، تو منی براتے ئے ءُ من جینینے یاں ۔ ھر سلاھے کہ کُن ئے من منّوکاں ۔ بلے دراَمدے نہ ئے ۔ اگاں پہ ھُرمت ءَ یذ ارے لوٹ ئے من ترادیاں ءُ اگاں چیزے زرّءَ گُت ئے ھم من پہ تئی کمک ءَ اوشتاتگاں ۔''

بلے واجہ گزابیکؔ ءِ جند ءِ مردماں اومرؔ سرُ بیتگ اَت کہ اِے چالاکیں جینینے چوش گُش اِیت کہ ترا ڈبدنت ۔ بچار کہ ردنہ ورئے ۔ ایشی ءِ پت ءَ پشتی پت ءَ ءُ چو نہ بوتگ گُڑا اِے ھماپت ءِ جنگ اِنت ۔ اومرءَ مردمانی صبر سرءَ نشت انت ءُ کُت ءُ گوں نازکؔ ءَ دگہ ڈیکے دات ئے ۔ نازک ءَ پدءَ وتی ھماگپّ جت انت ۔ اومرءَ بدبرت ءُ گوشت ئے ''من زاناں تئی گورءَ پہ پنڈگ ءَ آتکاں کہ من ءَ چویدار بگش ئے یا زر پنڈگ دئے؟ من وتی ھکّیں مال ءَ لوٹاں اگاں نیمے من ءَ دَئے ڈبدے کہ منی ھک اِنت ۔ اگاں ناں من باندا واجہ گزابیکؔ ءِ گورءَ تئی زنگ ءَ جناں ءُ گُڑا من ءَ میار ریگ مکن کہ تو جینینے بیتگ ئے ءُ من ترادیوان ءَ کش اِتگ''۔

گوں واجہ گزابیکؔ ءِ نام ءِ اشکنگ ءَ یک برے نازکؔ ہچ گُواِت آؤتی ھماترانگ ءَ کپت کہ اِے ھمابے لجّیں گزابیکؔ اِنت ۔ اِے رند ءَ من ءَ شرنیاہ ءَ وارتگ کہ اومرؔ منی زنگ ءَ ایشی ءِ گورءَ جنت ھرچے ھدا کُت بلے من گزابیکؔ ءِ دست ءُ پاداں نہ کپاں توری من ءَ چہ اِے مال ءَ پشی سرے مہ رس ایت ۔ انگت ھم پہ نرمی ءُ براتی ءُ گوھاری آئی ءَ یکرندے پدءَ گوں اومرءَ دسمندی کُت :۔

''ماچو براتءُ گوھارءَ ایں پہ دیواناں سرءُ شکایتی ءَ پیم نہ بئیں من انگت ھم تراگشاں کہ مال ءِ نیم ءُ بھرءُ ھانگ ءِ نام ءَ مگرکہ پتا ھردوئیناں میاری گپّئے ۔ انچوش کہ من تراپیسراُ گشتگ من انگت ھم وتی گپ ءِ سرءُ اوشتاتگاں''۔

اومرءَ دگہ جواب نہ دات ءُ تچک ءَ دیم پہ واجہ گزابیکؔ ءَ شُت ۔ وتی سرجمیں گپّ ئے جت اَنت ۔ گزابیکؔ ءَ گوشت باندا بیاکہ ثمی من نازک ءَ لوٹان ءُ جُست کناں ۔

ھمابیگاہ ءَ درجنیں نازکؔ ءِ لوگ ءَ آتک اَنت ۔ چہ دشاتک ءُ درھبات ءَ رند یکّے ءَ گوشت ۔

''ماراواجہ گزابیک ءَ دیم داتگ کہ ترا اشّی لوٹ اِتگ ئے۔''

گوں ''اشّی لوٹ اِتگ ئے'' ءِ گالاں نازک یکبرے گوات کہ ہردوئیں جنیناں آئی ءِ گوگ ءِ سما کپت دومی ءَ دائینت:۔

''اماں نازک! انشّی لوگ ءَ چکانی گورءَ بیا چہ شام ءَ رند اِے زمانگے انچیں دگہ اماں دیگا برات وتی گوھار ءِ زنگ ءَ بجت۔''

اوّلی:۔'' یکے ءَ من ءَ حال داتگ کہ اودا مرکازی ءِ گورءَ ھم شتگ ءُ آئی ءَ ھم گشتگ کہ مال ءِ نیمے ترا رس ایت''

دومی:۔''تو نہ گشت کہ دگہ نوکیں مولوی یے آتگ ءُ اودا مرآئی ءِ گورءَ ھم شتگ؟''

اولی:۔''ھودا، ھما مولوی ءَ پدءَ گوں واجہ گزابیک ءَ گپ جتگ کہ مال ءِ بُندریں حکدار وتی ھنا اودا مرءِ جند اِنت۔''

چہ ایشانی گپاں نازک ءِ سرءَ حرگے زرت پشک ءَ کپتءِ گوش ءَ زاناں آسے کپت بلے ھچ رامے نیست ات ہمیشکا سارتیں گپانے کش اِت ءُ گوشت کہ:

''انی کہ کازی ءُ مولوی ءُ مئے وتی واجہ گزابیک ءَ انچو ش گشتگ گوامن یک جنینے یاں۔منی پستار ہے اِنت۔ھرچے ھدا کنت ھما بیت۔''

اولی جنین:۔''اِناں اماں! چوش ھدا نہ کنت۔مئے واجہ گزابیک چوشیں مردے نہ انت کہ چوشیں بے کسیں جنینے ءِ حک ءَ دگرے ءَ بدنت''۔

دومی:۔'' بلے وھد یکہ مولوی ءُ کازی درست کہ انچو ش گش انت''۔

اولی:۔''تو منی مات نزان ئے ایشانی دستے دراجیں۔چو ہاز برءَ بیتگ کہ کازی ءُ مُلایاں مال بھر کتگ ءُ واجہ گزابیک ءَ پدءَ ہچ گپتگ۔

اماں نازک تو دل ءَ اینگرا انگر مکن من وت گواں واجہ گزابیک ءَ تئی پلامُرزی ءَ کناں۔چاراں باریں چون اِے کازی ءُ مُلا مال ءَ بھر کن اَنت۔''

نازک بے توار ءَ نشتگ اَت ءُ گپّ ءِ گوشدارگ ءَ ات بلے ھیران ات کہ چے بگوش ایت۔درائینت ئے۔

''شر انت اگاں واجہ پمن چوشیں مھربانی یے بکنت آئی ءِ منت دار باں۔واجہ ءَ منی سلاماں بدے اِت کہ من شام کناں ھمو دءَ چکانی گورءَ کایاں''۔

واجہ گزابیک ءِ لوگ ءَ دیوان اِنت۔تصت ءِ سرءَ واجہ نشتگ ءُ جنین درست آئی ءِ دیم ءَ بُن ءَ دیوان اَنت۔سرجمیں گپ ءُ حالانی گوشدارگ ءَ انت۔برے لنکاں لتار ایت۔دمپسا چو مارا زبانک دنت ءُ چو کہ منڈی ایں کُچک ءَ زیت زیت ءَ ہچ ءُ بند کنت ءُ انا گہ انا گہ پہ ذُزچمی نشکیں جنیناں چاران اِت سُبک سُبک ءَ شمکار ایت کہ تو گوش ئے زاناں جبر ئے ماں گُٹ بند اِنت۔

چہ گپانی اِشتگ ءَ رند انچو ش لھم لھم ءَ جبراں جایان ءُ میں میں ءُ ایں ایں کناں ءَ وتی گپ ئے بُنگیج کت:۔

''نازک! من نزانگ کہ تو جامی ءِ جنوزام ئے۔تئی پت باز جوانیں مردے بیتگ۔آئی ءَ مئے باز مزن اِزت کتگ بلے چو کہ پت بنت چُک نہ بنت۔بلے اگاں منی دہ لنگک ءَ یکے ھم بند بہ گپت من پہ تئی کمک ءَ اوشتا تگاں۔چوش ھم من زاناں کہ کازی ءُ مولوی ءُ مُلا ھم اودا مرءِ بدل ءَ اَنت۔بلے من چاراں کہ گئے سوب کنت۔بس تو بر و دگہ برے تئی اِد ءَ آیگ لازم نہ انت۔تئی درستیں گپ من گوش داشت انت ءُ سر پد بیتگاں۔نی من بزانان ءُ اودا مرءُ آئی ءِ پُشت ءَ پناہ ءُ روادار۔'' (......روان انت......)

<*><*><*><*><*><*><*><*><*><*>

یاتءِ سوگات

من بلے پرس ءِ پتر ءَ انگت نشتگاں

ہمات!

کہ آئی ءَ بلوچی موسیقی ءِ مہار چو چراگ ءَ وتی لنکانی شم ءَ اڑینگ ات انچیں گامے ءَ جنزان ات کہ گام وتی جاگہ ءَ کسی نگاہانی وس ہم گوں آئی ءِ گاماں ہمگام بوگا ساجونہ ات۔

چراگ آنہ انت کہ گوات ءِ پاد برمشانی اشکنگ ءَ گوں وتی آس ءَ بادنت بلکیں چراگ ہما انت کہ وتی آس ءَ انچیں مانکو ہیں توکل یے دنت کہ گوات وت پہ کنزگ ءُ واتر بوگا لاچار بیت ہے چراگ کہ روک بنت گڑا تہاری انچو ہزیمت کہ وتی توشگانی چنگ ءُ نزآرگ ءِ انان ءَ درکیت۔

پہ بلوچی موسیقی ءِ باندات ءَ مرچی پدا مئے جیڑگ ءِ کوپگاں بارے پر بوتگ ہما کہ آئی ءِ زند ءَ ماچرے غم ءَ بے نیازا تیں۔ آ انچیں نورے ات کہ آئی ءِ پرزیمریں برمشاں بلوچی ءِ باندات ءِ راہ چوتریں بانور ءِ جیگ ءَ زرینگ ات مرچی ہم بانور ءِ جیگ ترانت بلے گوں آبو ءُ بسانی نمب شنزاں اِناں بلکیں آئی ءِ جیگ وتی مرادانی سالونک ءِ جتائی ءِ تچیں شلاں میچلینگ آ مرچی پداوتی باندات ءِ بے چراگی ءِ غم ءَ گورامبازاتگ۔

آ باریں بلوچی موسیقی ءَ برزی ءِ کجام آزماناں سرکنگ ءِ معنا داریں واباں گندگات۔ چوش مہ بیت کہ باندانور خان ءِ نیچ اے گلہ ءَ بیارنت کہ درگیکیں مئے پت پوریات گرے بوتیں بلے بلوچی ءِ گشند ہے مبوتیں بلکیں وتی چکانی رژنائیں باندات ءِ گل ءَ آئی ءِ ارواح ءَ تاہیر ءُ سارتیں بہشتی ساہگ نصیب بہ بیت۔ دعا انت کہ اے نہ سگوکیں ساعتاں حدا آئی ءِ کہول ءُ وارث ءُ بیلاں سنگ ءِ توکل ءُ ہاتیگ ءَ بدنت ءُ نمیران ءِ ارواح ءَ وتی رحمتانی سارتیں ساہگ ءَ جاگہ بدنت۔

اے دابیں ہستیاں مرگ اچ ماجتا کت کنت، بلے بیگواہ کت نکنت بلکیں ایشاں نمیران کنت۔

من دَ مرگ ءَ چہ پد ہم نمیران باں
من نزاناں منا تو چے رنگ ءَ کش ئے

ادارہ

ما کہ یکر ندے ....

مبارک قاضی

بندات ءَ چوشیں کہ منا گمان گوزیت نورخان من 78-1977 ءَ ہماوہدی دیستگ کہ آئی عمر کساس ہشت ءُ نہہ سال ءِ درمیان ءَ ات ۔ وش تب ءُ وش بالادیں اے گونڈو ءِ وش تریں شرّی یا شرّی ایش ات کہ بے حد ءُ حسابیں خلف ءُ شیطانے ات ۔ اے منی میسگ ءِ بنداتی روچ اتنت ۔ مارا بورک نامیں یک کاردارے است ات، من برے برے اودا روآ کت ۔ گیشتر منی نشتگ کنگ ماں گس اندر ءَ ات ۔ بلے برے برے من کہ دم برت چہ پیش بندیں کڈک ءَ ڈن اتک ءُ نشتاں ءُ اے نورخان ءِ گوں وتی ہمسرواں گوزگ ءِ راہ ات ۔ چوش من زانت نباں کہ آ کجام سوب ءُ اِلّت انت کہ نورخان ءِ انداز ءَ منا گوں وت برت بلے آئی ءِ یک انفرادیت یے الم است کہ منا چہل سال ءَ پد ہم گیرکیت ۔ چہ جست ءُ پرس ءَ پد بورک ءَ گوشت کہ واجہ غلام سرور بزنجو ءِ چہ مُلوک ءَ کستریں بچ انت ۔ چہ نورخان ءِ مہربانیں پت ءَ من کسانی ءَ بچاہ آروک اتاں ہماوہدی کہ ایوب خان ءِ زمانگ ءَ منی واجہیں کماش ٹاؤن کمیٹی پسنی ءِ چیئرمین بوتگ ۔ چواندگہ کہدہ ءُ میر ءُ معتبر ءُ ممبراں میر غلام سرور وہدے پہ وہد منی کماش ءَ گندگ ءَ اتکگ ۔ منی پت ءَ چوش کہ وت ہم گوں ادب لبزانک ءُ وشگٹی ءَ مہر ءُ دوستی است ہے واستا ہما زمانگ ءَ چھاپ بوکیں تاک ءُ تاکبند (السں)، (زمانہ)، (نوکیں دور) ءُ دگہ بازیں ہم اتکگ انت پسنی ءِ تعریف ایش انت کہ ڈرامہ اکس اسٹیج ءِ درد شم ءَ سکین زرنگ گڑا چہ پسنی ءَ چوشکہ واجہ صاحب خان، شیر زمان، امجد بابی، سید ابوبکر شاہ، قاضی عبدالغنی ءُ دگہ انچیں بازیں تاریخی کارست انت کہ آہانی نام کسمانک ءَ حوالہ ءَ تاریخ ءِ وجود جوڑ انت ۔ برے برے پت ءَ منا ہم ہے پروگراماں برتگ ۔

کسانی ءِ اے تجربہ چمن انچو نوک اتاں انچو درامد ءُ ڈولدار اہم، چوش کم کم ءَ منی اندر ءِ ازمکار ءَ ردوم زرت ۔ 1983 ءِ سال ءَ چوشکہ منا چہر گوزیت من کلرکی دہ نمبر ءَ بجو نامیت ءِ زیک ءَ یک چاہ واری ہوٹلے ءَ ورنا ھے درد شم کت ۔ آ بری من نزانت کہ نورخان انت ۔ بلے منی تو ار ءِ ہمرائی ءَ آئی ءَ منی شک یقین ءِ تہا بدل کت ۔ من کہ چاہ ءِ سلاہ جت آئی ءَ عذر آورت ءُ گوشتے کہ اے وہدی عشاء ءِ بانگ ءَ بر زانت ءُ منی مات ءُ پت ہر دو ہمراہ انت پہ ہاترا من پٹو رزالوٹاں ۔ من نزاناں کہ پرچی منا اے گمان گوست کہ آئی ءِ اندر ءَ یک ازمکارے است ۔ رندترا ما کہ پسنی ءَ ازمکار لبزانکی مجلس بنگیج کت گڑا چوا یدگہ ورناہاں نورخان ہم ہمک دیواناں سازی ات ۔ ہے واستا من کہ برے برے زور پہ دات کہ وتی پر بنداں پہ طرز بزاں الہان بوان گڑا آئی گوشت کہ

اعجاز ءِ کلب ءَ بیا۔ آ وہدی استاد اعجاز علی فلپس ات اعجازی میوزک گروپ جوڑ کتگ ات ءُ من انچوش کت۔ اے دَور نورخان ءُ رسول بخش فرید ءِ بنداتی زمانگ انت۔ منیر مومن، انور صاحب خان، اکرم صاحب خان غفار پرویز گلّن چہ من سینئر انت۔ اے وہدی من بہشتہ بنگیج کت آہاں گوں آرٹ ءَ پندے بُرّ اتگ ات۔ ءُ کرامات ایش انت کہ تہنا منیر ءِ ساہ پدّ رانت۔ انور، اکرم، غفار گلّن گوں موسیقی عکس کشی ءُ لازم ءِ دگہ تہراں گوں ہمگرنچ بوتگ انت۔ وہد ءَ راپہ گوزگا نہ پادپر نہ بانزل۔ کم کم ءَ من زانت کہ نورخان ءِ اندر ءَ یک سرجمیں ازمکارے ردوم گپت۔ تری شاعری ءُ طرز نگاری بہ بیت یا ہندی سمپوری یا بلوچی سوت ءُ زہیر دنک۔ من نورخان ءِ سراوتی نگاہ برجاہ داشت۔ من اندازہ جت کہ بلوچی ءَ را یک مزیں میر ثے رسیت۔ ءُ ہماھند ءَ کہ منی وس شتگ من چو زہگ ءِ وڑا آئی ءِ دلبڈی کتگ چہ آئی ءِ وتی لوگ بگرتاں منی غریب خانہ ءَ چہ عمر ءِ فرق ءُ تفاوت ءَ باد جود من ءُ نورخان ہم پیالہ ءُ ہم نوالہ بوتگ انت۔ اے اندازہ جون سال 2003 ءِ گپ انت کہ منی یادداشت ءِ اکاؤنٹ ءِ گڈی **Quantum** بانداتگ گڑا نورخان منا پسنی ءَ بنگلہ بازار ءَ یک پان ءُ سگریٹے ءِ کیبن یے ءِ دپ ءَ دپ کپت آ یک اسپیتیں ہائی لکس پک اپ یے سوارات چندی سازی ءُ سروزی ہم گون ات۔ چہ آئی ءَ مالوم بوت کہ آ گوادر ءِ نزیک ءَ ایک مراگش یے ءَ گون کپیت ءُ رند ترا کراچی ءَ روَت۔ پدا آ بزاں نورخان گوں محمد عارف ءُ شاہجہان داؤدی ءَ مشکت ءَ روَت کہ اوداں ءُ عُمان ءِ بلوچاں پہ آہاں یک برنامہ یے ردءُ بند داتگ۔ روگ روگا مناوتی گڈی طرز داتگے، منی پر بند ءِ میلوڈی ءِ چندے کڑی پہ وش گٹی گوشت۔ پدا پک اپ ءَ سوار بوت منی ذستے داشت ءُ گوشتے تو چہ مشکت ءَ چے بیاراں؟ من گوشت کہ وتی جند ءَ وَ الم ءَ بیار بلے تو منی ہما چشمک ءِ بدل کہ تو چہ مند ءَ بگر تاں پسنی ءِ سفر ءِ دوران ءَ یک جاگہے گار کتگ یا شمشتگ آئی ءِ بدل ءَ بدے تئ مہربانی بیت، منا ٹھک دیان ءَ جوابے گردینت ہمودا کہ برساں تو دپ ءَ کس ءَ دوست نہ داراں۔ ہے درمیان ءَ چندے ماہ گوست یکروچے قمبر ءَ منا حال دات کہ بابا نورخان چہ مشکت ءَ ہمنگے بیت کہ اتکگ۔ من گوشت کہ آئی ءَ بگوشیت تراپت ءَ یات کتگ بلے گیڑے روچ پہ زہیری گوست۔ سے چار رند ءَ من ٹیلی فون ءِ سرا ہم لوٹ ات کہ گوں آئی ءَ حبر ءُ حال بکناں بلے سرکن پرکن ءُ ہپ کن ہچ.... من نزاناں کہ نورخان شتگ یا اتکگ 2003 ءِ اگست ءِ 5 تاریخ ءَ شش بج ءُ چل منٹ برز (سہب ءِ) وہدے نثار علی نثار ءَ منا ٹیلیفون کت کہ منا اے وہدی تو وشیں حالے گوں نہ انت ہمک کترہ ءَ دل ءِ ہزار دمکاں چکران ءُ وئیل بیان آئی ءَ منا پدرہیت: قاضی صاحب! نورخان ءَ مارا یلہ داتگ''۔ من دل ءَ گوشت نثار کہ نشہ بیت وڑ وڑیں مسکرا کنت۔ من فون مہتل کت چندے کتر ہاں پد ٹلو ٹلینگ ات من کہ ریسیور گپت محمد اسماعیل خیال ءَ ہم منا چہ ھست ءَ نیست کت۔ من پہ اے حبر ءَ بوَ نیگ نباں کہ نورخان چہ ما اندیم انت۔ زندگی ءِ دومی معنا مرگ انت ءُ چہ نورخان ءَ مستریں ازمکار ہم چما اندیم انت۔ عطا شاد، سید ہاشمی، ناکو فیصک، ملا موسیٰ گلّن وتی نامانی باندات ءَ چہ بلوچی ءَ مزنیں میراث ات۔ اپسوز بس ہے حبر بیگ انت کہ نورخان ءِ مرگ نورخان ءِ بیا نہ انت۔ ☆☆☆☆☆

بلوچی زیمرءِ آزمانءِ نور

اکرم صاحب خان

ماں سرکاری وانگجاہءَ وہدے ''بزمِ ادب'' ءِ مراگش ءِ درگتءَ من ہشتمی جماعتءَ سربوتگ اتاں تہ کسانیں ءُ لاگریں بچکے وتی کرسیءَ چہ اوشتات ءُ گشتے سرا منا بلوچی گشتانکے ہدے من واناں۔ من گشت ''باز جوان! من ترا علامہ اقبال ءِ زہگانی شاعری ءِ بابت ءَ گشتانکے دیاں سرجمی ءَ تیاری بکن۔ پدا دومی روچ ءَ من ہے سرحالءَ نبشتانک گوں نگیں گشتانکے نبشتہ کت ءُ ہے لاگریں بچک ءَ را دات۔ وہدے دومی ہفتگ ءَ بزمِ ادب ءِ مراگش بوت ہے بچک ءَ پہ جوانی گشتانک ونت ءُ پدا داں دہمی ءَ دنگیں روچاں ہر مراگش ءَ ساڑی ات۔ من مار اِت کہ ہے لاگر بالادیں بچک ءِ تہا دیمرئی ءِ جذبگ است۔

1983 ءَ کہ آ وہدی منی کراچہ بزاں آرمونیم یے است ات ءُ ہے بچک کہ ایشی آریپیں پت منی حدا مرزی ایں پت ءِ شریں سنگتے ات منی ہیتک ءَ ہم اتکگ ات یک بیگاہے وہدے من چہ لوگ ءَ ہیتک ءَ اتکاں تہ چاراں ہے ورنا آرمونیم ءِ بٹنانی سرا وتی لنکانی برگ ءُ آرگ انت۔ من گشت ''ترا گوں آرمونیم ءَ چے کار'' گشتے دلوں گشیت ایشی جنگ ءَ دربہر۔ پدا من ماں بزمِ ادب ءِ مراگشاں دیست کہ آں دشکگی ءَ نعت ءُ راجی صوتاں گوں انصاف کنگا ات۔

چہ وتی گش گٹی ءِ سبب ءَ پہ آئی زیمرءِ دنیاءَ آہگ نہ بوتگیں گپے نہ ات ءُ انچوش بوت ہے ورنا دیمترا ءَ دریاءَ اوشناگ بنا کت ءُ 1993 ءَ بگرداں اگست 2003 ءَ نورخان بزنجوءِ نام بلوچی زیمرءِ آزمان ءِ رژن تالانیں استالے جوڑ بوت۔

نورخان بزنجوءِ ازمءِ بابت بازءَ نویسگ بلے من بس ہمیش نبشتہ کناں کہ نورخان بزنجوا یو کا گشند ہے نہ بوتگ بلکیں سرجمیں ازمکارے بوتگ۔ منا شریات انت وہدے 1983 ءَ مارا اداسری وار ماں پسنی ءَ بلوچی ڈرامہے اسٹیج کت تہ ہمیشی ءِ تیاری ءِ روچاں نورخان بزنجوءَ گشت کہ منا ہم موہ بدے کہ ڈرامہ ءَ بہر بزوراں۔ آروچاں نورخان بزنجو بلکیں نہمی ءَ وانگات ءُ کسان ات من گشت ''بچار! نورخان من زاناں کہ ترا واہگ انت کہ اسٹیج ءَ بیائے بلے اگاں اشتاپ مکن ءِ ءُ شرتر، بلے ورنائیں نورخان سیاڑی نہ ات ءُ من آئی ءَ را ڈرامہءِ تہا کسانیں کردارے دات ءُ چہ ہے ڈرامہ ءَ آئی ازمکاری بنا بوت۔ نورخان ءَ یکردے چے وتی نبشتہ کتگیں نبشتانکے آورت ءُ گشتے ایشی ءَ بچار، من وہدے نبشتانک ونت تہ دمان ءَ گشت ''نورخان! تو اگاں ہوں ءُ بچکند ءِ ردا نبشتہ بکن ءِ جوان نبشتہ کن ءِ۔ راست بزاں کہ آئی ءِ سری نبشتانک انچوش تامدار ات کہ چہ ایشی ءَ آئی ءِ زانوگری پدرات۔

راستیں گپے کہ نورخان بزنجوءِ اناگتیں ردگامئے زیمر چہ یک وشتوار ءُ زاہکاریں گشند ہےءَ زبہر بوت۔ مئے چاگرد چہ یک وش تہیں سنگتے ءَ زبہر بوت:

مرگ برحق انت بلے نہ کہ چشیں
چوش کہ نورخان مارا ایلدات تو

نورخان بزنجوءِ ازمی بستار

علی گوہر

بلوچی زیمرءِ دپتر بلوچ راجد پترءِ پیا ئشنگ ءُ شانگ انت ءُ دزءُ مجاں گارءُ بیگواہ انت کہ میم نہ بیت۔ ایشی ءَ را ہم چو راجد پتر پیا پناسگ نہ بوتگ ءُ جست ءُ پرس کنگ نہ بوتگ ایشیءِ بُن ءُ بنزہ چارگ ءُ تپاسگ نہ بوتگ انت البتہ راجد پترءِ بابت ءَ لھتیں نیم ہچ ءُ نیم گرادیں چیز دستاں کپنت، بلے زیمرءِ شیکن ءُ پرزونگ دوئیں حالیگ انت۔

بلوچی زیمر وتی گوست ءُ چی رنگ ءَ بوتگ، انوں چہ پیم انت ءُ ہانداچوں بیت ایشیءِ بابت ءَ کس زرنگ پچار پد چار ءَ نہ انت۔

منی حیال ءَ بلوچاں زیمر چو چورہءِ پیا یلہ داتگ ءُ اے پہ چورمی رُستگ ءُ مزن انت بلے ایشیءِ ہالادءِ سرا چاروک ءَ را گوشت ءُ گلگر گندگا نمیت، سک نزورءُ لاگر انت سرینے جنگ چو کمان ءَ انت چیا کہ ایشی "شکم پُری" گوں آئیءِ دیمپاناں الکاپی ءَ نہ بوتگ۔ بلے اے درستیں گپانی ہمبراہی ءَ اے زیمرءِ تو کا بلاہیں طاقتے استیں، اینچو درد ءُ اندوہاناں سگگ ءَ چہ ابید ہم ایشی ءَ وتی رنگ ءُ دردوشم برجاہ داشتگ ءُ وتی شیرکنی ءَ راہلاسی ءَ نہ اشتگ۔

اینچو شدلا پی ءَ چہ ابید ایشی ءَ اشرف ڈرا، پہلواں سالمی، رمی، فیعک، جاڑک، عزیز، ستار، شفیع، نورل، کمالان، بشام ءُ ہے زوتاں نورخان بزنجوءِ وڑیں سولاناں آپ داتگ۔ بلے لھتیں روچاں ساری نورخان بزنجو بلوچی زیمرءِ آزمان ءَ ستے ءُ پہ ہر دہرءِ واستا میران بوت۔

نورخان بزنجو زیمرءِ کسانیں سپرءِ بندات دوازدہ سال ءَ چہ کموساری ءَ بوت کہ آئی ءَ اے گونڈیں دمان ءَ بلوچی زیمرءِ تہا ہمنچو گیشی آورت کہ چہ ءُ پیش منی حیال ءَ مئے ہچ گشندہ ءَ نہ آورتگ ات۔ البتہ استاد ستار ءُ شفیع ءَ نوکیں بلوچی زیمرءِ تو کا شریں بدل ءُ سدلی یے آورت کہ آوتی جاگہ ءَ منگی انت۔

بلوچی زیمرءِ تو کا فیعک ءِ آوازءِ وتی دگہ رنگ ءُ دردوشے ءُ وتی تچک ءُ زگریں بلوچی دابے ات کہ آئیءِ گوشدار گا چہ پد دگنیاءِ ہرچ راجءِ مردمے بہ بیت وتارا داشت کت نہ کنت ءُ ہے شیرکنی ءُ روانی نورخان بزنجوءِ آوازءِ تو کا قدرت مانگیتگ ات آئی (نورخان بزنجو) ءِ آوازءِ رنگ ءُ دردوشمءِ تو کا مردم ءَ را بلوچیءِ تو امیں کلانہیں گشند ہانی بو ءُ ہاس مارات۔

الھان فیض بیگ ات انت گٹ ءِ پرائی نورل ءِ، لاڈو کے سبزل ءِ وڑا کش اتنت۔ دیدلوک والواستا دستارءِ پیادرشان کنت، آواز ءِ ترءَ ماستر عبدالعزیز ءِ دروشم ءَ ات، رودراتکی رنگ ءِ تو کامُر ید بلیدی ءِ عکس گندگ بوت بزاں آئی ءِ ہرچ دابے ءِ تو کابلوچی یک کلاسیکی استاد ءِ گندگ اتک۔

آواز ءِ سرا کنٹرول ءَ آئی ءَ راواب کنگ بزاں تریک ءِ کمال چد ءَ ساری من سک باز اشکتگ ات اے چیزءَ اگاں شما چارگ لوٹے گڑا آئی ءِ ناصرآباد ءِ پروگرام ءِ کیسٹ ءَ رابشوہازات کہ آئی ءَ قاضی ءِ یک شعرے ءَ راالھان کنگ ءَ اے چیزءَ را پیشدا اشتگ ءَ اے چیز آئی ءَ شعر ءِ تہالبز ''اللہ'' ءِ سرادرشان کتگ ''اللہ شفابدنت اے گنہ گاریں قاضی ءَ'' بزاں حداں چہ زیات آئی ءِ آواز ءِ تہا ''Swing'' مان بوتگ۔ بزنجو ءِ آواز ءِ ''Pitch'' باز ساپ ءَ پراہ ات۔ برے برے ہے گمان بوت کہ آئی ءِ آواز ءِ تو کا اشکنوک ءَ قدرتی ''ECO'' یے دیست ءَ اشکت۔

سُرانی سرا کنٹرول ہے رنگ ءَ است ات کہ سُر ہے انتظارءَ مرگات انت کہ زوت منی بار یگ بیت کہ آئی ءِ آواز ءِ شہد منی تہا بہ رچنت، ہندوستان ءِ نامی ئیں گشندہ سکھویندر سنگھ پہ برز ءَ تہمزیں صوتانی گشگا نامدار انت (درگیتیں بزنجو ہندوستانی راج ءِ گشندہ ہے بیوتیں بلکن پرے عذابی ءَ نہ بوت) حدا ءَ مارا اے درگت ءَ نورخان بزنجو داتگ ات کہ آئی ءَ اے رنگیں سوت ہم گشت انت پہ دروَر آئی ءِ البم ''آدینک'' ءِ سوت ''اینچو مکن بے سار'' گوشدارگ کرزیت۔

برے برے دمال کنان ءَ آئی ءَ دوریں پتاں وتی گاماناں برت تہ مردم ءَ راسندھ ءِ گلزمین ءِ بوہاں وتی مچک ءَ مارات۔ نورخان بزنجو ءَ پہ بلوچی زیمرءَ یک مزنیں کارے کتہ آ ایش کہ ہندوستان ءِ ہندی زیمرتاں دیراں بلوچانی گٹ ءَ لوپ ات، اے ہے دور انت کہ بلوچی گوشداروکاناں کہ کلاگ، سوت گوشداروک گشگ بوت ءَ ہندی گوشداروکاناں پہ پھر رکاٹ (ریکارڈ) گوشداروک) کہ آچاردھکاں چہ بندات بیت اے زیمرءِ ورنائیں یل ءَ دوازدہ سالانی تو کا ہندی زیمرءِ بادشاہی ءَ راپروشت ءَ بلوچی زیمرءِ سرا احسان یے کت۔ منی حیال ءَ اے چہ احسانے ءَ کم ترنہ انت، ناکوفیض ءِ دگنیاءَ چہ لڈگ ءِ پانزدہ سالاں رند نورخان ءِ آواز ءِ استال ءَ بِک دات بلے سک زوتاں برکت بوت نورخان وتی ازم ءِ برزی ءَ (Peak) ءِ سرا ات کہ دگنیاءَ چہ دیے تربنت، انچوش کہ انگریزانی نامی ئیں گشندہ ایلوس پریسلے بوت کہ مرچی انگریز راج آئی ءِ سرا ایم فل ءَ پی ایچ ڈی کنگا۔ باریں اے راج پہ نورخان بزنجو ءَ ایندگہ وتی نامی ئیں گشندہاں چے کنت ؟ اے ٹپ بزاں نورخان ءِ بیرانی ءِ بلوچی زیمرءَ دائم وش نہ بوکیں نشان یے منت۔

زیمر ءِ تو کا آئی ءَ نوکیں رنگانی سرا باز تجربت کت کہ آماں غزل رنگ ءِ تجربت ءِ سرا باز کامیاب بوت ءَ نوکیں ازمکارانی داستارا ہے پیچ کنت۔

بلوچی ءَ رابلوچی ءِ تو کا ماں غزل دروشم ءَ گشگ سک باز گرانیں کار ایت کہ آ ماں اے کار ءَ شریں حدے ءَ سوبیں ات ءُ اگاں زندءِ شکلیں روچے است بوتیناں اے پڑ ءَ ہم آئی ءَ بلوچی ءَ راجوانیں پجارے دات ۔

نورخان ءَ وہدیکہ کہماچ ، راگ ءَ راالھان کت ءُ راگ ءِ زیمرانی ءُ سرانی شیرکنی کہ وہدے اشکنوک ءَ وتی چماناں بند کت تہ ناکو فیض زلور گندگا اتک وتی کلاسیکل استاداں چہ اثر زورگ ءِ سوب ات کہ آ سک نامدارات اگاں آئی ءَ اے دروشم ءُ اثراچ وتی کلاسیکل استاداں مہ زُرتیں ءُ دیمے پہ محمد رفیع ءُ مکیش ءَ بہ داتیں تہ حالے چواینددگہ گشند ہانی وڑا بوت کہ کسے مرچی پہ روچ ءِ روزگار نامانی ہم نہ گیپت ۔

اے بلوچی زیمرءِ شیرکنی ات ءُ آئی ءِ بے جوڑمیں کار ءُ محنت ات انت کہ سک زوتاں اے رنگ ءَ نامدار بوت کہ آئی ءَ بلوچستان ، سندھ ، ایران ، عربستان ءِ دمگ پہ بلوچی زیمر ءَ فتح کت انت ۔

بزنجو ءَ زیمرءِ ہرچ تکے ءَ کہ پاداں ایرکت گڑا وتی شانکامی ءِ ہیرک اش بُرزا کت ءُ بلوچی زیمر ءَ راوڈ نام ۔ اشرف ڈرا ، سالمی ءُ رمی ءَ مارا زہیرگانی رنگ ماں کردی ، زرکنگی ، جنوزامی ، یک ڈک ءِ تہاپشد اشت انت کہ مرچی نوکیں زیمرءِ علم ءِ ردءَ ایشاناں مئے گشندہ کہماچ ءُ کانی ءِ راگانی نام ءِ حساب ءَ بلوچ راج ءَ اشکنا ئیگ انت کہ چتورتا مدار ءُ شیرگ دار انت ءُ ہے چیز نورخان ءَ وتی آواز ءُ زندءَ ہمگرنچ کتگ ات انت کہ بلوچ ءُ دری راجاں بازستاءُ گلا تنت ۔ من وتی نبشتا نک ءَ گوں اے زہیرگ ءِ سراہلاس کناں کہ نورخان بزنجو ءِ واستاندرانت ۔

زہیر منی بشامی دردیں ہورانت
کہ دائم ءَ گریوان انت منی چماں
ہچ مناں نیلنت پہ شپی واباں
شپ منی سال انت ءُ روچ منی ششماہ
شپ منی سالیں نہ بنت بامگاہ (بانگواہ)
روچ منی تیرماہی تپ انت ترندیں

☆☆☆☆☆

چمگ ءِ سالتاک پریس ءَ روگات کہ اے بدیں حال اتک کہ نامداریں قلم کار ، ازمکار ءُ ریڈیو پاکستان تربت ءِ صداکار ءُ کمپیئر واجہ عاقل بابانوشاد دل ءِ دورہ ءِ سبب ءَ بیران بوتگ ۔ ادارہ **چمگ** آئی ءِ بیرانی ءَ غم جتیں کہول ءِ غماں شریدارانت ۔

پرشکیں واب

ساجد نور

اے زندگی ءُ لہتیں مردم چو واب ءِ وڑا انت آہانی پرشگ ءَ چہ گیش زندگی پرشیت ۔۔۔ کلائمکس ۔۔۔ پریشانی ۔۔۔ حیرانی نکانسری ۔۔ منی دوست ۔۔ اناں ۔۔۔ منی برات ۔۔ اناں ۔۔ گڑا چے؟ ۔۔ ہے کہ اے سیادی ءَ چہ نزیک تریں دگہ سیادی یے است ۔۔ اگاں است گڑا ہما سیادی ۔۔۔ منا دیریں کہ من فکر کنگا ہاں کہ شمے دیما وتی ءُ نورخان بزنجو ءِ سنگتی ءُ دوستی ءِ باروءَ چیزے بگشاں بلے چے کناں دل انت کہ ہر چیز ءِ سیادی ءُ سنگتی ءِ تہا آئی ءِ نزیکی ءَ شوہازیت مثال ءِ حبر ءَ پُل ءُ وشبو ءِ سیادی پاتو ءُ بل ءِ ۔۔ شمالی ءُ مستانی ءِ ریک ءِ، کندی ءُ تیاب دپ ءِ سیادی ۔۔۔ بلے انوں منی گس ءِ دریگ ءَ چہ کوش ءِ سردیں کولاں گوں من ھلوت کت کہ انچو ساز ءُ زیمل ءِ سیادی، انچو واب ءُ زندگی ءِ سیادی، نورخان بزنجو ہم یک وابے ءِ وڑا ات ہمائیں کہ اے واب پرشگ من وتی بالاد ءِ پرشکیں بہراں یکجاہ کنگ ءِ جہد ءَ اوں ۔۔۔ نوں فکر کناں کہ دریگتے من ہم دگرانی وڑا نورخان بزنجو ءِ آواز ءِ شیدائی بوتیناں تاں بلکن منا اینکس درد ءُ کونج نہ بوتگ ات بلے مرو چی آئی ءِ یک نزیکیں دوست ءُ سنگتے ءِ بستار ءَ منا سک باز درد بوگا انت۔

کوکو (شیہک بزنجو) می می (صدف بزنجو) پی پی (ساچان بزنجو) (اے نورخان بزنجو ءِ چکانی نِک نام (NEK NAME انت) ءِ پت ءَ یک دراجیں سفرے ءَ راہ کپت ءُ واب کپت بلے منی چماناں ءَ نانی آگھی یے دات، دل یک عجبیں میلے ءَ گوں دوچار انت بزاں نورخان بزنجو ءِ است بوگ ءُ نیست بوگ ءِ میل یا کیفیت، منی چماں چہ ارس ءِ لہتیں قطرہ منی سر جاہ ءِ سرا رتکاں تاں منا ہے گمان بوت کہ نورخان بزنجو مرتگ، بلے وہدے منی گوشاں آئی ءِ شہدیں توار کپیت تاں منا ہے محسوس بوت کہ اڑے نورخان ءَ زندگ انت۔

دل ءَ بلین کہ دل ءَ روک بیت ہزار چراغ

نہ بیت روچ اے چکاس ءِ شپ پہ چار چراغ

یک روچے من غورءِ سرا نورخان بزنجوءِ چمانی تہا چارگا لگ اتوں ۔آئیءَ منی چمانی شیطانی فہم ات گشتے منا چو پر چا چارگ ءَ ات، من جواب دات تئی گپاں گوش دارگ ءَ اوں گشتے آہاں توءَ ہر وہدءَ گوش دارگ ءَ ات بلے مرو چی ۔من گشت نورخان! من تئی سرا کتابے نبشتہ کنگ لوٹاں ۔منی اے جوابءَ گوں آئیءَ انچو کندِ ات انچو کندِ ات کہ تیابءِ دپءَ نشتگیں ''کمبوہاں'' بال کت ۔کندگءِ تہا نورخانءَ گشت ۔۔یا اللہ منا زوت بگش کہ منی دوست، منی سنگت بلے یک کتابےءِ مالک جوڑ بیت (بلکن کسانیں دپءَ مزنیں گپ) بلے نوں فکر کناں کہ ساجد آروچی توءَ پہ ملنڈءَ مسکرا اے وڑ گشت بلے نورخانءَ آراست کت ۔

من یک روچے گشت نورخان تئی مستریں واھش چی انت؟ گشتے ساجد منی مستریں واھش ایش انت کہ من وتی چک کوکو (شیہک بزنجو) ءِ آروسءَ شعرءَ سوت بگشیں ۔ چرے گپءِ کنگا گوں نورخانءِ چم ارسیگ بوتاں ۔من گشت نورخان اللہ منی عمرءَ ہم ترا بدنت ۔ بلے مروچی خیال کناں کہ آروچی من چونیں بلاہیں دروگے بست ۔من ہمک بیگاہ آئیءَ شوہاز کناں بلے منی شوہاز بے آسرا نت دل باز کدیت بلے ۔۔۔نزاناں پر چا کدیت، دیدگانی تہا داب پرشتگ ۔۔۔ پمشکا من ہم پرشتگاں چو دابءِ وڑا ۔۔ پر چا کہ نورخان بزنجو ہم یک دابے ات یک نہ دیستگیں پرشتگیں دابے ۔

اے نبشتانک ''بلوچ کلچرل سوسائٹی تربتءَ نورخان بزنجوءِ یاتءَ بوتگیں دیوانءَ وانگ بوتگ (س،ن)۔

جار

زبانءِ مانشءِ پلانی شوہازءِ شاعر

فرہاد قاضیءِ

شعرانی اولی دپتر ''محرمیں راز''

چہ نوح پبلی کیشنز کیچءِ نیمگا زوت چھاپءَ شنگ بوگی انت ۔

نیادے گوں عزرائیل ءَ

رفیق عاجز

بلوچی موسیقی ءِ درفشناکتریں استال نمیرانیں نورخان بزنجو ءِ اناگتیں مرگ ءَ پد دل ءِ ارمان ات کہ کدی گوں عزرائیل ءَ بزاں (ملک الموت) ءَ دچار بکپاں ءُ بے رحم ءَ را جست بکناں کہ تو اے گنج چو اشتاپی پر چا چہ ماست ءُ بُرت منی اے ارمان پیلہ بوت ءُ من یک شپے واب ءِ تہا آئی ءَ گوں دچار کپتاں منی ءُ آئی ءِ نیام ءَ ہرچ گپے کہ بوت شمے دیما ءَ آرگ ءِ جہد ءَ کناں۔

جست :۔ تو کجاءُ کدی ودی بوتگ ئے؟

پسہ :۔ منا وتی ودی بوگ ءِ وہد ءُ پاس یات نہ بنت پر چا کہ منا عمر، روچ، سال، ماہ ءُ کرناں گوں ہچ میل ءُ مقصد اینکس زاناں کہ من عرش ءَ ودی بوتگاں ءُ چہ آس ءَ جوڑ کنگ بوتگاں۔

جست :۔ آس ءِ کار سو چک انت گڑا ترا۔۔۔۔۔؟

پسہ :۔ منی کرا آس ءَ را اینچو ہم زکت نیست کہ منی ہالا دءِ بر پاں آپ بکنت۔ انچو کہ آپ ماہیگ ءُ ایند گہ جناوراں نہ کشیت انچو کہ کوش انسان ءَ نکشیت ہے رنگ ءَ آس مارا ہم تاوان دات نکنت چیا کہ ما آس ءِ شکم ءَ پیداک بوتگاں۔

جست :۔ شما کُل چینکس ات؟

پسہ :۔ ما کل چار سنگت ایں کہ مئے نام چوش انت جبرائیل، عزرائیل، اسرافیل، میکائیل۔ انسان ءِ جوڑ بوگا پیسر ما چاریں سنگت پت ءُ تپاک اتیں مئے نندگ ءُ پاد آھگ، وتی رب ءِ عبادت گرز ہر کاریک ہجگیں ءَ بوتگ ات وہدے حدا ءَ مارا حال دات کہ من انسان یے جوڑ کناں۔ مارا دل ءِ تہا بدا تک ما مزنیں پر یات ءُ منت یے کت کہ ترا انسان ءِ جوڑ کنگ ءِ چے زلورت؟ بلے واجہ وتی گپ ءِ سرا اوشتات۔ اچ ما یکے دیے دات کہ برو زمین ءَ چنکے حاک بیار آئی ءَ گوں گرانیں دل یے چنک یے حاک آورت ءُ مئے چمانی کل ءَ آدم ءِ نام ءَ انسان یے جوڑے کت پدا یک ارواح یے جوڑے کت۔ بیچارگیں ارواح ءَ باز پری پری کت کہ من اے سیاہیں کنٹ ءِ تہا نہ رواں۔ بلے حدا کسی پر یاتانی گوشدارگ ءَ تیار نہ ات۔ مارا حکم یے دات کہ گوات ساز ءُ دمالاں ایشی ءَ انسان ءِ کنٹ ءِ تہا سر کن ات۔ ما ڈہل ءُ دمبک چت انت ءُ دمال بندات کت۔ ارواح ماپہ داری ءُ چکی انسان ءِ کنٹ ءَ ریتنت ارواح ءَ

بے اگلی کت۔ اگاں روچ ءَ بکشتیں کہ من ہے شرط ءَ ا۔ ... ءِ پراں کہ تو منا پدا کدی در نہ کنئے بلکیں حداءَ آئی ءِ عرض ءُ پریات گوشدا شتگ ات ءُ من ہم اینچو جنجال نبوتوں۔

جست:۔ اگاں ارواح ءَ کٹ یلہ مداتیں تو دنیاءِ تہا انسان ءَ گڑا جاگہ بوتگ ات؟

پسہ:۔ حداءَ اینچو کہ کت کتہ اے ہم پہ آئی ءَ گران نہ ات۔

جست:۔ واجہ نوں تو آپ ءُ تام بے کنئے؟

پسہ:۔ (گوں قہتہاں) توا ے تو امیں دنیاءَ بگرا دمنی یک دپارے نہ بنت بلے من چہ ورگ ءُ چرگ ءَ آزاتاں تو دتی گپ ءَ دیما بر۔

جست:۔ شمارا انسان ءِ جوڑ کنگا پر چا بدا تک؟

پسہ:۔ مازا منگ کہ اے انسان مارا جنجالے ءَ پر ینیت، پہ ماد ہالے بیت حداءِ مہر دو بہر ءَ بیت بلکیں ماڈ لگ چار بہ بیں۔

جست:۔ زاناں حداءَ شمارا چے انسان دوستر بیت؟

پسہ:۔ اُف منی ٹپاں چیاواد پر ریچ ئے حداءَ کہ انسان جوڑ کت آسمیگی نہ بوت مارا گشت بے کہ اے انسان ءَ سجدہ بکن ات نوں دل ءِ تہا سک بد بُرت کہ کجا ماءُ کجا اے انسان ما آس ءُ اے حاک۔۔۔ بلے ماپہ نادلکشی ایشی ءَ را سجدہ کت بلے مئے یک سنگت بے ءَ حداءِ اے فرمان نہ من ات ءُ انسان سجدہ نہ کت۔ آ بیچارگ تاں روچ ءِ مردچی در پہ در ءُ بدحال انت تہنا آناں مادرست شنگ ءُ شانگ بوتیں۔

جست:۔ تو پر چا ارواحانی چاپگ ءِ ذمہ داری زرت؟

پسہ:۔ ہے گنت ءَ کہ مئے ذمہ دار ہے ارواح بوت۔

جست:۔ بچار منی ارواح ءَ نہ چامپ ئے۔

پسہ:۔ چوش مترس، من چوشیں رحم دل بے نہ اوں بلے۔

جست:۔ ترا انسان ءِ کشگ ءَ ہچ بزگ نہ بیت؟

پسہ:۔ منا، منا یلہ دے۔۔۔ زاناں انسان ءَ انسان ءِ کشگ ءَ بزگ بیت؟ پیش ءُ گیش ءَ مارا کے باز آرام ءِ وہد رس اتگ بلے نوں منا د عرش ءَ ردگ ءِ وہد نہ رسیت حداءَ گشتہ تو نوں برزامیا۔ انسان انسان ءَ پر دشیت تو ارواحاں دزگر ءُ دتی کرابدار من بلکیں سالے یک رندے پہ ادارکی عرش ءَ رواں۔

جست:۔ واجہ، توانوز وتاں مئے چونیں مردے چہ ماجتا کت کہ دآں انگت ءَ مئے تیوگیں راج ارسیگ ءُ پرسیگ انت ترا کے ہم اے بزگ ءُ پد مکگیں راج ءِ سرا بزگ نہ بوت؟

پسہ :۔ (گوں ارسی ایں چماں) تو بلکیں نورخان بزنجوءَ گشگا ئے ؟

جست :۔ ہؤمن دگہ کے ءَ گشاں تو مئے دلانی حال ءَ سرپدنئے ؟

پسہ :۔ یکبرے بل من نورخان ءِ بابت ءَ چندے گپ جناں ۔ نمیران ءِ آواز ءِ ستاءَ تو سیپ عرش ءَ بازبرءَ بوتگ وہدے ایشی ءَ وتی آواز ءِ وشبو شنگینگ ات گڑا مئے انان ءُ دلگوش گوں ہمیشی ءِ آواز ءَ بوتگ ۔ وہدے اے ورنا ءِ ساز ءُ آواز مئے گوشاں کپتگاں گڑا مارا ہما ساز ءَ دمال گیراتکگاں کہ ما ارواح ءَ راانسان ءِ کنٹ ءَ مانگیجگ ءِ ہاترا تالان کتگ انت ۔ ایشی ءِ آواز ءَ حداءِ حسن ءِ وشبو مئے گیناں سرکتہ۔

جست :۔ شمارا بزاں ہچ نیکی دیمانئیت انگت تو ہمیشی ءَ راچا مپ ات ءُ اچ ماگسر کت ؟ ۔

پسہ :۔ (گوں ہژم گپتگیں زبان ءَ) من پہ جزم گشاں کہ شمے اے ہستی من چہ شماجتا نکتہ اے شاوت گارکتہ ایشی ءِ نام منی اے سال ءِ لسٹ ءَ مان نبوتگ ۔

جست :۔ کار ءَ وت کلئے ءُ بہتام ءَ مئے سرالڈ ئے ؟

پسہ :۔ منا کئی لحاظ کہ من وت سرادگر ءَ بھتام بنداں من چیاوتی بارءَ دگر ءِ سرالڈاں راستی ءَ لوٹ ئے نورخان ءِ ارداح منارا ہے ءَ دپ ءَ کپت گشت یے کہ منا برگوں ، منا برگوں ، منا برگی نہ ات من گشت کہ تو منی لسٹ ءَ مان نئے من ہما کناں کہ منا گشگ بیت گڑا ہے دمان ءَ حداوندتعالیٰ ءَ منا حکم دات کہ اے ارواح ءَ زوت پہ من بیار ، اے منی رکراشرانت اے یک پر زیمریں تا ے ات کہ من بلوچاناں بخشا تگ ات بلے اے کجاز ورگ زائنت ۔ ایشاں ہچ دیمانئیت ۔ ایشاناں من ملا فاضل ، ملاعزت ، جام درک ، مست توکلی ، ظہور شاہ ہاشمی ، غوث بخش بزنجو ، عطاشاد ءُ دگہ بے حسابیں گنج داتگ ۔ بلے ایشاناں وت وتی آنی سرابد کیت اے دتی بدوت انت ۔

جست :۔ اے وڑا گڑا حداوندتعالیٰ مئے سرا سک زہرانت ؟

پسہ :۔ ملامتی شمیگ انت ، شمے تہا چندے انچیں عیب است کہ آہانی تہا غیرانسانی بُو کیت شماسک بے پرواہ ئے شاوتی دست ءَ یگ ءَ یلہ وت دی ات ءُ پداپریات کلئے کہ بگر بگر ، چوچوں بیت ۔

جست :۔ گڑا مارالھتیں سرءُ سوج نہ کلئے کہ ما دتی ردیاں ردکت بکنیں ؟

پسہ :۔ وتی عقل ءَ جست بگرات ، اے عقل ہر کسی وڑا شمے کرا ہم است پر چاکارے نہ بندئے ؟ ۔

من :۔ ما شمے بازمنت واریں کہ شما انچو اشتاپی ءَ ابید ہم مارا و ہدداتـ ۔

آ :۔ ماہم شمے منت واراں کہ شمارا دوداتک ءِ موہ دات ۔

اے نند و نیاد ءِ ہلاس بوگا گوں من چہ واب ءَ جہ سراتاں ۔ ☆☆☆☆

نورخان بزنجو: بے تاہیریں دل ءِ تاہیر

امام بخش بہار

نورخان بزنجو پجار ءِ محتاج نہ انت ۔ آئی ءِ وش گٹی ءِ انداز آئی ءَ را ایندگہ بلوچ گشندہاں چہ گستا ظاہر کنت آئی ءِ سوت گشگ ءِ وہداں کہ آئی ءَ الہان چست کتاں انچش گمان بوت کہ دریا ءِ چول اوشتا تگاں مرگ ہم چہ بال ءَ ایرا تکاں منا یقین ناں بلکیں ہتک انت کہ سُر سنگیت ءِ دیوی ''سرسوتی '' وت نورخان ءِ گورءَ اتکگ ءُ آئی ءَ را پہ گشندہی ءَ سکین یے داتگ ہے آئی بے تاہیریں دلانی تاہیر بخشگ ءِ راز انت ۔

6 اگست ءِ سہب ءَ وہدے من کوئٹہ ءَ ایم پی اے ہاسٹل ءَ پُریں وابے ءِ شیرکنی ءَ وتی نک ءَ ایر برگا اتاں تہ موبائل فون ءِ ارواح سندیں توار ءَ منا ہچ لرزینت ءُ منی چم ءُ دل پہ دائمی غمیگ ءُ ویران کت انت !! فون ءَ یک دوستے ءَ من ءَ نورخان بزنجو ءِ مرگ ءِ جگر سندین حال دات ، منا ہچ باور نہ بوت زاناں گشے من وابے گندگا اتوں بلے دریگ ءَ دمانے سرکش ات ءُ چارات تہ ایم پی اے ہاسٹل ءِ ملگوار ءَ ءُ خاموشیں موسم ءَ نورخان بزنجو ءِ مرگ ءِ حال ءِ گواہی دات ۔ من ءُ نورخان بزنجو یکیں شہر ءِ نندوکیں آئی منی دوست ناں بلکیں برات گونگ ات آئی ءِ مرگ ءِ حال ءَ تہنا من ناں بلکیں ہر کس پرسیگ ات ۔ بلوچستان بلکیں سندھ ، ایران ءُ عرب ملکاں چو آس ءَ آئی مرگ ءِ حال شنگ ءُ تالان بوت ءُ ہمک چم ءُ دل آئی ءِ یل دیگ ءُ ردگار سیگ ءُ ویران اتنت ، پُل گیمرتگ اتنت ، بلبل ءُ شانتلانی وشیں توار دپ ءِ تہا جوراتنت ۔

نورخان بزنجو میر غلام سرور بزنجو ءِ پسگ ات میر غلام سرور تیاب دپی ھند پسنی ءِ یک نامداریں سرے ات آئی ءِ نامداری ءِ زندگیں گواہ ماں پسنی ءَ یک میتگے ءِ نام انت کہ غلام سرور ءِ نام ءَ داں مرچی است ءُ نامدار انت ۔ 1971 ءَ میر غلام سرور ءِ گس ءَ یک زہگے ودی بوت ۔ آئی پت ہم اے حبر ءَ وت ناسر پدات کہ اے نوک ودی بوتکیں پسگ بلوچ قوم ءِ دل ءِ توار جوڑ بیت غلام سرور اگاں کہ وت یک زانتکار ءُ خانوادئیں مردے ات بلے ادا من آئی ذکر ءَ پمیشکا کنگ نہ لوٹاں کہ نورخان بزنجو

یک انچیں نا ے کہ آ پہ پجارءَ کسی محتاج نہ انت ۔ آ یک زانتکارءُ وانند ہیں ورنا ہے ات ،آئیءَ گشند ہیءِ ہوریءَ پہ زبانءُ
لبزانکءَ ہم ھبءُ واہگ است ات ۔ آ ہمینکس زیمرءَ چہ سر پدات انچو لبزانکءِ پہنا تاں زانتکارات ۔ زیمرءِ بنداتی وہداں
آئیءَ استاد اعجاز علی کلبءَ وش گٹی کتءُ سوت گشت رندءَ گیشیں وانگءُ زانگءِ ہاترا کراچیءَ شت تہ اوداں استاد عمرءِ شاگرد جوڑ
بوتءُ زیمرءَ گوں بِستکءُ دلءِ ھبءُ واہگءِ سوبءَ بلوچی زیمرءِ شاہگانیں دشتءَ راگوازینتءُ بلوچی زیمرءِ دنیاءَ وتی نام
زندگ کت بلوچی سازءُ آوازءَ را یک نوکیں کشکے بخش اتءُ نوکیں پجارے کنائینت آئیءَ بلوچیءِ ہوریءَ اردو غزل ہم گشتگ ۔

نورخان بزنجو منی نزیک تریں دوستاں چہ یکے ات آئی گشند ہیءُ منی شاعریءَ چہ ابید آ یک براتےءَ چہ ہم دیماترات ،
آئیءِ مرگءَ مرچی ہر کس ملورءُ غمیگ انت ۔ وہداں ماتاں وتی گوانزگی زہگاناں پہ لیلو لیل کنان بچیگءَ ، نازینک جنگءُ
واپینگ انت بلے نورخان بزنجوءَ دراہیں ماتانی بہر سبک کرتگءُ آہانی زہگانی انسر نیگءُ واپینگءِ گرانیں کار وتی کوپگاں
زرتگءُ نازینکءِ بدلءَ وتی تاہیر دیوکیں آوازءُ سوتاں چہ بلوچ پسگاناں نازینتگءُ انسرینتگ ۔ بزاں نورخان ھنا یک گشند ہے
نہ بوتگ بلکیں آ پہ بلوچ پسگاں یک ماتے ہم بوتگ ۔ نامداریں سازگر استاد ظہور خان زہیءِ گشگ انت کہ نورخانءِ وڑیں گشند ہ
بازکم ودی بیت آئیءَ را سُرانی مہارگون بوتگ ۔ مرید بلیدیءُ ناکو فیعکءِ رنگءَ وہدے آئیءَ شعرگوشتگ ات منا انچو گمان بوتگ
گشے نورخان نہ انت بلکیں ناکو فیض محمدءُ مرید بلیدی انت کہ جنگا انت ۔

نورخانءِ اے وہدءِ یلہ دیگءُ رودگا ہر مات ، ہرگوہار ، ہر برات ، ہر شاعر ناں بلکیں ھندءُ ڈیہہءِ درچکءُ دار ہم ملور
انت ۔ ہما اہل ہم غمیگ انت کہ آئیءَ شاعرانی نازینک پہ وش گٹیءَ برتءُ سرکت انت ۔

منءُ نورخان یکیں شہرءِ بزاں پسنیءِ جاہ منند یں ۔ ہر وہداں ما یکجاہ اتیں وہدے من ستمبر 2002ءَ انتخاب تربتءِ
ذمہ داری زرتاں گڑا آئیءَ وتی دوری بچ محسوس نہ کنائینت ہر وہداں منا ٹیلیفون کت یے ،وہدے تربتءَ پروگراماں اتک گڑا
منی دپترءَ الما اتک ۔ نورخان بزنجو نمیران انت آئیءِ آخری لوگ ''قبر'' منی لوگءَ چہ بازدور نہ انت ،وہدے من پسنیءَ رویں گڑا
آئی سلاماں آئی قبرءِ سرا الما رویں ۔ ہما ہمنا کیں قبرستان مرچی شہرءُ بازار جوڑ بوتگ ، ہر روچ آئی شیدائی آئی قبرءِ سرا رونتءُ
آئیءَ سلام پیش کنت ۔ گونڈ گونڈیں زہگ ہم اودءَ رونتءُ آئیءِ گوشتگیں شعرءُ غزلاں گوشاں ۔ نورخانءِ بابتءَ ہرچی بگشاں کم
انت منی گوراچوشیں لبزءُ دانک نیست کہ آئی تعریفءُ توصیفءَ بکناں ،آئیءِ بابتءَ ہرچی بہ لِکاں کم انت پمیشکا من انچو
گوشاں کہ آ نمیران انتءُ نمیران انت ۔

☆☆☆☆

بلوچی ءِ شہید

خطاب بلوچ

بلوچی مئے وتی شہدیں زبان انت ۔ تاں بلوچ قوم ءُ شہدیں زبان مانیت بلوچی ادب وثقافت پہ وش گوشیں شاعر استاد نور خان بزنجو ءِ دیم اندیمی بزاں مرگ ءَ دلپدردءُ پرسیگ انت ۔ نورخان ءِ چلّ ءِ روچ ءَ من وتارا برت ہما پرس ءِ منگیر ءَ سر کرت ۔ وہدے من مہلوک ءَ راپرس ءِ پتر ءَ دیست حیران بوتوں چدو پیسر من باز پرساں شتگوں بلے اے روچی بلوچ راج ءَ پہ نورخان ءِ پرس نامہ ءَ یک تاریخے اریکتگ ات ۔ منا پہ اے مچی ءَ احساس بوت کہ بلوچ راج وتی جواں سالیں شاعر ءِ دیم اندیمی ءَ چنت کساس ءَ پرسیگ انت ۔ چدو سربکندے پہ میر غوث بخش بزنجو ءِ بیرانی ءَ اے کساس ءَ مہلوک ءَ وتی یکجائی ءِ مظاہرہ کتگ ات ۔

آروچی بازیں مردمے اے پرس ءِ پتر ءَ نشتگ ات ۔ فاتحہ ءَ پیسر یکے دو ورنا مہلوک ءِ تاثرات ءَ یک پہ یک قلم بند کنگا اتنت ۔ من گوں رفیق عاجز ءَ اے مچی ءِ تہا بے ترک وتران نورخان ءِ ہمراہی ءَ گوستگیں حیالاں کپتگ اتوں ۔ دمانے ءَ پد گلوکار عارف گوں وتی چار سنگتاں پرس ءِ کمپان ءِ تہا پتر ت ۔ یک ہمگے ءَ شاعر مبارک قاضی گوں لہتیں سنگتاں نشتگ ات ۔ وہدے قاضی ءِ چم پہ عارف ءَ کپت گڑا آ چہ وتی نندجاہ ءَ پاداتک ءُ عارف ءَ را امباز ءُ گلائش کت ۔ من چہ قاضی ءِ اے کرد ءَ حیران بوتوں ۔ پرچی کہ من وتی چِل ءُ پنچ سالی زند ءِ تہا اولی رند ءَ چوشیں ندارگے دیست ۔ چدو پیسر من بازیں پرسے ءِ پتر لگت داتگ بلے منی چماں چوشیں ندارگ ماں پرس ءِ پتر ءَ نہ دیستگ ۔ نزاناں قاضی ءَ اے کرد پہ نزانتی کرت یا کہ پہ عارف ءَ آئی ءِ دوستی ءُ چدو گیشیں مہر ومحبت ات کہ قاضی ءَ پرس ءِ پتر ءَ نہ بوتگیں کارے کرت ۔ بلوچی تہذیب ءُ روایات ءِ تہا پرس ءِ پتر ءَ گورامباز ءُ گلائش کنگ ءِ رواج چدو پیسر نہ بوتگ ۔ وہدیکہ نورخان ءَ مارایلہ کرت گڑا ہماروچ ءَ چارکنڈ ءِ جہان اے حال شتگ ات کہ نورخان پہ وتی موت ءَ نہ مرتگ ۔ اے روچ ءَ کہ نورخان ءِ میت پسنی ءَ سر کنگ بوتگ ات ، اے درست مبارک قاضی ءَ گوں وتی چماں دیستگ ات کہ میت ءِ عزت ءُ احترام کجام حساب ءَ ات ۔ اے روچی کہ ما نورخان ءَ را آئی آخری منزل ءَ سر کنگا اتیں گڑا مبارک قاضی ءَ عارف ءَ را پہ نورخان ءِ باروا بازیں جست ءُ پرس ییاوں کتگ ات ۔ چوش اوں بوت کنت کہ اے وہدی قاضی ءِ چم پہ سنگتاں کپتگ ات ، چہ ترنداپ ءَ شموشتگ ات کہ اے مچی پرس ءِ دیوان نہ انت بلکیں شاعری ءِ دیوانے ۔ وش گشانی تو کاچو کہ نورخان یا کہ نصیر یا کہ ایشانی ہمراہاں کہ پسنی ءَ جاہ نندااں اگاں ایشانی تہا کسے ءِ سرا دشیں حالے بئیت انت اے ممکن نہ انت کہ چہ پسنی ءَ ڈن کسے پہ ایشانی حالگیری ءَ گوں قاضی ءَ مکنت ۔

اخبار ءِ تہا نورخان ءِ باروا اے نبشتہ بوتگ کہ آ چہ حرکتِ قلب ءِ بند بوگ ءِ سبب ءَ اندیم بوتگ ۔ اخبار انتخاب ، آساپ ءُ ایگل ءِ تہا بیرم خان بزنجو ءِ نبشتا نک کہ سرحالے ''جسکا نام نورخان بزنجو تھا'' ، ''نورخان بزنجو کا عکسِ خاموش بول اٹھا'' ، ''استاد نورخان بزنجو اور ریشمی اجرک'' ءُ ''استاد نورخان بزنجو اور سفرِ آخرت'' ءِ وانگ ءَ پد نورخان ءِ بابت ءَ انچو زاہر بیت کہ آ زورکوش کنگ بوتگ ۔ نورخان بزنجو ءِ بابت ءَ مبارک قاضی ءِ نبشتگیں تاکے من وتگ ۔ کہ آ نورخان بزنجو ءِ باروا نبشتہ کنت کہ نورخان ءِ مرگ نورخان ءِ وڑا نہ ات ۔ بوت کنت اے بابت ءَ قاضی ءِ دل ءَ بازیں احوالے بہ بیت بگندے کیت روچے کہ درشان بنت ۔ ☆☆☆

نورخان بزنجوءِ مرگ ءَ (موتک)

چراگ میرآبادی

کےءَ پرداشت مولماں داگے
کئی بددعا گون کپت
اینچکی روک انت گیابانءَ
تن واھگانی بےرنگ انت
زیمل ءِ امبار بن گپت
بیگواه بوت سازانی ملنگیں بادشاه
مرگ ءَ آس دات عہدءِ داستان
مجلس ءُ دیوان ءُ شپءِ داب
چاپ ءُ نازینک زہیرانی پڑءَ
پدی زندءِ بوت شادانی عذاب
نوں ارس لوٹیت کرن ءِ گلگ
کجام وشیں واب ءَ کت معنا
واھشاں وَ پتر پیگگ
چاریں روچاں دل زدگ نشتگ
ناں آزمان دردءِ نوکیءَ سازیت
ناں کپوتانی دانکے پشتگگ
کئی میارانت غم ءِ پالا تگیں ساچ
حُدابزانت
منی چہ کمال ءَ گیش انت

☆☆☆

نورخان بزنجوءِ یات ءَ

احمد علی عادل

کپوتی موتکےءِ دلبریں سازےءِ تنءَ
زہیری سلگیں
نازینکءِ زہیری دردے
ماں چماں رستگ منی
ارس ءِ وشبوءِ رنگءَ
میارانت ساہگءَ آسے
چو تنگیں بچکند
نگاہاں پرس تئی داشتگ مرچی دوری ءِ
ہالواں آس پرانت ھتلی گوں زہیرونکاں
دلءَ پہ سہوگءِ نیمون انگراں شوداں
جن انت زار
تئی مرگءَ دردیگاں
سہاءِ نوداں سرا انت اوں چادرے سیائیں
جن انت تئی دوریءِ زنگءَ
گوں تر اولیں لغاں
غباراں گپتہ گشے ماہءِ شیشگیں بالاد
گوں ارساں شوداں
وتی مرچی تنگیں چماں
غم ءِ سروزءَ گوں چیڑیناں ایوکءَ
گریواں
زہیری سلگیں نازینکے پہ تئی نامءَ

تو نورخان

نواز قاضی

''وفاءِ گڈی اوتاگ''
تو ورنائیءِ کجام رازءَ
آگاہ اَتئے
واتر اتئے
تئی زندءِ پیوگاہ
پراہ اَت کہ تنک ات
تنک ات کہ پراہ ات
ہزار سالءِ دانائیءِ وڑبو
تئی نیادءَ، جدا اہم
کت نہ کت
تئی آوازءِ اارواہ چہ قرنءَ سلامت
کے انت ملامت
وہدءِ کجام چکاسءَ
ترا باج برت
وفائے گڈی اوتاگ
توستئے
ملورانت زندمان

اُستاد نور خان بزنجو ءِ نام ءَ

نزیر بالاچ

تئی زھیرانی نازینک عمر ءِ رد ءَ
درد بچکندگاں ءَ غم مھتلاں
درائیں دنیا غمیگ انت مرگ ءَ تئی
تنگ انت دل پہ شہدیں توار ءَ تئی
تو نئے من نیاں ءَ نہ انت اے جہاں
بے تئیگ ءَ ایتک انت گشے پسنی
پادریک ءَ کپتت درائیں جہاں آپ بیت
اے تئی ترانگ ءِ سوچناں چو گشے
پاداں مانتت منی او جگر تل تل انت
دل سوچیت پہ ترا تو نیائے بلے
تئی جتائی منی دیدگاں کور کنت
داں کہ است انت جہاں تو ابد مان ءِ نور
چمن بُست ءَ ئے تو او نیائے بلے
تو کہ وہدے زبان ءَ وتی بچ کنئے
ہو! گشے چہ دلاں بیت آہے ودی
چونیں اُستادے ءَ چونیں زانتکارے ات
شاعر ءَ نگدکار ءَ ادب دارے ات
نور تو زندگ ئے تا کہ استیں جہاں
نور تو زندگ ئے تا کہ استیں جہاں

نورخان بزنجو ءِ یات ءَ

منیر دشتی

شراب حیران شیشگانی
ساز ویران ساز گرانی
اے چونیں حالے کہ نشتی من
دل ءِ جدائی ءَ ہچ نہ ماراں
وتا پہ امروز ءَ ہچ نہ لیکاں
ارس چمانی ہار ءِ پیا
دلانی تاہیر ءَ واب بے گواہ
تئی مرگ ءِ حال قیامت ءَ چہ پیسر
مئے گوشاں ہچبر گشاں میتکیں
من ملکوت ءَ اگاں بگنداں
پہ لیب لیب ءَ من رد دیان ئے
پلتیں دستاں چہ بچگران ئے
ساہ ءَ چو دوبر من کاراں
ہزار ارمان کہ ملکوت ءَ
پہ چم ءُ وت ہم کسے نہ گندیت
منی بٹاک لوں چہ کار ءَ کاینت
من زندگی ءَ تئی قدر نزانتہ
من زندگی ءَ ترا بو چہ نہ لیکتہ ہم

تئی مرگ ءِ حال اشلنگ ہمائیں
من نشتگ ءَ حیراناں ہچ نہ گواہی
کپوت ءَ شانتل اے جنگلانی
جنک شپاد ءَ ءُ سردر ءَ چداں چہ
دیم پہ تئی پرس ءِ پتر ءَ سر جناناں شہر ءِ
بلے من تہنا ایتک ایتک ءَ تیاب ءِ لمب ءَ
تئی پدانی شوہاز ءَ درکپتگاں مروچی
کہ ملکوت ءَ چو دز ءِ پیا
تئی ساہ دز ات شت بے توار ءَ
بگندے جاہے گوں ملکوت ءَ دچار کپاں من
من یک یک ءَ چو جست کنان بے
باریں تو چہ گناہ کتہ کہ
تئی ساہ بے ہچ گپت چہ ترا چہ
ترا را سد من ماں حاک ءِ چیر ءَ
پر چا دور داتے ایوکی ءَ من گلہ داراں چہ زندگی ءَ

☆☆☆☆

عارف داد

نورخان بزنجوءِ یات

مناں نیلعت تئی ترانگ کجائے تو
منی نورانی نور دانگ کجائے تو

ندار پُرسگ زیمر درد پریچاں
کُج ئے مہرانی الہانگ کجائے تو

بزاں دنیا کہ سوگندے دل ءَ جزماں
میاریگ من نیاں زانگ کجائے تو

زمانگ تئی کتاب ءِ لبز دگہ پیاں
مناں زانگ مناں وانگ کجائے تو

جنا بوت ئے وتی چہ دوستریں ساہ ءَ
دل ءِ فیروزہ ایں دانگ کجائے تو

گناہ تئی نہ انت عارف گناہگاریں
مناں لیک انت تئی دیوانگ کجائے تو

☆☆☆

خالد عثمان

نورخان بزنجوءِ نام ءَ

(ملورچچو مردم انت)

اے زیمراں کہ ترا اول انت
گمیگاں راہءُ منزلاں
کہ آس روکیں ماں دلاں
پہ شوداں چم ءِ کجلاں

ایتک ایتکاں بے ترا
وتاراسوتگ شاعرء
بچاراں موتکیں ہر گورا
نزاناں چے بیت مھشر ءَ

نہ گشتگ چوش کہ بے گم انت
نوں ہر کس ءَ تئی گم انت
نہ اوشتاں ارس زمزمیں
ملورچچو مردم انت

ہما انت ماراپل کتگ
مئے چماں رنگ بدل کتگ
کے ءَ نہ گریتگ گل کتگ
ماجیگ درتگ تل کتگ

تو است ءُ نیست ءِ براہ ات ئے
جہان ءِ چودل ءَ ات ئے
گوں زیمل ءَ گل ءَ ات ئے
اے دوریں منزل ءَ ات ئے

بہ جیڑاں گپ ءُ گالے ءَ
من کپتگاں سوالے ءَ
تئی مرگ ءِ جوریں حالے ءَ
پہ مکران مثالے ءَ

☆☆☆

چارکڑی، نورخان بزنجوءِ نام ءَ

شیر دل جت

ترانگ ءِ جھت ءِ روان ءَ چیک وران ات مردے
آھاد ءَ گشئے کہ بے توار انت موسے
کپتگ جارے یا انچو اشکتگ گوشاں منی
مرگ ءِ جار تیگ نورخان سرجنان ات تورے

☆☆☆

ندر په اُستاد نور خان بزنجوءِ ارواهءَ

باقی ارمان

زندمان انت مُلور ءُ اپتک انت جهان

مانشاتتہ همک نیم ءَ کوراسی ءَ

پاد برمشے ءُ نیکہ توارے دپی

سر جمیں ہلک خاموشی ءَ گورجتہ

ہلک ءِ سبزیں چنالانی بر گشتہ رنگ

واہگانی کِشار خُشک ءُ گیمراتگ انت

دوشی چولاں زر ءِ موتک آرتگ تچو

نالِتگ شانتلاں سہی سیر ءَ دل ءِ

آزمان حون شانیت سہت ءُ دمان

گلزمین زنڈاتگ چو جنوزاے ءَ

سنج ءِ رنگے دگہ کلکشان آ نہ انت

ماہکان انت نیکہ سہب انت ہما

ڈیہہ ءِ طفل ءُ جوان گیر کاراں ترا

پلیں شہک ءُ ساچان صدف گونگیں

زندمان انت ملور ءُ اپتک انت جهان

ما نشاتتہ همک نیم ءَ کوراسی ءَ

ساز پرسیگاں لولی غمے پمّن ءَ

رنگیں دوست ءُ ہمبل نور خان بزنجوءِ نام ءَ

ساجد نور

زندگی راز داریں غمے پمّن ءَ

تئی جتائی دگے موسے پمن ءَ

تو شت ئے دور دراہی نہ دات چچ وڑا

دوست واتر کتیں یک دمے پمن ءَ

زندگی تئی وڑا وابے ات پمن ءَ

زندگی تئی وڑیں نوں غمے پمن ءَ

ہر دو دیدگ ما بخشاتاں دلبر ترا

دیم بے داتیں اگاں مردے پمن ءَ

ما گیابان ءِ کسہ گوں پلاں جنگ

تو چراغاں بزور بیا دمے پمن ءَ

رنگیں دور ءُ نوبت دل ءَ کپ کناں

اے شراب ترانگ ءِ مولے پمن ءَ

مرچی بے وانگی ءَ شہر ویران کتگ

ساز پرسیگاں لولی غمے پمن ءَ

☆☆☆

نورخان بزنجوءِ نامءَ

منظورمراد

میتگ ءَ جنت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

سہی نمب ءُ گبار ءَ من پچلرز اتاں
شانتلانی توار ءَ من پچلرز اتاں
یل کتگ مارا یار ءَ من پچلرز اتاں
مہربانیں سنگت مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

دوشی گوات ءَ گشے موتک ءُ زاری کتگ
زندگی ءَ وتارا میاری کتگ
تو وتا پرچیا دوست ساری کتگ
بس ہمے ساعت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

ترانگانی تیاب ءَ چہ پُولے پرشیت
اے وڑیں گپ ترا ہردیں دنیا گشیت
تئی جدائی تئی عاشقاناں کشیت
تو وتی عادت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

زند ءِ ہر دروشم ءَ سازے بجیت
دیدگانی نوان ءَ چہ ارسے شلیت
دل اناگہ تئی ترانگ ءَ کہ کپیت
ہر نوائیں بت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

ماہ ءُ استال ءُ سرشپ پریشان اتاں
میتگ ءِ ماہیں در دپ پریشان اتاں
ناچی ءُ ساز ءُ سرگوپ پریشان اتاں
تو وتی میت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

وائے منظور وائے جوانی بہات
وائے عمر ءِ تئی اے کسانی بہات
وائے شاعر تئی زندگانی بہات
بس وتی حاجت ءِ مارا ہمراہ کتیں
نور تہنا شت ئے مارا ہمراہ کتیں

☆☆☆

نورخان بزنجوءِ نامءَ

شاہدزرین۔آپسر

نور چہ دیدگاں گسر بوت ئے
تو کجا راہ ءِ ہمسفر بوت ئے
ناتوان ءُ نزوریں باسک ءَ گوں
مرگ ءِ ایروپ ءَ چیر ءُ سر بوت ئے
پیسرا لنگ ءِ چہ دوئیں پاداں
راستیں چم ءَ اوں چہ زبہر بوت ئے
سوردپیں ریک ءِ رسکیں درچک ءَ
نُور ءَ رَست ئے ءُ بے ثمر بوت ئے
پیسری ٹپ یے ہم نہ بوت درمان
درددل ءَ جوان مئے دوبر بوت ئے
شاہد قوم زندگاں نہ دنت بستار
مہر پہ مُردگاں ہنر بوت ئے

نورخان ءِ نامءَ

یارجان یاری

اوست ءُ امیت ءِ گل بہار شت ئے
مارا کت دردے ءِ میار شت ئے
کایاں ترانگ تئی گریواں روچ ءُ شپ
دوست مئے جان مئے یار شت ئے
دنیا جاہ انت کہ شپ غمانی نور
تو یلہ دات مئے بازار شت ئے
مارا بے وانکی مرگ ءِ حالے رست
واب ءَ بے ترک ءُ بے توار شت ئے
یاری جیڑیت پمیشکہ دنیا ءَ
بلبل ءِ غم جتیں توار شت ئے

حدا مرزی نورخان بزنجو ءِ یات ءَ پرسی دیوان

چہ بلوچی ادبی اکیڈمی کراچی ءِ یمگا ۱۷/ اگست سال ۲۰۰۳ ءَ ایس ایم فلم پروڈکشن ءُ ینگ بلوچ کلچرل ونگ (توار) ءِ دست کمکی ءَ ماں سنگھولین ویلفیئر ایسوسی ایشن لیاری ءَ بلوچی زبان ءِ نامدار ءُ ورنا فکریں گشندہ واجہ نورخان بزنجو ءِ یات ءَ یک پرسی دیوانے بر جاہ دارگ بوت کہ ایشی ءِ تہا بلوچی زبان ءِ نامداریں شاعر ءُ ادیب، نامی ایں گشندہ، فلمی ازمکار، بلوچی سازءُ زیملی ءُ کلچرل سوسائٹی لیاری، بلوچ سوشل اینڈ کلچرل سوسائٹی ملیر بلوچی دود ءُ ربیدگی فورم کراچی، سید ہاشمی اکیڈمی کراچی ءِ سروک ءُ باسکاں چہ جیونی ءَ آیوکیں نامداریں شاعر ءُ آزمانکار یاسین مجروح ءُ چہ سامی ءَ آیوکیں نامداریں گشندہ سبزل سامی ءُ بلوچی زبان ءَ ہبداریں واجہاں بہر زرت ءُ بازیناں حدا مرزی نورخان بزنجو ءِ ازم ءُ فن ءِ سراوتی حیال درشان کنگت ءُ آئی ءِ اناگتیں بیرانی ءَ دلپدردی اش دیما آورت، پہ واجہ ءِ ارواح ءِ تاہیری ءَ دیوان ءَ ساڑی ایں بلوچ راج گوں حداوند ءَ پہ آئی ءَ دعا لوٹ ات، دیوان ءَ بلوچی ادبی اکیڈمی ءِ سروک واجہ عباس علی زیمی، ایس ایم فلم پروڈکشن ءِ اواجہ شکیل مراد ءُ ینگ بلوچ کلچرل ونگ (توار) ءِ واجہ آصف بلوچ ءَ ابید واجہ جی آر ملا، واجہ عابد آسکانی، واجہ استاد عبدالستار، واجہ نور محمد نورل، واجہ عبدالعزیز بلوچ، واجہ گل محمد گل ملیری، واجہ بابو بدر، واجہ حبیب حسن، واجہ عبدالرزاق سربازی ءُ دانش بلوچ ءَ وتی وتی حیال درشان کنگت۔ وشتواریں گشندہ واجہ سبزل سامی ءَ وتی موتک ءُ زہیروکاں دیوان ءَ راحدا مرزی نورخان بزنجو ءِ پردردیں ترانگاں پر ینت دیوان ءِ جارچیں ءِ ڈبہ نامداریں شاعر قیوم فنا سید ءُ کریم رضا ءَ زرتگ ات۔

رپورٹ: عبدالجبار دلپاک، شنگ کار بلوچی ادبی اکیڈمی، کراچی

دلپدردی

ما، واجہ گُل محمد وفا آریچیں پت ءِ بیرانی ءَ سک دلپدردیں ءُ آئی غماں ہواریں۔ غمانی شریکدار: ادارہ چمگ ، ظفر صادق ، اسحاق خاموش، شکیل آدم، ظفر اکبر، حکیم وفا، اختر عمر، مقبول بگٹی، آر۔ گلزار، حمید علی صادق مراد، نثار یوسف، مقبول مبارک، ساجد مراد

دلپدردی

بلوچی زبان ءِ وش توار یں گشندہ استاد نورخان بزنجو ءِ اناگیں بیرانی ءَ ماسک گمگیں گوں واجہ ھداءَ دعا لوٹیں کہ ھدا مرزی ءَ وتی رحمتانی سائیگ ءَ جاگاہ بدنت۔ گمانی شریدار: حمزہ عباس، عبدالصمد طاہر دشتی، ارشد فراز دشتی، کرمان راج، ماجد وفا، محمد مہر، اے بی عمر، یار جان یار ۔ پیرل شوہاز فیروز فدا، باقی بہار گوں شاہین گروپ ءِ سنگتاں۔ آزات ساجد ساموی، ریاض رضا ساموی، شمیر سبزل ساموی، سردار نادر منیر ساموی، جمیل ہمراز ساموی، غنی رہچار، ساجد مہر، امان دیدگ، اشرف زہیر، راشد معراج، سعید ناگمان، فیصل محبوب، جمیشد گرد، برکت اللہ بہار، نواز قاضی، مجید عاجز، خالق ارمان، عاقل دوست، شاہجہان قادر، ندیم عمر، جاوید داد، نعیم وفا، ممتاز راہی، قادر وفا، نبیل دین، شریف شہزاد۔

دلپدردی

ادارہ چمگ بلوچی ءِ ورنا ہیں شاعر خان فرہاد ءِ کساں عمری ءَ بیرانی، ءُ شاعر ءُ قلمکار محمد بخش بزنجو ءُ شاعر ءُ تاکار امام بخش بہار ءِ مکھیں ماتانی بیرانی ءَ غم جتیں کہولانی غماں شریدار انت۔

پلانی پیژگاہ ءِ ھوا

☆ ☆ ☆ واجہ کاریں چمگ ءِ شونکاراں ______ سلام

''چمگ'' ءِ دہمی تاک وَنت ۔ گوں سرتاک ءِ عکس ءِ گندگا چہ صمد عبداللہ ءِ توسیپ ءِ بنجے رُست ۔ صمد ءِ چیزے عکساں کہ منی نگاہ ءِ زیرءَ اتکگ انت مناچہ وتی زیبداری ءُ جوانیں رنگ کاری ءَ باز اثر مند کرتگ آ کا گدءِ دلبند ءِ سرا رنگاں پہ متلب ءُ مکسد ءَ گوں وتی ہزارتو سپیں ہُنرءِ انساپ کنان ءَ شلین ایت ۔ من صمد ءِ منت داراں کہ آماں بلوچی لبزانک ءِ اندرءَ وتی شریں ہستی ءِ ترانگاں گیج ایت ءُ مارا پہ پھرا ے گشگ ءِ زوم ءَ دنت کہ ''بلوچ عکسکاری ءِ پٹ ءَ کسے است کہ رنگاں پہ گوے لیب دنت ۔ شونگال ءِ تہا شالبزانک ءُ سیاست ءِ میان ءَ پرک ءُ تپاوت ءِ بابت ءَ وتی محکمیں حیال درشان کتگ انت ادب ءُ سیاست ءِ مزنیں تپاوت ہمیش انت کہ ہرزمانگ ءُ ہرچ زیدءَ سیاست ءَ دژمنی یک دومیگ ءِ سرا وتی پائدگ ءُ نپ ءِ واستا ارش کتگ ءُ انچوش کہ شانویسگ ات کہ ''یک راجے دومی راج ءَ را وتی لگتانی چیرا یا کہ زیردست کنگ ءِ ہاترا اے داہیں ھیلہ ءُ حربہ ءِ کاربندگ ءَ چک ءُ پدنہ انت'' مردچیگیں سیاست کنوکانی کار پدچہ کس ءَ چیر نہ انت شے نویسگیں حبر راستی ءِ گشان ءِ باتن ءَ انت ءُ لبزانک ہرچ زمانگ ءَ مہر، درد داری، تپاکی، یک دومی ءِ نزیک آرگ ءُ سرجمیں کازماس ءِ جلوہ ءُ ندارگاں شریں دزچے ءَ زاہر کنگا دزگیٹ بوتگ ۔ نبشتانکانی توکا واجہ غوث بخش صابر ءِ نبشانک ءَ مناشات ءِ ترانگ ءُ تتالانی چکّل ءَ دوردات مئے لبزانک کہ ادانہ سیدشناس، نہ ساحرشناس، نہ نصیرشناس ءُ نہ کریم شناسے است، وہدے اے گومیں نبشتانکے دست کپیت گڑا ماں زردءَ گل ءِ شاتل کوکوکن انت ءُ دل وتی شرگدارانی حیال ءَ کپیت ماہمنکد وتی رچکیں لبزانت ءُ شہرانتاں شموشکار بہ بیں، مئے لبزانکی دپتر ہمنکس لٹ بیان بیتِ مئے لبزانک ءِ زلگیں سرچمگ ماراہجبر بے ترانگ کنگی نہ انت پرچا کہ گوسکیں، استین ءُ آدکین ءِ شاہیم ءُ کیلوانت ۔ دومی نبشانک واجہ ناگمان ءِ ''مردچیگیں بلوچی ادب چیزے فنی کمزوری'' یک پُرھریدیں، پُرجگیں ءُ پہ پگر ءَ لاچار کنوکیں نبشتانکے ۔ اے نبشتانک ءِ اندرءَ انوگیں مئے لبزانک ءِ منی حیال ءَ مستریں نزوری سہرا کنگ بوتگ ءُ اے نبشتانک ءِ نبشتہ کنگ ءِ جُنز مئے لبزانک ءِ سرا سنگینیں حُب ءُ سرجمی ءَ حیال گوزرکنگ ءَ بروردانت ۔ واجہ اے آرداد ءِ نبشتگیں ''مئے آزمانک'' جوان نیسگ بوتگ ۔ نبشتانک گونڈ انت بلے چہ متلب ءُ گراں بہائیں گشتانکاں چکار انت انوگیں تاک ءِ آزمانکانی توکا گوہر اقبال بالی، عباس علی زیمی، نذیرناصر، احمد عمر، فرید فراق، حنیف گلزار ءُ غلام جان نواب ءِ آزمانک منی زانت ءُ حیال ءِ پدءَ وش تریں ءُ اسلیں آزمانک انت ۔

''سمی تئی ساھگ گج انت''، ''ترانگ''، ''ساقی''، ''دل ہے رنگ بہ لرزایت''، ''نودمہرانی دیارءَ پدا بلکن بیاہاں''، ''اے دل کہ زومانی لیب جاہ انت''، ''جنوزام''، ''زیمریں زاری''، ''واہگ ءِ ندارگ''، ''پناہ''، ''تئی نام ءَ''، ''چارلچہ''، ''دولچہ''، ''نوکیں صدی''، ''گوگاہی''، ''ہوس، جنجال'' ماں لچھانی اے کدگ ءَ چیزے لچھ چہ نوکیں تب ءُ تام پہ حیالانی یا چک ءَ شکرتا میں ءُ زپتیں گال ءُ گپانی کارمردی ءُ چہ تجریدی رنگاں سرکیل انت، باز جوان انت ۔ دستونکانی تہاماں کمتر دستونکاں شری ءُ زیبداری دست کپیت آدگہ گیش تر دستونک چہ بے تامیں حیال، ہنکیں گال ءُ ماں آزول بڈولیں وزناں رچک بوتگ انت ۔ واجہیں شونکاراں! شری ءُ شری ہرکجا است انت ہرچ آدمی ذات ءِ اندرءَ است انت بلے گیش تر مردم شری یا جوانی ءِ لوٹوک انت ۔ شاہاوں وتی جہداں زیات تر پہ شری ءَ حرچ بکن ات پرچا کہ شری شری بے ءُ ایشی ءَ ہرکس دوست داریت ۔ من آزمانک، نبشتانک (انشائیہ)، کسمانک ءُ چمشانک نویسگ ءِ اوں چیزے کوشست کتگ ءُ لچہ وَ باز ساچتگ، من اشاں دار پہ دار شے تاک ءِ ندرکناں منا پہ بلوچی لبزانک ءِ زیبداری ءُ دیمردی ءِ واستا بازیں اوست ءُ امیت ءُ جزبگ دل ءَ انت من وتی زبان ءُ لبزانک ءِ دیمابرگ ءِ واہگداراں ءُ اے ردءَ ہرچی کہ منی دست ءَ بیت من کنگا ساجوآں پرچا کہ دہدے من دگہ زبانانی لبزانکاں واناں گڑا من ہے ماراں کہ مئے لبزانک سک باز پشت ءَ انت مئے ندکار باز پشت کپتگ انت ءُ وانوک ءِ بابت ءَ چی بہ گوشاں ۔۔

واجہ کاریں شونکاراں! مئے ءُ شے مول ءُ مکسد یک انت ءُ وہدے مالانک ءَ مُہر بہ بندیں ءُ وتی مکسد ءُ مرادانی واستا وتی سرجمیں زوم ءَ حرچ بکن انت گڑا ہچ شپ سیاہ ءُ ہچ منزل بے گواہ نہ بیت ۔ شے کسترپاد برکھا بلوچ ۔۔۔۔ جیونی

☆ ☆ ☆ ☆ پلیں رپتی عاجز ءُ سعید صدف! پلانی منگیراں باتے!

عرض انت کہ سئے ماہی چمگ ءِ ہمک تاک پہ شریں ڈولے ءَ مناچہ منی مستریں برات صادق وفا ءَ دست کپیت چمگ ءِ ہمک تاک

اَچ دومی ءُ دش رنگ ءُ ڈولدار تریں تو بلش کہ ہمک سال مُرگ وراں بزانکہ شائنل کپوت، زرد ءُ درچک کیت ءُ چیج بیت گڑاں ہر یکے وتی کار روزگار ءَ یلو دنت ءُ پٹینگ ءُ ساماناں زور بیت دیم پہ ڈگار ءُ کوردیم ویل انت پہ ستک باور بہ کن کہ من انچو شاں ہمک تاک کہ کیت کارروزگار ءُ نان ءُ ورگی نیاں بس چمک !۔۔رہچار۔ وزیر ویران، شہرک

☆☆☆ برات ''سعید صدف'' شونکار چمک ! سلامت باتے !

عرض انت کہ واہگانی وشبوئیں پُل بزاں ''چمک'' ءِ دہمی تاک اتک سر بوت وشی ءِ گپے کہ شما مئے وڑیں نزانتکاریں سنکتاں کہ آدنیا ءِ آخری کنڈے ءَ نشتگ ءُ وتی زندگی ءِ چاریں روچاں گوازینگا انت یاد کنے ءُ آہاں بے یال نہ کنگا ئے چونائی ءَ اے حمرستا کرزیت کہ ''چمک'' روچ پہ روچ وتی منزل ءَ نزیک تر کنگا ئیں۔ پرچاکہ انسان ءِ نیت ساپ ءُ مخلص بیت ہرکس ءَ پہ چم بچاریت آ کامیاب بیت اے دراہ شمے جہدانی بروردانت ماشاءاللہ چمک دارئیں ہنداں خاصکر مئے ھند ءَ سک دیمار روگا انت ایشی ءِ مثال یے شار ادیاں کہ ماہتاک لبزانک بلوچی حب ءُ ماہتاک بلوچی کوئٹہ ءِ بمشکل شش ءُ ہشت تاک بروت ادآ درست ایرانت بلے چمک ءِ تہنا پانزدہ ءُ چاردہ تاک روت یکے ایر نہ انت۔ کتاب ءِ دکان ءَ بچار آدگہ دراہیں کتابانی تاک تنی جنگ ءُ ایرانت بلے چمک ءِ یک تاکے ایر نہ انت اے دراہ شمے جہدانی بروردءُ مئے ھند ءِ سنکتانی برکت انت۔ مئے جہد گوں شما انت ماہر وہد وتی نزوریں کوپگاں گوں پہ شما ساڑی ایں۔ گوں آؤ کیں تاکے ودار ءَ اجازت بدے۔ شمے وتی جہدانی ہمراہ: جمال ناصر دازنی

☆☆☆ عزت مندیں شونکاراں سلامت بات ات!

زندگی ءِ ہر کشک ءِ سر ءِ روگ ءِ داستا تکلیفی کشک المی انت اگاں تو یک راہے ءِ راہگیرے، آراہ ءَ تراا ایچکی، درد، رنج، وسواس، چکاس، تن، بے ریائیں موسمانی ریادار یں تب، دلپروشی، اُوست داریں چمگاں چے بے اُوتی، دیدگاں ارس ءِ بدل حون، چہ وتی جند ءِ پادگاں چہ بے تہمبلی، گناہ ءِ مُرگانی سور ءُ سانگ ہمک حیالانی تاکچہاں چہ ارواہ ءِ زار، بے مہریں لوار ءِ موسم ایچکی برجگی، مولم گند گا کیت بلے چیزے مردم چہ امروز ءِ گوات ءَ بے زار بیت ءُ وتکشی کنت یا کہ ہماراہ ءَ پہ سفر ءَ یل دنت۔ منارا کمیں وہم بوگا انت کہ شما زندگی ءِ تہا اے جہد ءِ سفر ءِ گوازینگا دم مہ برئے چیا کہ باز بوتگ آہاں وتی سفر سرجم نہ کرتگ ءُ پیسرا بیرہ اش کتگ چہ اے سفر ءَ انکت ءَ ہچ نامحرم ءِ چم نہ کپتگاں چو کہ حیال جوہانی لمب ءَ شہید کنگ بوتگ پہ حدا ءِ نام ءَ کاروان ءِ راہشوناں بے تہملی ءَ واب کپگا میل ات چیا کہ بے آہانی ءَ مئے لبزانک شرنگانی آماچ بیت۔۔شاکرشاد بیدارک، بیدارک

☆☆☆ السلام وعلیکم، رفیق عاجز!

سلام ءَ پد گپ ایش انت کہ اگاں شمے کلگ ءَ بکناں اوں شرنہ انت مکناں اوں شرنہ انت پرچاکہ سک دیریں بلوچی ءَ ہمک ماہ زوراں ءُ واناں برے برے دل ءَ لوٹتگ کہ پہ شما چیزے دیم بدیاں اوں دیم داتگ بلے چاپ ءُ شنگ نہ بوتگاں نزاناں شما چوں کتگ انت نوں من انچو دلپروشاں ءُ سدکاں کہ شما ہمک پہ دیم ءِ مواداں چاپ نہ کن ات۔ موادا گاں ستر شر بہ بیت بلے شما شری ءُ حرابی نہ زان ات، شمے کرا ہما مردمانی مواد چاپ بنت کہ دائما ہموداساڑی بہ بنت اگاں جندے ساڑی نہ بیت گڑا الم ءَ آئی ءِ سنگتے شاراشعران یے بدنت شما اے نچارئے شعر شرانت یا حراب انت انچو پہ دیم چاپے کن ات اے وڑا اگاں شمے کلگ ءَ مہ کن ئے اوں شرنہ انت۔ برے برے شما انچیں شعرچاپ کنے کہ دل نہ کشیت کتاب ءَ ہچ بکن بوان یے شما بائد انت کسی ریاءَ گٹ مہ بئے پرچاکہ شمارا ہماراہ ءَ روگی انت کہ پہ منزل ءَ تچک ءُ ساپ بہ بیت اگاں سنگ ءُ ڈوکیں راہے ءَ بروئے اوں منزل ءَ سربئے بلے بازیں جنجالے ءَ پد۔ گڑا شر ترانت تچکیں راہے پہ وت درچیج ات آرامی ءِ سرا منزل ءَ سربے تی پُشت ءِ پھتکچکیں اوں زوت منزل ءَ سربنت منی گشگ ءِ مقصد ایش انت کہ شما اے مواداں چاپ کن ات لہتیں وزن ءَ پرشتگ لہتیں انچیں کہ چاپ کنگ ءِ لائق نہ انت ماکہ ہمیشاں وانیں ہے راہ ءَ گریں گیشتر جنجال ءَ کپیں اگاں شریں وزن داریں شعر چاپ بکن ئے ما ہمانی راہ ءَ گریں شرتر ءُ گہتر بیں اگاں ناں شما کش ئے مارا کس مہ ٹوہمیت گڑا امنا پہل بکن ات من اے دوئیں گپ گشت انت۔
عبدالرزاق ارمان وڈی دی بل

Formula for Baloch Unity

By Dr. Malik Towghi

Only unified Direct Actions spearheaded by an authentic collective Baluch leadership can save the baloch coastal area ,i.e. Balochistan from the fate of Karachi,i.e. Sindh .Saving Balochistan from the planned Muhajir -Punjabi Gog & Magog onslaught will help and inspire sister Sindhi and Siraiki homelands to reverse the ruthless colonization started in 1947.Considering all realities and need , an effectively unified unified Baloch leadership in pakistan(needed to emerge immediately on an emergnecy basis) has to include the following therty:His Highness The Khan, Akbar Bugti, Ataullah Mengal ,Khayr Bakhsh Mari ,Four BNM leaders, Two Akhter BNP leader, Hasil Bizanjo ,One Jammaat i Islami and One Jamiyat ulama affiliated Baloch ulama/mawlawis, the Two traditional Chiefs of Sarawan and Jhalawan ,and 15 Baloch women, one nominated by each of the above mentioned 15 gentlemen .

Accepting His Highness the Khan as its honorary chairperson, this body of 30 may be called Baloch High Command Council (BHCC) in which Akbar , Ataullah Khayr Bakhsh, and a BNM leader may be given veto power which they will not use too often, hopefully. Although created to address the Baloch coastal area-related so-called mega projects on an emergency basis unitedly, this BHCC may become the nucleus of a much needed single party with a single collective leadership for the Baloch cause in Pakistan.

Once formed, this BHCC should(1) ask for the dissolution of all existing Baloch student factions, BSOs etc;2) nominate15 female and 15 male student, one each by the 30 BHCC members, to form what may be called Baloch Students Concil (BSC), completely subordinate to the BHCC decisions and advice in all matters; 3) advised the BSC and Baloch students in general to make completion of their education/degrees in a minimum possible time along with intellecual growth and professional perfection their first preference, keeping away from day-to day civic,political, social activities,including those related to the anticipated Baloch Direct Actions. Honorable people do not send their children to fight the war! To the extent Baloch students can afford, they may educate themselves in their national Balochiy language and literature , and address relevant problems and issues,for example how to standardize the writing system and written form of our national language, Balochiy, Having done so, the BHCC's first serious step towords taking DIRECT ACTIONS should be to demand a Pakistan Government formal declaration within a month to cancel/freeze all the so-called mega projects related to the baloch coastal area which , if carried out ,will inevitably make the Balochs a helpless minority in their own homeland. The BHCC should demand that such a freezed should remain effective until a new agreed-upon constitution based on a genuine Social contract and International Declarations of Human Rights including the UN basic documents is promulgated.Details of Baloch conditions for accepting such a social contract /constitution will be formulated and articulated by the BHCC.

Forms of the Direct Actions should depend on Pakistan's response to the BHCC demands. First answer to an unsatisfactory response should be a BHCC call for all the Baloch members of the Provincial and federal cabinets to resign warning those those who refuse that they will be declared as national traitors and dealt accordingly.

Let us understand this clearly :The punaji-Muhajir tyranny is now more vulnerable internally and internationally than ever before. It is only our lack of unity and discipline that has allowed its continuation ,Readers, Please:Bring this piece to the notice of our above-mentioned 15 contemporary Chaakars & Gwahraams, warning, them that history will never forgive them if they do not act accordingly. .

A Baloch, **Malik Tawkly (Malek Towghi)**

نورخان بزنجو

ورناییں شاعرءِ آتر اپ کمپوزنگ کارجاہءِ
کارمستر رفیق رحمٰن کہ ۸ دسمبر ۲۰۰۳ءَ بیران بوت

نورخان بزنجو،
رفیق عاجزءُ سعید صدفءِ ہمراہیءَ (۱۹۹۹ دسمبر)

